ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)

ปริญญา

ภาษาไทย	ภาษาไทย
สาขา	**ภาควิชา**

เรื่อง การศึกษาการใช้ภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

The Study of Reprimanding Language Used by Thai Politicians

นามผู้วิจัย นายอรรถวิทย์ รอดเจริญ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทูล, ค.ม.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์โกวิทย์ พิมพวง, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทูล, ค.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

อรรถวิทย์ รอดเจริญ ๒๕๕๒: การศึกษาการใช้ภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทูล, ค.ม. ๒๕๔ หน้า

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างการบริภาษ ชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย เก็บข้อมูลจากการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้โครงสร้างการบริภาษจำนวน ๔๕๕ โครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทยมีส่วนประกอบ ๓ ส่วน ได้แก่ การเปิดเรื่องการบริภาษ การดำเนินเรื่องการบริภาษ และการปิดเรื่องการบริภาษ การเปิดเรื่องการบริภาษประกอบด้วยการเปิดเรื่อง ๑๒ ชนิด พบการเท้าความมากที่สุด รองลงมา คือ การแสดงหัวเรื่อง การบริภาษ การดึงดูดความน่าสนใจเท่ากับการยืนยัน การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ การอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษ การเพิ่มความน่าเชื่อถือ การแสดงความประหลาดใจ การแสดงความรู้สึก การย้ำญัตติ และการแสร้งยกย่อง ตามลำดับ ในส่วนการดำเนินเรื่องการบริภาษประกอบด้วยการดำเนินเรื่อง ๑๐ ชนิด พบการให้ข้อมูลทั่วไปมากที่สุด รองลงมา คือ การหักล้างข้อกล่าวหา การแนะนำ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ การอ้างหลักฐาน การให้ข้อมูลสนับสนุนผู้บริภาษ การบริภาษ การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น การเล่าความ และการให้ภาพตรงกันข้าม ตามลำดับ ส่วนการปิดเรื่องการบริภาษประกอบด้วยการปิดเรื่อง ๖ ชนิด พบการสรุปมากที่สุด รองลงมา คือ การเสนอแนะเชิงประชดประชัน การขอร้อง การเสนอแนะเชิงโน้มน้าว การแสดงความคิดเห็น และการขอบคุณ ตามลำดับ

ด้านชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ในส่วนชนิดของภาษาบริภาษ แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด ได้แก่ ภาษาบริภาษแบบตรง และภาษาบริภาษแบบอ้อม ภาษาบริภาษแบบตรงประกอบด้วย ๒ ชนิด ได้แก่ การบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ และการบริภาษด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ ในส่วนภาษาบริภาษแบบอ้อมประกอบด้วย ๑๒ ชนิด พบการถามมากที่สุด รองลงมา คือ การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน การบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์ การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น การใช้รูปประโยคเงื่อนไข การพูดเกินความจริง การใช้สำนวน การยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด การเล่นคำ การดูถูกตนเอง และการแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ ตามลำดับ ในส่วนหน้าที่ของภาษาบริภาษ ประกอบด้วย ๘ หน้าที่ ได้แก่ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม เพื่อทำให้ความหมายคลุมเครือ เพื่อทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว เพื่อทำให้ผู้ฟังเชื่อถือและคล้อยตาม เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูด เพื่อสร้างความสนุกสนาน และเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเห็นภาพชัดเจน

_____ _____ ___ / ___ / ___

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Atthawit Rotcharoen 2009: The Study of Reprimanding Language Used by Thai Politicians. Master of Arts (Thai), Major Field: Thai Language, Department of Thai Language. Thesis Advisor: Associate Professor Siriwan Nantachantoon, M.Ed. 259 pages.

The objectives of this thesis are to study structure of the types of reprimanding and to study the kinds and the functions of the reprimanding language used by Thai Politicians. The elicited data includes the 2008 censured political debates which took place on June 24-26, 2008, it is found that there are 455 structures of reprimanding.

From the study it is found that the structure of reprimanding is composes of 3 components; 1) the opening of the reprimanding, 2) the body of the reprimanding, and 3) the closing of the reprimanding. The opening of the reprimanding is composed of 12 kinds, namely:- reference, topic, reprimand, attraction, confirmation, rhetorical question, quoting the positions, forming the reliability, surprise, emotion, repeating the issue, and pretending to esteem. The body of the reprimanding is composed of 10 kinds, namely:- using of general information, rejection, advice, using of hearer information, evidence, using of the information to support speaker, reprimand, quoting of the another speeches, narrating of the matter, and giving of the reversed image. The closing of the reprimanding is composed of 6 kinds, namely:-conclusion, irony suggestion, request, suggestion, opinion, and thanks.

From studying about the kinds and the functions of the reprimanding language, it is found that the direct and the indirect kinds of the reprimanding language are used by Thai Politicians. The direct kind of the reprimanding language includes the words and the idioms of negative meaning. The indirect kind of the reprimanding language consists of 12 types, namely:-rhetorical question, verbal irony, indefinite reprimand, metaphor, the reference to another speeches, conditional sentences, irrational speech, idioms, providing example implicating the cases of wrong action, puns, insulting one self, and showing the feeling on behalf of the hearers. In terms of functions of reprimanding language it is found that there are 8 functions, namely:- to attack the opponents, to make the meaning be in ambiguity, to cause the hearer to here the meaning clearly, to believe in the speaker, to attract the audience's attention, to avoid there responsibility, to provoke the humor to the listening, and to cause to hearer to understand the meaning rightly.

_____ _____ ___ / ___ / ___

Student's signature Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของรองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทูล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร. โกวิทย์ พิมพวง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา และความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ตลอดจนกำลังใจและแรงบันดาลใจที่ได้รับ ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ชลอ รอดลอย ประธานการสอบ และรองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อวิจารณ์ที่เป็นประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. วิชาติ บูรณะประเสริฐสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในช่วงแรกที่กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา และความช่วยเหลืออย่างเอาใจใส่ยิ่ง จนทำให้งานวิจัยเรื่องนี้มีเครื่องมือในการวิเคราะห์อย่างรัดกุม รอบด้าน รวมทั้งอาจารย์ยังสอนให้ผู้วิจัยรู้จักความอดทนและความเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย ความรู้ที่ได้ล้วนส่งผลต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทั้งสิ้น

ขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่มอบทุนอุดหนุนการค้นคว้าและวิจัยประเภทวิทยานิพนธ์ และสำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ช่วยเหลือเรื่องข้อมูลบางส่วนแก่ผู้วิจัย

ขอบคุณพี่วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ ที่ให้คำปรึกษาและข้อแนะนำอันเป็นประโยชน์ และขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท ภาคปกติ รุ่น ๗ ทุกคน ที่ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจนิยามของคำว่า “มิตรภาพ” ดียิ่งขึ้น

ขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ คุณตา คุณยาย และน้าศรี ผู้มีพระคุณสำหรับผู้วิจัย ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือทุก ๆ ด้านสำหรับผู้วิจัย จนกระทั่งสำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

อรรถวิทย์ รอดเจริญ

กันยายน ๒๕๕๒

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง (๓)

สารบัญภาพ (๖)

คำอธิบายสัญลักษณ์ และอักษรย่อ (๗)

บทที่ ๑ บทนำ ๑
ความสำคัญของปัญหา ๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย ๖
ขอบเขตการวิจัย ๖
ประโยชน์ที่ได้รับ ๖
นิยามศัพท์ ๖
ข้อตกลงเบื้องต้น ๗
บทที่ ๒ การตรวจเอกสาร ๘
ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ๘
แนวคิดที่เกี่ยวกับความหมายของภาษาบริภาษ ๘
แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาภาษาระดับข้อความ ๑๓
แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาบริภาษ ๑๗
กรอบแนวคิดการวิจัย ๓๒
บทที่ ๓ วิธีการวิจัย ๓๓
ประชากร ๓๓
แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ๓๘
วิธีเก็บข้อมูล ๔๘
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล ๔๘

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ ๔ ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์ ๕๕

โครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย ๕๖

การเปิดเรื่องการบริภาษ ๕๖

การดำเนินเรื่องการบริภาษ ๘๒

การปิดเรื่องการบริภาษ ๑๑๘

ชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ๑๔๔

ชนิดของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ๑๔๔

หน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ๒๐๐

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ๒๒๔

สรุปผลการวิจัย ๒๒๔

ข้อเสนอแนะ ๒๓๓

เอกสารและสิ่งอ้างอิง ๒๓๔

ภาคผนวก ๒๔๐

ภาคผนวก ก ญัตติเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี เป็นรายบุคคลในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๑ ๒๔๑

ภาคผนวก ข ข้อบังคับการประชุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่เกี่ยวกับการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฯ ๒๔๖

ภาคผนวก ค ผลการออกเสียงการลงคะแนนในการอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฯ ๒๕๕

ประวัติการศึกษาและการทำงาน ๒๕๙

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	ประเภทวัจนกรรมกับการจำแนกเงื่อนไขวัจนกรรมตามแนวคิดของ Searle	๑๐
๒	รายชื่อนักการเมืองฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลที่เป็นคู่ในการบริภาษ	๓๓
๓	รายชื่อนักการเมืองฝ่ายค้านเพียงฝ่ายเดียวที่บริภาษนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล	๓๔
๔	รายชื่อนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียวที่บริภาษนักการเมืองฝ่ายค้าน	๓๖
๕	รายชื่อนักการเมืองฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลที่บริภาษบุคคลภายนอกหรือองค์กรภายนอก	๓๗
๖	จำนวนโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทยฝ่ายค้านและรัฐบาล	๕๖
๗	จำนวนชนิดการเปิดเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย	๘๖
๘	จำนวนชนิดการดำเนินเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย	๑๑๔
๙	ลักษณะการปิดเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย	๑๑๘
๑๐	จำนวนชนิดการปิดเรื่องในโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย	๑๓๓
๑๑	จำนวนโครงสร้างการบริภาษที่ไม่ปรากฏการปิดเรื่องการบริภาษ	๑๔๑
๑๒	จำนวนภาษาบริภาษแบบตรงและภาษาบริภาษแบบอ้อม	๑๔๔
๑๓	จำนวนชนิดการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ	๑๕๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๑๔	จำนวนชนิดภาษาบริภาษแบบตรงของนักการเมืองไทย	๑๕๖
๑๕	จำนวนชนิดการใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมต่าง ๆ	๑๗๒
๑๖	จำนวนชนิดภาษาบริภาษแบบอ้อมของนักการเมืองไทย	๑๘๖
๑๗	หน้าที่ในการสื่อสารของการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ	๒๐๑
๑๘	หน้าที่ในการสื่อสารของการบริภาษด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ	๒๐๓
๑๙	หน้าที่ในการสื่อสารของการถาม	๒๐๔
๒๐	หน้าที่ในการสื่อสารของการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน	๒๐๖
๒๑	หน้าที่ในการสื่อสารของการบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ	๒๐๘
๒๒	หน้าที่ในการสื่อสารของการใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์	๒๐๙
๒๓	หน้าที่ในการสื่อสารของการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น	๒๑๑
๒๔	หน้าที่ในการสื่อสารของการใช้รูปประโยคเงื่อนไข	๒๑๒
๒๕	หน้าที่ในการสื่อสารของการพูดเกินความจริง	๒๑๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๖	หน้าที่ในการสื่อสารของการใช้สำนวน	๒๑๕
๒๗	หน้าที่ในการสื่อสารของการยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด	๒๑๗
๒๘	หน้าที่ในการสื่อสารของการเล่นคำ	๒๑๘
๒๙	หน้าที่ในการสื่อสารของการดูถูกตนเอง	๒๒๐
๓๐	หน้าที่ในการสื่อสารของการแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ	๒๒๑
๓๑	ภาพรวมหน้าที่ในการสื่อสารของชนิดภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย	๒๒๒

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนภูมิแสดงจำนวนชนิดการเปิดเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย	๘๗
๒	ภาพลำดับการทำหน้าที่ทางการเมืองของนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รมว.การคลัง	๑๑๐
๓	ภาพลำดับการทำงานของนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รมว.พาณิชย์	๑๑๑
๔	แผนภูมิแสดงจำนวนชนิดการดำเนินเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย	๑๑๕
๕	แผนภูมิแสดงจำนวนชนิดการปิดเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย	๑๓๔
๖	ภาพรวมโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย	๑๔๓
๗	แผนภูมิแสดงจำนวนชนิดการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ	๑๕๒
๘	แผนภูมิแสดงจำนวนชนิดการบริภาษแบบอ้อมของนักการเมืองไทย	๑๙๗
๙	ภาพรวมชนิดภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย	๒๒๓

คำอธิบายสัญลักษณ์ และอักษรย่อ

<u>ตัวอักษรเข้มขีดเส้นใต้</u>	=	ถ้อยคำบริภาษที่ใช้วิเคราะห์ตามหัวข้อ
ตัวอักษรเข้มไม่ขีดเส้นใต้	=	ถ้อยคำบริภาษที่ปรากฏร่วมในโครงสร้าง
<u>ตัวอักษรเอียงขีดเส้นใต้</u>	=	คำหรือถ้อยคำที่ใช้วิเคราะห์ตามหัวข้อ
...	=	ข้อความที่ละไว้
(...)	=	เสียงจากปริบทแวดล้อม
[...]	=	การพูดแทรกของบุคคลอื่น

บทที่ ๑

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ภาษา คือ เครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ภาษาบริภาษเป็นภาษารูปแบบหนึ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นใช้เพื่อด่าว่า ติเตียน กล่าวโทษ (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖: ๖๐๘) หรือแสดงว่าผู้พูดมีอารมณ์ที่ไม่พึงปรารถนา ในมิติทางภาษาการบริภาษเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ โดยพบว่ามนุษย์ใช้ลักษณะภาษาหลากหลายในการบริภาษ กล่าวคือ ใช้ทั้งภาษาหยาบคายและภาษาสุภาพในการบริภาษ โดยพบว่าภาษาหยาบคายหรือคำที่แสดงความหมายทางลบ มักใช้ในการบริภาษแบบตรง ในขณะที่การใช้ภาษาสุภาพมักใช้ในการบริภาษแบบอ้อม นอกจากนี้ในการบริภาษแบบอ้อมยังพบว่ามีการใช้อุปลักษณ์หรือสำนวนไทยประกอบการบริภาษ (วิสันต์ สุขวิสิทธิ์, ๒๕๔๗)

การบริภาษเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่พบในทุกกลุ่มสังคม แม้กระทั่งกลุ่มนักการเมือง ซึ่งแม้ว่าจะเป็นอาชีพที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นอาชีพที่มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าคนโดยทั่วไป และเป็นอาชีพที่มีเกียรติ แต่กลับพบว่านักการเมืองใช้การบริภาษในการตอบโต้นักการเมืองฝ่ายตรงข้ามผ่านสื่อมวลชนมาโดยตลอด และพบว่าเมื่อนักการเมืองถูกฝ่ายตรงข้ามกล่าวหา ก็จะบริภาษกลับเพื่อให้อีกฝ่ายได้รับความเสื่อมเสียแทน (นิจจาภา วงศ์กระจ่าง, ๒๕๔๕: ๙๗) ด้วยเหตุที่การกล่าวหาทางการเมืองนั้นสามารถส่งผลกระทบต่อคะแนนนิยมและอนาคตทางการเมืองของนักการเมืองในระยะยาว (สมบัติ จันทรวงศ์, ๒๕๔๙: ๙)

แม้ว่าภาษาบริภาษของนักการเมืองจะเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่น่าสนใจ แต่ผู้วิจัยพบว่าในการวิจัยที่ผ่านมามีผู้ศึกษาภาษาบริภาษจากบทสนทนาในนวนิยายและบทสนทนาในชีวิตประจำวันเท่านั้น ได้แก่ “วัจนกรรมการบริภาษในภาษาไทย” ของวิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (๒๕๔๗) แต่ยังไม่พบว่ามีการศึกษาภาษาบริภาษของนักการเมืองในมิติที่กว้าง มีเพียงการศึกษาภาษาบริภาษแบบอ้อมของนักการเมืองไทย ได้แก่ “กลวิธีทางภาษาที่ใช้โจมตีรัฐบาลทางอ้อมในปริจเฉทการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ” ของพรรณธร ครุธเนตร (๒๕๔๗) และ “กลวิธีและหน้าที่ทางการสื่อสารด้วยการพูดประชดในการอภิปรายทางการเมืองไทย” ของวรนุช กรองทอง (๒๕๔๗)

อย่างไรก็ตามพบว่า กรอบแนวคิดในการวิจัยภาษาบริภาษข้างต้นนำมาอธิบายภาษาบริภาษของนักการเมืองได้ ดังที่วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (๒๕๔๗) พบว่า ภาษาบริภาษในสังคมไทยมี ๒ ชนิด ได้แก่ ภาษาบริภาษแบบตรง และภาษาบริภาษแบบอ้อม

ภาษาบริภาษแบบตรง คือ การใช้ถ้อยคำไม่สุภาพเพื่อด่าว่า ติเตียน กล่าวโทษ หรือแสดงอารมณ์ไม่พอใจให้ผู้ถูกบริภาษรับรู้ว่าผู้บริภาษไม่พอใจได้ทันทีโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการตีความ เช่น

"เอ๊...**ไอ้โง่** ฟ้าโล่งแต่เสียงครืน ๆ อยู่ตีนฟ้าอย่างนี้ **มึง**ต้องเตรียมอะไร**ไอ้เบื๊อก**"

(กลิ่นสีและทีแปรง : ๑๕๗)

จากตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้บริภาษใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ คือ คำว่า ไอ้โง่ ไอ้เบื๊อก และมึง เพื่อด่าทอและแสดงอารมณ์ไม่พอใจ

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ในทางการเมืองนักการเมืองใช้ถ้อยคำไม่สุภาพในการบริภาษเช่นกันซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มภาษาบริภาษแบบตรง ดังข้อความที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง บริภาษกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ในการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ ที่ว่า

"กรณีเอเอสทีวี **ด่าโคตรพ่อโคตรแม่** ผู้คนเค้าทั่วไปหมด ครูบาอาจารย์ระดับมีตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ก็ด่าว่า โดย**ขาดปัจจัยพื้นฐาน ไม่มีความเข้าใจ** เพราะไปเชื่อการปลุกระดม"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

จากตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ร้อยตำรวจเอกเฉลิมใช้ถ้อยคำไม่สุภาพในการบริภาษคือคำว่า "ด่าโคตรพ่อโคตรแม่" เพื่อด่าทอและแสดงอารมณ์ไม่พอใจ

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาการใช้ภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

The Study of Reprimanding Language Used by Thai Politicians

โดย

นายอรรถวิทย์ รอดเจริญ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
พ.ศ. ๒๕๕๒

ภาษาบริภาษแบบอ้อม คือ การใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้มีความหมายตรงตามรูปภาษา ผู้ถูกบริภาษจะต้องอาศัยปริบทแวดล้อมและประสบการณ์ที่มีเพื่อตีความหมายของถ้อยคำจึงจะทราบว่าตนกำลังถูกบริภาษ เช่น

บุญรอดพี่สาวเข้าไปพบห้องบุญทิ้งน้องชายที่ทั้งรกและสกปรก บุญรอดจึงบริภาษบุญทิ้งว่า

"เอาแต่นั่งฝันแฉะแบะอยู่ยังงี้ **<u>พ่อมหาจำเริญ</u>** **<u>คงจำเริญ</u>**แย่ละ"

(ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด : ๒๕๕)

จากตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้บริภาษใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้มีความหมายตรงตามรูปภาษา คือคำว่า พ่อมหาจำเริญ คงจำเริญ เพื่อแสดงความไม่พอใจ โดยผู้ถูกบริภาษจะต้องตีความเอาเองว่าตนกำลังถูกบริภาษ

ในทางการเมืองพบว่า นักการเมืองใช้ภาษาบริภาษแบบอ้อมเช่นกัน เช่น ในการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๑ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีแบบอ้อมว่านายสมัครบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ โดยใช้สำนวนเพื่อเปรียบเทียบ ดังข้อความว่า

"ผมอยากกราบเรียนครับว่า เรื่องของประเทศ เรื่องแบบเนี่ย **<u>มือสมัครเล่น</u>**
ไม่ได้หรอกครับ ต้องศึกษาผลกระทบในทางกฎหมายระหว่างประเทศ ต้องรักษา
ผลประโยชน์ของประเทศชาติให้ถึงที่สุด"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ทั้งนี้ คำว่า "มือสมัครเล่น" นั้นเป็นสำนวนในภาษากีฬา หมายถึง นักกีฬาที่เพิ่งเริ่มแข่งขัน ตรงข้ามกับ "มือโปร" หรือ "มืออาชีพ" นายอภิสิทธิ์ได้ใช้สำนวน "มือสมัครเล่น" ทางการกีฬาเปรียบเทียบกับการบริหารประเทศของนายสมัคร เพื่อบริภาษว่านายสมัครเป็นผู้อ่อนประสบการณ์และมีความรู้ความสามารถน้อยในการบริหารประเทศ ทั้งนี้อาจตีความได้ว่านายอภิสิทธิ์จงใจใช้คำว่า "สมัคร" ในสำนวนเพื่อบริภาษ "นายสมัคร" อีกด้วย

นอกจากใช้สำนวนเพื่อแสดงการเปรียบเทียบในการบริภาษแล้ว ในงานวิจัยก่อนหน้านี้ยังพบว่ามีการใช้อุปลักษณ์ซึ่งจัดอยู่ในภาษาบริภาษแบบอ้อม โดยอุปลักษณ์นี้ หมายถึง อุปลักษณ์เชิง

ภาษาที่กล่าวถึงสิ่งหนึ่งเพื่อเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่ง การใช้อุปลักษณ์ในการบริภาษนั้น ผู้ถูกบริภาษต้องอาศัยการตีความจึงจะเข้าใจความหมายตามเจตนาของผู้บริภาษได้ การใช้อุปลักษณ์นอกจากจะใช้เปรียบเทียบเพื่อให้เห็นภาพแล้ว ยังใช้เพื่อแสดงการตำหนิหรือวิจารณ์บุคคลอื่นแทนการต่อว่าได้อีกด้วย (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, ๒๕๔๒: ๑๗๒) ดังข้อความที่นายสมัครบริภาษนายอภิสิทธิ์ว่า

> “ไอ้คนหน้าตาอย่างนี้ อยู่ในการเมืองมาค่อนชีวิตเนี่ย อะไรมันไร้สมรรถภาพขนาดว่า ให้**<u>เด็กอายุ ๔๐ กว่า</u>** มาพูดจากระทบกระแทกแดกดัน มันถึงขนาดนั้นเชียวเหรอครับ แหม! หน้ามันโง่ขนาดนี้เหรอครับเนี่ย สติปัญญามันไม่มีเลยเชียวเหรอครับเนี่ย”
>
> (๒๔ มิ.ย. ๕๑)

“เด็ก” หมายถึง “น. คนที่มีอายุยังน้อย” (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖: ๔๑๓)

การใช้คำว่า “เด็ก” ของนายสมัคร สุนทรเวช ไม่ได้ใช้เพื่อสื่อความหมายตรงตามรูปภาษา คือ คนที่มีอายุยังน้อย แต่ใช้คำว่า “เด็ก” เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะว่าเป็นผู้อ่อนประสบการณ์ทางการเมือง

การเปรียบเทียบของนายสมัครที่เปรียบนายอภิสิทธิ์เป็น “เด็ก” นายสมัครใช้เพื่อสื่อความหมายว่านายอภิสิทธิ์มีประสบการณ์ทางการเมืองน้อยกว่านายสมัคร และใช้การบริภาษครั้งนี้เพื่อตอบโต้นายอภิสิทธิ์ที่บริภาษนายสมัครก่อนหน้านี้ว่า “นายสมัครเป็นมือสมัครเล่น”

แม้ว่าภาษาบริภาษทั้ง ๒ ชนิดที่วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (๒๕๔๗) พบในการบริภาษของคนไทยและใช้อธิบายภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยได้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยยังพบว่านักการเมืองไทยใช้กลวิธีการบริภาษแบบอ้อมที่นอกเหนือจากกลวิธีในงานวิจัยดังกล่าว เช่น การดูถูกตนเองเพื่อประชดผู้อื่น ดังข้อความว่า

> “ทำไม**<u>ไอ้พรรคการเมือง</u>**พรรค์อย่างนี้ **<u>ไอ้เส็งเคร็ง</u>**พรรค์อย่างนี้ ถึงมีโอกาสมาตัดสิน โครงการใหญ่มหึมาในบ้านเมืองอย่างนี้ น่าตื่นเต้นนะครับไอ้รถเมล์ที่จะแก้ ก็แสนล้าน .... จะทำอะไรก็เงินใหญ่มหึมา ทำไม**<u>ไอ้รัฐบาลน่าโง่</u>**อย่างนี้ มันถึงมีโอกาสครับ”
>
> (๒๔ มิ.ย. ๕๑)

จากตัวอย่างดังกล่าวนายสมัคร สุนทรเวช บริภาษแบบอ้อมในลักษณะประชดประชัน โดยใช้คำว่า “ไอ้พรรคการเมือง ไอ้เส็งเคร็ง ไอ้รัฐบาลน่าโง่” มาดูถูกตนเองเพื่อประชดนายอภิสิทธิ์ที่กล่าวหานายสมัครว่าไม่เหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี นายสมัครจึงบริภาษตอบโต้ในลักษณะประชดประชันนายอภิสิทธิ์ และอ้างนโยบายที่รัฐบาลกำลังดำเนินการมาหักล้างข้อกล่าวหา ซึ่งเป็นกลวิธีการบริภาษที่เพิ่มเติมจากงานวิจัยข้างต้น ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาษาบริภาษเพื่อเสนอมุมมองที่กว้างขึ้นในการอธิบายภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยต่อไป

แม้ว่านักการเมืองไทยจะใช้การบริภาษเพื่อสร้างความเสื่อมเสียให้แก่นักการเมืองฝ่ายตรงข้ามมาโดยตลอด แต่อย่างไรก็ตามการบริภาษถือเป็นการสื่อสารในลักษณะของการคุกคามหน้าผู้ฟัง ซึ่งขัดแย้งกับวัฒนธรรมของคนไทยที่เน้นความสุภาพ ไม่แสดงออกด้วยการว่ากล่าวอย่างตรงไปตรงมาและหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า (Klausner, 1987 แปลโดย ขัตติยา กรรณสูต, ๒๕๓๗: ๒๕๖) ประกอบกับค่านิยมของคนไทยที่ยกย่องนักการเมืองที่มีมารยาทดี มีสัมมาคารวะและมีความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน (จันทิมา เอียมานนท์, ๒๕๓๙: ๓๐๙) นักการเมืองจึงเลี่ยงการบริภาษโดยใช้ถ้อยคำรุนแรงและคำหยาบเพื่อรักษาหน้าของตน ขณะเดียวกันก็เลือกใช้กลวิธีทางภาษาที่หลากหลายเพื่อบริภาษนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามให้รู้เจ็บใจและเสียหน้า ตลอดจนทำให้ผู้ฟังการอภิปรายเชื่อว่าผู้ถูกบริภาษเป็นนักการเมืองที่ขาดคุณสมบัติที่ดีของผู้นำ ผู้วิจัยจึงคิดว่าการบริภาษของนักการเมืองไทยจะมีโครงสร้างที่มีลักษณะเฉพาะและน่าสนใจ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาโครงสร้างการบริภาษควบคู่ไปกับชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย เพื่อให้เกิดความเข้าใจภาษาบริภาษอย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย
๒. เพื่อศึกษาชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

ขอบเขตการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ศึกษาภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้อความที่ได้จากการถอดแถบบันทึกเสียง ในการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (NBT) รวมระยะเวลาประมาณ ๔๓ ชั่วโมง

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทำให้ทราบโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย
๒. ทำให้ทราบชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย
๓. เป็นแนวทางในการศึกษาการสื่อสารทางการเมืองในประเด็นอื่นต่อไป

นิยามศัพท์

ภาษาบริภาษ หมายถึง การที่ผู้บริภาษใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อเจตนาติเตียน กล่าวโทษ ด่าว่าการกระทำหรือพฤติกรรมในอดีตของผู้ถูกบริภาษให้ได้รับความอับอาย เจ็บใจ หรือเสื่อมเสียชื่อเสียง

นักการเมืองไทย หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านที่มีส่วนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น ในการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. การตีความเจตนาการบริภาษในงานวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) และปริบทแวดล้อม (Context) มิได้มาจากการสอบถามผู้บริภาษโดยตรง ดังนั้น ผลการวิจัยที่ได้จึงเป็นการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎี ทั้งนี้ผู้บริภาษอาจมีมุมมองที่แตกต่างไปจากผลการวิจัยที่ได้

๒. ตำแหน่งและหน้าที่ของนักการเมืองไทยในงานวิจัยเรื่องนี้จะระบุตามสถานภาพที่ได้รับในขณะนั้น

บทที่ ๒

การตรวจเอกสาร

ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการตรวจเอกสาร ผู้วิจัยจะกล่าวถึงทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้อธิบายลักษณะภาษาบริภาษ และใช้เป็นเกณฑ์ในการศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยต่อไป โดยจำแนกประเด็นของการศึกษาค้นคว้าออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๑. แนวคิดที่เกี่ยวกับความหมายของภาษาบริภาษ

๒. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาภาษาระดับข้อความ
- ๒.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับโครงสร้างภาษาของนักการเมืองไทย
- ๒.๒ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะภาษาแสดงหัวเรื่องและการเปลี่ยนหัวเรื่อง

๓. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาบริภาษ
- ๓.๑ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎีวัจนกรรม
- ๓.๒ แนวคิดที่เกี่ยวกับทฤษฎีภาษาสุภาพ
- ๓.๓ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับหน้าที่ของภาษาบริภาษ
- ๓.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาบริภาษและภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย
  - ๓.๔.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาบริภาษทั่วไป
  - ๓.๔.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

๑. แนวคิดที่เกี่ยวกับความหมายของภาษาบริภาษ

ความหมายของภาษาบริภาษได้มีผู้ให้นิยามแตกต่างกันตามกลุ่มสาขาวิชา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดเกี่ยวกับภาษาบริภาษมาอธิบายเพื่อให้เข้าใจความหมายในแต่ละกลุ่มสาขา ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าความหมายของภาษาบริภาษแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มภาษา กลุ่มจิตวิทยา และกลุ่มศาสนา ดังต่อไปนี้

๑.๑ กลุ่มภาษา

กลุ่มภาษา ได้เสนอความหมายของภาษาบริภาษ ไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๖: ๖๐๘) ได้ให้คำนิยามคำว่าบริภาษไว้ว่า “ก. กล่าวติเตียน, กล่าวโทษ, ด่าว่า” จากคำนิยามดังกล่าว ผู้วิจัยอธิบายด้วยวิธีการวิเคราะห์อรรถลักษณ์เพื่อแสดงองค์ประกอบย่อยของการบริภาษ ได้ดังนี้

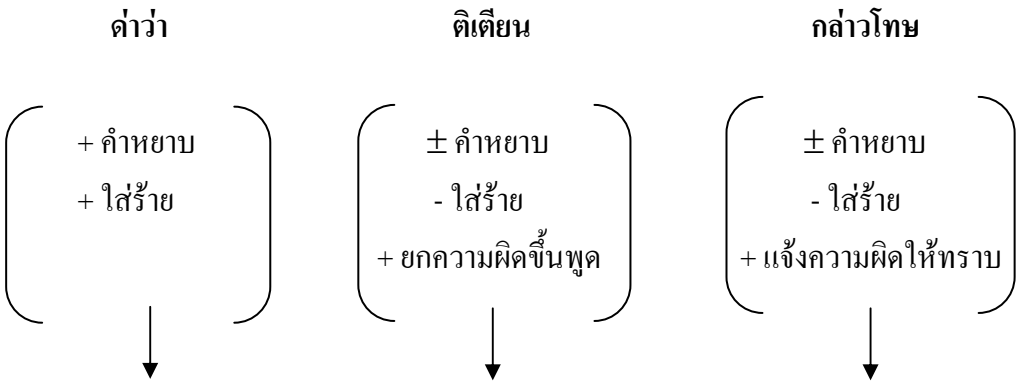

ชวนพิศ อิฐรัตน์ (๒๕๓๓: ๒๘) กล่าวว่า การบริภาษไม่จำเป็นต้องใช้คำหยาบเสมอไป เพราะในภาษาไทยมีถ้อยคำและสำนวนอีกมากที่ผู้พูดเลือกใช้ในการบริภาษ และกล่าวถึงความแตกต่างระหว่างการบริภาษในทางวรรณคดีกับการบริภาษในชีวิตประจำวัน ตรงที่การบริภาษในทางวรรณคดีตรงกับรสวรรณคดีไทย คือ พิโรธวาทัง และรสวรรณคดีสันสกฤต คือ รุทธรส ซึ่งรสทางวรรณคดีทั้งสอง หมายถึง รสที่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพของความโกรธแค้น ความชิงชังของตัวละครผ่านถ้อยคำในบทประพันธ์ ซึ่งกวีต้องถ่ายทอดอารมณ์โกรธของตัวละครให้ผู้อ่านเห็นภาพหรือเข้าใจได้ทันที จึงจำเป็นต้องใช้ภาษาตรงไปตรงมาในการบริภาษ

วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (๒๕๔๗: ๖) ได้อธิบายความหมายของภาษาบริภาษโดยใช้เงื่อนไขวัจนกรรมของ Searle (1969) และเปรียบเทียบกับคำในภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ ประเภทวัจนกรรมกับการจำแนกเงื่อนไขวัจนกรรมตามแนวคิดของ Searle

ประเภทวัจนกรรม	เงื่อนไขวัจนกรรม			
	เงื่อนไขเนื้อความ	**เงื่อนไขปัจจัยพื้นฐาน**	**เงื่อนไขความจริงใจ**	**เงื่อนไขสาระสำคัญ**
ปรามาส	เป็นการกล่าวถึงพฤติกรรมหรือการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง	ผู้พูดเชื่อว่าสิ่งที่ผู้ฟังจะกระทำนั้นเป็นสิ่งผิดหรือผู้ฟังไม่อาจทำได้	ผู้พูดต้องการทำให้ผู้ฟังเจ็บช้ำใจ	เป็นความพยายามให้ผู้ฟังเจ็บช้ำใจ
บ่น	เป็นการกล่าวถึงพฤติกรรมหรือการกระทำในอดีตของผู้ฟัง	ผู้พูดเชื่อว่าสิ่งที่ผู้ฟังกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ผิดหรือไม่น่าพึงพอใจ	ผู้พูดต้องการระบายความรู้สึกทางลบที่มีต่อการกระทำของผู้ฟัง	เป็นความพยายามระบายความรู้สึกทางลบที่มีให้ผู้ฟังรับรู้
วิจารณ์	เป็นการกล่าวถึงพฤติกรรมหรือการกระทำในอดีตของผู้ฟัง	ผู้พูดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำของผู้ฟัง	ผู้พูดต้องการชี้ให้ผู้ฟังเห็นข้อดีข้อเสียของการกระทำนั้น	เป็นความพยายามชี้แจ้งข้อดี ข้อเสียของการกระทำให้ผู้ฟังรับทราบ
บริภาษ	เป็นการกล่าวถึงพฤติกรรมหรือการกระทำในอดีตของผู้ฟัง	ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำของผู้ฟังนั้นผิดหรือไม่น่าพึงพอใจและต้องการระบายความคับแค้นที่มีต่อการกระทำนั้นของผู้ฟัง	ผู้พูดต้องการทำร้ายจิตใจผู้ฟังให้รู้สึกสำนึกในความผิดที่ได้กระทำ	เป็นความพยายามที่จะทำร้ายจิตใจผู้ฟังเพื่อให้สำนึกในความผิดที่ได้กระทำ

จากตารางที่ ๑ สรุปเงื่อนไขวัจนกรรมการบริภาษได้ว่า การบริภาษเป็นการกล่าวถึงพฤติกรรมในอดีตของผู้ถูกบริภาษ โดยผู้บริภาษเชื่อว่าพฤติกรรมดังกล่าวไม่พึงประสงค์ ผู้บริภาษจึงบริภาษเพื่อระบายความคับแค้นใจและเพื่อทำร้ายจิตใจผู้ถูกบริภาษให้รู้สึกสำนึกในการกระทำดังกล่าว

จากแนวคิดเรื่องภาษาบริภาษของกลุ่มภาษาสรุปได้ว่า ภาษาบริภาษ หมายถึง การใช้ถ้อยคำเพื่อติเตียน กล่าวโทษ ด่าว่าผู้อื่น โดยไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาตรงไปตรงมา และผู้บริภาษต้องการพูดเพื่อทำร้ายจิตใจผู้ถูกบริภาษ

๑.๒ กลุ่มจิตวิทยา

กลุ่มจิตวิทยา ได้เสนอความหมายของภาษาบริภาษ ไว้ดังนี้

จรุงกุล บูรพวงศ์ (๒๕๓๓: ๓๕๙) กล่าวว่า การบริภาษเป็นการแสดงออกทางวาจาในด้านความก้าวร้าว เกิดขึ้นเนื่องจากผู้พูดรู้สึกไม่พอใจจากการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้ฟังจึงระบายความไม่พอใจนั้นออกมา

ศรีเรือน แก้วกังวาล (๒๕๑๙: ๔๕) กล่าวว่า บุคคลที่เกิดอารมณ์รุนแรงขึ้นมักจะถูกผลักดันให้แสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมาผ่านทางกายและทางวาจา เมื่อบุคคลเกิดอารมณ์โกรธหัวใจจะเต้นแรงและเร็ว เลือดฉีดร้อนทั่วตัว ก็จะแสดงพฤติกรรมผ่านทางกาย เช่น กระทืบเท้า หรือแสดงพฤติกรรมทางวาจา เช่น ใช้การบริภาษเพื่อแสดงความโกรธ โดยการยืนด่าทอกันเสียงดังอึกทึกและขาดการยั้งคิด เป็นต้น

โสภา ชูพิกุลชัย (๒๕๒๑: ๗๔) กล่าวว่า พฤติกรรมด้านอารมณ์กับการใช้ถ้อยคำหยาบคาย รุนแรง จะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้นั้นมีอารมณ์โกรธหรือเคียดแค้น ซึ่งในทางจิตวิทยาถือว่าเป็นการแสดงออกของอารมณ์ที่ไม่พึงปรารถนา เนื่องจากถูกขัดขวางหรือทำให้ไม่สามารถไปถึงสิ่งที่ต้องการจะกระทำได้ ดังนั้น การใช้ถ้อยคำรุนแรงก้าวร้าวต่อผู้อื่นอาจเป็นหนทางเพื่อระบายความเครียด ซึ่งเป็นผลทำให้ตนเองสบายใจขึ้น

จากแนวคิดเรื่องภาษาบริภาษของกลุ่มจิตวิทยาสรุปได้ว่า ภาษาบริภาษ หมายถึง การใช้ถ้อยคำรุนแรง คำหยาบคาย ซึ่งถือเป็นการแสดงออกทางอารมณ์เมื่อผู้บริภาษไม่พึงพอใจ นิยามการบริภาษในทางจิตวิทยาจึงพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์กับภาษา ซึ่งภาษาที่แสดงออกจะจัดอยู่ในการบริภาษแบบตรงเท่านั้น

๑.๓ กลุ่มศาสนา

กลุ่มศาสนา ได้เสนอความหมายของภาษาบริภาษ ไว้ดังนี้

พระไพบูลย์ ธมฺมวิปุโล และคณะ (๒๕๔๔: ๒๑๓) ได้จัดให้การบริภาษอยู่ในมงคลที่ ๑๐ เรื่องการมีวาจาสุภาษิต ประเภทเรื่องที่ไม่ควรพูด และกล่าวว่าการพูดคำหยาบ คือ การพูดค่อนขอด หยาบช้าต่อคนอื่น พูดเหน็บให้ผู้อื่นเจ็บใจ พูดใกล้ต่อความโกรธ และทำให้จิตใจไม่อยู่ในความตั้งมั่น

สุชีพ ปุญญานุภาพ (๒๕๕๐: ๖๖) กล่าวว่า ภาษาบริภาษเป็นการประพฤติชั่วด้วยวาจา เรียกว่า “วจีทุจริต” มี ๔ ลักษณะ ได้แก่ มุสาวาท คือ การพูดเท็จ ปิสุณาวาจา คือ การพูดส่อเสียด ผรุสวาจา คือ การพูดคำหยาบ และสัมผัปปลาปะ คือ การพูดเพ้อเจ้อ

จากลักษณะการประพฤติชั่วทางวาจาหรือวจีทุจริต เมื่อพิจารณากับภาษาบริภาษจะตรงกับปิสุณาวาจาและผรุสวาจา แต่อย่างไรก็ตาม สุชีพ ปุญญานุภาพ (๒๕๕๐: ๖๒๙) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่าการบริภาษในทางพุทธศาสนา คือ การบริภาษแบบอ้อม และได้ยกตัวอย่างเรื่องราวของพระพุทธเจ้าในชาติก่อนที่ครั้งหนึ่งพระองค์เคยกล่าววจีทุจริตแก่พระภิกษุรูปหนึ่ง จึงทำให้ในชาติที่เป็นพระพุทธเจ้าของพระองค์ถูกนางจิญจมาณวิกา ซึ่งถูกพวกเดียรถีร์ คือ พวกนอกศาสนาจ้างให้มาใส่ร้ายว่ามีครรภ์กับพระพุทธเจ้า โดยนางผูกไม้เอาไว้ที่ท้อง แต่บังเอิญว่าไม้นั้นตกลงมา นางจึงถูกประชาทัณฑ์และเสียชีวิตในที่สุด

จากแนวคิดเรื่องภาษาบริภาษของกลุ่มศาสนา สรุปได้ว่า ภาษาบริภาษ หมายถึง การว่ากล่าวแบบอ้อม และอาจจัดอยู่ในวจีทุจริตได้ เนื่องจากการบริภาษจะตรงกับปิสุณาวาจา แต่จะไม่ตรงกับผรุสวาจา การบริภาษในกลุ่มนี้ต่างจากกลุ่มภาษาตรงที่ “การบริภาษ” ในกลุ่มภาษาเป็นได้ทั้งการบริภาษแบบตรงและแบบอ้อม ส่วนกลุ่มจิตวิทยาเป็นการบริภาษแบบตรงเท่านั้น

จากการให้คำนิยามข้างต้น แม้ว่ามุมมองในการให้คำนิยาม “ภาษาบริภาษ” จะแตกต่างกัน แต่สำหรับงานวิจัยเรื่องนี้ ภาษาบริภาษจะเป็นไปตามแนวคิดของกลุ่มภาษา เพราะจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยประกอบด้วยภาษาบริภาษแบบตรงและภาษาบริภาษแบบอ้อม ฉะนั้นการให้คำนิยามภาษาบริภาษในงานวิจัยนี้ จึงหมายถึง การที่

ผู้บริภาษใช้ถ้อยคำโดยมีเจตนาติเตียน กล่าวโทษ และด่าว่าการกระทำหรือพฤติกรรมในอดีต เพื่อต้องการทำร้ายจิตใจของผู้ถูกบริภาษ

๒. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาภาษาระดับข้อความ

๒.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับโครงสร้างภาษาของนักการเมืองไทย

ในการศึกษาการใช้ภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ผู้วิจัยจะศึกษาลักษณะโครงสร้างการบริภาษก่อน จากนั้นจึงศึกษาชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษที่ปรากฏในโครงสร้างการบริภาษ ทั้งนี้ผู้วิจัยยังไม่พบว่ามีงานวิจัยเรื่องใดศึกษาโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย มีเพียงงานวิจัยที่ศึกษาโครงสร้างภาษาของนักการเมืองไทย โดยเก็บข้อมูลจากการประชุมในรัฐสภาไทย และลีลาการอภิปรายของนักการเมืองเพียงคนเดียวเท่านั้น และขอนำเสนอผลการศึกษาจากงานวิจัยดังกล่าวโดยสังเขปดังนี้

อภิญญา คำยา (๒๕๔๑) ศึกษาเรื่อง “ภาษาที่ใช้ในการประชุมรัฐสภาไทย : การวิเคราะห์ข้อความ” ผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างทั่วไปที่ปรากฏในข้อความการอภิปรายที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้ในการประชุมรัฐสภามีองค์ประกอบหลัก ๔ ส่วน ได้แก่ การขึ้นต้นซึ่งจะมีรูปแบบเฉพาะ คือ การเรียกขานประธานในที่ประชุม และการกล่าวแนะนำตัวของผู้อภิปราย การแจ้งหัวเรื่องอาจปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ ประกอบด้วยหัวเรื่องและวัตถุประสงค์ของการอภิปราย เนื้อเรื่องซึ่งเป็นรายละเอียดทั้งหมดของข้อความประกอบด้วยหัวเรื่องย่อยที่เป็นประเด็นสำคัญที่ผู้อภิปรายต้องการเสนอ และนำมาเป็นข้อสนับสนุนหัวเรื่องสำคัญ และการลงท้ายมี ๕ ชนิด ได้แก่ การสรุป การเสนอแนะ การคาดหวัง การแสดงความคิดเห็น และการขอบคุณ

พรรณธร ครุธเนตร (๒๕๔๗) ศึกษาเรื่อง “กลวิธีทางภาษาที่ใช้โจมตีรัฐบาลทางอ้อมในปริจเฉทการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ” โดยศึกษาปริบทการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฯ ตามแนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร (SPEAKING) ของ Dell Hymes ผลการศึกษาในส่วนของการลำดับวัจนกรรมพบว่า การลำดับวัจนกรรมของการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ มีองค์ประกอบหลัก ๔ ส่วน ได้แก่ การขึ้นต้นการอภิปรายมีส่วน ประกอบ ๒ ส่วน ได้แก่ การเรียกขานประธานสภาและการแนะนำตัว การแจ้งวัตถุประสงค์ที่จะอภิปราย จำแนกออกได้เป็น ๕ วัตถุประสงค์ คือ เพื่อขอชี้แจงรายละเอียด เพื่อขอประท้วง เพื่อขอซักถาม เพื่อขอ

แนะนำ และเพื่อขอร้อง การนำเสนอรายละเอียดหรือเนื้อความ เช่น การยกตัวอย่าง การเปรียบเทียบ การอ้างอิงตัวเลขหรือสถิติ และการใช้คำย่อที่คนทั่วไปเข้าใจคำเต็ม เป็นต้น และการลงท้าย จำแนกออกได้เป็น ๕ ลักษณะ คือ การสรุป การแนะนำ การขอร้อง การซักถาม และการขอบคุณ

นวพร มีเสียงศรี (๒๕๔๗) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ “วาทลีลา” ในโวหารทางการเมืองของนายชวน หลีกภัยตามแนวภาษาศาสตร์และวาทศาสตร์” ผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างวาทลีลาในโวหารทางการเมืองของนายชวน หลีกภัยมีองค์ประกอบหลัก ๔ ส่วน ได้แก่ ส่วนเบิกความ คือ ส่วนแสดงลักษณะการเริ่มต้นการอภิปราย ประกอบด้วยการเรียกขานและการแนะนำตัว องค์ประกอบส่วนนี้ต้องปรากฏทุกครั้งในการอภิปราย นอกจากนี้ในส่วนของการเบิกความยังพบการแสดงวัตถุประสงค์ในการอภิปราย ด้านบทบาทและหน้าที่ในส่วนนี้มี ๒ บทบาท คือ การเบิกความและการแสดงจุดประสงค์ ส่วนความนำ คือ ส่วนที่ทำหน้าที่เปิดเรื่องก่อนนำเข้าสู่เนื้อหาทั้งหมด แสดงบทบาทและหน้าที่ทางภาษา ๔ บทบาท ได้แก่ การอธิบายความ การสรุปความ การแสดงทัศนะและการแสดงความรู้สึก ส่วนเนื้อเรื่อง คือ ส่วนที่เป็นรายละเอียดทั้งหมดของการอภิปราย พบบทบาทและหน้าที่ทางภาษาทั้งหมด ๙ บทบาท ได้แก่ การเล่าความ การอธิบายความ การสรุปความ การแสดงทัศนะ การแสดงความรู้สึก การแสดงวัตถุประสงค์ การอ้างอิง การควบคุมพฤติกรรมและการประเมินผู้ฟัง และส่วนสรุป คือ ส่วนแสดงการจบเรื่องของการอธิปราย ปรากฏในส่วนท้ายของการอภิปราย พบบทบาทและหน้าที่ทางภาษา ๓ บทบาท ได้แก่ แสดงจุดประสงค์ แสดงทัศนะและแสดงความรู้สึกขอบคุณ

จากงานวิจัยที่ศึกษาโครงสร้างภาษาของนักการเมืองไทยดังกล่าว สรุปได้ว่า โครงสร้างภาษาของนักการเมืองไทย โดยเฉพาะการอภิปรายทั่วไปของรัฐสภา การอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฯ และการอภิปรายของนักการเมืองเฉพาะบุคคลมีจำนวนองค์ประกอบโครงสร้างภาษาเหมือนกัน ๔ ส่วน ได้แก่ การขึ้นต้น การแจ้งหัวเรื่อง เนื้อเรื่อง และการลงท้าย แต่จะแตกต่างกันในด้านการตั้งชื่อ และจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่าโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทยมีองค์ประกอบใกล้เคียงกับงานวิจัยดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการศึกษาดังกล่าวมาประยุกต์เป็นเกณฑ์ในการศึกษาโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทยต่อไป

๒.๒ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะภาษาแสดงหัวเรื่องและการเปลี่ยนหัวเรื่อง

จากงานวิจัยเรื่องโครงสร้างภาษาของนักการเมืองไทย ผู้วิจัยยังได้กำหนดเกณฑ์หรือหลักในการคัดเลือกข้อความที่แสดงโครงสร้างการบริภาษแยกจากคำอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฯ โดยใช้แนวคิดด้านลักษณะภาษาแสดงหัวเรื่องและการเปลี่ยนหัวเรื่อง เป็นแนวคิดสำคัญซึ่งมีผู้เสนอไว้ ดังนี้

ชลธิชา บำรุงรักษ์ (๒๕๓๙) ได้กล่าวถึง การใช้ลักษณะภาษาแสดงหัวเรื่อง (Topic marker) และการเปลี่ยนหัวเรื่อง (Topic-shift marker) ในงานเขียนประเภทร้อยแก้วภาษาไทย ดังนี้

หัวเรื่อง (Topic) คือ ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ และในแต่ละหัวเรื่องอาจมีการกล่าวถึงเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่องเดิม และเป็นรายละเอียดปลีกย่อยของหัวเรื่องใหญ่ เรียกว่า หัวเรื่องย่อย (Sub-topic) และอาจมีรายละเอียดเกี่ยวกับหัวเรื่องย่อยแยกออกไปอีก เรียกว่า หัวเรื่องแยกย่อย (Sub-subtopic) ซึ่งรูปภาษาที่แสดงให้ทราบถึงหัวเรื่องและหัวเรื่องย่อย มีดังนี้

๑. **การแสดงหัวเรื่อง** (Topic marker) **และหัวเรื่องย่อย** (Sub-topic marker) มีดังนี้

๑.๑ การใช้นามวลี ซึ่งปรากฏในรูปสามานยนามหรือวิสามานยนาม

๑.๒ การใช้ประโยค อาจอยู่ในรูปประโยคบอกเล่าที่มีหัวเรื่องย่อย เช่น “ทีนี้ในเรื่องของการเลิกสัญญาเนี่ยจะ ... จะสรุปเป็น ... เป็นประเด็นใหญ่ ๆ ๓ ประเด็นนะฮะ...” หรืออยู่ในรูปประโยคคำถาม เช่น “คำเรียกขาน คือ อะไรคะ...”

๑.๓ การใช้วลีแสดงวัน-เวลา เป็นเครื่องแสดงหัวเรื่องหรือหัวเรื่องย่อย เช่น “เมื่อคราวที่แล้ว เราพูดถึงเรื่อง Ellipsis...”

๑.๔ การกล่าวถึงหัวเรื่องหรือหัวเรื่องย่อยโดยไม่มีลักษณะภาษาใด ๆ เป็นเครื่องแสดง เช่น “คนที่เป็นข้าราชการการเมืองเนี่ยบอกว่ามีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย”

๒. ลักษณะภาษาที่แสดงการเปลี่ยนหัวเรื่อง (Topic-shift marker) **หรือเรื่องย่อย** (Sub-topic shift marker) มีดังนี้

๒.๑ การใช้รูปภาษาแสดงการตัดทอนหรือแยกส่วน เช่น อีกฝ่ายหนึ่ง ส่วนเรื่องสำหรับ พูดถึง เป็นต้น

๒.๒ การใช้รูปภาษาแสดงการเรียงลำดับจัดประเภท เช่น ประเภทแรก ประเภทที่สอง ทีนี้ ต่อไป เป็นต้น

๒.๓ การใช้ส่วนคั่นคำพูด (Pre-fabricated filler) เป็นเครื่องหมายแสดงการเปลี่ยนหัวเรื่องหรือหัวเรื่องย่อย เช่น เอ้อ เฮ้ย เป็นต้น

๒.๔ การเปลี่ยนหัวเรื่องโดยไม่มีเครื่องหมายแสดงการเปลี่ยนหัวเรื่องใด ๆ

อภิญญา คำยา (๒๕๔๑) ศึกษาเรื่อง “ภาษาที่ใช้ในการประชุมรัฐสภาไทย : การวิเคราะห์ข้อความ” พบลักษณะการแสดงหัวเรื่องและการเปลี่ยนหัวเรื่องในข้อความการประชุมรัฐสภาไทย ดังนี้

๑. ลักษณะภาษาที่ใช้แสดงหัวเรื่อง และหัวเรื่องย่อย มี ๒ ชนิด คือ

๑.๑ วลี ได้แก่ การใช้นามวลี และบุพบทวลี

๑.๒ ประโยค ได้แก่ รูปประโยคบอกเล่าและรูปประโยคำถาม

๒. ลักษณะภาษาที่ใช้แสดงการเปลี่ยนหัวเรื่องหรือหัวเรื่องย่อย อาจปรากฏเป็นรูปภาษาหรือไม่ก็ได้ รูปภาษาที่แสดงมีดังนี้

๒.๑ คำเชื่อมที่แสดงการตัดตอนหรือแยกส่วน เช่น นอกจากนั้น เป็นต้น

๒.๒ คำบอกลำดับ เช่น ประการแรก ประการที่สอง เป็นต้น

๒.๓ คำเรียกขาน เช่น ท่านประธานครับ เป็นต้น

๒.๔ รูปประโยค เช่น กระผมใคร่ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธาน เป็นต้น

จากแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาษาแสดงหัวเรื่องใช้เมื่อผู้พูดต้องการแจ้งให้ผู้ฟังทราบว่าผู้พูดต้องการพูดเรื่องอะไร และลักษณะภาษาแสดงหัวเรื่องอาจเป็นวลีหรือประโยคก็ได้ ส่วนภาษาแสดงการเปลี่ยนหัวเรื่อง ผู้พูดจะใช้เมื่อต้องการเปลี่ยนหัวเรื่องเดิมเป็นหัวเรื่องใหม่ซึ่งทำให้การสื่อสารดำเนินต่อไป ด้วยเหตุที่การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยจากฐานข้อมูลการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฯ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดดังกล่าวเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

๓. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาบริภาษ

๓.๑ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎีวัจนกรรม

๓.๑.๑ แนวคิดที่เกี่ยวกับทฤษฎีวัจนกรรม

นอกจากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะภาษาแสดงหัวเรื่องและการเปลี่ยนหัวเรื่องแล้ว งานวิจัยเรื่องนี้ยังต้องอาศัยแนวคิดเรื่องวัจนกรรมในการตีความถ้อยคำที่แสดงเจตนาบริภาษ ทั้งการบริภาษแบบตรงและการบริภาษแบบอ้อม ซึ่งมีสาระสังเขปดังต่อไปนี้

แนวคิดเรื่องวัจนกรรม (Speech Acts) เป็นแนวคิดสาขาหนึ่งในวิชาวัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) ซึ่งสนใจศึกษาการใช้ภาษาของมนุษย์ในลักษณะต่าง ๆ ตามสถานการณ์การสนทนาที่เปลี่ยนไป และสนใจศึกษาภาษาไม่ว่าจะเป็นความหมายที่ตรงตามรูปภาษาหรือความหมายที่ไม่ตรงตามรูปภาษา โดยอาศัยการตีความจากปริบทแวดล้อมและปริบทข้อความหรือประสบการณ์ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีร่วมกัน ดังนั้น การตีความจึงเป็นหัวใจของวัจนปฏิบัติศาสตร์ (กฤษดาวรรณ หงศ์ลดารมภ์ และ ธีรนุช โชคสุวณิช, ๒๕๕๑: ๕) และทำให้การศึกษาภาษาในศาสตร์นี้มีความแตกต่างกับอรรถศาสตร์ ตรงที่อรรถศาสตร์สนใจศึกษาความหมายตรงตามรูปภาษาเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดเรื่องวัจนกรรมมาเป็นเกณฑ์ในการศึกษาการใช้ภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ซึ่งมีผู้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้

Austin (1962) กล่าวว่า การสื่อสารของมนุษย์ไม่ว่าด้วยรูปแบบวัจนภาษาหรืออวัจนภาษา มนุษย์ล้วนมีความตั้งใจในการแสดงวัตถุประสงค์ เจตนา และความต้องการของตนออกมาพร้อมกับถ้อยคำเหล่านั้นด้วย และถ้อยคำที่สื่อออกมาแต่ละครั้งผู้พูดจะแสดงกฎการเกิดการกระทำ ๓ ข้อ ดังนี้

๑. **การกล่าวถ้อย** (Locutionary Acts) เป็นถ้อยคำที่ผู้พูดต้องการสื่อความหมายตรงตามรูปภาษา เช่น เมื่อผู้พูดกล่าวว่า “อาหารเสร็จแล้ว” นั่นคือผู้พูดต้องการสื่อความหมายว่าผู้พูดได้ประกอบอาหารเสร็จแล้ว ถ้อยคำในข้อนี้เป็นเพียงการให้ข้อมูล และบอกข้อเท็จจริงว่าผู้พูดได้ประกอบอาหารเสร็จแล้วเท่านั้น

๒. **การแสดงเจตนา** (Illocutionary Acts) เป็นการแสดงเจตนาของถ้อยคำที่กล่าวออกมาขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้พูด และผู้ฟังสามารถเข้าใจความหมายได้จากปริบทต่าง ๆ เช่น ประโยคว่า “อาหารเสร็จแล้ว” ผู้พูดไม่ได้เพียงให้ข้อมูลว่า ตนทำอาหารเสร็จแล้วเท่านั้น แต่ยังมีเจตนาเชิญชวนให้ผู้ฟังรับประทานอาหารด้วย ถ้อยคำที่แสดงเจตนาที่แท้จริงของผู้พูดนี้เรียกว่าการแสดงเจตนา (illocutionary act)

๓. **วัจนผล** (Perlocutionary Acts) เป็นการแสดงผลของถ้อยคำที่กล่าวออกมาโดยผู้พูดคาดหวังว่าผู้ฟังจะเข้าใจเจตนาของผู้พูด และกระทำบางอย่างตามเจตนานั้น เช่น เมื่อผู้พูดกล่าวประโยคว่า “อาหารเสร็จแล้ว” ผู้พูดคาดหวังว่าผู้ฟังจะร่วมรับประทานอาหารกับผู้พูด หากผู้ฟังกระทำตามนั้นแสดงว่าถ้อยคำที่ใช้มีพลังวัจนผล (Perlocutionary Force)

Searle (1969) ได้พัฒนาแนวคิดกฎการเกิดการกระทำที่ออสตินเสนอไว้โดยการเสนอเงื่อนไขวัจนกรรม (Speech Act Condition) ในการจำแนกประเภทวัจนกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วยเงื่อนไข ๔ ข้อ ดังนี้

๑. **เงื่อนไขเนื้อความ** (Propositional Content Condition) กล่าวถึง รายละเอียดเกี่ยวกับถ้อยคำที่ใช้เพื่อสื่อเจตนา

๒. **เงื่อนไขปัจจัยพื้นฐาน** (Preparatory Condition) กล่าวถึง ความคิดและความเชื่อของผู้พูดและผู้ฟังที่มีร่วมกัน ก่อนที่ผู้พูดจะสื่อเจตนา

๓. เงื่อนไขความจริงใจ (Sincerity Condition) กล่าวถึง ความต้องการที่แท้จริงของผู้พูดในการสื่อเจตนา

๔. เงื่อนไขสาระสำคัญ (Essential Condition) กล่าวถึง จุดประสงค์ในการสื่อเจตนาของผู้พูด

Searle (1976) ยังได้จำแนกกลุ่มวัจนกรรมออกเป็น ๕ กลุ่ม ดังต่อไปนี้

๑. กลุ่มวัจนกรรมบอกเล่า (Representative) คือ กลุ่มที่ผู้พูดมีเจตนาบอกข้อมูลหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ แก่ผู้ฟัง วัจนกรรมประเภทนี้อาจมีความหมายในแง่ดี เช่น การพูด การยืนยัน การสรุป การรายงาน เป็นต้น และมีความหมายในแง่ลบ เช่น การโอ้อวด การวิจารณ์ การบ่น การดุ การนินทา เป็นต้น

๒. กลุ่มวัจนกรรมชี้นำ (Directive) คือ กลุ่มที่ผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังกระทำบางอย่างตามความต้องการของผู้พูด เช่น การขอร้อง การสอบถาม การเชื้อเชิญ การเสนอแนะ เป็นต้น

๓. กลุ่มวัจนกรรมผูกมัด (Commissive) คือ กลุ่มที่ผู้พูดมีเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่าผู้พูดต้องการจะกระทำบางอย่างในอนาคตและมีผลผูกพันต่อผู้พูด เช่น การสัญญา การสาบาน การเสนอตัว การรับรอง การข่มขู่ เป็นต้น

๔. กลุ่มวัจนกรรมแสดงความรู้สึก (Expressive) คือ กลุ่มที่ผู้พูดมีเจตนาแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง เช่น การทักทาย การขอโทษ การขอบคุณ การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ การชม เป็นต้น

๕. กลุ่มวัจนกรรมแถลงการณ์ (Declaration) คือ กลุ่มที่ผู้พูดมีเจตนาเปลี่ยนสภาพของสิ่งของ บุคคล หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเกิดในปริบทที่เป็นทางการสูง เช่น การแต่งตั้ง การเสนอชื่อ การกล่าวเปิดงาน การตัดสินจำคุก เป็นต้น

ในเรื่องเดียวกันนี้ Searle (1975) ยังได้แบ่งวัจนกรรมออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ วัจนกรรมตรงและวัจนกรรมอ้อม ดังนี้

๑. วัจนกรรมตรง (Direct illocutionary act) เป็นการใช้ถ้อยคำที่มีเจตนาตรงกับรูปภาษาหรือโครงสร้างของประโยค เช่น หากผู้พูดกับผู้ฟังเป็นนักเรียนห้องเดียวกัน เมื่อผู้พูดถามผู้ฟังว่า “ทำไมไม่ทำการบ้าน” ในประโยคนี้ผู้พูดมีเจตนาที่จะถามเพื่อขอคำตอบจากผู้ฟังถึงเหตุผลที่ผู้ฟังไม่ยอมทำการบ้าน

๒. วัจนกรรมอ้อม (Indirect illocutionary act) เป็นการใช้ถ้อยคำที่มีเจตนาไม่ตรงกับรูปภาษาหรือโครงสร้างของประโยค ผู้ฟังจำเป็นต้องอาศัยปริบทช่วยตีความหมายของถ้อยคำ เช่น หากผู้พูดเป็นอาจารย์ถามผู้ฟังซึ่งเป็นศิษย์ว่า “ทำไมไม่ทำการบ้าน” ในประโยคนี้ผู้พูดใช้รูปประโยคคำถาม แต่มิได้ต้องการคำตอบจากผู้ฟัง ทั้งนี้ผู้พูดใช้เพื่อเจตนาตำหนิผู้ฟังที่ไม่ทำการบ้าน

Yule (1996: 54-55) ได้กล่าวถึง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาความแตกต่างระหว่างวัจนกรรมตรง (Direct speech acts) กับวัจนกรรมอ้อม (Indirect speech acts) ว่าให้พิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง (Structure) และหน้าที่ในการสื่อสาร (Function) ของถ้อยคำ หากโครงสร้างของถ้อยคำตรงกับหน้าที่ของถ้อยคำ กล่าวคือ ถ้อยคำที่มีโครงสร้างเป็นรูปประโยคบอกเล่า และมีหน้าที่เพื่อแจ้งข้อมูลให้ทราบ ถ้อยคำดังกล่าวจัดเป็นวัจนกรรมตรง แต่ถ้าโครงสร้างของถ้อยคำไม่ตรงกับหน้าที่ กล่าวคือ ถ้อยคำที่มีโครงสร้างเป็นรูปประโยคบอกเล่า มิได้มีหน้าที่เพื่อแจ้งข้อมูลให้ทราบ แต่มีเจตนาสั่งหรือขอร้อง ถ้อยคำดังกล่าวจัดเป็นวัจนกรรมอ้อม เช่น ประโยคว่า “ห้องนี้อากาศร้อนจัง” ถ้อยคำนี้มีโครงสร้างเป็นประโยคบอกเล่า หากผู้พูดกล่าวถ้อยคำนี้เพื่อต้องการทำหน้าที่เพียงบ่นให้ผู้ฟังทราบว่า “อากาศในห้องร้อน” ถ้อยคำนี้จัดเป็นวัจนกรรมตรง แต่ถ้าผู้พูดกล่าวถ้อยคำนี้โดยไม่ได้ต้องการบ่นให้ผู้ฟังทราบว่า อากาศในห้องร้อน แต่มีเจตนาให้ผู้ฟังเปิดเครื่องปรับอากาศหรือพัดลม ถ้อยคำนี้จึงเป็นวัจนกรรมอ้อม

จากแนวคิดเรื่องวัจนกรรมดังกล่าวสรุปได้ว่า วัจนกรรมคือถ้อยคำที่ผู้พูดใช้เพื่อสื่อเจตนาอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยแบ่งวัจนกรรมออกเป็น ๒ ประเภท คือ วัจนกรรมตรงและวัจนกรรมอ้อม ทั้งนี้มีหลักในการพิจารณาว่าถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวออกมาเป็นวัจนกรรมตรงหรือ

วัจนกรรมอ้อมนั้นให้พิจารณาจากโครงสร้างของรูปประโยคว่าตรงกับหน้าที่ในการสื่อสาร ถ้าตรงกันแสดงว่าถ้อยคำดังกล่าวเป็นวัจนกรรมตรง แต่ถ้าไม่ตรงกันถ้อยคำดังกล่าวจัดเป็นวัจนกรรมอ้อม และการวิเคราะห์ภาษาบริภาษนักการเมืองไทยต้องอาศัยการตีความ ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดดังกล่าวมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ชนิดของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยต่อไป

เมื่อพิจารณาภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยกับแนวคิดของ Searle (1976) ที่แบ่งกลุ่มของวัจนกรรมออกเป็น ๕ กลุ่ม ภาษาบริภาษจึงจัดอยู่ในกลุ่มวัจนกรรมแสดงความรู้สึก (Expressive) เนื่องจากภาษาบริภาษเป็นถ้อยคำที่ผู้บริภาษใช้เพื่อต้องการแสดงความรู้สึกไม่พอใจที่มีต่อพฤติกรรมหรือการกระทำในอดีตของผู้ถูกบริภาษ

ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นเกณฑ์ในการศึกษาวิเคราะห์ภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย เนื่องจากภาษาบริภาษจัดเป็นวัจนกรรมที่นักการเมืองผู้บริภาษมีเจตนาที่จะทำให้นักการเมืองฝ่ายตรงข้ามรู้สึกเจ็บใจกับการบริภาษ และใช้เป็นเกณฑ์ศึกษาวิเคราะห์ชนิดของวัจนกรรมตรงและวัจนกรรมอ้อมในภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยต่อไป

๓.๑.๒ งานวิจัยเรื่องวัจนกรรมในภาษาไทย

ดียู ศรีนราวัฒน์ (๒๕๔๔) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาวิธีสื่อสารด้วยการพูดอ้อมของคนไทย” เก็บข้อมูลจากบทสนทนาในนวนิยายจำนวน ๕ เล่ม เพื่อศึกษารูปแบบและหน้าที่ของการพูดอ้อม และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๗๕ คน โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการใช้ภาษาอ้อม มีดังนี้ รูปแบบประโยคที่แสดงวัจนกรรมอ้อม แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ ประโยคคำถาม ประโยคบอกเล่า และประโยคคำสั่ง โดยพบประโยคคำถามมากที่สุด รองลงมาคือประโยคบอกเล่า และประโยคคำสั่งน้อยที่สุดตามลำดับ และหน้าที่การสื่อสารของวัจนกรรมอ้อม มี ๕ ประการ คือ เพื่อการพูดประชด เพื่อการพูดเป็นนัย เพื่อการหยั่งความคิดผู้อื่น เพื่อการปกป้องตนเองหรือการเลี่ยงผูกมัดตนเอง และเพื่อแสดงความคิดเห็น โดยพบหน้าที่เพื่อการพูดประชดในการใช้วัจนกรรมอ้อมมากที่สุด

ส่วนการศึกษาการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารพบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกวิธีพูดอ้อม ร้อยละ ๕๐.๕๓ และพูดตรง ร้อยละ ๔๙.๔๗ ทั้งนี้พบว่าการใช้ภาษาอ้อมมีแนวโน้มว่าจะสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มจะ

เลือกใช้ภาษาอ้อมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่ำกว่า นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาอ้อมตามหน้าที่การสื่อสารพบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกพูดอ้อมเพื่อเน้นความสุภาพมากที่สุด รองลงมา คือ ใช้เพื่อปกป้องตนเอง เพื่อเลี่ยงผลในทางลบ เพื่อพูดประชด และเพื่อการพูดเป็นนัยตามลำดับ

สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม (๒๕๔๔) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาประโยคภาษาไทยที่มีคำว่า “ทำไม” ทางด้านอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์” พบว่า ในด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์คำว่า “ทำไม” แสดงเจตนาการสื่อสารอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากการถามได้ ๗ เจตนา คือ เจตนาแนะนำ เจตนาขอร้อง เจตนาสั่ง เจตนาตำหนิ เจตนาโต้แย้ง เจตนาแสดงความรู้สึกแง่ลบ และเจตนาชม และยังพบว่าถ้อยคำที่มีคำว่า “ทำไม” ส่วนใหญ่มักจะใช้เพื่อบอกให้ทำ ซึ่งตัวคำถามจะสื่อความหมายว่าการกระทำของผู้ฟังผิดไปจากความคาดหมายของผู้พูด และ “ทำไม” ยังแสดงถึงความรู้สึกทั้งในแง่บวกและแง่ลบของผู้ฟังได้อีกด้วย

นอกจากนี้ “ทำไม” ยังปรากฏคำเดียวตามลำพังได้ในฐานะดัชนีปริจเฉทเพื่อสื่อความหมายเชิงอารมณ์และทัศนคติ จำแนกได้ ๒ แบบ คือ ดัชนีปริจเฉท “ทำไม” ที่แสดงการท้าทายจะใช้เมื่อผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึกในเชิงไม่พอใจ และแสดงว่าอำนาจที่ตนเองมีนั้นมิได้ด้อยกว่าผู้ฟัง และดัชนีปริจเฉท “ทำไม” ที่แสดงการรำพันจะใช้เมื่อผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึกไม่พอใจในเชิงเอือมระอาหรืออ่อนใจต่อบางสิ่งบางอย่าง โดยไม่ได้คาดหวังผลจากถ้อยคำว่าจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใด

กุลพร โพธิศรีเรือง (๒๕๔๖) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาบทบาทของปริบทในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามภาษาไทย” เก็บข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ บทสัมภาษณ์ทางนิตยสารและประโยคสนทนาในชีวิตประจำวัน ผลการศึกษาพบว่ารูปประโยคคำถามในภาษาไทยแสดงเจตนาการสื่อสารอื่นที่นอกเหนือไปจากการถาม ๑๓ เจตนา ได้แก่ เจตนาปฏิเสธ เจตนาขอร้อง เจตนาเสนอแนะ เจตนาห้ามการกระทำ เจตนาขู่ เจตนาประชดประชัน เจตนาเสียดสี เจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ เจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ เจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ เจตนาหยอกล้อ เจตนาทักทาย และเจตนารำพึงรำพัน ทั้งนี้ยังพบว่ารูปประโยคคำถามใช้เพื่อแสดงหน้าที่ในปริเฉทได้อีก ๔ หน้าที่ คือ หน้าที่นำเข้าสู่ประเด็นใหม่ในการเล่าเรื่อง หน้าที่ดึงความสนใจของผู้ฟังในการเล่าเรื่อง หน้าที่สร้างจุดสนใจให้ผู้ฟังมีความเห็นคล้อยตาม และหน้าที่ตรวจสอบความเข้าใจร่วมกันของผู้พูดกับผู้ฟัง

การตีความเจตนาการสื่อสารอื่น ๆ ของรูปประโยคคำถาม ผู้ฟังตีความเจตนาได้จากปริบทที่แวดล้อมประโยคคำถามนั้น ได้แก่ ปริบทสถานการณ์และปริบทเนื้อความ สำหรับปริบทสถานการณ์ประกอบไปด้วย ผู้พูด ผู้ฟัง เวลาและสถานที่ ส่วนปริบทเนื้อความนั้นมี ๒ ประเภท คือ ปริบทก่อนหน้า และปริบทตามหลัง จากข้อมูลพบว่าเวลาและสถานที่เป็นปริบทสถานการณ์ที่มีบทบาทในการตีความเจตนาทักทาย และเจตนารำพึงรำพัน ส่วนผู้พูดและผู้ฟังกับเวลาและสถานที่มีบทบาทในการตีความเจตนาหยอกล้อ แต่ในปริบทเนื้อความประเภทปริบทก่อนหน้ามีบทบาทในการตีความเจตนาปฏิเสธ เจตนาขอร้อง และเจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ ปริบทตามหลังมีบทบาทในการตีความเจตนาปฏิเสธ และเจตนาขู่ และทั้งปริบทสถานการณ์และปริบทเนื้อความพบว่ามีบทบาทในการตีความเจตนาเสียดสี เจตนาห้ามการกระทำ เจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ และเจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ

วรพร ได้สกุลชู (๒๕๔๗) ศึกษาเรื่อง “การใช้ประโยคคำถามในวัจนกรรมอ้อม” เก็บข้อมูลจากบทสนทนาในละครโทรทัศน์ ๒ เรื่อง และการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างใช้รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธมากที่สุด รองลงมา คือ รูปประโยคคำถามให้ตอบเนื้อความ ส่วนรูปประโยคคำถามแบบให้เลือกตอบ พบน้อยที่สุด ตามลำดับ สำหรับหน้าที่ของรูปประโยคคำถามแบบอ้อมจำแนกตามกลุ่มความหมาย ๗ หน้าที่ คือ หน้าที่แสดงการปฏิเสธ หน้าที่แสดงอารมณ์และความรู้สึก หน้าที่แสดงความต้องการให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด หน้าที่บอกกล่าว หน้าที่เน้นความสุภาพ หน้าที่ให้ทางเลือกแก่ผู้ฟัง และหน้าที่ทักทาย โดยหน้าที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกเป็นหน้าที่ที่พบมากที่สุดในข้อมูลจากละครโทรทัศน์ ต่างจากข้อมูลแบบสอบถามซึ่งพบการใช้หน้าที่ให้ทางเลือกแก่ผู้ฟังมากที่สุด

เมื่อพิจารณาการใช้ประโยคคำถามแบบอ้อมในวัจนกรรมแต่ละประเภท ได้แก่ วัจนกรรมการกล่าวความจริง วัจนกรรมการกล่าวชี้นำ วัจนกรรมการกล่าวผูกมัดและวัจนกรรมแสดงความรู้สึก พบว่าวัจนกรรมการกล่าวความจริงมีการใช้ประโยคคำถามแบบอ้อมเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ มากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าหน้าที่เพื่อเน้นความสุภาพจะพบการใช้ในทุกประเภทของวัจนกรรม ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ประโยคคำถามพบว่าปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมของคู่สนทนามีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อการเลือกใช้ประโยคคำถามแบบอ้อมมากที่สุด และประสิทธิภาพทางการสื่อสารด้วยรูปประโยคคำถามแบบอ้อมจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างประเมินการใช้ประโยคคำถามแบบอ้อมให้มีประสิทธิภาพทางการสื่อสารในระดับปานกลาง

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎีวัจนกรรมพอสรุปได้ว่า งานวิจัยข้างต้นเน้นการศึกษารูปประโยคที่แสดงวัจนกรรมอ้อม เก็บข้อมูลจากบทสนทนาในนวนิยายและการสนทนาในชีวิตประจำวัน และผลการศึกษาแสดงว่ารูปประโยคในภาษาไทยแสดงหน้าที่วัจนกรรมได้หลายหน้าที่ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้พูดเป็นหลัก และสะท้อนว่าคนไทยนิยมใช้วัจนกรรมอ้อมมากกว่าวัจนกรรมตรง รวมทั้งการที่ผู้ฟังจะเข้าใจความหมายที่แท้จริงของรูปประโยคที่แสดงวัจนกรรมอ้อม ผู้ฟังต้องอาศัยปริบทสถานการณ์และปริบทข้อความประกอบเพื่อช่วยตีความหมายเจตนาที่แท้จริงของผู้พูด

๓.๒ แนวคิดที่เกี่ยวกับทฤษฎีภาษาสุภาพ

นอกจากแนวคิดเรื่องทฤษฎีวัจนกรรมซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นเกณฑ์ในการศึกษาภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยแล้ว ผู้วิจัยยังนำแนวคิดเรื่องภาษาสุภาพมาประกอบการอธิบายภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยด้วย ซึ่งมีสาระสังเขปดังนี้

Brown and Levinson (1994: 61-70) กล่าวว่า ทฤษฎีภาษาสุภาพ (Politeness theory) คือ วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้พูดเลือกใช้ในการสื่อสารเพื่อรักษาหน้าของคู่สนทนาเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการสื่อสารนั้นเป็นการคุกคามหน้า (Face-threatening act หรือ FTA) โดย “หน้า” (Face) ในแนวคิดนี้ หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ในการสนทนาระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารที่จะต้องรักษา ประกอบด้วยหน้า ๒ ด้าน คือ หน้าด้านลบ (Negative face) หมายถึง การต้องการความอิสระ ปราศจากการรบกวนความเป็นส่วนตัว ซึ่งพบในสถานการณ์การสนทนาที่มีความเป็นทางการ และหน้าด้านบวก (Positive face) หมายถึง ความต้องการให้ตนได้รับความนิยมจากผู้อื่น หรือการที่ผู้พูดได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกในกลุ่มเดียวกับผู้ฟัง ซึ่งพบในสถานการณ์การสนทนาที่มีความเป็นกันเอง

กลวิธีการคุกคามหน้าตามแนวคิดภาษาสุภาพ มี ๕ วิธี ดังนี้

๑. **การพูดตรง** (Without Redressive Action, Baldly) เป็นวิธีการใช้ภาษาสุภาพที่พูดแบบตรงประเด็น ใช้วิธีการกล่าวสั้น ๆ และตรง ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในกรณีที่ผู้พูดเห็นว่าเรื่องที่พูดจะทำให้ผู้ฟังเสียหน้าน้อยที่สุด หรือเมื่อผู้พูดมีความต้องการอย่างเร่งด่วน หรือเป็นเรื่องที่ผู้พูดเห็นว่าการรักษาหน้ามีความสำคัญน้อยกว่าความต้องการที่จะแสดงเจตนานั้น

๒. ความสุภาพเชิงบวก (Positive Politeness) เป็นวิธีการใช้ภาษาสุภาพที่พูดตรงประเด็น แต่มีการตกแต่งถ้อยคำที่พูด โดยคำนึงถึงความพอใจของผู้ฟัง เพื่อแสดงความรู้สึกที่เป็นมิตรและความเป็นสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน และเพื่อสร้างความพึงพอใจที่จะทำตามที่ผู้พูดสั่งหรือขอร้อง

๓. ความสุภาพเชิงลบ (Negative Politeness) เป็นวิธีการใช้ภาษาสุภาพที่พูดตรงประเด็น แต่มีการตกแต่งถ้อยคำที่พูด ในลักษณะที่ผู้พูดต้องการความเป็นอิสระ และปราศจากการรบกวน การใช้ภาษาลักษณะนี้มักใช้ในสถานการณ์การพูดที่เป็นทางการ หรือคู่สนทนามีสถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก

๔. การใช้ภาษาอ้อม (Off record) เป็นวิธีการใช้ภาษาสุภาพที่พูดไม่ตรงประเด็น ปล่อยให้ผู้ฟังตีความเพื่อที่จะเข้าใจวัตถุประสงค์ของการสื่อสารครั้งนั้น

๕. การไม่ใช้การคุกคามหน้า (Don't do the FTA) เป็นการใช้ภาษาสุภาพที่ป้องกันไม่ให้เกิดการคุกคามหน้าที่ดีที่สุด นั่นคือ การเงียบ

การบริภาษจัดเป็นลักษณะภาษาที่เสี่ยงจะทำให้ผู้พูดและผู้ฟังเสียหน้า เนื่องจากเจตนาของภาษาบริภาษ คือ การกล่าวโทษ ติเตียน และด่าว่า จึงถือเป็นการกระทำที่คุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟัง (กฤษดาวรรณ หงศ์ลดารมภ์ และ ธีรนุช โชคสุวณิช, ๒๕๕๑: ๑๓๐) กล่าวคือ ผู้บริภาษใช้ถ้อยคำบริภาษเพื่อทำให้ผู้ถูกบริภาษเสื่อมเสียชื่อเสียงและแสดงว่าผู้ถูกบริภาษไม่ได้รับการยอมรับจากผู้บริภาษ แต่ในขณะเดียวกันการบริภาษด้วยถ้อยคำรุนแรงหรือคำหยาบอาจทำให้ผู้บริภาษถูกสังคมมองว่าเป็นบุคคลที่ไม่มีมารยาท เนื่องจากวัฒนธรรมไทยให้ความสำคัญในเรื่องความสุภาพด้านการใช้ภาษา ดังจะเห็นได้จากสำนวนไทย เช่น "พูดดีเป็นศรีแก่ตัว" "พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง" เป็นต้น ดังนั้น ผู้บริภาษจึงต้องเลือกใช้กลวิธีต่าง ๆ ในบริภาษเพื่อรักษาหน้าของตนเองและหน้าของผู้ถูกบริภาษด้วย

จากแนวคิดเรื่องทฤษฎีภาษาสุภาพของ Brown and Levinson ผู้วิจัยนำมาใช้อธิบายภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย เนื่องจากภาษาบริภาษเป็นลักษณะภาษาที่ผู้พูดต้องการกล่าวติเตียน กล่าวโทษ และด่าว่าผู้ถูกบริภาษโดยตรง ถือเป็นการคุกคามหน้าด้านบวกของผู้ถูกบริภาษ

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้บริภาษจึงเลือกใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ ในการบริภาษเพื่อรักษาหน้าของตนเองและรักษาหน้าของผู้ถูกบริภาษด้วยเช่นกัน

๓.๓ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับหน้าที่ของภาษาบริภาษ

นอกจากแนวคิดเรื่องทฤษฎีภาษาสุภาพแล้ว ผู้วิจัยยังอาศัยแนวคิดด้านหน้าที่ของภาษาบริภาษเป็นเกณฑ์ในการศึกษาภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

Hutcheon (1995 อ้างใน วรนุช กรองทอง, ๒๕๔๗) ได้ศึกษากลวิธีสื่อสารด้วยการพูดประชด (Communicative Process of Irony) โดยรวบรวมข้อมูลจากวรรณกรรมและเกมการละเล่นในภาษาอังกฤษ และพบกลวิธีสื่อสารด้วยการพูดประชด ๓ ประการ ได้แก่

๑. การแสดงความสัมพันธ์ (Relational Strategy) หมายถึง วิธีการตีความถ้อยคำที่แสดงการพูดประชดโดยพิจารณาจากความสัมพันธ์แบบตรงข้ามระหว่างสิ่งที่ปรากฏในถ้อยคำ (the said) กับสิ่งที่ไม่ปรากฏในถ้อยคำ (the unsaid) วิธีนี้เป็นการตีความการพูดประชดที่ใช้กันมานาน

๒. การตีความโดยรวม (Inclusive Strategy) หมายถึง วิธีการตีความถ้อยคำที่แสดงการพูดประชดโดยพิจารณาความหมายโดยรวม วิธีนี้ใช้ในกรณีที่ตีความด้วยกลวิธีแสดงความสัมพันธ์ไม่ได้

๓. ตีความหลายระดับ (Different Strategy) หมายถึง วิธีการตีความถ้อยคำที่แสดงการพูดประชดด้วยการเปรียบเทียบคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกันของสิ่งที่ปรากฏในถ้อยคำกับสิ่งที่ไม่ปรากฏในถ้อยคำ ข้อมูลที่ควรใช้วิธีนี้วิเคราะห์ คือ อุปลักษณ์ (metaphor) ที่แสดงการบ่งชี้เป็นนัยซึ่งต้องอาศัยการตีความหลายระดับจึงจะเข้าใจความหมายที่แท้จริง

นอกจากนี้ Hutcheon (1995, อ้างใน วรนุช กรองทอง, ๒๕๔๗ ยังได้กล่าวถึงหน้าที่ทางการสื่อสารของการพูดประชด (Functions of Irony) ประกอบด้วย ๘ หน้าที่หลัก ซึ่งแสดงประสิทธิภาพทางการสื่อสารจากน้อยที่สุดไปมากที่สุดเรียงตามลำดับ ดังนี้

๑. หน้าที่แสดงการเน้นถ้อยคำ (Reinforcing) เป็นหน้าที่ของการพูดประชดที่แสดงประสิทธิภาพน้อยที่สุด ประกอบด้วย ๔ หน้าที่ย่อย คือ เพื่อเน้นความ เพื่อความสละสลวยของถ้อยคำ เพื่อพูดให้ตรงประเด็น และเพื่อเสริมแต่งถ้อยคำ

๒. หน้าที่แสดงความหมายที่ซับซ้อน (Complication) เป็นหน้าที่ของการพูดประชดที่แสดงประสิทธิภาพทางการสื่อสารเป็นอันดับที่ ๒ ประกอบด้วย ๓ หน้าที่ย่อย คือ เพื่อเพิ่มความซับซ้อน เพื่อทำให้ความหมายคลุมเครือ และเพื่อทำให้ความหมายกำกวม

๓. หน้าที่แสดงการหยอกล้อ (Ludicrous) เป็นหน้าที่ของการพูดประชดที่แสดงประสิทธิภาพทางการสื่อสารเป็นอันดับที่ ๓ ประกอบด้วย ๕ หน้าที่ย่อย คือ เพื่อเพิ่มความขบขัน เพื่อแสดงความไม่รับผิดชอบ เพื่อแสดงความช่างเล่น เพื่อลดทอนความสำคัญ และเพื่อพูดหยอกล้อ

๔. หน้าที่แสดงระยะห่าง (Distancing) เป็นหน้าที่ของการพูดประชดที่แสดงประสิทธิภาพทางการสื่อสารเป็นอันดับที่ ๔ ประกอบด้วย ๓ หน้าที่ย่อย คือ เพื่อเสนอมุมมองใหม่ เพื่อแสดงการเมินเฉย และเพื่อแสดงการไม่ผูกมัด

๕. หน้าที่แสดงการปกป้องตนเอง (Self-protective) เป็นหน้าที่ของการพูดประชดที่แสดงประสิทธิภาพทางการสื่อสารเป็นอันดับที่ ๕ ประกอบด้วย ๔ หน้าที่ย่อย คือ เสียดสีตนเองเพื่อให้กระทบผู้อื่น เพื่อแสดงจุดยืนหรือขอบเขตของตนเอง เพื่อตั้งข้อสงสัยในความคิดของตน และเพื่อแสดงการปฏิเสธที่จะอยู่เหนือผู้อื่น

๖. หน้าที่แสดงการกล่าวเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริง (Provisional) เป็นหน้าที่ของการพูดประชดที่แสดงประสิทธิภาพทางการสื่อสารเป็นอันดับที่ ๖ การกล่าวเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงสามารถแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ วิธีเชิงบวกและวิธีเชิงลบ

๖.๑ วิธีเชิงบวก ประกอบด้วย ๒ หน้าที่ย่อย คือ เพื่อแสดงว่าสิ่งที่ได้ยินนั้นไม่มีโอกาสเกิดขึ้น และเพื่อทำให้ข้อความที่ได้ยินชัดเจนขึ้น

๖.๒ วิธีเชิงลบ ประกอบด้วย ๓ หน้าที่ย่อย คือ เพื่อหลีกเลี่ยงการพูดความจริง เพื่อพูดอย่างทำอย่าง และเพื่อพูดปด

๗. หน้าที่แสดงการโต้แย้ง (Oppositional) เป็นหน้าที่ของการพูดประชดที่แสดงประสิทธิภาพทางการสื่อสารเป็นอันดับที่ ๗ ประกอบด้วย ๔ หน้าที่ย่อย คือ เพื่อแสดงการต่อต้านสังคม เพื่อแสดงการล้มล้างรัฐบาล เพื่อแสดงการดูหมิ่น และเพื่อแสดงการต่อต้านการกระทำ

๘. หน้าที่แสดงการโจมตีผู้อื่น (Assailing) เป็นหน้าที่ของการพูดประชดที่แสดงประสิทธิภาพทางการสื่อสารเป็นอันดับที่ ๘ ประกอบด้วย ๔ หน้าที่ย่อย คือ เพื่อเสนอแนะทางแก้ไข เพื่อแสดงการเสียดสี เพื่อพูดให้เสียหาย และเพื่อแสดงการข่มขู่

๙. เพื่อแสดงผลลัพธ์ (Elitist) เป็นหน้าที่ทางการสื่อสารของการพูดประชดที่แสดงประสิทธิภาพทางการสื่อสารมากที่สุด ประกอบด้วย ๒ หน้าที่ย่อย คือ เพื่อถ่ายทอดความคิดที่ทรงพลัง และเพื่อแสดงมิตรภาพภายในกลุ่ม

Panpothong (1996) ศึกษาลักษณะภาษาและหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันของคนไทยในแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเรื่อง “A Pragmatic Study of Verbal Irony in Thai” เก็บข้อมูลจากบทสนทนาในนวนิยายไทยจำนวน ๓๐ เรื่อง และบทสนทนาในละครโทรทัศน์จำนวน ๒ เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะถ้อยคำนัยผกผันของคนไทยมี ๕ ลักษณะ ได้แก่ การใช้ถ้อยคำที่แสดงความขัดแย้งกับถ้อยคำที่อยู่ข้างหน้า การใช้ถ้อยคำแสดงความไม่สมเหตุสมผล การใช้ถ้อยคำที่แสดงความเกินจริง การใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมกับสถานภาพของคู่สนทนา และการใช้ทำนองเสียงพิเศษ

ด้านหน้าที่ในการสื่อสารของถ้อยคำนัยผกผัน พบว่ามี ๔ หน้าที่หลัก ได้แก่ เพื่อเสียดสี เพื่อแสดงความขบขัน เพื่อคลายความเศร้าโศก และเพื่อแสดงความสนิทสนม ทั้งนี้พบว่าคนไทยใช้ถ้อยคำนัยผกผันเพื่อเสียดสีมากที่สุด

จากผลการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่าการพูดประชดหรือถ้อยคำนัยผกผันมีหน้าที่ในการสื่อสารได้หลายหน้าที่ขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้พูด ทั้งนี้การประชดหรือถ้อยคำนัยผกผันจัดเป็นส่วนหนึ่งของการบริภาษแบบอ้อมในงานวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากผู้พูดสื่อเจตนาไม่ตรงตามความหมายของรูปภาษา และจากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่าแนวคิดดังกล่าวนำมาเป็นเกณฑ์ในการศึกษาหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองได้พอสมควร ดังนั้น

ผู้วิจัยจึงปรับแนวคิดของ Hutcheon (1995) และ Panpothong (1996) เป็นเกณฑ์ในการศึกษาหน้าที่ภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยต่อไป

๓.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาบริภาษและภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

๓.๔.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาบริภาษทั่วไป

วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (๒๕๔๗) ศึกษาเรื่อง “วัจนกรรมการบริภาษในภาษาไทย” เก็บข้อมูลจากบทสนทนาในนวนิยายและบทสนทนาในชีวิตประจำวัน ผลการศึกษาพบว่าคนไทยมีกลวิธีการบริภาษ ๓ กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการบริภาษแบบตรงไปตรงมา แบ่งออกเป็น ๒ วิธีย่อย คือ การบริภาษด้วยคำหยาบและการบริภาษด้วยคำที่มีความหมายทางลบ กลวิธีการบริภาษแบบอ้อม แบ่งออกเป็น ๕ กลวิธีย่อย คือ การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน การใช้ความเปรียบ การใช้คำรื่นหู การบริภาษแบบไม่เจาะจงเป้าหมาย และการแสร้งบริภาษสิ่งอื่น และกลวิธีเสริมการบริภาษแบ่งออกเป็น ๒ กลวิธีย่อย คือ การใช้คำหยาบที่มีนัยเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง และการใช้คำอุทานเพื่อแสดงความรู้สึกทางลบ

จากผลการศึกษาผู้วิจัยพบว่าถ้อยคำบริภาษสะท้อนให้เห็นค่านิยมของคนไทยบางประการ เช่น การไม่เคารพผู้อาวุโสและการว่าร้ายผู้อื่น ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ รวมทั้งการมีสติปัญญาน้อยหรือการมีผิวคล้ำถือว่าเป็นปมด้อยในสังคมไทย

ในตอนท้าย ผู้วิจัยได้สรุปผลของการบริภาษที่เกิดขึ้นกับผู้ถูกบริภาษ พบว่าการบริภาษส่งผลต่อผู้ถูกบริภาษ ๓ ลักษณะ คือ การที่ผู้ถูกบริภาษไม่ได้รับการเคารพจากผู้บริภาษ การที่ผู้ถูกบริภาษเป็นผู้ที่สังคมไม่ยอมรับ และการที่ผู้ถูกบริภาษถูกกีดกันออกจากกลุ่ม

งานวิจัยของวิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (๒๕๔๗) เป็นงานวิจัยเรื่องแรกที่ศึกษาภาษาบริภาษในภาษาไทยโดยใช้ทฤษฎีวัจนกรรม และเป็นแนวทางในการศึกษาภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยในงานวิจัยครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในส่วนของชนิดของภาษาบริภาษซึ่งแบ่งออกเป็นการบริภาษแบบตรงและการบริภาษแบบอ้อม ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่านักการเมืองไทยใช้การบริภาษแบบตรงและแบบอ้อมเช่นเดียวกับการบริภาษในชีวิต

ประจำวัน ผู้วิจัยจึงนำผลการศึกษาด้านชนิดของภาษาบริภาษแบบตรงและแบบอ้อมของวิสันต์เป็นเกณฑ์ในการศึกษาต่อไป

๓.๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

พรรณธร ครุธเนตร (๒๕๔๗) ศึกษาเรื่อง “กลวิธีทางภาษาที่ใช้โจมตีรัฐบาลทางอ้อมในการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ” เก็บข้อมูลจากการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจระหว่างวันที่ ๒๒-๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคฝ่ายค้านใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อโจมตีรัฐบาลทางอ้อม ๘ กลวิธี ได้แก่ การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน การถาม การใช้รูปประโยคเงื่อนไข การใช้คำอ้างถึงโดยไม่ระบุชื่อ การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์ การใช้สำนวน การยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด และการเล่นคำ

ด้านหน้าที่ในการสื่อสารของการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ พบว่าหน้าที่ในการสื่อสารของกลวิธีทางภาษาทั้ง ๘ กลวิธี นอกจากกลวิธีทางภาษาที่พรรคฝ่ายค้านเลือกใช้จะทำหน้าที่โจมตีรัฐบาลแล้ว กลวิธีเหล่านี้ยังแสดงหน้าที่ในการสื่อสารอื่น คือ ช่วยเลี่ยงการละเมิดข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ช่วยเลี่ยงความรับผิดชอบคำพูดของตน ช่วยโน้มน้าวให้ผู้ฟังเชื่อถือ ช่วยเรียกร้องความสนใจ ช่วยสร้างความขบขันสนุกสนาน ช่วยสื่อความให้เห็นภาพได้ชัดเจน ช่วยเน้นความ และช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว

ในตอนท้ายผู้วิจัยสรุปว่า กลวิธีทางภาษาที่พรรคการเมืองฝ่ายค้าน นิยมใช้ในการโจมตีรัฐบาลทางอ้อม ได้แก่ การใช้ถ้อยคำนัยผกผันและการใช้การถาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้กลวิธีดังกล่าวขึ้นอยู่กับปริบทการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ หน้าที่ในการสื่อสาร และวัจนลีลาเฉพาะตัว

งานวิจัยของพรรณธร ครุธเนตร (๒๕๔๗) เป็นแนวทางในการศึกษากลวิธีการบริภาษแบบอ้อมของนักการเมืองไทยในงานวิจัยครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากพรรณธรเก็บข้อมูลการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจเช่นเดียวกับผู้วิจัย แต่ช่วงเวลาแตกต่างกันตรงที่งานวิจัยของพรรณธรเก็บข้อมูลเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ส่วนของผู้วิจัยเก็บข้อมูลเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๑ และงานวิจัยของพรรณธรมุ่งศึกษากลวิธีทางภาษาและหน้าที่ในการโจมตีทางอ้อมซึ่งเทียบได้กับการบริภาษแบบอ้อมในงานวิจัยเรื่องนี้ ซึ่งผู้วิจัยยังได้ศึกษาเพิ่มเติมในด้านชนิดและหน้าที่ของภาษา

บริภาษแบบตรงของนักการเมืองไทย เพื่อเสนอมุมมองการบริภาษของนักการเมืองไทยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงนำผลการศึกษาด้านชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษแบบอ้อมของพรรณธรเป็นเกณฑ์ในการศึกษาต่อไป

วรนุช กรองทอง (๒๕๔๗) ศึกษาเรื่อง “กลวิธีและหน้าที่ทางการสื่อสารด้วยการพูดประชดในการอภิปรายทางการเมืองไทย” ผลการศึกษาพบว่านักการเมืองไทยใช้กลไกในการพูดประชด ๗ ลักษณะ ได้แก่ การใช้ถ้อยคำแสดงการปฏิเสธ ใช้คำเชื่อมแสดงความขัดแย้งหรือใช้คำแสดงเงื่อนไข การพูดขัดแย้งกับปริบท การพูดขัดแย้งภายในถ้อยคำ การแสดงความสัมพันธ์แบบตรงข้ามของถ้อยคำที่พูดกับความหมายบ่งชี้เป็นนัย การพูดตรงข้ามกับเจตนา การพูดตรงข้ามกับความจริง และการใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบซึ่งแสดงความหมายบ่งชี้เป็นนัย กลไกที่พบมากที่สุด คือ การใช้ถ้อยคำปฏิเสธ ใช้คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง หรือใช้คำแสดงเงื่อนไข

ด้านหน้าที่ในการพูดประชดพบ ๗ หน้าที่หลัก และ ๑๘ หน้าที่ย่อย ได้แก่ หน้าที่แสดงการเน้นถ้อยคำ หน้าที่แสดงความซับซ้อน หน้าที่แสดงการหยอกล้อ หน้าที่แสดงระยะห่าง หน้าที่แสดงการปกป้องตนเอง หน้าที่แสดงการกล่าวเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงและหน้าที่แสดงการโต้แย้ง

ในตอนท้าย ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนักการเมืองและกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีต่อหน้าที่ทางการสื่อสารของการพูดประชดพบว่า นักการเมืองชายและหญิงส่วนใหญ่พูดประชดเพื่อแสดงความคิดเห็น ขณะที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนเพศชายและหญิงส่วนใหญ่พูดประชดเพื่อแสดงการเสียดสี

งานวิจัยของวรนุช กรองทอง (๒๕๔๗) เป็นแนวทางในการศึกษาภาษาบริภาษแบบอ้อมของนักการเมืองไทยได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากวรนุชเก็บข้อมูลจากการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจเช่นเดียวกับผู้วิจัย แต่ช่วงเวลาแตกต่างกัน กล่าวคือ งานวิจัยของวรนุชเก็บข้อมูลเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เช่นเดียวกับพรรณธร ส่วนของผู้วิจัยเก็บข้อมูลเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ และงานวิจัยของวรนุชศึกษากลวิธีและหน้าที่การพูดประชดของนักการเมืองไทยเป็นหลัก ซึ่งการประชดจัดเป็นส่วนหนึ่งของการบริภาษแบบอ้อมในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำผลการศึกษาด้านชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษแบบอ้อมของวรนุชเป็นเกณฑ์ในการศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการตรวจเอกสารดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยการศึกษาภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ดังนี้

๑. เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย จากคำนิยามของราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๖) และเงื่อนไขวัจนกรรมของ Searl (1969)

๒. เกณฑ์ที่ใช้วิเคราะห์โครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย ประยุกต์จากงานวิจัยของอภิญญา คำยา (๒๕๔๑) พรรณธร ครุธเนตร (๒๕๔๗) และนวพร มีเสียงศรี (๒๕๔๗)

๓. เกณฑ์ที่ใช้วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย แบ่งออกเป็นภาษาบริภาษแบบตรงและภาษาบริภาษแบบอ้อมตามแนวคิดของ Searl (1969) และ Yule (1996) และเกณฑ์ที่ใช้วิเคราะห์ชนิดของภาษาบริภาษประยุกต์จากงานวิจัยของพรรณธร ครุธเนตร (๒๕๔๗) วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (๒๕๔๗) และวรนุช กรองทอง (๒๕๔๗) และเกณฑ์ที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่ของภาษาบริภาษประยุกต์จากแนวคิดของ Hutcheon (1995) Panpothong (1996) และงานวิจัยของพรรณธร ครุธเนตร (๒๕๔๗)

บทที่ ๓

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างการบริภาษ และชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งมีรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ข้อความในรูปของโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย จำนวน ๔๕๕ โครงสร้าง จากการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (NBT) ซึ่งมีรายชื่อนักการเมืองที่เป็นคู่ในการบริภาษ ดังนี้

ตารางที่ ๒ รายชื่อนักการเมืองฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลที่เป็นคู่ในการบริภาษ

ที่	**รายชื่อนักการเมืองฝ่ายค้าน** (หน้าที่)	สัญลักษณ์	**รายชื่อนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล** (หน้าที่)
๑	นายกรณ์ จาติกวณิช (ผู้อภิปราย)	⟷	นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.คลัง)
๒	นายชวน หลีกภัย (ผู้อภิปราย)	⟷	นายกุเทพ ใสกระจ่าง (ผู้ประท้วง)
๓	นายชวน หลีกภัย (ผู้อภิปราย)	⟷	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
๔	นายเทพไท เสนพงศ์ (ผู้อภิปราย)	⟷	นายจตุพร พรหมพันธุ์ (ผู้ประท้วง)
๕	นายถาวร เสนเนียม (ผู้อภิปราย)	⟷	นายทรงศักดิ์ ทองศรี (รมช.คมนาคม)
๖	นายถาวร เสนเนียม (ผู้อภิปราย)	⟷	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
๗	นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ (ผู้อภิปราย)	⟷	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
๘	นายบัญญัติ บรรทัดฐาน (ผู้อภิปราย)	⟷	นายนพดล ปัทมะ (รมว.ต่างประเทศ)
๙	นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค(ผู้อภิปราย)	⟷	นายทรงศักดิ์ ทองศรี (รมช.คมนาคม)
๑๐	นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค(ผู้อภิปราย)	⟷	นายนพดล ปัทมะ (รมว.ต่างประเทศ)
๑๑	พญ.มาลินี สุขเวชชวรกิจ (ผู้อภิปราย)	⟷	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

ตารางที่ ๒ (ต่อ)

ที่	**รายชื่อนักการเมืองฝ่ายค้าน** (หน้าที่)	**สัญลักษณ์**	**รายชื่อนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล** (หน้าที่)
๑๒	นายวิทยา แก้วภราดัย (ผู้อภิปราย)	⟷	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
๑๓	นายวิรัตน์ กัลยาศิริ (ผู้อภิปราย)	⟷	ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)
๑๔	นายศิริโชค โสภา (ผู้อภิปราย)	⟷	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
๑๕	ม.ร.ว.สุขุมพันธ์ บริพัตร (ผู้อภิปราย)	⟷	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
๑๖	นายสุเทพ เทือกสุบรรณ (ผู้อภิปราย)	⟷	ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)
๑๗	นายอภิชาติ สุภาแพ่ง (ผู้ประท้วง)	⟷	นายสุชาติ ลายน้ำเงิน (ผู้ประท้วง)
๑๘	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)	⟷	นายนพดล ปัทมะ (รมว.ต่างประเทศ)
๑๙	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)	⟷	นายประชา ประสพดี (ผู้ประท้วง)
๒๐	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)	⟷	นายสมคิด บาลไชยสงค์ (ผู้ประท้วง)
๒๑	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)	⟷	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
๒๒	นายอลงกรณ์ พลบุตร (ผู้อภิปราย)	⟷	นายประชา ประสพดี (ผู้ประท้วง)
๒๓	นายอลงกรณ์ พลบุตร (ผู้อภิปราย)	⟷	นายศุภชัย โพธิ์สุ (ผู้ประท้วง)
๒๔	นายอาคม เอ่งฉ้วน (ผู้อภิปราย)	⟷	นายอนันต์ ผลอำนวย (ผู้ประท้วง)

ตารางที่ ๓ รายชื่อนักการเมืองฝ่ายค้านเพียงฝ่ายเดียวที่บริภาษนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล

ที่	**รายชื่อนักการเมืองฝ่ายค้าน** (หน้าที่)	**สัญลักษณ์**	**รายชื่อนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล** (หน้าที่)
๑	นายจุติ ไกรฤกษ์ (ผู้อภิปราย)	⟶	นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.คลัง)
๒	นายเจะอามิง โตะตาหยง (ผู้อภิปราย)	⟶	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
๓	นายชุมพล จุลใส (ผู้ประท้วง)	⟶	นายประชา ประสพดี (ผู้ประท้วง)
๔	นายชาญชัย อิสระเสนารักษ์ (ผู้อภิปราย)	⟶	นายทรงศักดิ์ ทองศรี (รมช.คมนาคม)
๕	นายชาญชัย อิสระเสนารักษ์(ผู้อภิปราย)	⟶	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
๖	นายชาญชัย อิสระเสนารักษ์(ผู้อภิปราย)	⟶	นายสันติ พร้อมพัฒน์ (รมว.คมนาคม)
๗	นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี (ผู้อภิปราย)	⟶	นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)
๘	นายเทพไท เสนพงศ์ (ผู้อภิปราย)	⟶	นายเชิดชัย วิเชียรวรรณ (ผู้ประท้วง)
๙	นายเทพไท เสนพงศ์ (ผู้อภิปราย)	⟶	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

ตารางที่ ๓ (ต่อ)

ที่	**รายชื่อนักการเมืองฝ่ายค้าน** (หน้าที่)	สัญลักษณ์	**รายชื่อนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล** (หน้าที่)
๑๐	นายถาวร เสนเนียม (ผู้อภิปราย)	⟶	นายสันติ พร้อมพัฒน์ (รมว.คมนาคม)
๑๑	นายถาวร เสนเนียม (ผู้อภิปราย)	⟶	นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.คลัง)
๑๒	นายธีระ สลักเพชร (ผู้อภิปราย)	⟶	นายนพดล ปัทมะ (รมว.ต่างประเทศ)
๑๓	นายธีระ สลักเพชร (ผู้อภิปราย)	⟶	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
๑๔	นายบัญญัติ บรรทัดฐาน (ผู้อภิปราย)	⟶	ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)
๑๕	นายบัญญัติ บรรทัดฐาน (ผู้อภิปราย)	⟶	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
๑๖	นายบุญยอด สุขถิ่นไทย (ผู้ประท้วง)	⟶	นายประชา ประสพดี (ผู้ประท้วง)
๑๗	นายบุญยอด สุขถิ่นไทย (ผู้ประท้วง)	⟶	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
๑๘	นายประกอบ รัตนพันธ์ (ผู้ประท้วง)	⟶	ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)
๑๙	นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล (ผู้อภิปราย)	⟶	นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ (รมว.ยุติธรรม)
๒๐	นายพีระพันธุ์สาลีรัฐวิภาค(ผู้อภิปราย)	⟶	นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.คลัง)
๒๑	นพ.วรงค์ เดชกิจวิกรม (ผู้ประท้วง)	⟶	ร.ต.ท.เชาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ(ผู้ประท้วง)
๒๒	นพ.วรงค์ เดชกิจวิกรม (ผู้ประท้วง)	⟶	นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ (ประธาน)
๒๓	นายวิทยา แก้วภราดัย (ผู้อภิปราย)	⟶	นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)
๒๔	พ.อ.วินัย สมพงษ์ (ผู้อภิปราย)	⟶	นายสันติ พร้อมพัฒน์ (รมว.คมนาคม)
๒๕	นายศิริโชค โสภา (ผู้อภิปราย)	⟶	นายนพดล ปัทมะ (รมว.ต่างประเทศ)
๒๖	นายศุภชัย ศรีหล้า (ผู้ประท้วง)	⟶	นพ.ประสิทธิ์ ชัยวิรัตนะ (ผู้ประท้วง)
๒๗	นายสมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล (ผู้ประท้วง)	⟶	ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)
๒๘	นายสมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล (ผู้ประท้วง)	⟶	นายประชา ประสพดี (ผู้ประท้วง)
๒๙	นายสมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล (ผู้ประท้วง)	⟶	นายสมคิด บาลไธสงค์ (ผู้ประท้วง)
๓๐	นายสรรเสริญ สมะลาภา (ผู้อภิปราย)	⟶	นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.คลัง)
๓๑	นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย(ผู้ประท้วง)	⟶	นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ (ประธาน)
๓๒	นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย(ผู้ประท้วง)	⟶	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
๓๓	นายสาธิต ปิตุเตชะ (ผู้อภิปราย)	⟶	นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)
๓๔	ม.ร.ว.สุขุมพันธ์ บริพัตร (ผู้อภิปราย)	⟶	นายนพดล ปัทมะ (รมว.ต่างประเทศ)
๓๕	นายอภิชาติ สุภาแพ่ง(ผู้ประท้วง)	⟶	นายสุชาติ ลายน้ำเงิน (ผู้ประท้วง)

ตารางที่ ๓ (ต่อ)

ที่	**รายชื่อนักการเมืองฝ่ายค้าน** (หน้าที่)	สัญลักษณ์	**รายชื่อนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล** (หน้าที่)
๓๖	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ(ผู้นำฝ่ายค้าน)	⟶	นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)
๓๗	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ(ผู้นำฝ่ายค้าน)	⟶	นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ (รมว.ยุติธรรม)
๓๘	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)	⟶	นายสุรเชษฐ์ ชัยโกศล (ผู้ประท้วง)
๓๙	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)	⟶	นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.คลัง)
๔๐	นายอรรถวิชช์ สุวรรณภักดี(ผู้อภิปราย)	⟶	นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)
๔๑	นายอลงกรณ์ พลบุตร (ผู้อภิปราย)	⟶	นายนพดล ปัทมะ (รมว.ต่างประเทศ)
๔๒	นายอลงกรณ์ พลบุตร (ผู้อภิปราย)	⟶	นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์(รมว.ศึกษาธิการ)
๔๓	นายอลงกรณ์ พลบุตร (ผู้อภิปราย)	⟶	นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
๔๔	นายอาคม เอ่งฉ้วน (ผู้อภิปราย)	⟶	นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

ตารางที่ ๔ รายชื่อนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียวที่บริภาษนักการเมืองฝ่ายค้าน

ที่	**รายชื่อนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล** (หน้าที่)	สัญลักษณ์	**รายชื่อนักการเมืองฝ่ายค้าน** (หน้าที่)
๑	นายกุเทพ ใสกระจ่าง (ผู้ประท้วง)	⟶	นายชวน หลีกภัย (ผู้อภิปราย)
๒	นายกุเทพ ใสกระจ่าง (ผู้ประท้วง)	⟶	นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค (ผู้อภิปราย)
๓	นายจตุพร พรหมพันธุ์ (ผู้ประท้วง)	⟶	พ.อ.วินัย สมพงษ์ (ผู้อภิปราย)
๔	นายจตุพร พรหมพันธุ์ (ผู้ประท้วง)	⟶	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)
๕	ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)	⟶	นายเทพไท เสนพงศ์ (ผู้อภิปราย)
๖	ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)	⟶	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)
๗	นางชมพู จันทาทอง (ผู้ประท้วง)	⟶	นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี (ผู้อภิปราย)
๘	ร.ต.ท.เชาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ(ผู้ประท้วง)	⟶	นายธนิตพล ไชยนันทน์ (ผู้ประท้วง)
๙	ร.ต.ท.เชาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ(ผู้ประท้วง)	⟶	นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ (ผู้อภิปราย)
๑๐	ร.ต.ท.เชาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ(ผู้ประท้วง)	⟶	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)
๑๑	นายไตรรงค์ ติธรรม (ผู้ประท้วง)	⟶	นายกรณ์ จาติกวณิช (ผู้อภิปราย)
๑๒	นายประชา ประสพดี (ผู้ประท้วง)	⟶	นายกรณ์ จาติกวณิช (ผู้อภิปราย)
๑๓	นายประชา ประสพดี (ผู้ประท้วง)	⟶	นายชวน หลีกภัย (ผู้อภิปราย)

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ที่	**รายชื่อนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล**(หน้าที่)	**สัญลักษณ์**	**รายชื่อนักการเมืองฝ่ายค้าน** (หน้าที่)
๑๔	นพ.ประสิทธิ์ ชัยวิรัตนะ (ผู้ประท้วง)	⟶	นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ (ผู้อภิปราย)
๑๕	นพ.ประสิทธิ์ ชัยวิรัตนะ (ผู้ประท้วง)	⟶	พ.อ.วินัย สมพงษ์ (ผู้อภิปราย)
๑๖	นพ.ประสิทธิ์ ชัยวิรัตนะ (ผู้ประท้วง)	⟶	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)
๑๗	นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข (ผู้ประท้วง)	⟶	นายชาญชัย อิสระเสนารักษ์(ผู้อภิปราย)
๑๘	นายพงศ์ศักดิ์ บุญสม (ผู้ประท้วง)	⟶	ฝ่ายค้านพรรคประชาธิปัตย์
๑๙	นายศุภชัย โพธิ์สุ (ผู้ประท้วง)	⟶	พ.อ.วินัย สมพงษ์ (ผู้อภิปราย)
๒๐	นายศุภชัย โพธิ์สุ (ผู้ประท้วง)	⟶	นายอาคม เอ่งฉ้วน (ผู้อภิปราย)
๒๑	นายสมคิด บาลไธสงค์ (ผู้ประท้วง)	⟶	พญ.มาลินี สุขเวชชวรกิจ (ผู้อภิปราย)
๒๒	นายสุนัย จุลพงศธร (ผู้ประท้วง)	⟶	พญ.มาลินี สุขเวชชวรกิจ (ผู้อภิปราย)
๒๓	นายสุนัย จุลพงศธร (ผู้ประท้วง)	⟶	นายวิรัช กัลยาศิริ (ผู้อภิปราย)
๒๔	นายสุรเชษฐ์ ชัยโกศล (ผู้ประท้วง)	⟶	นายกรณ์ จาติกวณิช (ผู้อภิปราย)
๒๕	นายสุรเชษฐ์ ชัยโกศล (ผู้ประท้วง)	⟶	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)
๒๖	นายอดุลย์ วันไชยธนะวงศ์(ผู้ประท้วง)	⟶	นายกรณ์ จาติกวณิช (ผู้อภิปราย)

ตารางที่ ๕ รายชื่อนักการเมืองฝ่ายค้านและรัฐบาลที่บริภาษบุคคลหรือองค์กรภายนอก

ที่	**รายชื่อนักการเมือง** (ฝ่าย)	**สัญลักษณ์**	**รายชื่อบุคคลหรือองค์กรภายนอก**
๑	นายกรณ์ จาติกวณิช (ค้าน)	⟶	กรรมการธ.ป.ท.และกรรมการก.ล.ต.
๒	ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รัฐบาล)	⟶	พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย
๓	ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รัฐบาล)	⟶	ไม่เจาะจงผู้ถูกบริภาษ
๔	นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล (ค้าน)	⟶	ผู้บริหารทุจริตในกระทรวงการคลัง
๕	นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล (ค้าน)	⟶	รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร
๖	นายสมัคร สุนทรเวช (รัฐบาล)	⟶	ไม่เจาะจงผู้ถูกบริภาษ
๗	นายสมัคร สุนทรเวช (รัฐบาล)	⟶	พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย
๘	นายอรรถวิชช์ สุวรรณภักดี (ค้าน)	⟶	รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร
๙	นายอาคม เอ่งฉ้วน (ค้าน)	⟶	ข้าราชการทุจริตในกรมการค้าภายใน

แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ออกเป็น ๓ หัวข้อ ดังต่อไปนี้

๑. แนวคิดที่ใช้คัดเลือกภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

ผู้วิจัยใช้แนวคิดในการคัดเลือกภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย แบ่งออกเป็น ๓ แนวคิด ได้แก่ แนวคิดด้านความหมายของภาษาบริภาษ แนวคิดด้านการเว้นวรรคและความสมบูรณ์ของเนื้อความ และแนวคิดด้านลักษณะภาษาแสดงหัวเรื่องและการเปลี่ยนหัวเรื่อง ดังต่อไปนี้

๑.๑ แนวคิดด้านความหมายของภาษาบริภาษ ผู้วิจัยใช้แนวคิดนี้คัดเลือกภาษาบริภาษจากนิยามของราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๖) และเงื่อนไขวัจนกรรมการบริภาษของ Searle (1969) สรุปสาระสำคัญดังนี้

ภาษาบริภาษ หมายถึง “ก. กล่าวติเตียน, กล่าวโทษ, ด่าว่า” (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖: ๖๐๘) เป็นการกล่าวถึงพฤติกรรมในอดีตของผู้ถูกบริภาษ โดยผู้บริภาษเชื่อว่าพฤติกรรมดังกล่าวไม่น่าพึงประสงค์ ผู้บริภาษจึงบริภาษเพื่อระบายความคับแค้นใจและเพื่อทำร้ายจิตใจผู้ถูกบริภาษให้รู้สึกสำนึกในการกระทำดังกล่าว (Searle, 1969)

จากคำนิยามดังกล่าวภาษาบริภาษในงานวิจัยนี้ หมายถึง การที่ผู้บริภาษใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อเจตนาติเตียน กล่าวโทษ ด่าว่าการกระทำหรือพฤติกรรมในอดีตของผู้ถูกบริภาษให้ได้รับความอับอาย เจ็บใจ หรือเสื่อมเสียชื่อเสียง

๑.๒ แนวคิดด้านการเว้นวรรคและความสมบูรณ์ของเนื้อความ ผู้วิจัยใช้แนวคิดนี้จำแนกจำนวนถ้อยคำภาษาบริภาษ เนื่องจากผู้วิจัยพบว่าโครงสร้างการบริภาษ ๑ โครงสร้างมีถ้อยคำภาษาบริภาษได้ตั้งแต่ ๑ ถ้อยคำและหลายถ้อยคำในโครงสร้างเดียวกัน ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดด้านการเว้นวรรคและความสมบูรณ์ของเนื้อความมาจำแนกจำนวนถ้อยคำภาษาบริภาษ ซึ่งมีหลักในการพิจารณา ดังนี้

๑.๒.๑ การเว้นวรรคของผู้บริภาษแทนจังหวะหยุดระหว่างถ้อยคำบริภาษ

๑.๒.๒ ความสมบูรณ์ของเนื้อความตามรูปประโยค

ตัวอย่างเช่น

นายจุติ ไกรฤกษ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิด) "ท่านประธานครับ **๑.<u>ท่านรัฐมนตรีนั้นได้ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ</u>** และ **๒.<u>เว้นในสิ่งที่ควรจะไม่ละเว้น</u>**

(ดำเนิน) ถ้าเป็นจริงแล้วอยากจะกราบเรียนท่านประธานว่า ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนั้นมีที่มาที่ไปครับ เมื่อปี ๒๕๔๔ เนี่ยเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข แล้วเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงไอซีที แล้วก็มาเป็นโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แล้วปี ๒๕๔๐ ก็มาเป็นเลขาธิการพรรคพลังประชาชน แล้วก็ปี ๕๑ ก็ได้มาเป็นรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง คำถามมีอยู่ว่า **๓.<u>ทำไมไม่เอาท่านไม่คุมหมอ ไปดูแลคนไข้</u>** **๔.<u>ทำไมเอาท่านมานั่งอยู่ตรงนี้</u>** ผมไปดูครับ คำตอบมันมีอยู่ในตัวเอง **๕.<u>ท่านทำทุกเรื่องที่เป็นกล่องดวงใจของผู้มีพระคุณ</u>** **๖.<u>ท่านได้ทำทุกนโยบายสำคัญ ๆ ที่ผ่านมา รวมถึงนโยบายโทรคมนาคม ที่ท่านทำเป็นผลสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อผู้มีพระคุณ</u>** ...

(ปิด) เพราะคดีสำคัญ ๆ ที่ประเทศนี้จะต้องสะสาง หลักนิติธรรมของประเทศไทย ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศที่ประชาชนพึงมีพึงได้อยู่ที่กระทรวงการคลัง"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

จากตัวอย่างดังกล่าว เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายจุติ ไกรฤกษ์ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ผู้วิจัยใช้แนวคิดด้านการเว้นวรรคและความสมบูรณ์ของเนื้อความตามรูปประโยคในการจำแนกจำนวนถ้อยคำภาษาบริภาษ และได้ถ้อยคำภาษาบริภาษจำนวน ๖ ถ้อยคำ ดังนี้

ถ้อยคำที่ ๑ ได้แก่ "ท่านรัฐมนตรีนั้นได้ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ"

ถ้อยคำที่ ๒ ได้แก่ "เว้นในสิ่งที่ควรจะไม่ละเว้น"

ถ้อยคำที่ ๓ ได้แก่ "ทำไมไม่เอาท่านไม่คุมหมอ ไปดูแลคนไข้"

ถ้อยคำที่ ๔ ได้แก่ "ทำไมเอาท่านมานั่งอยู่ตรงนี้"

ถ้อยคำที่ ๕ ได้แก่ "ท่านทำทุกเรื่องที่เป็นกล่องดวงใจของผู้มีพระคุณ"

ถ้อยคำที่ ๖ ได้แก่ "ท่านได้ทำทุกนโยบายสำคัญ ๆ ที่ผ่านมา รวมถึงนโยบายโทรคมนาคม ที่ท่านทำเป็นผลสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อผู้มีพระคุณ"

๑.๓ แนวคิดด้านลักษณะภาษาแสดงหัวเรื่องและการเปลี่ยนหัวเรื่อง ผู้วิจัยใช้แนวคิดนี้คัดเลือกข้อมูลภาษาบริภาษจากฐานข้อมูลการอภิปรายไม่ไว้วางใจฯ เพื่อใช้ในการวิจัย ประยุกต์จากแนวคิดของชลธิชา บำรุงรักษ์ (๒๕๓๕) และอภิญญา คำยา (๒๕๔๑) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑.๓.๑ การแสดงหัวเรื่อง คือ ลักษณะภาษาที่แสดงให้เห็นข้อความสำคัญของเรื่องที่จะบริภาษ แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑.๓.๑.๑ วลี แบ่งออกเป็น ๖ ประเภท ได้แก่ นามวลี กริยาวลี กาลวลี บุพบทวลี สถานวลี และวลีแสดงลำดับจัดประเภท

๑.๓.๑.๒ ประโยค แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑.๓.๑.๒.๑ ประโยคบอกเล่า

๑.๓.๑.๒.๒ ประโยคคำถาม

๑.๓.๑.๒.๓ ประโยคขยายที่มีคำว่า “ที่” นำหน้า

๑.๓.๒ การเปลี่ยนหัวเรื่อง คือ ลักษณะภาษาที่แสดงว่าผู้บริภาษต้องการเปลี่ยนเรื่องจากเรื่องหนึ่งไปกล่าวถึงใจความสำคัญของอีกเรื่องหนึ่ง แบ่งออกเป็น ๕ ลักษณะ คือ

๑.๓.๒.๑ วลี แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ กาลวลี พิเศษวลี และวลีแสดงลำดับจัดประเภท

๑.๓.๑.๒๒ คำเชื่อม แบ่งออกเป็น ๙ ประเภท ได้แก่ คำเชื่อมแบบเงื่อนไข คำเชื่อมแบบขัดแย้ง คำเชื่อมแบบสรุปความ คำเชื่อมแบบคล้อยตาม คำเชื่อมแบบแสดงความต่างตอน คำเชื่อมแบบแจกแจงความ คำเชื่อมแบบแสดงตัวอย่าง คำเชื่อมแบบแสดงเหตุผล และคำเชื่อมแบบให้เลือก

๑.๓.๑.๒.๓ คำเรียกขาน

๑.๓.๑.๒.๔ รูปประโยค

๑.๓.๑.๒.๕ การไม่ปรากฏสัญญาณเปลี่ยนหัวเรื่อง

๒. แนวคิดที่ใช้ศึกษาโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย

ผู้วิจัยประยุกต์แนวคิดที่ใช้ศึกษาโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย ประมวลแนวคิดสำคัญเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ โครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย ผู้วิจัยประยุกต์ตามแนวคิดของอภิญญา คำยา (๒๕๔๑) พรรณธร ครุธเนตร (๒๕๔๗) และนวพร มีเสียงศรี (๒๕๔๗) แบ่งส่วนประกอบของโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย ออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๒.๑.๑ การเปิดเรื่องการบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษใช้ข้อความเพื่อเปิดเรื่องหรือประเด็นการบริภาษให้ผู้ถูกบริภาษทราบ แบ่งออกเป็น ๑๒ ชนิด ดังนี้

๒.๑.๑.๑ การแสดงหัวเรื่อง คือ การที่ผู้บริภาษแจ้งเรื่องหรือประเด็นให้ผู้ถูกบริภาษทราบ แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด ได้แก่

๒.๑.๑.๑.๑ การแสดงหัวเรื่องทั่วไป คือ การที่ผู้บริภาษแจ้งเรื่องหรือประเด็นทั่วไปให้ผู้ถูกบริภาษทราบ

๒.๑.๑.๑.๒ การแสดงหัวเรื่องบริภาษและหัวเรื่องทั่วไป คือ การที่ผู้บริภาษแจ้งเรื่องหรือประเด็นการบริภาษให้ผู้ถูกบริภาษทราบก่อน จากนั้นผู้บริภาษจึงแจ้งเรื่องหรือประเด็นทั่วไปให้ผู้ถูกบริภาษทราบในลำดับต่อมา

๒.๑.๑.๒ การเท้าความ คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วในอดีตเพื่อให้ผู้ถูกบริภาษทราบในเบื้องต้น

๒.๑.๑.๓ การบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษเปิดเรื่องด้วยถ้อยคำบริภาษเพื่อให้ผู้ถูกบริภาษทราบประเด็นการบริภาษในทันที

๒.๑.๑.๔ การเพิ่มความน่าเชื่อถือ คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลเพื่อทำให้ผู้ถูกบริภาษหรือผู้ฟังการอภิปรายเชื่อถือผู้บริภาษในประเด็นที่กำลังจะบริภาษ

๒.๑.๑.๕ การดึงดูดความน่าสนใจ คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลเพื่อดึงดูดให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายติดตามเนื้อความที่ผู้บริภาษกำลังจะบริภาษ

๒.๑.๑.๖ การแสร้งยกย่อง คือ การที่ผู้บริภาษยกย่องผู้ถูกบริภาษอย่างไม่จริงใจ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อแสดงความสุภาพก่อนการบริภาษ

๒.๑.๑.๗ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ คือ การที่ผู้บริภาษตั้งคำถามโดยมิได้ต้องการคำตอบ แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้ผู้ถูกบริภาษเห็นข้อบกพร่องและตีความเรื่องดังกล่าวเอง

๒.๑.๑.๘ การแสดงความประหลาดใจ คือ การที่ผู้บริภาษแสดงความรู้สึกไม่คาดคิดต่อผู้ถูกบริภาษ เพื่อแสดงความประหลาดใจกับการกระทำหรือพฤติกรรมที่ผ่านมาของผู้ถูกบริภาษ

๒.๑.๑.๙ การยืนยัน คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลเพื่อแสดงความหนักแน่นของความคิดหรือเจตนารมณ์ที่มีอยู่ให้ผู้ถูกบริภาษทราบ

๒.๑.๑.๑๐ การย้ำญัตติ คือ การที่ผู้บริภาษอ่านญัตติอีกครั้ง เพื่อให้ผู้ถูกบริภาษทราบประเด็นข้อกล่าวหาก่อนที่จะขยายความในการบริภาษต่อไป

๒.๑.๑.๑๑ การแสดงความรู้สึก คือ การที่ผู้บริภาษแสดงความรู้สึกต่อผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้การแสดงความรู้สึกของผู้บริภาษเป็นความรู้สึกที่แท้จริงหรือแสร้งทำก็ได้

๒.๑.๑.๑๒ การอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้ผู้บริภาษมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งให้ทราบว่าผู้ถูกบริภาษคือเป้าหมายในการบริภาษ

๒.๑.๒ การดำเนินเรื่องการบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษใช้ข้อความเพื่อให้ข้อมูลหรือรายละเอียดเพิ่มเติมจากการเปิดเรื่องซึ่งช่วยให้การบริภาษหนักแน่นและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น แบ่งออกเป็น ๑๐ ชนิด ดังนี้

๒.๑.๒.๑ การให้ข้อมูลทั่วไป คือ การที่ผู้บริภาษให้รายละเอียดของข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ

๒.๑.๒.๒ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษให้รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อเสริมการบริภาษให้น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

๒.๑.๒.๓ การให้ข้อมูลสนับสนุนผู้บริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับตนเอง ซึ่งมีเนื้อหาสนับสนุนภาพลักษณ์ด้านบวกของผู้บริภาษ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อทำให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายเชื่อถือ

๒.๑.๒.๔ การอ้างหลักฐาน คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลสนับสนุนการบริภาษ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อทำให้การบริภาษน่าเชื่อถือ

๒.๑.๒.๕ การให้ภาพตรงกันข้าม คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลด้านบวกของผู้ถูกบริภาษก่อน จากนั้นจึงตามด้วยข้อมูลด้านลบของผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อความหมายว่าผู้ถูกบริภาษมีพฤติกรรมหรือการกระทำที่ผิดไปจากความคาดหวังอย่างสิ้นเชิง

๒.๑.๒.๖ การหักล้างข้อกล่าวหา คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลเพื่อหักล้างข้อกล่าวหาของผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้การดำเนินเรื่องประเภทนี้จะปรากฏเมื่อผู้บริภาษถูกบริภาษมาก่อน

๒.๑.๒.๗ การแนะนำ คือ การที่ผู้บริภาษแนะนำให้ผู้ถูกบริภาษปฏิบัติตามคำแนะนำ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ถูกบริภาษเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการกระทำ

๒.๑.๒.๘ การเล่าความ คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษตามลำดับเวลาของเหตุการณ์

๒.๑.๒.๙ การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น คือ การที่ผู้บริภาษอ้างคำพูดของบุคคลอื่นโดยไม่ระบุชื่อ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อทำให้การบริภาษหนักแน่นและน่าเชื่อถือ

๒.๑.๒.๑๐ การบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อเจตนาบริภาษผู้ถูกบริภาษโดยไม่มีการให้ข้อมูลอื่นประกอบ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อทำให้ผู้บริภาษทราบประเด็นการบริภาษในทันที

๒.๑.๓ การปิดเรื่องการบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษใช้ข้อความเพื่อแสดงการสรุปหรือยุติการบริภาษ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๒.๑.๓.๑ บทสรุป คือ การที่ผู้บริภาษใช้ข้อความเพื่อสรุปประเด็นการบริภาษ แบ่งออกเป็น ๕ ประเภท ดังนี้

๒.๑.๓.๑.๑ การสรุป คือ การที่ผู้บริภาษปิดเรื่องการบริภาษด้วยการเน้นหรือย้ำใจความสำคัญของเรื่องที่บริภาษเพื่อให้ผู้ถูกบริภาษเข้าใจอีกครั้ง

๒.๑.๓.๑.๒ การเสนอแนะเชิงโน้มน้าว คือ การที่ผู้บริภาษเสนอแนะหรือโน้มน้าวให้ผู้ถูกบริภาษเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการกระทำ

๒.๑.๓.๑.๓ การเสนอแนะเชิงประชดประชัน คือ การที่ผู้บริภาษเสนอแนะหรือโน้มน้าวให้ผู้ถูกบริภาษเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการกระทำโดยสื่อเจตนาประชดประชัน

๒.๑.๓.๑.๔ การขอร้อง คือ การที่ผู้บริภาษขอร้องหรือชี้แนะให้ผู้ถูกบริภาษเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการกระทำ

๒.๑.๓.๑.๕ การแสดงความคิดเห็น คือ การที่ผู้บริภาษแสดงความคิดเห็นหรือทัศนะส่วนตนที่มีต่อการบริภาษ

๒.๑.๓.๒ บทจบ คือ การที่ผู้บริภาษใช้ข้อความเพื่อยุติการบริภาษ พบเพียงลักษณะเดียว ได้แก่

๒.๑.๓.๒.๑ การขอบคุณ คือ การที่ผู้บริภาษยุติการบริภาษด้วยการขอบคุณประธานในที่ประชุมซึ่งผู้บริภาษใช้เพื่อปิดการบริภาษในทันที ทำให้การบริภาษครั้งนั้นเป็นที่จดจำและสร้างความขบขัน

๓. แนวคิดที่ใช้ศึกษาชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

ผู้วิจัยประยุกต์แนวคิดที่ใช้ศึกษาชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ประมวลแนวคิดสำคัญเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งภาษาบริภาษออกเป็น ๒ ชนิด ได้แก่ ชนิดของภาษาบริภาษและหน้าที่ของภาษาบริภาษ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ชนิดของภาษาบริภาษ ผู้วิจัยประยุกต์ตามแนวคิดของ Searle (1969) และ Yule (1996) ในการจำแนกภาษาบริภาษแบบตรงและแบบอ้อม ดังต่อไปนี้

๓.๑.๑ ภาษาบริภาษแบบตรง คือ ถ้อยคำที่ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษ ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวสื่อความหมายตรงตามรูปของภาษา หรือสำนวนที่สื่อความหมายถึงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ ผู้วิจัยประยุกต์ตามแนวคิดของวิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (๒๕๔๗) แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๓.๑.๑.๑ การบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ คือ คำที่ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำ การใช้วาจา หรือสติปัญญาที่ไม่เหมาะสมของผู้ถูกบริภาษ แบ่งย่อยออกเป็น ๓ ชนิด ดังนี้

๓.๑.๑.๑.๑ การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำ คือ คำที่ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำหรือละเว้นการกระทำของผู้ถูกบริภาษ โดยผู้บริภาษเชื่อว่าการกระทำหรือการเว้นการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกบริภาษเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

๓.๑.๑.๑.๒ การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการใช้วาจา คือ คำที่ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อความหมายทางลบเกี่ยวกับการใช้วาจาของผู้ถูกบริภาษ โดยผู้บริภาษเชื่อว่าการใช้วาจาของผู้ถูกบริภาษไม่เหมาะสม

๓.๑.๑.๑.๓ การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับความคิดและสติปัญญา คือ คำที่ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อความหมายทางลบเกี่ยวกับความคิดและสติปัญญาของผู้ถูกบริภาษ โดยผู้บริภาษเชื่อว่าผู้ถูกบริภาษมีความคิดที่ไม่เหมาะสมหรือมีสติปัญญาไม่ถึงระดับที่ผู้บริภาษคาดหวังไว้

๓.๑.๑.๒ การบริภาษด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ คือ สำนวนไทยที่ผู้บริภาษนำมากล่าวเพื่อสื่อความหมายถึงความบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ และทำให้ผู้ฟังการอภิปรายเข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๓.๑.๒ ภาษาบริภาษแบบอ้อม คือ ถ้อยคำที่ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษ ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวมีความหมายไม่ตรงตามรูปของภาษา ผู้บริภาษต้องอาศัยปริบทในการตีความจึงจะเข้าใจความหมาย ผู้วิจัยประยุกต์ตามแนวคิดของพรรณธร ครุธเนตร (๒๕๔๗) และวรนุช กรองทอง (๒๕๔๗) แบ่งออกเป็น ๕ ชนิด ดังนี้

๓.๑.๒.๑ การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน คือ การที่ผู้บริภาษใช้ถ้อยคำกล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่มีเจตนาสื่อความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำของรูปภาษา ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจต่อถ้อยคำดังกล่าว

๓.๑.๒.๒ การถาม คือ การที่ผู้บริภาษใช้รูปประโยคคำถาม แต่มิได้ต้องการคำตอบจากผู้ถูกบริภาษ หรือเป็นคำถามที่ผู้บริภาษทราบว่าผู้ถูกบริภาษตอบไม่ได้ในขณะนั้น หรือหากตอบก็ไม่เป็นผลดีต่อผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษ

๓.๑.๒.๓ การใช้รูปประโยคเงื่อนไข คือ การที่ผู้บริภาษใช้รูปประโยคเพื่อเสนอทางเลือกและส่วนที่เป็นผลตามมาให้แก่ผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้ผู้พูดมิได้ต้องการเสนอทางเลือกแก่ผู้ถูกบริภาษ แต่ใช้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษ

๓.๑.๒.๔ การบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษกล่าวถึงผู้ถูกบริภาษแต่ไม่ระบุชื่อและการใช้ตัวอักษรย่อ ผู้ถูกบริภาษจะต้องพิจารณาจากปริบทและภูมิหลังที่มีต่อเรื่องดังกล่าวเพื่อตีความหมายของถ้อยคำ

๓.๑.๒.๕ การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์ คือ ถ้อยคำที่ผู้บริภาษเปรียบเทียบผู้ถูกบริภาษกับสิ่งอื่นเพื่อให้เข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๓.๑.๒.๖ การใช้สำนวน คือ การที่ผู้บริภาษใช้สำนวนไทยซึ่งมีความหมายทั่วไปเพื่อเปรียบกับพฤติกรรมของผู้ถูกบริภาษ และโยงไปสู่การบริภาษ

๓.๑.๒.๗ การยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด คือ การที่ผู้บริภาษนำเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาเปรียบเทียบให้ผู้ถูกบริภาษทราบว่าเหตุการณ์ที่ผู้ถูกบริภาษกระทำในปัจจุบัน แตกต่างจากเหตุการณ์ในอดีตที่เคยปฏิบัติกันมาและเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง

๓.๑.๒.๘ การเล่นคำ คือ การที่ผู้บริภาษนำคำหรือสำนวนที่ใช้อยู่ในสถานการณ์ปัจจุบันและเป็นที่รู้จักกันดี มาดัดแปลงเพื่อเจตนาบริภาษผู้ถูกบริภาษ

๓.๑.๒.๙ การพูดเกินความจริง คือ การที่ผู้บริภาษกล่าวถึงสิ่งที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์จริงหรือเกิดขึ้นได้ยาก ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อเจตนาบริภาษผู้ถูกบริภาษ

๓.๒ หน้าที่ของการบริภาษ ผู้วิจัยประยุกต์แนวคิดของ Hutcheon (1995) Panpothong (1996) และพรรณธร ครุธเนตร (๒๕๔๗) แบ่งหน้าที่ในการสื่อสารของการบริภาษออกเป็น ๘ หน้าที่ ดังนี้

๓.๒.๑ หน้าที่เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
๓.๒.๒ หน้าที่เพื่อทำให้ความหมายคลุมเครือ
๓.๒.๓ หน้าที่เพื่อทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว
๓.๒.๔ หน้าที่เพื่อทำให้ผู้ฟังเชื่อถือและคล้อยตาม
๓.๒.๕ หน้าที่เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง

๓.๒.๖ หน้าที่เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบคำพูด

๓.๒.๗ หน้าที่เพื่อสร้างความสนุกสนาน

๓.๒.๘ หน้าที่เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเห็นภาพชัดเจน

วิธีเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการถอดความจากแถบบันทึกเสียงแบบคำต่อคำ และจดบันทึกข้อมูลภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย จากการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวมรวบข้อมูลได้ครบถ้วน ต่อมาผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยตามลำดับ ดังนี้

๑. วิเคราะห์โครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย

๒. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

๓. นำผลการศึกษามาเรียบเรียงนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์และตาราง โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentile)

ตัวอย่างวิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวอย่าง ก.

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) “วันนี้ สิ่งที่ผมจะพิสูจน์ให้ท่านประธานและพี่น้องประชาชนทั่วประเทศได้เห็น ก็คือว่า ๔ เดือนที่ผ่านมา เป็น ๔ เดือนที่ประเทศไทยและประชาชนคนไทยสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์

(ดำเนินเรื่อง) ด้วย**ความไร้ประสิทธิภาพของท่านในการแก้ไขปัญหาหลัก ๆ ของชาติ** ที่เป็นความท้าทายสำหรับประเทศไทยและพี่น้องประชาชนคนไทยในยุคนี้ ขณะเดียวกัน ก็เป็นเรื่องแปลกว่า **๔ เดือนที่ไร้ประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อประชาชนกลับเป็น ๔ เดือนที่มีประสิทธิภาพสูงมาก ในการทำงานให้กับพวกพ้องและผู้มีบุญคุณของท่าน** ตรงกันข้ามโดย

สิ้นเชิง **<u>ทำให้ประชาชนมีประสิทธิภาพเป็นอย่างหนึ่ง ทำให้พวกพ้องผู้มีบุญคุณของท่าน มีประสิทธิภาพเป็นอีกอย่างหนึ่ง</u>**

(ปิดเรื่อง) นี่คือ ประเด็นที่พวกกระผมทั้งหมดจะแสดงให้พี่น้องประชาชนเห็น เพื่อที่จะบอกครับว่า ๔ เดือนเป็นอย่างนี้ ถ้าปล่อย ๔ ปีมันจะเป็นอย่างไร”

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่าง ก. เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี ซึ่งแสดงแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

๑. การวิเคราะห์โครงสร้างการบริภาษ

(เปิดเรื่อง) นายอภิสิทธิ์จะให้ข้อมูลตามความคิดของตนเพื่อพิสูจน์ความเสียหายจากการบริหารประเทศของนายสมัคร

⇩

(ดำเนินเรื่อง) การบริหารประเทศของนายสมัคร ในเวลา ๔ เดือนทำให้ประเทศชาติเสียหาย ด้วยการเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตน

⇩

(ปิดเรื่อง) นายสมัครไม่ควรบริหารประเทศต่อไป

จากโครงสร้างการบริภาษของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช ผู้วิจัยพบส่วนประกอบของโครงสร้างการบริภาษ ๓ ส่วน คือ <u>การเปิดเรื่องการบริภาษ</u> พบว่า นายอภิสิทธิ์เปิดเรื่องด้วย<u>การดึงดูดความน่าสนใจ</u> คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลเพื่อดึงดูดให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายติดตามเนื้อความที่ผู้บริภาษกำลังจะบริภาษ สังเกตได้จากคำว่า “พิสูจน์” หมายถึง “ก. บ่ง, ชี้แจงให้รู้เหตุผล, เช่น เอาพยานหลักฐานไปพิสูจน์ความจริงในศาล, ทดลองให้เห็นจริง, ทดลองหาความจริง” (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖: ๗๙๒) ทั้งนี้นายอภิสิทธิ์ใช้เพื่อชวนให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายติดตามต่อไปว่านายอภิสิทธิ์จะพิสูจน์ว่าการบริหารประเทศของนายสมัครทำให้ประชาชนและประเทศเสียหายอย่างไร

ในส่วนการดำเนินเรื่องการบริภาษ พบว่า นายอภิสิทธิ์ดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษให้รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อเสริมการบริภาษให้น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น สรุปความได้ว่า การบริหารประเทศของนายสมัครเพียง ๔ เดือนได้สร้างความเสียหายต่อประชาชนและประเทศ และบริภาษนายสมัครใน ๓ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายสมัครบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ ดังข้อความว่า “ด้วยความไร้ประสิทธิภาพของท่านในการแก้ไขปัญหาหลัก ๆ ของชาติ” กรณีที่นายสมัครบริหารประเทศด้วยการเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตน ดังข้อความว่า “๔ เดือนที่ไร้ประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อประชาชน กลับเป็น ๔ เดือนที่มีประสิทธิภาพสูงมาก ในการทำงานให้กับพวกพ้องและผู้มีบุญคุณของท่าน ตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิง ทำให้ประชาชนมีประสิทธิภาพเป็นอย่างหนึ่ง ทำให้พวกพ้องผู้มีบุญคุณของท่านมีประสิทธิภาพเป็นอีกอย่างหนึ่ง” และกรณีที่นายสมัครให้ความสำคัญแก่ผลประโยชน์ของพวกพ้องมากกว่าผลประโยชน์ของประชาชน ดังข้อความว่า “ทำให้ประชาชนมีประสิทธิภาพเป็นอย่างหนึ่ง ทำให้พวกพ้องผู้มีบุญคุณของท่านมีประสิทธิภาพเป็นอีกอย่างหนึ่ง”

และในส่วนการปิดเรื่องการบริภาษ นายอภิสิทธิ์ปิดเรื่องด้วยการเสนอแนะเชิงประชดประชัน โดยใช้รูปประโยคคำถาม สังเกตได้จากคำว่า “อย่างไร” ซึ่งเป็นรูปประโยคคำถามให้ตอบเนื้อความ (นววรรณ พันธุเมธา, ๒๕๕๑: ๓๐๓) ทั้งนี้นายอภิสิทธิ์มิได้ต้องการคำตอบจากนายสมัคร แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อเสนอแนะว่า “นายสมัครไม่ควรบริหารประเทศต่อไป” ซึ่งจากการปิดเรื่องและการดำเนินเรื่องดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการปิดเรื่องที่นายสมัครได้กล่าวไว้

๒. การวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษ

ด้านชนิด

ตัวอย่าง ก. ผู้วิจัยพบว่านายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะบริภาษนายสมัคร สุนทรเวชด้วยถ้อยคำบริภาษจำนวน ๓ ถ้อยคำ โดยถ้อยคำแรกเป็นภาษาบริภาษแบบตรง ชนิดการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ ชนิดย่อยการใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำตามแนวคิดของวิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (๒๕๔๗) สังเกตได้จากคำว่า “ไร้ประสิทธิภาพ” ทั้งนี้นายอภิสิทธิ์ใช้ข้อความนี้ เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสมัคร ในประเด็นที่นายสมัครบริหารประเทศไม่มี

ประสิทธิภาพ ถ้อยคำที่ ๒ เป็นภาษาบริภาษแบบอ้อม ชนิดการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมยกย่อง ตามแนวคิดของ Searle (1969) ซึ่งมีเงื่อนไขความจริงใจว่า ผู้พูดมีความรู้สึกยกย่องชื่นชมในตัวผู้ฟัง สังเกตได้จากคำว่า "ประสิทธิภาพสูงมาก" ซึ่งมีความหมายตรงตามรูปภาษาว่ามีความสามารถสูงที่ทำให้เกิดผลงาน ทั้งนี้นายอภิสิทธิ์มิได้ต้องการยกย่องนายสมัคร แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครบริหารประเทศด้วยการเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตน และถ้อยคำที่ ๓ เป็นภาษาบริภาษแบบอ้อม ชนิดการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน รูปวัจนกรรมการบอกเล่า ตามแนวคิดของ Searle (1969) ซึ่งมีเงื่อนไขความจริงใจว่า ผู้พูดมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งเนื้อความให้ผู้ฟัง ทั้งนี้นายอภิสิทธิ์มิได้ต้องการแจ้งให้นายสมัครทราบเรื่องการบริหารประเทศของนายสมัคร แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครให้ความสำคัญแก่ผลประโยชน์ของพวกพ้องมากกว่าผลประโยชน์ของประชาชน

ด้านหน้าที่

ตัวอย่าง ก. ผู้วิจัยพบว่านายอภิสิทธิ์บริภาษนายสมัครด้วยภาษาบริภาษแบบตรงและภาษาบริภาษแบบอ้อม ซึ่งแสดงหน้าที่ในการสื่อสารดังนี้

ถ้อยคำที่ ๑ ได้แก่ "ความไร้ประสิทธิภาพของท่านในการแก้ไขปัญหาหลัก ๆ ของชาติ" เป็นภาษาบริภาษแบบตรง ชนิดการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ ชนิดย่อยการใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำ มีหน้าที่หลัก คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และมีหน้าที่อื่น ๆ ได้แก่ เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเห็นภาพชัดเจน และเพื่อทำให้ผู้บริภาษเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว

ถ้อยคำที่ ๒ ได้แก่ "๔ เดือนที่ไร้ประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อประชาชน กลับเป็น ๔ เดือนที่มีประสิทธิภาพสูงมาก ในการทำงานให้กับพวกพ้องและผู้มีบุญคุณของท่าน" เป็นภาษาบริภาษแบบอ้อม ชนิดการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมยกย่อง และถ้อยคำที่ ๓ ได้แก่ "ทำให้ประชาชนประสิทธิภาพเป็นอย่างหนึ่ง ทำให้พวกพ้องผู้มีบุญคุณของท่าน เป็นอีกอย่างหนึ่ง" เป็นภาษาบริภาษแบบอ้อม ชนิดการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมบอกเล่า ซึ่งถ้อยคำบริภาษทั้ง ๒ ถ้อยคำดังกล่าวมีหน้าที่เหมือนกัน คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และมีหน้าที่อื่น ๆ ได้แก่ เพื่อทำให้ความหมายคลุมเครือ และเพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูด

ตัวอย่าง ข.

นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) บริภาษ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "ผมก็นั่งทนฟังมาตั้งแต่ต้น แหม! ตื่นเต้นหนักหนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งไอ้ตอนจบนี่

(ดำเนินเรื่อง) โอ้โห! เอกสารอะไรหนักหนา พูดไปยังไง ยกอะไรขึ้นมา ก็เรื่องพรรค์อย่างนี้ล่ะครับ แน่นอนครับ คนเกิด ๒๕๐๗ กับคนที่เกิด ๒๔๗๘ อายุมันแตกต่างกัน ๒๙ ปีครับ ตอนเกิดเหตุน่ะผมอายุ ๒๗ นะครับ แล้วบัดนี้อายุ ๗๓ สติปัญญายังมีครบถ้วน เพราะฉะนั้น ไม่มีปัญหาหรอกครับผมฟังได้ เพราะในสภานี้มันคนละเสียงเท่ากัน จะอบรมบ่มนิสัยยังไงก็ได้ครับ จะดูถูกดูแคลนยังไงใครก็ได้ แต่ว่า**<u>คุณพ่อคุณแม่ผมอบรมสั่งสอนมาไม่ให้ไปดูถูกดูแคลนใครโดยไม่มีเหตุผล</u>** วันนี้แหละครับ**<u>ผมถูกคนอายุ ๔๐ กว่าดูแคลนโดยไม่มีเหตุผล</u>** แต่ผมทนได้ครับ ผมจะบอกให้ฟังนะครับ ไอ้ที่จบไปเมื่อสักครู่ผมไม่อยากให้ข้ามกระโดดไป

(ปิดเรื่อง) ทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดมาที่อธิบายความทั้งหมดนั้น นึกเหรอว่าคนที่อายุ ๗๓ จะไม่รู้เรื่องที่ยกมาพูด มันน่าตื่นเต้นอะไรแค่ไหนครับ"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่าง ข. เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี บริภาษนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน ซึ่งแสดงแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

๑. การวิเคราะห์โครงสร้างการบริภาษ

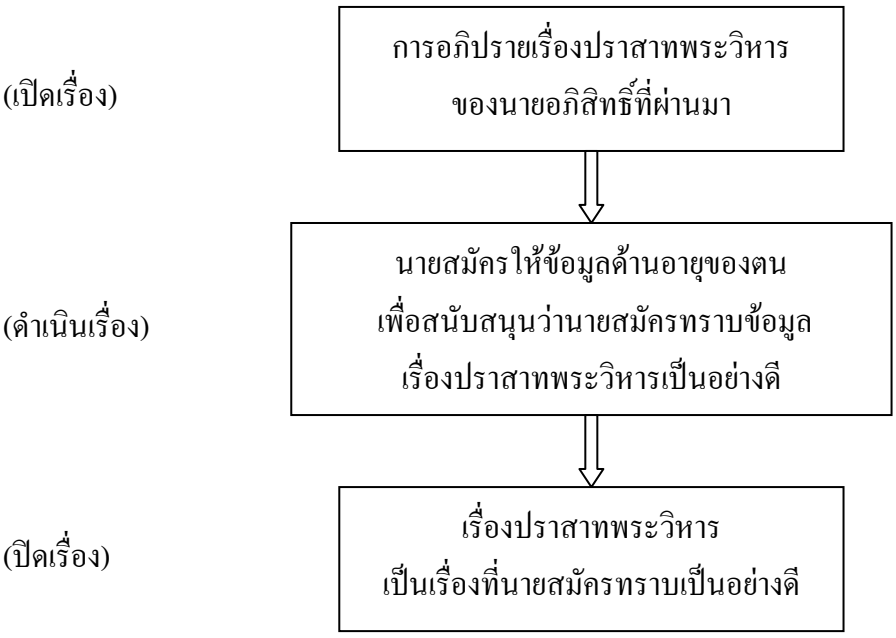

จากโครงสร้างการบริภาษของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีบริภาษนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายอภิสิทธิ์อภิปรายกล่าวหาว่านายสมัครตัดสินใจผิดพลาด จากการสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชาขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกเพียงฝ่ายเดียวและทำให้ประเทศไทยเสียอธิปไตยรอบพื้นที่ปราสาทพระวิหาร นายสมัครจึงบริภาษตอบโต้นายอภิสิทธิ์ โดยเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการเท้าความ คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วในอดีตเพื่อให้ผู้ถูกบริภาษทราบในเบื้องต้น โดยกล่าวถึงการอภิปรายช่วงท้ายเรื่องปราสาทพระวิหารของนายอภิสิทธิ์ที่ผ่านมา ดังข้อความว่า “ตื่นเต้นหนักหนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งไอ้ตอนจบนี่”

ในส่วนการดำเนินการบริภาษพบว่า นายสมัครดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลสนับสนุนตนเอง ดังข้อความว่า “ตอนเกิดเหตุน่ะผมอายุ ๒๗ นะครับ แล้วบัดนี้อายุ ๗๓ สติปัญญายังมีครบถ้วน” ซึ่งนายสมัครใช้เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง และสรุปความได้ว่านายสมัครอยู่ในช่วงเหตุการณ์ที่เกิดข้อพิพาทเรื่องปราสาทพระวิหารย่อมรู้เรื่องดังกล่าวดีกว่านายอภิสิทธิ์ และบริภาษนายอภิสิทธิ์ด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมบอกเล่า ดังข้อความว่า “คุณพ่อคุณแม่ผมอบรมสั่งสอนมาไม่ให้ไปดูถูกดูแคลนใครโดยไม่มีเหตุผล” ทั้งนี้นายสมัครมิได้ต้องการแจ้งให้นายอภิสิทธิ์ทราบว่านายสมัครได้รับการเลี้ยงดูไม่ให้ดูถูกคนอื่น แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายอภิสิทธิ์โดยสื่อความได้ว่านายอภิสิทธิ์ไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดาเรื่องการพูด ซึ่งการที่นายสมัครนำเรื่องการพูดจาดูหมิ่นผู้อาวุโสในสังคมไทยมาเป็นประเด็นในการบริภาษ นอกจากจะทำให้นายอภิสิทธิ์ถูกลดความน่าเชื่อถือแล้ว ยังช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือแก่นายสมัครในเรื่องประสบการณ์ทางการเมืองของนายสมัครอีกด้วย

และในส่วนการปิดเรื่องการบริภาษ นายสมัครปิดเรื่องด้วยการสรุปเพื่อย้ำประเด็นว่านายสมัครทราบเรื่องปราสาทพระวิหารเป็นอย่างดี ดังนั้น การที่นายสมัครตัดสินใจสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชาเสนอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกจึงถูกต้องและไม่ทำให้ประเทศไทยเสียอธิปไตย ซึ่งการเปิดเรื่องและการดำเนินเรื่องดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการปิดเรื่องที่นายสมัครได้กล่าวไว้

๒. การวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษ

ด้านชนิด

ตัวอย่าง ข. ผู้วิจัยพบว่านายสมัครบริภาษนายอภิสิทธิ์ด้วยภาษาบริภาษแบบอ้อม ดังนี้

ถ้อยคำแรก ได้แก่ “คุณพ่อคุณแม่ผมอบรมสั่งสอนมาไม่ให้พูดดูถูกใครโดยไม่มีเหตุผล” เป็นภาษาบริภาษแบบอ้อม ชนิดการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมบอกเล่า ตามแนวคิดของ Searle (1969) ซึ่งมีเงื่อนไขความจริงใจว่า ผู้พูดต้องการให้ข้อมูลแก่ผู้ฟัง ดังข้อความว่า “คุณพ่อคุณแม่ผมอบรมสั่งสอนมาไม่ให้ไปดูถูกดูแคลนใครโดยไม่มีเหตุผล” ทั้งนี้นายสมัครมิได้ต้องการแจ้งให้นายอภิสิทธิ์ทราบว่านายสมัครได้รับการเลี้ยงดูไม่ให้ดูถูกคนอื่น แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายอภิสิทธิ์โดยสื่อความหมายได้ว่านายอภิสิทธิ์ไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดาเรื่องการพูด

ถ้อยคำที่สอง ได้แก่ “ผมถูกคนอายุ ๔๐ กว่าดูแคลนโดยไม่มีเหตุผล” เป็นภาษาบริภาษแบบอ้อม ชนิดการบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้บริภาษ ตามแนวคิดของพรรณธร ครุธเนตร (๒๕๔๗) สังเกตได้จากคำว่า “คนอายุ ๔๐” ซึ่งไม่ได้ระบุชื่อของผู้ถูกบริภาษโดยตรง แต่เมื่อพิจารณาจากปริบทก่อนหน้าซึ่งนายอภิสิทธิ์ได้อภิปรายกล่าวหานายสมัคร ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายจึงเข้าใจได้ว่านายสมัครหมายถึงนายอภิสิทธิ์

ด้านหน้าที่

ตัวอย่าง ข. ผู้วิจัยพบว่านายสมัครบริภาษนายอภิสิทธิ์ด้วยภาษาบริภาษแบบอ้อม ซึ่งแสดงหน้าที่ในการสื่อสาร ดังนี้

ถ้อยคำที่ ๑ ได้แก่ “คุณพ่อคุณแม่ผมอบรมสั่งสอนมาไม่ให้พูดดูถูกใครโดยไม่มีเหตุผล” เป็นการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมบอกเล่า มีหน้าที่ คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และมีหน้าที่อื่น ๆ ได้แก่ เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูด

ถ้อยคำที่ ๒ ได้แก่ “ผมถูกคนอายุ ๔๐ กว่าดูแคลนโดยไม่มีเหตุผล” เป็นการบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ มีหน้าที่ คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และมีหน้าที่อื่น ๆ ได้แก่ เพื่อทำให้ความหมายคลุมเครือ และเพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูด

บทที่ ๔

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาการใช้ภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างการบริภาษ และชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ในบทนี้ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น ๒ ส่วนตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

๑. โครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย
- ๑.๑ การเปิดเรื่องการบริภาษ
- ๑.๒ การดำเนินเรื่องการบริภาษ
- ๑.๓ การปิดเรื่องการบริภาษ

๒. ชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย
- ๒.๑ ชนิดของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย
  - ๒.๑.๑ ชนิดภาษาบริภาษแบบตรง
  - ๒.๑.๒ ชนิดภาษาบริภาษแบบอ้อม
- ๒.๒ หน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย
  - ๒.๒.๑ หน้าที่ของภาษาบริภาษแบบตรง
  - ๒.๒.๒ หน้าที่ของบริภาษแบบอ้อม

โครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย

จากการศึกษาโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย ผู้วิจัยพบโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทยทั้งสิ้น ๔๕๕ โครงสร้าง แบ่งออกเป็นโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๖ จำนวนโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองฝ่ายค้านและรัฐบาล

ที่	โครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย	จำนวน	ร้อยละ
๑	โครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองฝ่ายค้าน	๓๐๙	๖๗.๙๑
๒	โครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล	๑๔๖	๓๒.๐๙
รวม		**๔๕๕**	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๖ แสดงว่าโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองฝ่ายค้านมีจำนวน ๓๐๙ โครงสร้าง คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๙๑ มากกว่าโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลมีจำนวน ๑๔๖ โครงสร้าง คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๐๙

สำหรับโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย แบ่งส่วนประกอบของโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทยออกเป็น ๓ ส่วน ประยุกต์ตามแนวคิดของอภิญญา คำยา (๒๕๔๑) พรรณธร ครุฑเนตร (๒๕๔๗) และนวพร มีเสียงศรี (๒๕๔๗) ได้แก่ การเปิดเรื่องการบริภาษ การดำเนินเรื่องการบริภาษ และการปิดเรื่องกรบริภาษ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. **การเปิดเรื่องการบริภาษ** คือ วิธีที่ผู้บริภาษใช้ข้อความเพื่อเปิดเรื่องหรือประเด็นการบริภาษให้ผู้ถูกบริภาษทราบ จากผลการศึกษาพบชนิดของการเปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๑๒ ชนิด เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

๑.๑ **การเท้าความ** คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วในอดีต เพื่อให้ผู้ถูกบริภาษทราบในเบื้องต้น จากผลการศึกษาพบการเท้าความในการเปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๑๖๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗๐ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑

นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง) บริภาษ นายกรณ์ จาติกวณิช (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "ขออนุญาตตอบข้อซักถามของผู้อภิปราย ซึ่งเพิ่งอภิปรายเสร็จไป*เมื่อสักครู่*นี้นะครับ ซึ่งทำหน้าที่เป็นรัฐมนตรีคลังเงา

(ดำเนินเรื่อง) คือ ตอนแรกที่เห็นตำแหน่งของท่านว่าเป็นรัฐมนตรีเงา ก็คิดว่าท่านเองคงจะได้มีโอกาสที่พยายามที่จะติดตามข้อมูลทั้งหมด อย่างน้อยคือเป็นเงาจริง ๆ เงาที่จะดูว่า ข้อมูลรายละเอียดเป็นอย่างไร เป็นเงาที่ซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ เพื่อหวังประโยชน์ของประเทศชาติและบ้านเมืองเป็นหลัก แต่วันนี้พอฟังคำอภิปรายของท่านแล้วใช้เวลาสามชั่วโมง เห็นได้ชัดเจนว่าเวลาชั่วโมงเศษ ๆ ที่ท่านใช้กับกรณีของเอสซี แอสเสท **ท่านไม่ได้จริงใจ ท่านไม่ได้ตั้งใจจริงในการที่จะช่วยเหลือกันแก้ปัญหา** หรือ**ไม่ได้พยายามที่จะช่วยสะท้อนภาพของการทำงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง** ...

(ปิดเรื่อง) เพราะฉะนั้น ทั้งหลายทั้งหมดที่ท่านใช้เวลา หนึ่งชั่วโมงเพื่อที่จะพยายามอธิบายข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ นั้น เพื่อที่จะได้มีโอกาสของการถ่ายทอดสด เพื่อที่จะอธิบายข้อมูลซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อ ๒ ปีที่แล้ว **ท่านไม่ได้ตั้งใจจริง ๆ ที่มาวิพากษ์วิจารณ์การทำงานในหน้าที่ของผม ในส่วนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่อย่างใด**"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังบริภาษนายกรณ์ จาติกวณิช ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายกรณ์อภิปรายกล่าวหาว่านายแพทย์สุรพงษ์เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีพระคุณทางการเมือง โดยละเว้นการดำเนินคดีการเลี่ยภาษีของบริษัทเอสซี แอสเสท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ของนายพานทองแท้ ชินวัตร บุตรชายพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี นายแพทย์สุรพงษ์จึงบริภาษตอบโต้นายกรณ์ โดยเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการเท้าความถึง "การอภิปรายที่ผ่านมาของนายกรณ์ซึ่งทำหน้าที่เป็นรัฐมนตรีเงาว่าการกระทรวงการคลัง" เพื่อให้นายกรณ์ทราบในเบื้องต้นและขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ภาพตรงกันข้าม (ผู้วิจัยจะอธิบายโดยละเอียดในข้อ ๑.๒.๑๐) สรุปความได้ว่านายกรณ์อภิปรายไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของรัฐมนตรีเงา ซึ่งเป็นตำแหน่งที่แต่งตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการของฝ่ายค้าน มีหน้าที่เพื่อตรวจสอบการบริหารราชการของรัฐมนตรีในลักษณะสร้างสรรค์โดยการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา (พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย, ๒๕๕๑) และบริภาษนายกรณ์ในประเด็นที่นายกรณ์จงใจอภิปรายใส่ร้ายนายแพทย์สุรพงษ์ ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายแพทย์สุรพงษ์ได้

กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า “การอภิปรายของนายกรณ์ไม่ได้เสนอแนะแนวทางการทำงานของกระทรวงการคลัง ซึ่งไม่ตรงกับหน้าที่ของรัฐมนตรีเงา”

ตัวอย่างที่ ๒

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย) บริภาษ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “ต่อไปนะครับ บอกว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมควรทำแล้วไม่ทำ อวดบารมีให้ผู้ว่ามาพบ

(ดำเนินเรื่อง) เรียนด้วยความเคารพ นี่เป็นแนวคิดของผม เพราะผมอยากรู้สถานการณ์จังหวัดกลไกของจังหวัด ผมอยากรู้จักผู้ว่าให้ใกล้ชิดสนิทสนม *ผมไม่ต้องแสดงบารมี*หรอกครับ เพราะยังไง ๆ ผมก็เป็นรัฐมนตรีมหาดไทย **คุณสุเทพแสดงความโอ้อวด แสดงบารมี คุณก็เป็นรัฐมนตรีเงาก็สมน้ำหน้า ก็เป็นไปเถอะรัฐมนตรีเงา** ผมนี่แหละรัฐมนตรีตัวจริง ผมมีมารยาทพอ *ผมไม่กล้าไปบอก*หรอกครับ จะไปอยู่จังหวัดไหน *ผมไม่กล้าไปพูด*หรอกครับ รองผู้ว่าจะขึ้นเป็นผู้ว่าจังหวัดไหน เพราะไม่รู้ว่าผมจะอยู่ได้อีกยาวนานเท่าไหร่ แต่**หมอดูว่ารัฐบาลชุดนี้อยู่ไม่ยาวแค่ ๔ ปีกับ ๒ เดือน ๔ ปีตามรัฐธรรมนูญ ๒ เดือนก็ระหว่างรักษาการ ให้มีการเลือกตั้ง**

(ปิดเรื่อง) เพราะฉะนั้นเรียนว่า**คุณสุเทพไม่เข้าใจ พรรคประชาธิปัตย์ไม่เคยทำ** พอผมทำกลายเป็นเรื่องแปลก ไม่หรอกครับ”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๒ เป็นโครงสร้างการบริภาษของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบริภาษนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายสุเทพอภิปรายกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยการอวดบารมี จากการที่ร้อยตำรวจเฉลิมมีนโยบายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเข้าพบวันละคน (ดูเพิ่มเติมในตัวอย่างที่ ๖) ร้อยตำรวจเอกเฉลิมจึงบริภาษตอบโต้นายสุเทพ โดยเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการเท้าความกล่าวถึงข้อกล่าวหาของนายสุเทพที่ผ่านมา สรุปความได้ว่า “ร้อยตำรวจเอกเฉลิมอวดบารมี จากกรณีเรียกผู้ว่าราชการจังหวัดต่าง ๆ มาพบที่บ้าน” เพื่อให้นายสุเทพทราบในเบื้องต้น และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการหักล้างข้อกล่าวหา สังเกตได้จากรูปประโยคบอกเล่ามีเนื้อความปฏิเสธว่า “ผมไม่ต้องแสดงบารมี” “ผมไม่กล้าไปบอก” “ผมไม่กล้าไปพูด” สรุปความได้ว่า “ร้อยตำรวจเอกเฉลิมมีแนวคิดในการเรียกผู้ว่าราชการจังหวัดมาพบเพื่อต้องการทราบสถานการณ์ในแต่ละจังหวัด และไม่ได้แสดงบารมี” และบริภาษนายสุเทพในประเด็นที่นายสุเทพจงใจอภิปรายใส่ร้าย

ร้อยตำรวจเอกเฉลิม ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า “ร้อยตำรวจเอกเฉลิมไม่ได้อวดบารมี”

๑.๒ การแสดงหัวเรื่อง คือ การที่ผู้บริภาษแจ้งเรื่องหรือประเด็นให้ผู้ถูกบริภาษทราบ จากผลการศึกษาพบการแสดงหัวเรื่องในการเปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๑๒๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๙ แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด ได้แก่

๑.๒.๑ การแสดงหัวเรื่องทั่วไป คือ การที่ผู้บริภาษแจ้งเรื่องหรือประเด็นทั่วไปให้ผู้ถูกบริภาษทราบ จากผลการศึกษาพบหัวเรื่องทั่วไปในการเปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๑๑๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑๗ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๓
นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)
(เปิดเรื่อง) “ครั้นมาดูเรื่องของอาหารครับ
(ดำเนินเรื่อง) เรื่องของอาหารนั้น ที่จริงเรื่องสำหรับประเทศไทย มันไม่ควรเป็นวิกฤตเลยครับ มันควรจะเป็นโอกาส ไม่ควรจะเรียกเป็นวิกฤตเลย เพราะว่าประเทศไทยเป็นเพียง ๑ ใน ๖ ประเทศเท่านั้น ที่ผลิตอาหารได้เกินความต้องการของคนภายในประเทศ และสามารถไปขายในต่างประเทศได้ แต่ใครจะคิดละครับ วันที่ราคาข้าวขึ้นสูงไปมากเป็นประวัติการณ์เนี่ยครับ ไปบอกใครเมื่อ ๕ ปี ๑๐ ปีที่แล้วว่าราคาข้าวในต่างประเทศจะสูงขนาดนี้ ไม่มีใครเชื่อหรอกครับ ต้องบอกว่าเพ้อฝัน มันจะเป็นไปได้อย่างไร แต่พอฝันเป็นจริง เรากลับเห็นเกษตรกร ชาวนามาชุมนุมประท้วงครับ **ล้มเหลวขนาดปล่อยโอกาสทองหลุดมือไป กลับกลายมาเป็นวิกฤติ เรื่องนี้กระทรวงพาณิชย์เนี่ยมีส่วนมากครับ โดยเฉพาะท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมาตอบกระทู้ถามแทบจะเรียกว่ารายสัปดาห์ และก็ฟ้องความสับสนของตัวท่านเองและความล้มเหลว** จากการที่จะทำให้ตลาดมั่นคง เกษตรกรขายดีและมีเงินมาช่วยเหลือพี่น้องประชาชนมาซื้อข้าวในราคาถูกได้ กลับกลาย**เป็นผู้ทำให้ตลาดปั่นป่วน**
(ปิดเรื่อง) มันจึงไม่ใช่ว่าท่านอยู่มาไม่กี่เดือนครับ แต่ละวัน แต่ละเดือน แต่ละสัปดาห์ที่ผ่านไป มันแพงเหลือเกินสำหรับพี่น้องประชาชนคนไทยและประเทศไทย”

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๓ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายอภิสิทธิ์เปิดเรื่องการบริภาษด้วยการแสดงหัวเรื่องทั่วไป ได้แก่ “เรื่องอาหาร” เพื่อให้นายมิ่งขวัญทราบในเบื้องต้น และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลทั่วไป สรุปความได้ว่า “ประเทศไทยผลิตอาหารได้มากติดอันดับ ๑ ใน ๖ ของโลก และเมื่อทั่วโลกเกิดวิกฤตด้านอาหารจึงทำให้ราคาข้าวในต่างประเทศพุ่งสูงเป็นประวัติการณ์” และบริภาษนายมิ่งขวัญในประเด็นที่นายมิ่งขวัญบริหารเรื่องข้าวไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ชาวนาขายข้าวได้ราคาถูกเมื่อเทียบกับราคาข้าวในตลาดโลก ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายอภิสิทธิ์ได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า “การบริหารประเทศของนายมิ่งขวัญเพียง ๔ เดือนได้สร้างความเสียหายให้แก่ประเทศจำนวนมาก”

ตัวอย่างที่ ๔

นายอรรถวิชช์ สุวรรณภักดี (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

(เปิดเรื่อง) “แล้วเรื่องสำคัญที่ต้องพัฒนาอีกหนึ่ง <u>เรื่องตลาดข้าว</u>

(ดำเนินเรื่อง) อธิบายอีกสักนิดเถอะครับว่า มันเป็นตลาด ๒ ตลาดนะครับ ตลาดหนึ่งเป็นตลาดการเกษตร อีกตลาดหนึ่งเป็นตลาดของพ่อค้าคนกลาง ก็คือโรงสีไปจนถึงเรื่องของการส่งออก ๒ ตลาดนี้แยกกลไกอย่างสิ้นเชิง ท่านต้องเข้าใจตรงนี้นะครับ วันนี้ภาระมันถูกผลักไปที่เกษตรกร ... เมื่อสักครู่ที่ผมพูดแทนพี่น้องเกษตรกร แต่คราวนี้ผมจะพูดแทนตลาดที่เป็นฝั่งของผู้ส่งออกและโรงสีครับ ระบบโลจิสติกส์หรือระบบการขนส่งเนี่ยนะครับ เป็นต้นทุน ๑๙ เปอร์เซ็นต์ในการส่งออก ท่านไปดูครับ ทำอย่างไรจะให้การคมนาคมมันสะดวกยิ่งขึ้นในการขนส่งข้าว เมกะโปรเจกต์ เรื่องรถไฟรางคู่ต่าง ๆ ต้องทำครับ

(ปิดเรื่อง) นี่คือสิ่งที่คนเป็นรัฐมนตรีพาณิชย์ต้องมองถึงครับ ท่านประธานครับ **<u>โอกาสทองหายไปแล้ว</u>** **<u>กลไกตลาดไม่สร้าง</u>** **<u>เพิ่มศักยภาพก็ไม่เอา</u>** **<u>เป็นรัฐมนตรีพาณิชย์ได้ยังไงครับ</u>**”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๔ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอรรถวิชช์ สุวรรณภักดี ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายอรรถวิชช์เปิดเรื่องการบริภาษด้วยการแสดงหัวเรื่องทั่วไป ได้แก่ “เรื่องตลาดข้าว” เพื่อให้นายมิ่งขวัญทราบในเบื้องต้น และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการแนะนำ สรุปความได้ว่า “นายมิ่งขวัญต้องเข้าใจเรื่องระบบของตลาดข้าว และควรมีนโยบายด้านคมนาคมเพื่อให้เกิดความสะดวกในการขนส่ง” และ

บริภาษนายมิ่งขวัญในประเด็นที่นายมิ่งขวัญบริหารจัดการเรื่องตลาดข้าวไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นจึงดังกล่าวสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายอรรถวิชช์ได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า “นายมิ่งขวัญไม่ควรดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต่อไป”

๑.๒.๒ การแสดงหัวเรื่องบริภาษและหัวเรื่องทั่วไป คือ การที่ผู้บริภาษแจ้งเรื่องหรือประเด็นการบริภาษให้ผู้ถูกบริภาษทราบก่อน จากนั้นผู้บริภาษจึงแจ้งเรื่องหรือประเด็นทั่วไปให้ผู้ถูกบริภาษทราบในลำดับต่อมา จากผลการศึกษาพบการแสดงหัวเรื่องบริภาษและหัวเรื่องทั่วไปในการเปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๑๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๒ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๕

นายเทพไท เสนพงศ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) “ผมอยากจะชี้ให้ท่านประธานเห็นต่อไปครับ ในเรื่องที่ท่านนายกได้บิดเบือนข้อเท็จจริง กรณีที่ท่านนิพิฏฐ์พูดเมื่อสักครู่นี้ กรณีที่ท่านได้ออกรายการสนทนาประสาสมัคร

(ดำเนินเรื่อง) เมื่อวันเสาร์นะครับที่ ๓๐ มิถุนายน ที่คุณนิพิฏฐ์บอกว่า “จะสลายม็อบ” ท่านนายกยืนยันว่า ท่านไม่ได้พูดอย่างนั้น ผมจดไว้ครับท่านประธาน ท่านนายกพูดว่า “เขาจะจัดการให้เสร็จภายในวันนี้” ท่านก็บอกว่าท่านไม่ได้สลายม็อบ ผมมีคำพูดตัวต่อตัว คำต่อคำ ขออนุญาตอ่านครับท่านประธานครับ เพื่อให้ท่านประธานได้วินิจฉัยว่า **คำพูดของนายสมัครที่พูดในวันนั้นมันหมายถึงอะไร** “ที่ผมต้องพูดวันนี้ ไม่รอพูดพรุ่งนี้ เพราะวันนี้จะเอากันให้แตกหักวันนี้” **หมายความว่าไงครับท่านประธาน** “ผมต้องพูดเสียตอนนี้ ให้คนทั้งบ้านทั้งเมืองรู้ว่ารัฐบาลนี้ นั้นรับผิดชอบ ตำรวจก็รับผิดชอบ ทหารก็รับผิดชอบ ผมเตรียมพร้อมไว้หมดแล้ว ผมเป็นคนดูแลบ้านเมืองนี้ ผมเป็นนายกรัฐมนตรี ผมบอกให้รู้ก็แล้วกัน ก็ลองดู ผมเตรียมไว้พร้อมหมดแล้ว ทั้งทหาร ทั้งตำรวจ ไม่ได้ขู่นะครับ แต่สิ่งที่พวกคุณมาขู่กลางถนน กลางเมืองนั้นไม่ได้ ผมจะดำเนินการพวกคุณ” กับสิ่งที่นายสมัคร สุนทรเวชพูดในสภาแห่งเนี่ยนะครับ เขาจะจัดการให้เสร็จภายในวันนี้ **ต่างไหมครับท่านประธาน**

(ปิดเรื่อง) นี่ผมชี้ให้เห็นว่ามันเข้ากับที่ผมยื่นไม่ไว้วางใจ **แสดงออกต่อสาธารณะมีพฤติกรรมไร้วุฒิภาวะ ภาวะผู้นำบกพร่อง ทั้งวาจาและทัศนคติ แล้วจะไม่ให้ผมพูดได้ไงครับท่านประธาน จะให้มาชมเหรอครับท่านประธาน** นี่มันญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจท่านประธานก็ทราบ เพราะงั้นคือเรื่องที่ผมจะชี้ให้ท่านประธานเห็นว่า **นายสมัคร สุนทรเวชพูดจาไม่อยู่**

กับร่องกับรอย **พูดจากลับไปกลับมาตลอดเวลา** **ขาดความเชื่อถือ** **ทำให้ภาวะผู้นำบกพร่อง** ตามที่ญัตติที่ผมเสนอ”

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๕ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายเทพไท เสนพงศ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี นายเทพไทเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการแสดงหัวเรื่องบริภาษ ได้แก่ “เรื่องที่นายกบิดเบือนข้อเท็จจริง” และหัวเรื่องทั่วไป ได้แก่ “กรณีพูดออกรายการสนทนาประสาสมัครเรื่องการสลายผู้ชุมนุม” เพื่อให้นายสมัครทราบในเบื้องต้น และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการอ้างหลักฐานคำให้สัมภาษณ์ของนายสมัคร สรุปความได้ว่า “นายสมัครประกาศจะสลายการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย” และบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครไม่มีวุฒิภาวะด้านการใช้วาจา จากการที่นายสมัครประกาศว่าจะสลายการชุมนุม แต่ปฏิเสธในภายหลัง ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายเทพไทได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า “นายสมัครไม่ควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป”

ตัวอย่างที่ ๖

นายสุเทพ เทือกสุบรรณ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)

(เปิดเรื่อง) “ทีนี้ผมกลับมาพูดถึงเรื่องที่คุณเฉลิมควรจะทำแล้วไม่ทำ ... ท่านประธานครับ เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ดำเนินเรื่อง) คุณเฉลิมเขาก็แบ่งงานกระทรวงมหาดไทย เพราะว่ากระทรวงนี้ ยังมีรัฐมนตรีช่วยอีก ๒ คน คุณเฉลิมเองนั้น ดูแลงานของสำนักเลขานุการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง ถ้าคนไม่เข้าใจนึกว่างานปลัดกระทรวงนี่เล็กครับ แต่ว่างานปลัดกระทรวงมหาดไทยดูแลผู้ว่าราชการจังหวัดหมดทั้งประเทศ ดูแลงานกรมการปกครองด้วย ควรจะทำงานในส่วนเนี่ยครับ **แต่ว่าไม่ทำ** มีเรื่องราวมากมายที่ควรจะทำในงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่คุณเฉลิมต้องดูแลเอง **ไม่ค่อยทำครับ** ที่ทำบ้างก็คือ **อวดบารมีอย่างที่คุณเฉลิมเล่าให้ฟังเมื่อสักครู่** เรียกผู้ว่าราชการจังหวัดให้มาเข้าเวรพบคุณเฉลิมวันละคน ๆ ๆ ๆ **เขาด่ากันทั้งประเทศละครับ** **ผู้ว่าลับหลังก็บอกว่าต้องไปพบไอ้เหลิมมันหน่อย** ต้องพูดอย่างนี้เพื่อให้ได้ยินว่าเขาเรียกท่านว่าอย่างไร แต่เขาเรียกอย่างนั้น เรียกเหมือนที่ประชาชนทั้งหลายเขาเรียก **งานตัวเองไม่ทำครับ** **วางอำนาจข่มขู่** เจอผู้ว่าก็ต้องถามในลักษณะที่บอกว่าเป็นอย่างไร ต่อไปอยากจะไปอยู่ที่ไหน พอเจอรองผู้ว่า อยากจะเป็นผู้ว่ามั้ย

(ปิดเรื่อง) นี่คือลักษณะที่เขาเล่าให้ฟัง บันทึกเทปไว้ก็มีบ้าง เพื่อให้เห็นว่าตัวเองมีอำนาจบันดาลให้ เขามีความรู้สึกครับ คนกระทรวงมหาดไทยเขามีวัฒนธรรมของเขา เขามีเสนาบดี ที่เป็นคนดี เป็นผู้ดี **มาเจอผู้ร้ายก็คราวนี้แหละ**"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๖ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายสุเทพเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการแสดงหัวเรื่องบริภาษ ได้แก่ "เรื่องที่คุณเฉลิมควรทำแล้วไม่ทำ" และหัวเรื่องทั่วไป ได้แก่ "งานของกระทรวงมหาดไทย" เพื่อให้ร้อยตำรวจเอกเฉลิมทราบในเบื้องต้น และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น ในปริบทนี้นายสุเทพอ้างคำพูดของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยมิได้ระบุชื่อ และบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิมใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ และกรณีที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งรัฐมนตรี จากการมีนโยบายเรียกผู้ว่าราชการจังหวัดเข้าพบวันละคน ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายสุเทพได้กล่าวไว้และนำไปสู่บทสรุปว่า "ร้อยตำรวจเอกเฉลิมมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับตำแหน่งรัฐมนตรีตามคำพูดของผู้ว่าราชการจังหวัด"

๑.๓ **การบริภาษ** คือ การที่ผู้บริภาษเปิดเรื่องด้วยถ้อยคำบริภาษ เพื่อให้ผู้ถูกบริภาษทราบประเด็นการบริภาษในทันที จากผลการศึกษาพบการบริภาษในการเปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๓๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๘.๑๓ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๗

นายสาธิต ปิตุเตชะ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานที่เคารพครับ **ผมไม่สามารถไว้วางใจท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ท่านนี้ได้เลย ด้วยความไร้ประสิทธิภาพ ล้มเหลวเนี่ยครับ ไม่มีประสบการณ์ แก้ไขปัญหาไม่ได้**

(ดำเนินเรื่อง) ท่านประธานที่เคารพ ผมจะให้รัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์ ท่านมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ ท่านนี้กลับบ้านมือเปล่าไม่ได้ครับ บนความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนทั้งประเทศเนี่ย บนคราบน้ำตา บนความล้มละลายของพี่น้องเกษตรกรทุกจังหวัดทั่วประเทศ ผมให้ท่านรัฐมนตรีท่านนี้กลับบ้านมือเปล่าไม่ได้ และผมก็ให้ท่านนายกรัฐมนตรีปลดท่าน

มิ่งขวัญท่านนี้กลับบ้านไปนั่งอยู่เฉย ๆ ไม่ได้ด้วยครับ **ด้วยความไร้ประสิทธิภาพ ล้มเหลวเนี่ยครับ ไม่มีประสบการณ์ แก้ไขปัญหาไม่ได้** ผมจะมอบของที่ระลึกให้กับท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ท่านนี้ และเป็นของที่ระลึกที่ผมเรียกว่า **อนุสาวรีย์มิ่งขวัญฮะ เป็นอนุสาวรีย์ที่ชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวของการบริหารงานในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นอนุสาวรีย์ที่มอบให้กับท่านรัฐมนตรีที่ไม่สนใจไยดีปัญหาของพี่น้องเกษตรกร** ... ผมก็เรียนว่า นอกจาก**ท่านล้มเหลวเรื่องข้าวเรื่อง ปุ๋ย เรื่องสินค้าราคาแพง เรื่องความกินดีอยู่ดีของพี่น้องประชาชน** วันนี้**ท่านล้มเหลวที่สุดกับพืชผลทางการเกษตรทุกตัว** และ**ท่านทำให้กลไกตลาดนั้นพัง ในภาวะที่สถานการณ์โลกเป็นประโยชน์กับเรา**

(ปิดเรื่อง) ผมไม่สามารถไว้วางใจให้ท่านเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้ต่อไป และฝากอนุสาวรีย์ ท่านกลับไปบ้านด้วยครับ ขอบพระคุณครับ”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๗ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสาธิต ปิตุเตชะ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายสาธิตเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการบริภาษนายมิ่งขวัญในประเด็นที่นายมิ่งขวัญบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้นายมิ่งขวัญทราบประเด็นการบริภาษในทันที และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับความเดือดร้อนของเกษตรกร จากการบริหารงานของนายมิ่งขวัญ และบริภาษนายมิ่งขวัญในประเด็นเดียวกับการเปิดเรื่อง ได้แก่ กรณีที่นายมิ่งขวัญบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพและสร้างความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกร ซึ่งการดำเนินเรื่องกับการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายสาธิตได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า “นายสาธิตไม่ไว้วางใจให้นายมิ่งขวัญดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต่อไป”

ตัวอย่างที่ ๘

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย) บริภาษ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานที่เคารพ ฝากบอกไปยังท่านมหาบัณฑิต ที่ท่านมหาบัณฑิตอภิปรายเนี่ย **ท่านฉายหนังครึ่งม้วน ท่านฉายไม่ครบม้วน**

(ดำเนินเรื่อง) เรื่องมันมีอยู่ว่า ผู้ที่อาศัยในพื้นที่ที่บริษัทศรีสุบรรณเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ได้มีกรณีพิพาท แล้วนำความสู่ศาล ศาลก็ตัดสินว่า ยังไม่สามารถเพิกถอน การออกเอกสารสิทธิ์ได้ เพราะยังไม่ปรากฏว่ามีการออกเอกสารสิทธิ์โดยไม่ชอบ ท่านไปดูกฎหมายแพ่งเถอะ ... เขาบอกว่าคำพิพากษาของศาล ใช้บังคับคู่กรณี ก็คือบริษัทศรีสุบรรณกับคนที่ฟ้องศรี

สุบรรณ คำพิพากษาของศาลใช้บังคับคู่กรณีไม่ผูกพันบุคคลภายนอก หมายความว่า คำพิพากษาของศาล จะมาเกี่ยวข้องกับกรมที่ดินไม่ได้ ... ท่านผู้อภิปรายครับ ถ้าท่านมีเอกสารหลักฐาน ว่าผมเนี่ยเป็นคนไปสั่งการ ได้มีลายเซ็นน้อย ๆ ของ มท.๑ สักลายเซ็นเดียว ท่านมหาบัณฑิต เตะผมจากนี่ไปถึงสงขลา แล้วกลับมาอีกทีหนึ่ง กลับมาจากนี่เตะไป ๓ จังหวัดภาคใต้ ผมจะให้ท่านเตะ แต่**ถ้าท่านไม่มี ท่านอภิปรายเพราะกระแส อภิปรายเป็นแขกขอแรง** ยืนใกล้ ๆ ผมจะขอหยิกพุงทีเดียว (เสียงสมาชิกหัวเราะ)

(ปิดเรื่อง) ผมไม่มีครับ ผมไม่ได้แกล้ง"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๘ เป็นโครงสร้างการบริภาษของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบริภาษนายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายวิรัตน์อภิปรายกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมใช้อำนาจไม่เป็นธรรม สั่งให้กรมที่ดินกลั่นแกล้งบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม จำกัด ของบุตรชายนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ร้อยตำรวจเอกเฉลิมจึงบริภาษตอบโต้นายวิรัตน์ โดยเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการใช้สำนวนไทยในการบริภาษว่า "ฉายหนังครึ่งม้วน" ในปริบทนี้หมายถึง นายวิรัตน์อภิปรายด้วยการเปิดเผยข้อมูลบางส่วนที่เป็นประโยชน์แก่ตนและขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลทั่วไปในส่วนที่นายวิรัตน์ได้ปกปิดไว้ สรุปความว่า "กรณีพิพาทเรื่องที่ดินระหว่างบริษัทศรีสุบรรณฟาร์มกับประชาชนผู้อาศัยอยู่ระหว่างการสืบพยานในชั้นศาล และยังไม่มีการเพิกถอนกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน ดังนั้น กรมที่ดินจึงไม่มีสิทธิ์ในการเพิกถอน และร้อยตำรวจเอกเฉลิมไม่ได้ใช้อำนาจกลั่นแกล้ง" และบริภาษนายวิรัตน์ในประเด็นที่นายวิรัตน์จงใจอภิปรายใส่ร้ายร้อยตำรวจเอกเฉลิมเรื่องการใช้อำนาจไม่เป็นธรรม ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า "ร้อยตำรวจเอกเฉลิมไม่ได้ใช้อำนาจไม่เป็นธรรมกลั่นแกล้งบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม จำกัด"

๑.๔ **การดึงดูดความน่าสนใจ** คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลเพื่อดึงดูดให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายติดตามเนื้อความที่ผู้บริภาษกำลังจะบริภาษ จากผลการศึกษาพบการดึงดูดความน่าสนใจในการเปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๒๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๗ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๙

นายสุนัย จุลพงศธร (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ พญ.มาลินี สุขเวชชวรกิจ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานครับ กระผมสุนัย จุลพงศธร ส.ส.สัดส่วนจากนครสวรรค์ เหมือนท่านที่กำลังอภิปราย กระผมต้องขออนุญาตประท้วงท่านผู้อภิปรายด้วย ลักษณะพิเศษในฐานะเป็นคนจังหวัดเดียวกัน นั่นคือประท้วงด้วยความเห็นใจท่าน

(ดำเนินเรื่อง) คือการอภิปรายไม่ไว้วางใจนี้จะต้องอภิปรายให้เห็นข้อบกพร่อง แต่บังเอิญหลายคนผมไม่ประท้วง เพราะเค้าพูดไป แต่ไม่ได้เป็นหมอ ด้วยความเคารพท่านผู้อภิปรายด้วยความเป็นแพทย์ โดยจรรยาบรรณของแพทย์นั้น จะวินิจฉัยว่าใครเป็นอะไรโรคอะไรนั้น สภาแพทย์สภาเค้ามีอยู่นะครับ จะต้องได้มีการตรวจ ทีนี้ท่านใช้วิธีอย่างนี้เนี่ย **ผมเกรงว่าท่านจะได้รับอันตราย เค้าอาจจะถอนใบ แพทย์สภาอาจจะถอนใบของท่านได้** ดังนั้นท่านประธาน ... ท่านได้พูดทำผิดในข้อ ๖๑ ซึ่งผมเป็นกรรมการยกร่างเอง **ลักษณะนี้เป็นการใส่ร้าย** ทั้ง ๆ ที่ท่านเป็นหมอแล้วไม่ได้ตรวจครับ

(ปิดเรื่อง) ดังนั้นการใช้วิจารณญาณอย่างนี้ **ผมห่วงท่านครับ จะเป็นอันตรายต่อวิชาชีพในฐานะคนบ้านเดียวกัน**"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๙ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสุนัย จุลพงศธร ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษแพทย์หญิงมาลินี สุขเวชชวรกิจ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน นายสุนัยเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการดึงดูดความน่าสนใจ สรุปความได้ว่า "นายสุนัยประท้วงแพทย์หญิงมาลินีด้วยความเห็นใจเนื่องจากเป็นคนจังหวัดเดียวกัน" การเปิดเรื่องดังกล่าวช่วยดึงดูดความน่าสนใจชวนให้แพทย์หญิงมาลินีและผู้ฟังการอภิปรายติดตามต่อไปว่านายสุนัยประท้วงด้วยความเห็นใจอย่างไร และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการเสนอแนะว่า "การที่แพทย์หญิงมาลินีจะอภิปรายกล่าวหานายสมัครในมุมมองของแพทย์นั้นควรได้รับการตรวจร่างกายของนายสมัครก่อน" และบริภาษแพทย์หญิงมาลินีในประเด็นที่แพทย์หญิงมาลินีกระทำผิดจรรยาบรรณของแพทย์ กรณีที่แพทย์หญิงมาลินีอภิปรายกล่าวหานายสมัครว่ามีบุคลิกภาพที่แปรปรวนโดยการเฝ้าสังเกตพฤติกรรม และนำไปสู่บทสรุปว่า "นายสุนัยเป็นห่วงแพทย์หญิงมาลินีว่าอาจจะถูกถอนใบประกอบวิชาชีพเวชกรรม" แต่เมื่อพิจารณาจากปริบทนายสุนัยมิได้รู้สึกเป็นห่วงแพทย์หญิงมาลินี แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อเจตนาบริภาษสื่อความหมายว่า "แพทย์หญิงมาลินีไม่เข้าใจสถานภาพการเป็นแพทย์" ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายสุนัยได้กล่าวไว้ กล่าวคือ นายสุนัยรู้สึกเห็นใจแพทย์หญิงมาลินีที่อาจถูกถอนใบประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ตัวอย่างที่ ๑๐

นายวิทยา แก้วภราดัย (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานที่เคารพ กระผมวิทยา แก้วภารดัยครับ จากลุ่มน้ำปากพนัง ที่ ๆ ปลูกข้าวมากที่สุดในภาคใต้ครับ ... ท่านประธานครับ เดี๋ยวผมพูดเสร็จ ผมพูดสั้น ๆ ฮะ ผมจะฝากกระดาษแผ่นหนึ่งให้ท่านประธานครับ ช่วยฝากไปให้ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ด้วยครับ

(ดำเนินเรื่อง) ท่านเขียนใบลาออกได้ครับ **ท่านไร้ประสิทธิภาพ ไร้ความสามารถ ไร้ทุกอย่างเลยครับ ยิ่งอยู่ยิ่งไร้ครับ** เพราะ**ไม่เหลืออะไรให้ท่านไร้แล้วครับ** ผมฟังท่านนายกตอบ ผมหาคำอธิบายไม่ได้เลยครับว่า ทำไมเราปล่อยให้เวียดนามขายข้าว ๘๒๐ ตัน โดยไทยไม่ร่วมด้วย ผมไปตอบพี่น้องชาวนาไม่ได้เลยครับ ว่าข้าวราคาตกวันนี้ จนต้องไปรับจำนำกัน ใครทำ ท่านร่วมกันทั้งหมดครับ

(ปิดเรื่อง) ผมคิดว่าดีที่สุดครับ ท่านลาออกครับ”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๐ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายวิทยา แก้วภราดัย ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายวิทยาเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการดึงดูดความน่าสนใจ สรุปความได้ว่า “นายวิทยาฝากกระดาษเปล่าให้นายมิ่งขวัญ” การเปิดเรื่องดังกล่าวช่วยดึงดูดความน่าสนใจชวนให้นายมิ่งขวัญและผู้ฟังการอภิปรายติดตามการอภิปรายต่อไปว่านายวิทยาฝากกระดาษเปล่าให้นายมิ่งขวัญทำไม และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการแนะนำให้นายมิ่งขวัญใช้กระดาษเปล่าเขียนใบลาออก และบริภาษนายมิ่งขวัญในประเด็นที่นายมิ่งขวัญบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพเรื่องราคาข้าวตกต่ำ และนำไปสู่การปิดเรื่องโดยการเสนอแนะเชิงประชดประชันว่า “นายมิ่งขวัญควรลาออก” ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายวิทยาได้กล่าวไว้ กล่าวคือ นายวิทยาฝากกระดาษเปล่าให้นายมิ่งขวัญเพื่อเขียนใบลาออก

๑.๕ การยืนยัน คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลเพื่อแสดงความหนักแน่นของความคิดหรือเจตนารมณ์ที่มีอยู่ให้ผู้ถูกบริภาษทราบ จากผลการศึกษาพบการยืนยันในการเปิดเรื่องการบริภาษจำนวน ๒๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๗ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๑

พ.อ.วินัย สมพงษ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสันติ พร้อมพัฒน์ (รมว.คมนาคม)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานสภาที่เคารพ ในประวัติศาสตร์คนที่เนรคุณแล้วได้รับการชื่นชมยกย่อง มีนะครับ ไม่ใช่ไม่มี

(ดำเนินเรื่อง) สามก๊ก ๆ ครับ เรื่องจริงที่อิงกันมาตลอด ในนวนิยายสามก๊กครับ ลิโป้เป็นลูกเลี้ยงของตั๋งโต๊ะ เป็นชู้กับเตียวเสี้ยนมาก่อน วันหนึ่งตั๋งโต๊ะเอาลิโป้ไปอยู่เป็นขุนศึกข้างกาย และตั๋งโต๊ะก็เอาเตียวเสี้ยนไปเป็นสนมไปเป็นเมีย ท่านประธานครับลิโป้เนี่ยเป็นลูกของตั๋งโต๊ะ เนรคุณครับ มาฆ่าตั๋งโต๊ะแล้วเป็นชู้เตียวเสี้ยน [ประท้วงขัดจังหวะ] ต้องทนฟังผมต่อสักนิดเถอะครับ ทนฟังเป็นการประดับสติปัญญานะครับ ท่านครับ ผมบอกว่าในประวัติศาสตร์ถ้าจะโกงต้องโกงอย่างลิโป้ในสามก๊ก เพราะลิโป้เนี่ยฆ่าแม้กระทั่งพ่อเลี้ยงตั๋งโต๊ะเป็นชู้กับแม่เลี้ยงเตียวเสี้ยน ฆ่าตั๋งโต๊ะพ่อเลี้ยงเพื่อแผ่นดินจีนจะได้ร่มเย็นเป็นสุข เพื่อดับยุคเข็ญไม่ให้ไฟลามไปทั่วแผ่นดินจีน เพราะฉะนั้น **เนรคุณเถอะครับ โกงเถอะครับ ไร้คุณธรรมเถอะครับ ถ้าทำให้บ้านเมืองนี้มันเจริญได้ครับ**

(ปิดเรื่อง) ท่านประธานที่เคารพครับ คุณธรรมผมทิ้งไว้เท่านั้น สั้นไหมครับ สั้นเพราะผมมั่นใจว่าคนที่ฟังแล้วเนี่ยเข้าใจ”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๑ เป็นโครงสร้างการบริภาษของพันเอกวินัย สมพงษ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสันติ พร้อมพัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม พันเอกวินัยเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการยืนยันว่า “ในประวัติศาสตร์มีคนที่เนรคุณแล้วได้รับการยกย่อง” และขยายความต่อในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลทั่วไป สรุปความได้ว่า “ในวรรณคดีเรื่องสามก๊ก ลิโป้ลูกเลี้ยงได้สังหารตั๋งโต๊ะพ่อเลี้ยงทำให้ประเทศจีนกลับคืนสู่ความสงบสุข” ซึ่งการดำเนินเรื่องดังกล่าวสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่พันเอกวินัยได้กล่าวไว้ กล่าวคือ พันเอกวินัยยืนยันว่าในอดีตมีคนที่เนรคุณแล้วได้รับการยกย่อง นั่นคือ ลิโป้ตัวละครในวรรณคดีเรื่องสามก๊ก และนำไปสู่การบริภาษนายสันติในประเด็นที่นายสันติไม่มีคุณธรรม เนื่องจากการที่ผู้นำขาดคุณธรรม จริยธรรมจะสร้างความเดือดร้อนวุ่นวายให้แก่สังคม (อุทัย ดุลยเกษม, ๒๕๔๗: ๑๓๔-๑๓๕) ทั้งนี้พันเอกวินัยใช้การบริภาษดังกล่าว หลังจากที่ก่อนหน้านี้พันเอกวินัยได้บริภาษนายสันติในประเด็นที่นายสันติไม่มีคุณธรรม จากการที่นายสันติให้บุคคลอื่นปลอมบัตรประชาชนและใบขับขี่เพื่อเข้าสอบแทนตนเมื่อสมัยเป็นนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง พันเอกวินัยจึงใช้โครงสร้างการบริภาษนี้เพื่อขยายความการบริภาษก่อนหน้าให้มีความชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง

ตัวอย่างที่ ๑๒

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย) บริภาษ ฝ่ายค้าน

(เปิดเรื่อง) "ย้ำกับท่านประธานอีกครั้งหนึ่ง บริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม ที่ทำหน้าที่อธิบดีนี่ เขาเพิกถอนเอกสารสิทธิ์ ไม่ใช่ผลงานของผม เพราะผมไม่ได้สั่ง

(ดำเนินเรื่อง) คนเดือดร้อน เขาร้องทุกข์ ไปยังสำนักพระราชวัง แล้วให้ดีเอสไอสอบ เขาร้องทุกข์กันปี ๔๗ เขาร้องทุกข์กันปี ๔๘ เขาร้องทุกข์หลายที่ ผู้ตรวจการแผ่นดิน สุดท้ายในรั้วในวัง ก็ส่งดีเอสไอ ดีเอสไอสอบ ก็สั่งกรมที่ดิน เพิกถอน กรมที่ดินไม่กล้า เขามาร้องผม ผมบอกเลขาส่งไปดำเนินคดีตรงไปตรงมา ธรรมาภิบาล แล้วไม่รู้หรอกว่า**พรรคประชาธิปัตย์เป็นเจ้าภาพเรื่องนี้** ก็รู้วันนี้ละครับ ก็จะได้รู้ไว้ ศรีสุบรรณฟาร์ม เขาเป็นบริษัทเอกชน เขาเพิกถอน ๕๘ แปลง ๑,๓๓๘ ไร่ ยังไม่ตัดสิทธิ์ ยังไม่เสียสิทธิ์ ก็อุทธรณ์ได้ ถ้าไม่ถูกต้อง ก็ไปดำเนินการฟ้องศาลปกครอง

(ปิดเรื่อง) แล้วผมไม่ได้สั่ง ผมไม่ได้เกี่ยว"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๒ เป็นโครงสร้างการบริภาษของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบริภาษนักการเมืองฝ่ายค้าน พรรคประชาธิปัตย์ หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายสุเทพอภิปรายกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมใช้อำนาจไม่เป็นธรรมสั่งให้อธิบดีกรมที่ดินเพิกถอนเอกสารสิทธิ์การครอบครองที่ดินของบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม จำกัด ร้อยตำรวจเอกเฉลิมจึงบริภาษตอบโต้ฝ่ายค้าน โดยเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการยืนยันว่า "การที่อธิบดีกรมที่ดินดำเนินการฟ้องร้องเพื่อเพิกถอนเอกสารสิทธิ์การครอบครองที่ดินของบริษัทศรีสุบรรณฟาร์มนั้นร้อยตำรวจเอกเฉลิมไม่ได้เป็นคนสั่งการ" และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการหักล้างข้อกล่าวหา สรุปความได้ว่า "การดำเนินคดีความเพื่อเพิกถอนเอกสารสิทธิ์การครอบครองที่ดินดังกล่าว เกิดจากมีผู้ร้องเรียนและเป็นการดำเนินการตามกฎหมาย" และบริภาษฝ่ายค้านในประเด็นที่พรรคประชาธิปัตย์รู้เห็นและปกป้องการครอบครองที่ดินโดยผิดกฎหมายของบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม ซึ่งการดำเนินเรื่อง และการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า "ร้อยตำรวจเอกเฉลิมไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสั่งให้กรมที่ดินเพิกถอนเอกสารสิทธิ์การครอบครองที่ดินของบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม"

๑.๖ **การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์** คือ การที่ผู้บริภาษตั้งคำถามโดยมิได้ต้องการคำตอบ แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้ผู้ถูกบริภาษเห็นข้อบกพร่องและตีความเรื่องดังกล่าวเอง จากผลการศึกษาพบการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ในการเปิดเรื่องการบริภาษจำนวน ๒๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๙ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๓

นายเทพไท เสนพงศ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานครับ ผมก็จะยุติเรื่องนี้แล้วจะไม่พูด แต่ว่าผมอยากจะขออนุญาตท่านประธานเพื่อจะใช้ภาพประกอบการอภิปรายช่วงสุดท้ายครับท่านประธาน ท่านอนุญาตนะครับ ครับท่านประธานที่เคารพครับ นี่คือบุคลิกภาพของคนเป็นนายกรัฐมนตรี ท่านประธานดูสิครับว่าเหมาะสมและมีสภาพที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีจริง ๆ *หรือไม่* ...

(ดำเนินเรื่อง) ผมอยากจะชี้ให้ท่านประธานเห็นว่าสถานะคนที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นคนที่มีวุฒิภาวะที่จะบริหารประเทศได้ **ผมไม่อยากให้ประเทศนี้มีคนป่วยมาเป็นนายกรัฐมนตรี** ... [ประธานให้ถอนคำพูด] ก็เป็น**คนไม่สบายก็แล้วกัน**ครับท่านประธาน (เสียงสมาชิกหัวเราะ) [ประท้วงขัดจังหวะ] ก็ถือว่าเป็น**คนที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี** ได้ไหมครับท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นผมคิดว่า **ผมเองก็สงสารนะครับ ว่าถ้าท่านจะเป็นนายกรัฐมนตรีอีกต่อไปเนี่ย ท่านจะต้องถูกแรงภาวะกดดันจากหลาย ๆ อย่าง ผมอยากจะให้ท่านเนี่ยสุขสบาย ให้ท่านได้กลับไปเลี้ยงหลาน** ชื่อน้องสายป่ายที่ท่านไปเยี่ยมเมื่อวันก่อนนะฮะ

(ปิดเรื่อง) ผมคิดว่าด้วยเหตุผลทั้งหมดที่ผมอภิปราย และก็อาจจะไม่ได้อภิปราย และก็รู้อยู่แก่ใจตัวผมเนี่ย ผมคิดว่าผมไม่สามารถไว้วางใจให้นายสมัคร สุนทรเวชเป็นนายกรัฐมนตรีได้อีกต่อไป ขอบคุณครับท่านประธานครับ"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๓ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายเทพไท เสนพงศ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี นายเทพไทเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ สังเกตได้จากคำว่า "หรือไม่" ซึ่งเป็นคำในรูปประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ (นววรรณ พันธุเมธา, ๒๕๕๑: ๓๐๔) แต่ในปริบทนี้นายเทพไทมิได้ต้องการคำตอบจากนายสมัคร แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จากการที่นายสมัครจ้องหน้าแสดงความไม่พอใจกลุ่มผู้สื่อข่าว

ที่คอยทำข่าว ณ ห้องอาหารแห่งหนึ่ง และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการแนะนำว่า “คนที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นคนที่มีวุฒิภาวะเหมาะสม” และบริภาษนายสมัครด้วยการใช้อุปลักษณ์ (ผู้วิจัยจะอธิบายโดยละเอียดในข้อ ๒.๑.๒.๔) เปรียบนายสมัครว่า “คนป่วย” เพื่อสื่อความหมายว่า “นายสมัครไม่ควรเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป” ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษประเด็นในดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายเทพไทได้กล่าวไว้

ตัวอย่างที่ ๑๔

นายสรรเสริญ สมะลาภา (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) “<u>เราลองมาดูกันครับว่า ๔ เดือนที่ผ่านมารัฐบาลทำ*อะไร*ให้คนจนบ้าง</u>

(ดำเนินเรื่อง) ผมก็ได้สดับตรับฟังมา เมื่อไม่นานมานี้ ก็เพิ่งเอ่ยกันครับว่าจะมีคูปองให้กับคนจนจริง ๆ แล้วท่านก็ได้ชี้แจงไปบ้างแล้วเมื่อสักครู่นี้ ว่าได้ให้สภาพัฒน์เป็นผู้ดูแลจัดทำกรอบอยู่ว่าให้ใคร ให้เท่าไหร่ แล้วงบประมาณที่ใช้ในโครงการนี้ **<u>ท่านจะเอามาจากไหนฮะ</u>** ผมได้ไปดูเอกสารงบประมาณ ที่คาดว่าเราจะพิจารณากันอีก ๒ วันข้างหน้าเนี่ย ยังหาไม่เจอครับว่า **<u>ท่านตั้งไว้ในส่วนไหน</u>** และที่สำคัญที่สุดวันนี้ก็จะเป็นตัวบ่งบอกชัดเจนว่าจริง ๆ แล้ว **<u>ท่านทำหรือไม่</u>** **<u>ถ้าท่านมีงบประมาณตั้งไว้ในส่วนไหน</u>** **<u>ขอความกรุณานะครับช่วยชี้แจงด้วยว่าตั้งไว้เท่าไหร่</u>** เราจะได้รู้กันว่า **<u>ท่านมีความจริงใจช่วยเหลือคนจนมาแค่ไหน เวลา ๔ เดือน</u>** **<u>ท่านไม่ได้ช่วยคนจน</u>** แต่**<u>ท่านใช้เวลาไปทำให้ใคร</u>** ทันทีที่ท่านแถลงนโยบายต่อรัฐสภาครับ ก็มีมาตรการวันที่ ๔ มีนาคม ก็ดูมาตรการวันที่ ๔ มีนาคมตามมติ ครม. แล้วเป็นมาตรการที่ส่วนมากช่วยคนมีอันจะกินทั้งนั้น ... มาดูมาตรการวันที่ ๔ มีอะไรบ้าง ... มีข้อสุดท้ายเพียงข้อเดียวที่เกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาส หักการเพิ่มหักค่าลดหย่อน ค่าอุปการะเลี้ยงดู คู่สมรส บิดา มารดา บุตรชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรบุญธรรม ซึ่งเป็นคนพิการ ข้อนี้คนพิการได้ครับ ... มีข้อเดียวครับที่ช่วยผู้ด้อยโอกาส และคนที่ได้ก็คือผู้ที่พิการเท่านั้นครับ

(ปิดเรื่อง) ด้วยเหตุผลเนี่ยครับว่า ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง **<u>ท่านไม่เข้าใจระบบของเศรษฐกิจโดยเฉพาะในเรื่องของโครงสร้างเศรษฐกิจ</u>** แล้ว**<u>ท่านไม่ได้จัดลำดับความสำคัญของมาตรการให้ถูกต้อง</u>** โดยเฉพาะในเรื่องของ **<u>ท่านไม่ช่วยเหลือคนจน</u>** ตลอด ๔ เดือนที่ผ่านมา ซึ่งเป็นปัญหาที่รุนแรงที่สุด พวกเราจึงไม่สามารถไว้วางใจท่านได้ ขอบคุณครับ”

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๔ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสรรเสริญ สมะลาภา ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายสรรเสริญเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ สังเกตได้จากคำว่า “อะไร” ซึ่งเป็นคำในรูปประโยคถามเนื้อความ (นววรรณ พันธุเมธา, ๒๕๕๑: ๓๐๓) แต่ในปริบทนี้นายสรรเสริญมิได้ต้องการคำตอบจากนายแพทย์สุรพงษ์ แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ในประเด็นที่นายแพทย์สุรพงษ์ไม่มีนโยบายช่วยเหลือคนยากจน และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลทั่วไป สรุปความได้ว่า “นโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภานั้นเป็นนโยบายที่ช่วยเหลือเฉพาะคนที่มีฐานะ” ซึ่งการดำเนินเรื่อง และการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายสรรเสริญได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า “นายแพทย์สุรพงษ์บริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ จึงไม่ควรดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต่อไป”

๑.๗ การอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้ผู้บริภาษมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งให้ทราบว่าผู้ถูกบริภาษคือเป้าหมายในการบริภาษ จากผลการศึกษาพบการอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษในการเปิดเรื่องการบริภาษจำนวน ๑๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๕ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๕

นายอลงกรณ์ พลบุตร (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานครับ ผมจะอภิปรายนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี ...

(ดำเนินเรื่อง) ซึ่งถูกกล่าวหาว่า**เป็นนายกนอมินี ของอดีตนายกทักษิณ ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง บริหารแบบครึ่งคนครึ่งหุ่น** ความจริงนั้นชาวบ้านเค้าบอกว่าตกอยู่ในสภาพ **เอาลูกเค้ามาเลี้ยง เอาเมี่ยงเค้ามาอม ไม่ได้มีอำนาจในการบริหารพรรคแกนนำหรือแม้แต่รัฐบาล** และที่สำคัญ**การได้ขึ้นสู่ตำแหน่งสูงสุดในการบริหารประเทศ ในฐานะนายกรัฐมนตรีนั้น ต้องพึ่งใบบุญ และได้ใบบุญ** ไม่ว่าท่านจะบอกว่า ท่านจะมีพระคุณต่ออดีตนายกหรือว่าอดีตนายกมีพระคุณต่อท่าน

(ปิดเรื่อง) แต่ท้ายที่สุดแล้ว มันก็ต่างตอบแทน ท้ายที่สุดแล้ว คำพูดไม่สามารถที่จะเชื่อถือได้ การกระทำเท่านั้นเอง”

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๕ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอลงกรณ์ พลบุตร ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี นายอลงกรณ์เปิดเรื่องการบริภาษด้วยการอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษ โดยกล่าวถึง “นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี” เพื่อแจ้งให้ทราบว่านายสมัครคือเป้าหมายในการบริภาษ และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น สรุปความได้ว่า “ประชาชนกล่าวว่านายสมัครเป็นนอมินีของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี และนายสมัครไม่มีอำนาจอย่างแท้จริงในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่อยู่ในกำกับของพันตำรวจโททักษิณ” และบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครเป็นนายกรัฐมนตรีนอมินีของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตรซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายอลงกรณ์ได้กล่าวไว้

ตัวอย่างที่ ๑๖

นายวิรัตน์ กัลยาศิริ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมวิรัตน์ กัลยาศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา พรรคประชาธิปัตย์ครับ <u>กระผมขออนุญาตยื่นญัตติไม่ไว้วางใจ ร้อยตำรวจเอก ดอกเตอร์เฉลิม อยู่บำรุง</u>

(ดำเนินเรื่อง) ผมไม่จบปริญญาเอก ปริญญาโทแค่กฎหมายมหาชน ปริญญาโทนะครับ แล้วก็เป็นผู้แทนราษฎรมาน้อยครับ แต่ว่าเมื่อได้ติดตามการทำงานของท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผมเห็นว่า**<u>เป็นการบริหารราชการแผ่นดินที่บกพร่อง ผิดพลาด ล้มเหลว ไร้ประสิทธิภาพ</u>** **<u>ขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดหลักนิติธรรม</u>** **<u>ใช้อำนาจหน้าที่บีบบังคับให้ข้าราชการยอมตนเป็นพวก เพื่อกลั่นแกล้งบุคคลอื่น</u>** **<u>มุ่งตอบสนองผู้มีพระคุณในทางการเมืองส่วนตน</u>**”

(ปิดเรื่อง) ไม่ปรากฏ

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๖ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายวิรัตน์เปิดเรื่องการบริภาษด้วยการอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษ โดยกล่าวถึง “ร้อยตำรวจเอก ดอกเตอร์เฉลิม อยู่บำรุง” เพื่อแจ้งให้ทราบว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมคือเป้าหมายในการบริภาษ และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลสนับสนุนตนเอง สรุปความได้ว่า “นายวิรัตน์สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และได้ติดตามการบริหารประเทศของร้อยตำรวจเอกเฉลิมอย่างใกล้ชิด”

เพื่อสื่อความหมายว่านายวิรัตน์มีความรู้และทำให้การอภิปรายน่าเชื่อถือ และบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิมในประเด็นที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายวิรัตน์ได้กล่าวไว้

๑.๘ การเพิ่มความน่าเชื่อถือ คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลเพื่อทำให้ผู้ถูกบริภาษหรือผู้ฟังการอภิปรายเชื่อถือผู้บริภาษในประเด็นที่กำลังจะบริภาษ จากผลการศึกษาพบการเพิ่มความน่าเชื่อถือในการเปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๑๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๖ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๗

นายกรณ์ จาติกวณิช (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) "ตลอดเวลา ๔ เดือนที่ผ่านมา ผมได้*ติดตาม*การทำงานของท่านรัฐมนตรีว่าการสุรพงษ์มาอย่าง*ใกล้ชิด*ตั้งแต่แรก

(ดำเนินเรื่อง) ผมมีความกังวลอยู่ ๒ ประเด็น ประเด็นแรก ผมมีความกังวลตั้งแต่แรกในส่วนของประสบการณ์ที่ท่านมีในแวดวงเศรษฐกิจ ส่วนในประเด็นที่สอง ผมมีความกังวลในส่วนของหมวกทั้ง ๓ ใบที่ท่านต้องใส่ในเวลาเดียวกัน ใบแรกในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ใบที่สองในฐานะเลขาธิการพรรคพลังประชาชน และใบที่สามในฐานะของผู้สนิทของอดีตผู้มีอำนาจ แต่จริง ๆ แล้วท่านประธาน ทั้งสองประเด็นปัญหาทางด้านประสบการณ์ และหมวดสามใบที่ท่านสวมอยู่นั้น ไม่ได้มีความจำเป็นที่จะต้องเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของท่านรัฐมนตรี ตราบใดที่ท่านมีความตั้งใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้องานของท่าน ตราบใดที่ท่านมีความตั้งใจในการที่จะเข้ามาช่วยแก้ปัญหาปากท้อง ปัญหาเศรษฐกิจให้กับประเทศชาติ ให้กับพี่น้องประชาชน และที่สำคัญตราบใดที่ท่านไม่มีเจตนาตั้งใจที่จะเข้ามาปกป้องผลประโยชน์และเอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้องของท่าน ตลอดช่วงเวลา ๔ เดือนที่ผ่านมา **ท่านไม่ได้แสดงว่าท่านได้เรียนรู้ถึงสาเหตุของปัญหาเศรษฐกิจที่พี่น้องประชาชนทั้งประเทศต้องรับรู้ ท่านไม่ได้แสดงความจริงใจว่านโยบายที่ท่านได้ประกาศออกมานั้นเป็นนโยบายที่จะนำมาสู่การแก้ปัญหาให้กับพี่น้องประชาชนอย่างแท้จริง** และตลอดระยะเวลา ๔ เดือนที่ผ่านมา**ท่านก็มีพฤติกรรมที่เอื้อและปกป้องผลประโยชน์ของพรรคพวก** ...

(ปิดเรื่อง) และนี่คือ หนึ่งในปัญหาของท่านในส่วนของการบริหารรัฐวิสาหกิจในเชิงธรรมาภิบาล"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๗ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายกรณ์ จาติกวณิช ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายกรณ์เปิดเรื่องการบริภาษด้วยการเพิ่มความน่าเชื่อถือ สรุปความได้ว่า “นายกรณ์ได้ติดตามการบริหารราชการของนายแพทย์สุรพงษ์มาอย่างใกล้ชิดตั้งแต่แรก” และมีหัวเรื่องย่อยแทรกอยู่ในการเปิดเรื่อง ได้แก่ “การทำงานของนายแพทย์สุรพงษ์” ซึ่งนายกรณ์ใช้เพื่อให้นายแพทย์สุรพงษ์และผู้ฟังการอภิปรายเชื่อถือในประเด็นที่กำลังจะบริภาษ และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ภาพตรงกันข้าม โดยการให้ภาพลักษณ์ด้านบวกว่า “นายกรณ์คาดหวังว่านายแพทย์สุรพงษ์จะเป็นรัฐมนตรีที่แก้ไขปัญหาของประเทศชาติได้” และตามด้วยภาพลักษณ์ด้านลบว่า “การบริหารประเทศของนายแพทย์สุรพงษ์ที่ผ่านมาไม่มีประสิทธิภาพซึ่งผิดไปจากความคาดหวังของนายกรณ์” และบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ใน ๓ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายแพทย์สุรพงษ์ขาดความรู้ความสามารถ กรณีที่นายแพทย์สุรพงษ์บริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ และกรณีที่นายแพทย์สุรพงษ์เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตน ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหัวเรื่องย่อยที่แทรกอยู่ในการเปิดเรื่องที่นายกรณ์ได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า “นายแพทย์สุรพงษ์บริหารประเทศขาดธรรมาภิบาล”

ตัวอย่างที่ ๑๘

นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล (ฝ่ายค้าน) บริภาษ รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานที่เคารพ ผมขอเรียนในเบื้องต้นว่า <u>ผม*ผูกพัน*กับกระทรวงการคลังมา*มากกว่า ๑๕ ปี*แล้ว</u>

(ดำเนินเรื่อง) ผมไปอยู่ที่กระทรวงการคลังตั้งแต่กันยายน ๒๕๓๕ จนถึงปี ๒๕๓๘ ๒ ปีกว่า ๆ ดูหน่วยงานเกือบครึ่งของกระทรวงการคลังในฐานะเลขาของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังไตรรงค์ สุวรรณคีรี ผมไปกระทรวงอีกครั้งหนึ่งขณะที่เรามีวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรงที่สุดของประเทศ คือตั้งแต่พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ถึงปี ๒๕๔๔ ผมทราบดีว่าข้าราชการกระทรวงการคลังจะต้องทำงานหนัก จะต้องอดทน จะต้องเหนื่อยยาก และคนที่นั่นเป็นคนมีคุณภาพ ส่วนใหญ่ข้าราชการเชื่อถือได้ แต่ในอดีต**<u>เรามักจะประสบปัญหาจากฝ่ายการเมืองที่ปราศจากธรรมาภิบาล แล้วก็การเมืองที่มีเจตนาที่ไม่ดี</u>** ... ข้อสำคัญที่สุด **<u>การทุจริตการประพฤติมิชอบความเสียหายมักจะเกิดขึ้นในบอร์ดหรือคณะกรรมการในรัฐวิสาหกิจ</u>** ...

(ปิดเรื่อง) เรียนว่านั่นแหละคือ**<u>ภาพพจน์ของกระทรวงการคลังที่จะต้องตกต่ำ</u>** เนื่องจากวุฒิภาวะหรือความจำเป็นในการที่จะตั้งบุคลากรไปอยู่ที่นั่น แต่**<u>น่าเสียใจไม่กี่ปีที่ผ่านมา ๕ ๖ ๗</u>**

<u>ปีที่ผ่านมาภาพพจน์ของกระทรวงการคลังตกต่ำไปมาก</u> **<u>ความเชื่อถือของกระทรวงการคลังลดน้อยลงไปมาก</u>**และ**<u>คนประณาม ประจาน ท้วงติงกระทรวงการคลังด้วยปัญหาหลาย ๆ เรื่องสารพัด</u>**"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๘ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีและกรรมการบางคนในกระทรวงการคลัง นายพิเชษฐเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการเพิ่มความน่าเชื่อถือ สรุปความได้ว่านายพิเชษฐทำงานในกระทรวงการคลังมากกว่า ๑๕ ปีย่อมรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในกระทรวงการคลังอย่างดี นายพิเชษฐใช้เพื่อให้นักการเมืองฝ่ายรัฐบาลและผู้ฟังการอภิปรายเชื่อถือในประเด็นที่กำลังจะบริภาษ และขยายความในส่วนดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลสนับสนุนตนเอง สรุปความได้ว่า "นายพิเชษฐรู้เรื่องของกระทรวงการคลังเป็นอย่างดี" และบริภาษรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ และกรรมการบางคนในกระทรวงการคลัง สังเกตได้จากข้อความว่า "๕ ๖ ๗ ปีที่ผ่านมา" ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตรเป็นนายกรัฐมนตรีใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณแต่งตั้งนักการเมืองที่ปราศจากธรรมาภิบาล และ กรณีที่กรรมการบางคนในกระทรวงการคลังทุจริต ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายพิเชษฐได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า "รัฐบาลสมัยพันตำรวจโททักษิณทำให้ภาพลักษณ์ของกระทรวงการคลังตกต่ำ"

๑.๕ การแสดงความประหลาดใจ คือ การที่ผู้บริภาษแสดงความรู้สึกไม่คาดคิดต่อผู้ถูกบริภาษ เพื่อแสดงความประหลาดใจกับการกระทำหรือพฤติกรรมที่ผ่านมาของผู้ถูกบริภาษ จากผลการศึกษาพบการแสดงความประหลาดใจในการเปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๘ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๕

นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) บริภาษ พญ.มาลินี สุขเวชชวรกิจ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานที่เคารพ ผมสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี ผมก็คิดว่าไม่ควรจะต้อง คนพูดทีอภิปรายที เมื่อตะกี้ผมก็ยกประโยชน์ให้ <u>*ผมไม่เคยคาดคิดเลยนะครับว่า นี่อยู่สภามาจนป่านนี้แล้วนะครับ มาเจออะไรที่มันแปลกประหลาด*</u>

(ดำเนินเรื่อง) คือ คุณหมอเข้าสภาก็เข้ากันมาเยอะนะครับ แต่วันนี้อภิปรายไม่ไว้วางใจแล้วก็เขียน ผมบอกแล้วไงเขียนญัตติแบบนี้แล้วก็เอา (หัวเราะ) เอาคุณหมอมานั่งวิเคราะห์ ผมจะบอกให้คุณหมอนะครับว่า ไอ้คนเราเนี่ยนะฮะ ไอ้คนอายุ ๔๐ มันโง่เง่า ปัญญาอ่อนก็มีครับ อายุเยอะแต่ปัญญายังดีก็มีนะครับ วุฒิภาวะมันแปลว่าต้องพูดกันไม่รู้เรื่อง เจอมันมือมันสั่น ... ผมจะบอกคุณหมอนะครับว่าจะไอ้อีคิวหรือไอคิวก็สุดแท้แต่ละครับ แต่มันอยู่ที่การแสดงออก ถ้าหากว่าไอ้การไปจ้องหน้าคนแล้วเป็นคนบ้าเนี่ยนะฮะ ไอ้นักแสดงมันก็แสดงอะไรไม่ได้หรอกครับ บ้ากันทั้งเรื่อง ทีวีกลางคืนบ้ากันทั้งนั้นเลย ไอ้ละครอะไรกี่เรื่อง กี่เรื่อง มันบ้ากันทั้งนั้นแหละครับ เพราะคนธรรมดามันไม่พูดอย่างนั้นหรอกครับ ตัวละครที่มันแสดงทุกตัวบ้าหมดครับ เพราะเขาแสดงตามบทบาทที่เขียน แต่ว่าผมเนี่ยครับ คุณหมอถ้าเผื่อไม่ทราบ ผมจะบอกให้ทราบนะ ไอ้นั่งสังเกต กินน้ำแดง กินหนมเค้ก โอ้นี่ (หัวเราะ) **<u>อะไรถึงขนาดนั้นละครับ</u>** ผมไม่เคยรู้เลยครับเนี่ยมีหมอนั่งสังเกตผม ... ผมจะบอกให้ฟังนะฮะ จะวิพากษ์วิจารณ์อะไรยังไงเนี่ย ผมเรียนจริง ๆ ว่า**<u>นึกถึงไอ้ใบที่เขาอนุญาตกันนะ นึกให้ดีนะครับ มาใช้ในสภาเนี่ย มันผิดที่ผิดทางนะครับ</u>**

(ปิดเรื่อง) เอาละครับเป็นของใหม่จะลองดู **<u>แต่มาวิเคราะห์วิจารณ์โรคกับคนกันกลางสภา เขาสอนให้ทำกันอย่างนี้เหรอครับ</u>**"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๕ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี บริภาษแพทย์หญิงมาลินี สุขเวชชวรกิจ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้แพทย์หญิงมาลินีอภิปรายกล่าวหาว่านายสมัครมีสุขภาพจิตไม่สมบูรณ์ จากการที่นายสมัครจ้องหน้าแสดงความไม่พอใจกลุ่มผู้สื่อข่าวที่คอยทำข่าว ณ ห้องอาหารแห่งหนึ่ง นายสมัครจึงบริภาษตอบโต้แพทย์หญิงมาลินี โดยเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการแสดงความประหลาดใจที่มีต่อการอภิปรายที่ผ่านมาของแพทย์หญิงมาลินี ดังข้อความว่า "ผมไม่เคยคาดคิดเลย" และ "มันแปลกประหลาด" เพื่อสื่อความหมายว่า "นายสมัครเพิ่งเคยเห็นการอภิปรายกล่าวหาของแพทย์หญิงมาลินีในลักษณะการวินิจฉัยของแพทย์ว่านายสมัครมีสุขภาพจิตที่ไม่สมบูรณ์ โดยไม่ได้รับการตรวจร่างกาย" และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลทั่วไป สรุปความได้ว่า "การที่นายสมัครจ้องหน้ากลุ่มผู้สื่อข่าวเป็นเพียงการแสดงบทบาทเช่นเดียวกับนักแสดงในภาพยนตร์" และบริภาษแพทย์หญิงมาลินีในประเด็นที่แพทย์หญิงมาลินีกระทำผิดจรรยาบรรณของแพทย์ ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายสมัครได้กล่าวไว้ กล่าวคือ นายสมัคร

เพิ่งเคยเห็นการอภิปรายในลักษณะการวินิจฉัยโรคของแพทย์หญิงมาลินีซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดจรรยาบรรณของแพทย์

ตัวอย่างที่ ๒๐

นายทรงศักดิ์ ทองศรี (รมช.คมนาคม) บริภาษ ฝ่ายค้าน

(เปิดเรื่อง) "ผมเรียนด้วยความเคารพว่า ที่ท่านทั้งหลายได้ยื่นญัตติอภิปรายผม *ผมก็ยังงง ๆ อยู่* เพราะมันเป็นโครงการที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นเลย เป็นเพียงแนวความคิดเท่านั้นเอง ...

(ดำเนินเรื่อง) ผมเรียนด้วยความเคารพครับ ตัวเลขที่ท่านได้กล่าวหาอีกว่ามีผลประโยชน์ประมาณ ๖ พันล้านบาท *ผมไม่ทราบ*ว่ามันมาจากไหน เพราะ*ผมไม่มีความรู้*จริง ๆ ... ผมเรียนตรง ๆ มันเคยมีเหมือนกันครับ ตอนสมัยโครงการทางด่วนลอยฟ้าจากกรุงเทพ-ชลบุรี ไปเขียนตัวเลขของคนขึ้นมหาศาลครับ เสร็จแล้ววันนี้ขาดทุนทุกวัน **แต่ตอนที่สร้างรัฐบาลไหนไม่ทราบ** แต่วันนี้ผมเห็นแล้วผมเรียนอย่างนี้ว่า ถ้าผมคิดจะหาผลประโยชน์จริง ๆ ทำไมผมจะต้องคิดค่าเช่ามาจาก ๕,๑๐๐ บาท อันนี้เป็นสมมุติฐานฮะ มัน*ยังไม่ได้เกิด*นะครับ ถ้าผมคิดจะหาประโยชน์ หรือว่าใครคิดหาประโยชน์เนี่ย มันควรจะคิดจากฐานตัวเลขซึ่งเคยมีในปี ๒๕๔๓ ก็คือประมาณ ๕,๕๗๐ บาท นั่นแหละครับถ้าคิดว่าเรื่องหาผลประโยชน์ ... ผมเป็นรัฐมนตรีช่วยคมนาคม ผมมีกรอบแนวความคิดอย่างนี้แหละครับ เป็นกรอบแนวความคิดที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่พี่น้องประชาชน โดย*ไม่ได้คิดถึงเรื่องผลประโยชน์* เพราะว่าตัวเลขของผลประโยชน์มันอยู่ตรงไหน มันไม่ใช่วิธีการซื้อที่จ่ายเงินเป็นก้อนฮะ อันนี้เขาจ่ายเงินเป็นวัน เหมือนขับรถเบนซ์แล้วเห็นเหรียญสลึงลงเก็บมีที่ไหน เขาทำกันท่านประธานครับ แต่สิ่งที่เรามุ่งหวังก็คือว่า **อยากให้คนกรุงเทพมหานครชื่นชมยินดีกับกับพรรคการเมืองพรรคหนึ่งเนี่ย เขาได้ตระหนักว่าคุณภาพชีวิตของพี่น้องประชาชนที่มันแย่เนี่ย** วันนี้มีคนคิดแล้วในการที่จะพัฒนาปรับปรุงคุณภาพที่ดีขึ้น

(ปิดเรื่อง) ท่านประธานครับในช่วงนี้ผมขออนุญาตที่จะชี้แจงเท่านี้ก่อนครับ"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๒๐ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายทรงศักดิ์ ทองศรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมบริภาษนักการเมืองฝ่ายค้าน พรรคประชาธิปัตย์ หลังจากที่ก่อนหน้านี้ นายถาวร เสนเนียม ผู้อภิปรายฝ่ายค้านอภิปรายกล่าวหาว่านายทรงศักดิ์ส่อทุจริตโดยการปั้นแต่งงบประมาณจำนวนมหาศาลในโครงการเช่ารถเมล์ ๖ พันคันขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) นายทรงศักดิ์จึงบริภาษตอบโต้ฝ่ายค้าน โดยเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการแสดงความ

ประหลาดใจ ดังข้อความว่า “ผมก็ยังงง ๆ อยู่” เพื่อสื่อความหมายว่า “นายทรงศักดิ์เพิ่งเคยเห็นการอภิปรายไม่ไว้วางใจตนทั้งที่โครงการเช่ารถรถเมล์ ๖ พันคันเป็นเพียงแนวความคิด และยังไม่ได้อนุมัติให้ดำเนินการ” และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการหักล้างข้อกล่าวหาเรื่องการส่อทุจริต สังเกตได้จากรูปประโยคบอกเล่าเนื้อความปฏิเสธ ได้แก่ “ผมไม่ทราบ” “ผมไม่มีความรู้” “มันยังไม่เกิด” และ “ไม่ได้คิดถึงเรื่องผลประโยชน์” สรุปความได้ว่า “นายทรงศักดิ์ไม่มีเจตนาทุจริต” ซึ่งการดำเนินเรื่องดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายทรงศักดิ์ได้กล่าวไว้ และบริภาษฝ่ายค้านด้วยการบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ (ผู้วิจัยจะอธิบายโดยละเอียดในข้อ ๒.๑.๒.๓) โดยอ้างถึงนโยบายของพรรคประชาธิปัตย์สมัยเป็นรัฐบาล และบริภาษฝ่ายค้านใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่พรรคประชาธิปัตย์ทุจริตโครงการทางด่วนลอยฟ้า สังเกตได้จากคำว่า “รัฐบาลไหนไม่ทราบ” ซึ่งในปริบทนี้ หมายถึง รัฐบาลสมัยพรรคประชาธิปัตย์ที่อนุมัติโครงการทางด่วนลอยฟ้ากรุงเทพฯ - ชลบุรี และกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ในเขตกรุงเทพมหานครไม่มีผลงาน สังเกตได้จากข้อความว่า “คนกรุงเทพมหานครซึ่งชื่นชมยินดีกับพรรคการเมืองพรรคหนึ่ง” ซึ่งในปริบทนี้นายทรงศักดิ์ หมายถึง พรรคประชาธิปัตย์ เนื่องผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรมากที่สุดในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตจำนวน ๒๗ คน จากจำนวนทั้งสิ้น ๓๖ คน และแบบสัดส่วนกลุ่มที่ ๖ จำนวน ๕ คน จากจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ คน

๑.๑๐ **การแสดงความรู้สึก** คือ การที่ผู้บริภาษแสดงความรู้สึกต่อผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้การแสดงความรู้สึกของผู้บริภาษเป็นความรู้สึกที่แท้จริงหรือแสร้งทำก็ได้ จากผลการศึกษาพบการแสดงความรู้สึกในการเปิดเรื่องการบริภาษจำนวน ๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๖ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๒๑

ม.ร.ว.สุขุมพันธ์ บริพัตร (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายนพดล ปัทมะ (รมว.ต่างประเทศ)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานครับ <u>หลังจากวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ที่ผ่านมา ผม*รู้สึกดีใจ*มากครับ</u> <u>*ดีใจ*เพราะว่าหลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เราจะได้รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง</u>

(ดำเนินเรื่อง) สำหรับตัวผมเอง พรรคประชาธิปัตย์จะได้เป็นรัฐบาลหรือไม่ เป็นเรื่องรองครับ ขอให้ประเทศชาติมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่งและที่สำคัญคือรัฐบาลนั้นจะต้องขับเคลื่อนให้ประเทศชาติของเราขับเคลื่อนและขับไล่เผด็จการ และทำให้มีการตอบสนองความต้องการของพี่น้องประชาชนได้อย่างเต็มที่ **<u>แต่รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง</u>**

<u>กลับทำให้พี่น้องประชาชนผิดหวัง</u> **<u>ไม่เพียงไม่สามารถแก้ไขปัญหาปากท้อง ช่วยดูแลทุกข์ของพี่น้องประชาชนได้เท่านั้น</u>** **<u>แต่ยังซ้ำเติมให้ประเทศชาติให้บอบช้ำกว่าเดิมอีก</u>**

(ปิดเรื่อง) ผมจึงเสียใจที่ได้อภิปรายในวันนี้ ผมเสียใจที่จะต้องลุกขึ้นมาอภิปรายไม่ไว้วางใจท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศครับ"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๒๑ เป็นโครงสร้างการบริภาษของ ม.ร.ว.สุขุมพันธ์ บริพัตร ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ม.ร.ว.สุขุมพันธ์เปิดเรื่องการบริภาษด้วยการแสดงความรู้สึกว่า "ม.ร.ว.สุขุมพันธ์รู้สึกดีใจที่ได้รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง หลังจากก่อนหน้านั้นเกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙" และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการแสดงภาพตรงกันข้าม โดยให้ภาพลักษณ์ด้านบวกว่า "รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจะแก้ไขปัญหาของประเทศได้" และตามด้วยภาพลักษณ์ด้านลบว่า "รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งกลับไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา แต่กลับซ้ำเติมปัญหาของประเทศให้เสียหายมากกว่าเดิม" และบริภาษนายนพดลในประเด็นที่นายนพดลบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินเรื่องกับการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่ ม.ร.ว.สุขุมพันธ์ได้กล่าวไว้ กล่าวคือ "ม.ร.ว.สุขุมพันธ์ดีใจที่ได้รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง แต่รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งกลับไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาของประเทศ"

ตัวอย่างที่ ๒๒

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย) บริภาษ ฝ่ายค้าน

(เปิดเรื่อง) "เรียนท่านประธานด้วยความเคารพ การเมืองมันไม่มีใครกลัวใครหรอกครับ มันอยู่ที่เหตุและผล และ<u>วันนี้ผม*ภูมิใจ*ที่พรรคประชาธิปัตย์ออกมารับรู้รับทราบว่า บริษัทศรีสุบรรณฟาร์มเป็นพรรคพวกประชาธิปัตย์</u>

(ดำเนินเรื่อง) เขาเป็นบริษัทเอกชน <u>*กระผมไม่ทราบ*</u> ว่าใครมันอยู่ตรงไหนอย่างไร แต่เมื่อท่านโดดออกมาอภิปรายไม่ไว้วางใจ โดยมีประเด็นนี้ กราบขอบพระคุณด้วยความเคารพจริง ๆ ท่านมหาบัณฑิตทางกฎหมาย **<u>มันจะได้ชัดว่าพรรคประชาธิปัตย์รับเป็นเจ้าภาพ</u>**

(ปิดเรื่อง) ต่อไปถ้าการอภิปรายเรื่องนี้ และดำเนินคดีดำเนินการต่อไป บริษัทผิดจริงหรือไม่ ผมไม่ใช่ผู้พิพากษาตุลาการ จะได้รู้อย่างไรครับว่า ใครมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๒๒ เป็นโครงสร้างการบริภาษของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบริภาษนักการเมืองฝ่ายค้าน พรรคประชาธิปัตย์ หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายวิรัตน์ กัลยาศิริและนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน อภิปรายกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมใช้อำนาจไม่เป็นธรรม สั่งให้กรมที่ดินเพิกถอนเอกสารสิทธิ์การครอบครองที่ดินของบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม จำกัด ร้อยตำรวจเอกเฉลิมจึงบริภาษตอบโต้ฝ่ายค้าน โดยเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการแสดงความรู้สึกว่า “ร้อยตำรวจเอกเฉลิมรู้สึกภูมิใจที่ฝ่ายค้านยอมรับว่าบริษัทศรีสุบรรณฟาร์มเกี่ยวข้องกับตน” และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการหักล้างข้อกล่าวหาเรื่องการใช้อำนาจไม่เป็นธรรม สรุปความได้ว่า “ร้อยตำรวจเอกเฉลิมไม่ได้สั่งให้กรมที่ดินเพิกถอนเอกสารสิทธิ์การครอบครองที่ดินของบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม เนื่องจากคดีความระหว่างบริษัทศรีสุบรรณฟาร์มกับกรมที่ดินอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของศาล” และบริภาษฝ่ายค้านในประเด็นที่พรรคประชาธิปัตย์มีส่วนรู้เห็นและปกป้องการครอบครองที่ดินโดยผิดกฎหมายของบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมได้กล่าวไว้ กล่าวคือ “ร้อยตำรวจเอกเฉลิมภูมิใจพรรคประชาธิปัตย์เนื่องจากพรรคประชาธิปัตย์ยอมรับว่ามีส่วนรู้เห็นกับการครอบครองที่ดินโดยผิดกฎหมายของบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม”

๑.๑๑ **การย้ำญัตติ** คือ การที่ผู้บริภาษอ่านญัตติอีกครั้ง เพื่อให้ผู้ถูกบริภาษทราบประเด็นข้อกล่าวหาก่อนที่จะขยายความในการบริภาษต่อไป จากผลการศึกษาพบการย้ำญัตติในการเปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๒ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๒๓

นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) “ผมกราบเรียนท่านประธานอย่างนี้ครับว่า <u>เมื่อได้รับมอบหมายจากพรรคประชาธิปัตย์ให้อภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีในประเด็นข้อที่ ๕ ที่ให้ท้ายรัฐมนตรีที่มีทัศนคติอันตรายต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข</u>

(ดำเนินเรื่อง) ผมคิดว่าข้อหานี้เป็นข้อหาที่รุนแรงที่สุด ของนายกรัฐมนตรีประเทศนี้ ... ผมคิดว่า **<u>นายกสมัครนี่แหละครับ เป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกครับ ที่มีข้อกล่าวหา และถูกอภิปรายว่าให้ท้าย หรือปกป้อง ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างออกหน้า</u>** แม้ว่ารัฐมนตรีนั้นจะมีทัศนคติที่เป็นอันตรายต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ท่านประธานครับ เมื่อได้รับมอบหมายจากพรรคประชาธิปัตย์ ให้ทำหน้าที่เป็นผู้อภิปราย

ในประเด็นนี้ ผมใช้เวลานานพอสมควรครับ ในการศึกษาเบื้องหน้าเบื้องหลังพฤติกรรมของนายกรัฐมนตรีในอดีต

(ปิดเรื่อง) ท้ายที่สุดครับ **ผมเกือบจะถอดใจไม่อภิปรายท่านในญัตติเนี่ยครับ เพราะสงสารท่านครับ หรือจะให้ผมนั่งลงแล้วไม่อภิปรายท่านครับ ผมเกือบจะไม่อภิปรายท่านนะครับ**"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๒๓ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี นายนิพิฏฐ์เปิดเรื่องการบริภาษด้วยการย้ำญัตติเพื่อให้นายสมัครและผู้ฟังการอภิปรายทราบประเด็นการอภิปรายอีกครั้งหนึ่ง และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ สรุปความได้ว่า "นายสมัครเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกที่ถูกกล่าวหาว่าปกป้องนายจักรภพ เพ็ญแข อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งถูกตำรวจตั้งข้อหาว่าหมิ่นสถาบันเบื้องสูง" และบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ จากการไม่ดำเนินคดีความเอาผิดกับนายจักรภพซึ่งถูกตำรวจตั้งข้อหาว่าหมิ่นสถาบันเบื้องสูง ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายนิพิฏฐ์ได้กล่าวไว้

ตัวอย่างที่ ๒๔

นายสาธิต ปิตุเตชะ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานที่เคารพครับ ผมนายสาธิต ปิตุเตชะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง พรรคประชาธิปัตย์ ผมได้รับมอบหมายให้อภิปรายไม่ไว้วางใจ ในญัตติข้อที่ ๖ การบริหารประเทศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ที่ชื่อมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ว่าบริหารประเทศไปเพียงวัน ๆ โดยไม่ใส่ใจการแก้ปัญหาวิกฤตปากท้องของประชาชนปล่อยปละละเลยให้ปัญหาลุกลามจนเกิดผลกระทบในวงกว้าง ถึงประชาชนทุกชนชั้น ทุกอาชีพที่ต้องเผชิญกับภาวะข้าวยากหมากแพง รายได้ลดลงแต่รายจ่ายเพิ่มขึ้น เกิดความเครียดวิตกกังวลจนถึงขั้นฆ่าตัวตาย ที่สำคัญที่สุดกลุ่มเกษตรกรคนยากจน หมดสิ้นหนทางต้องออกมาชุมนุมประท้วงปิดถนน

(ดำเนินเรื่อง) ท่านประธานที่เคารพครับ ผมคิดว่าท่านรัฐมนตรีมิ่งขวัญท่านนี้นะครับ เป็นรัฐมนตรีซึ่งก่อนการเลือกตั้งเนี่ยเป็นความคาดหวัง เป็นหัวหน้าชุดเศรษฐกิจของรัฐบาลชุดพรรคพลังประชาชนที่มีต้นทุนทางสังคมสูงที่สุดในขณะนั้นนะครับ แล้วก็เป็นรัฐมนตรีที่ผมอาจจะพูดได้ว่าเป็นความคาดหวังเพียงหนึ่งเดียวทางด้านเศรษฐกิจของคนไทยทั้ง

ประเทศ รวมทั้งผมด้วย ผมขอเรียนกับท่านประธานว่าผมให้โอกาสรัฐมนตรีท่านนี้ทำงานมาจนถึงวันนี้ ๔ เดือนเต็ม แล้วผมก็ไม่ได้อยู่เฉย ๆ ครับ วันนี้ ผมขอกล่าวหาท่านรัฐมนตรีท่านนี้ว่า **เป็นรัฐมนตรีที่สร้างภาพเพ้อฝัน คิดถึงแต่เป้าหมายที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ไม่มีประสบการณ์ ไม่เข้าใจปัญหา ล้มเหลวอย่างร้ายแรง ทำให้รัฐสูญเสียรายได้ และก็พี่น้องเกษตรกรทั้งประเทศเดือนร้อน**

(ปิดเรื่อง) ผมไม่ได้กล่าวหาลอย ๆ นะครับ ท่านประธานผมมีดัชนีชี้วัดที่ดีที่สุดของความเดือดร้อนของประชาชนของเกษตรกรทั่วประเทศ นั่นคือการชุมนุมเรียกร้องราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำครับ"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๒๔ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสาธิต ปิตุเตชะ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายสาธิตเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการย้ำญัตติเพื่อให้นายมิ่งขวัญและผู้ฟังการอภิปรายทราบประเด็นการอภิปรายอีกครั้ง และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ภาพตรงกันข้าม โดยให้ภาพลักษณ์ด้านบวกว่า "นายมิ่งขวัญเป็นคนที่มีต้นทุนทางสังคมสูง และเป็นความหวังของประชาชนที่จะแก้ไขปัญหาของประเทศได้" และตามด้วยภาพลักษณ์ด้านลบว่า "การบริหารประเทศของนายมิ่งขวัญกลับทำให้ประเทศชาติเสียหายร้ายแรงกว่าเดิม" และบริภาษนายมิ่งขวัญในประเด็นที่นายมิ่งขวัญบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพเรื่องราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ ซึ่งการดำเนินเรื่องกับการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายสาธิตได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า "นายมิ่งขวัญบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพทำให้เกษตรกรต้องออกมาชุมนุมประท้วง"

๑.๑๒ **การแสร้งยกย่อง** คือ การที่ผู้บริภาษยกย่องผู้ถูกบริภาษอย่างไม่จริงใจ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อแสดงความสุภาพก่อนการบริภาษ จากผลการศึกษาพบการแสร้งยกย่องในการเปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๘ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๒๕

นายไตรรงค์ ติธรรม (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ นายกรณ์ จาติกวณิช (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) กราบเรียนท่านประธาน ผมไตรรงค์ ติธรรม ผมฟังมานี้ ผมไม่เก่งเรื่องเศรษฐกิจเหมือนท่านผู้อภิปราย ความจริง*ผมชื่นชมท่านมาก*ครับ เพราะว่าผมดูจากข่าวสารจาก

[ประธาน : ท่านประท้วงนะครับ ประท้วงเลยครับ]

(ดำเนินเรื่อง) ประท้วงต่อนะครับ เรียกได้ว่าผมชื่นชอบท่านเพราะว่าท่านพูดเรื่อง [ประธาน : ท่านประท้วงเลยครับ] ผมประท้วงข้อ ๖๑ นะครับ ข้อที่ ๑ ก็คือ ซ้ำกับผู้อื่นครับ ซ้ำกับผู้อื่นหมายถึง ที่ท่านอภิปรายมาวันนี้ ผมฟังมาเป็นชั่วโมงกว่า ๆ เนี่ยครับ **มันไปซ้ำกับหนังสือพิมพ์ที่ผมอ่านมาตั้งแต่เดือน ๒-๓ เดือน หลายปีแล้วครับ ตอนนี้ผมไม่ทราบว่าท่านผู้อภิปราย อภิปรายรัฐมนตรีการคลังหรือว่าท่านอดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณกันแน่**

(ปิดเรื่อง) ขออนุญาตให้ท่านประธานช่วยวินิจฉัยด้วยครับ

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๒๕ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายไตรรงค์ ติธรรม ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษนายกรณ์ จาติกวณิช ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน ขณะที่นายกรณ์กำลังอภิปรายกล่าวหาว่านายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลีเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีพระคุณทางการเมืองส่วนตนและการเลี่ยงภาษีของบริษัทเอสซี แอสเสท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ของนายพานทองแท้ ชินวัตร บุตรชายพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี นายไตรรงค์เห็นว่านายกรณ์อภิปรายไม่ตรงประเด็นจึงประท้วง และเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการแสร้งยกย่องนายกรณ์ว่า “นายกรณ์เป็นผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐกิจ” สังเกตได้จากข้อความว่า “ผมชื่นชมท่านมาก” ทั้งนี้นายไตรรงค์มิได้ต้องการยกย่องนายกรณ์ แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อแสดงความสุภาพก่อนการบริภาษ และบริภาษนายกรณ์ในประเด็นที่นายกรณ์ใช้ข้อมูลเก่าอภิปรายใส่ร้ายนายแพทย์สุรพงษ์ และนำไปสู่บทสรุปด้วยการขอร้องให้ประธานพิจารณาให้นายกรณ์อภิปรายให้ตรงประเด็น

ตัวอย่างที่ ๒๖

นายศุภชัย โพธิ์สุ (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ พ.อ.วินัย สมพงษ์ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานที่เคารพ กระผมศุภชัย โพธิ์สุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครพนม พรรคพลังประชาชน ผมขอประท้วงท่านผู้ที่กำลังอภิปรายอยู่ ด้วยความเคารพนะครับ ก็ได้ตั้งใจฟังท่านพูดอธิบายมา ค่อนข้างจะชื่นชมท่านในตอนแรก

(ดำเนินเรื่อง) แต่ว่า**การอภิปรายของท่านนี่มันผิดข้อบังคับ** ข้อ ๖๑ **ไม่ตรงประเด็น ใส่ร้าย** ผมขออนุญาตเรียนชี้แจงข้อประท้วงของกระผม ในญัตตินี่บอกว่ารัฐมนตรีที่มีรายชื่อท้ายญัตตินี้นี่ได้บริหารราชการแผ่นดินบกพร่อง ผิดพลาด ล้มเหลว ไร้ประสิทธิภาพจนประชาชนเกิดความเดือดร้อนอย่างรุนแรง ขาดคุณธรรม ขาดจริยธรรม ขาดหลักนิติธรรม ท่านประธานที่เคารพครับ ผมเห็นว่ารัฐมนตรีที่ถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจนี่เพิ่งบริหารประเทศชาติบ้านเมือง

มาได้แค่ ๔ เดือนเท่านั้น แต่**ท่านผู้อภิปรายนำเอาข้อมูลเก่า ๆ ในอดีตไม่รู้กี่สิบปีแล้วมาอภิปรายยัดเยียดให้เป็นความผิดในการบกพร่องต่อการปฏิบัติหน้าที่** มันไม่ถูกต้องครับ

(ปิดเรื่อง) ฉะนั้น ขอให้ท่านประธานได้โปรดวินิจฉัยด้วยว่า การอภิปรายต้องอยู่ในช่วงการบริหารราชการแผ่นดินของท่านรัฐมนตรีในช่วง ๔ เดือนนี้เนี่ยครับ นี่อภิปรายสมัยท่านยังเป็นเด็กนักศึกษามหาวิทยาลัยอยู่ มันก็เกินไปครับ ท่านประธานครับ"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๒๖ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายศุภชัย โพธิ์สุ ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษพันเอกวินัย สมพงษ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน ขณะที่พันเอกวินัยกำลังอภิปรายกล่าวหาว่านายสันติ พร้อมพัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมไม่มีคุณธรรม จากการที่นายสันติให้บุคคลอื่นปลอมบัตรประชาชนและใบขับขี่เข้าสอบแทนนายสันติ เมื่อสมัยเป็นนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง นายศุภชัยเห็นว่าการพันเอกวินัยอภิปรายไม่ตรงประเด็นจึงประท้วงและเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการแสร้งยกย่องพันเอกวินัย ดังข้อความว่า "ฟังท่านพูดอธิบายมาค่อนข้างจะชื่นชมท่าน" ทั้งนี้นายศุภชัยมิได้ต้องการยกย่องพันเอกวินัย แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อแสดงความสุภาพก่อนการบริภาษ และบริภาษพันเอกวินัยในประเด็นที่พันเอกวินัยใช้ข้อมูลเก่าอภิปรายใส่ร้ายนายสันติ ซึ่งการอภิปรายโดยใช้ข้อมูลเก่าผิดข้อบังคับการประชุมที่ระบุให้ฝ่ายค้านอภิปรายได้เฉพาะช่วงเวลาที่รัฐบาลบริหารประเทศ (ดูรายรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก ข) และนำไปสู่บทสรุปด้วยการขอร้องให้ประธานพิจารณาให้พันเอกวินัยอภิปรายให้ตรงประเด็น

จากผลการศึกษาการเปิดเรื่องการบริภาษทั้ง ๑๒ ชนิดดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปภาพรวมชนิดการเปิดเรื่องการบริภาษ เป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๗ จำนวนชนิดการเปิดเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย

ที่	ชนิดการเปิดเรื่องการบริภาษ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
๑	การเท้าความ	๑๖๗	๓๖.๗๐
๒	การแสดงหัวเรื่อง	๑๒๖	๒๗.๖๙
๓	การบริภาษ	๓๗	๘.๑๓
๔	การดึงดูดความน่าสนใจ	๒๔	๕.๒๗
๔	การยืนยัน	๒๔	๕.๒๗
๖	การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์	๒๐	๔.๓๙
๗	การอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษ	๑๗	๓.๗๕
๘	การเพิ่มความน่าเชื่อถือ	๑๓	๒.๘๖
๙	การแสดงความประหลาดใจ	๙	๑.๙๘
๑๐	การแสดงความรู้สึก	๘	๑.๗๖
๑๑	การย้ำญัตติ	๖	๑.๓๒
๑๒	การแสร้งยกย่อง	๔	๐.๘๘
	รวม	**๔๕๕**	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๗ แสดงว่าการเปิดเรื่องที่นักการเมืองไทยใช้มากที่สุด คือ การเท้าความ จำนวน ๑๖๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗๐ รองลงมา คือ การแสดงหัวเรื่อง จำนวน ๑๒๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๙ การบริภาษ จำนวน ๓๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๘.๑๓ การดึงดูดความน่าสนใจเท่ากับการยืนยัน จำนวน ๒๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๗ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ จำนวน ๒๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๙ การอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษ จำนวน ๑๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๕ การเพิ่มความน่าเชื่อถือ จำนวน ๑๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๖ การแสดงความประหลาดใจ จำนวน ๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๘ การแสดงความรู้สึก จำนวน ๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๖ การย้ำญัตติ จำนวน ๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๒ตามลำดับ ส่วนการเปิดเรื่องที่นักการเมืองไทยใช้น้อยที่สุด คือ การแสร้งยกย่อง จำนวน ๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๘

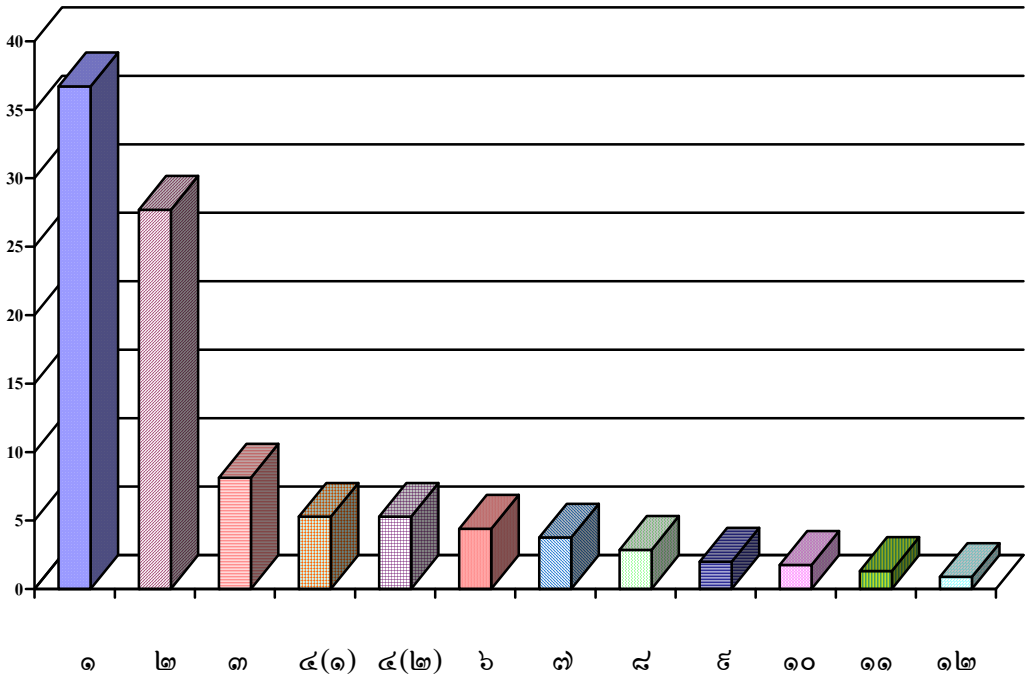

ภาพที่ ๑ แผนภูมิแสดงจำนวนชนิดการเปิดเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย

๑ = การเท้าความ
๒ = การแสดงหัวเรื่อง
๓ = การบริภาษ
๔(๑) = การดึงดูดความน่าสนใจ
๔(๒) = การยืนยัน
๖ = การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์
๗ = การอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษ
๘ = การเพิ่มความน่าเชื่อถือ
๙ = การแสดงความประหลาดใจ
๑๐ = การแสดงความรู้สึก
๑๑ = การย้ำญัตติ
๑๒ = การแสร้งยกย่อง

จากผลการศึกษาชนิดการเปิดเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย แสดงให้เห็นว่าการเท้าความเป็นวิธีการเปิดเรื่องการบริภาษที่นักการเมืองไทยนิยมใช้มากที่สุด เนื่องจากการเท้าความ คือ การให้ข้อมูลเหตุการณ์ในอดีตเพื่อให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น จากนั้นจึงนำไปสู่การบริภาษซึ่งจะทำให้การบริภาษในครั้งนั้นสื่อความหมายได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การเท้าความไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่อาจเท้าความถึงเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นระหว่างการอภิปรายก็ได้ ซึ่งการเท้าความในลักษณะหลังนี้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้บริภาษถูกกล่าวหามาก่อน จึงเท้าความเพื่อเปิดเรื่องและนำไปสู่การบริภาษตอบโต้นักการเมืองฝ่ายตรงข้าม

ในส่วนการเปิดเรื่องด้วยการแสดงหัวเรื่อง ซึ่งเป็นวิธีการเปิดเรื่องการบริภาษที่ปรากฏจำนวนมากเป็นอันดับ ๒ ผู้บริภาษใช้การแสดงหัวเรื่องเพื่อทำให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายทราบประเด็นในการบริภาษ และพบว่าผู้บริภาษนิยมใช้การแสดงหัวเรื่องทั่วไปมากกว่าการแสดงหัวเรื่องบริภาษและหัวเรื่องทั่วไป เนื่องจากการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฯของฝ่ายค้านมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ฝ่ายค้านจึงใช้หัวเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินมากกว่าการแสดงหัวเรื่องในลักษณะอื่น และการแสดงหัวเรื่องมักจะพบในการบริภาษของนักการเมืองฝ่ายค้านเป็นส่วนใหญ่

ในส่วนการเปิดเรื่องด้วยการบริภาษ ซึ่งพบเป็นอันดับ ๓ สาเหตุที่ผู้บริภาษใช้การบริภาษในการเปิดเรื่อง เนื่องจากผู้บริภาษต้องการแจ้งให้ผู้ถูกบริภาษทราบประเด็นการบริภาษในทันที และชวนให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายติดตามเนื้อหาที่จะขยายความต่อไป

ในส่วนการเปิดเรื่องด้วยการดึงดูดความน่าสนใจ ผู้บริภาษนอกจากจะใช้เพื่อชวนให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายสนใจติดตามเนื้อหาการบริภาษได้ตลอดแล้ว การดึงดูดความน่าสนใจยังช่วยสร้างสีสันให้การอภิปรายไม่น่าเบื่อ และแสดงถึงวาทศิลป์ของผู้บริภาษให้เป็นที่จดจำของผู้ฟังการอภิปรายด้วย

ในส่วนการเปิดเรื่องด้วยการยืนยัน ซึ่งมีจำนวนเท่ากับการเปิดเรื่องด้วยการดึงดูดความน่าสนใจ ผู้บริภาษใช้เพื่อยืนยันถึงความคิดหรืออุดมการณ์ของตน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการยืนยันข้อมูลที่สนับสนุนภาพลักษณ์ด้านบวกของผู้บริภาษ และใช้การยืนยันเพื่อสื่อความหมายว่าผู้บริภาษ

จากผลการศึกษาชนิดการเปิดเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย แสดงให้เห็นว่าการเท้าความเป็นวิธีการเปิดเรื่องการบริภาษที่นักการเมืองไทยนิยมใช้มากที่สุด เนื่องจากการเท้าความ คือ การให้ข้อมูลเหตุการณ์ในอดีตเพื่อให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น จากนั้นจึงนำไปสู่การบริภาษซึ่งจะทำให้การบริภาษในครั้งนั้นสื่อความหมายได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การเท้าความไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่อาจเท้าความถึงเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นระหว่างการอภิปรายก็ได้ ซึ่งการเท้าความในลักษณะหลังนี้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้บริภาษถูกกล่าวหามาก่อน จึงเท้าความเพื่อเปิดเรื่องและนำไปสู่การบริภาษตอบโต้นักการเมืองฝ่ายตรงข้าม

ในส่วนการเปิดเรื่องด้วยการแสดงหัวเรื่อง ซึ่งเป็นวิธีการเปิดเรื่องการบริภาษที่ปรากฏจำนวนมากเป็นอันดับ ๒ ผู้บริภาษใช้การแสดงหัวเรื่องเพื่อทำให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายทราบประเด็นในการบริภาษ และพบว่าผู้บริภาษนิยมใช้การแสดงหัวเรื่องทั่วไปมากกว่าการแสดงหัวเรื่องบริภาษและหัวเรื่องทั่วไป เนื่องจากการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฯของฝ่ายค้านมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ฝ่ายค้านจึงใช้หัวเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินมากกว่าการแสดงหัวเรื่องในลักษณะอื่น และการแสดงหัวเรื่องมักจะพบในการบริภาษของนักการเมืองฝ่ายค้านเป็นส่วนใหญ่

ในส่วนการเปิดเรื่องด้วยการบริภาษ ซึ่งพบเป็นอันดับ ๓ สาเหตุที่ผู้บริภาษใช้การบริภาษในการเปิดเรื่อง เนื่องจากผู้บริภาษต้องการแจ้งให้ผู้ถูกบริภาษทราบประเด็นการบริภาษในทันที และชวนให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายติดตามเนื้อหาที่จะขยายความต่อไป

ในส่วนการเปิดเรื่องด้วยการดึงดูดความน่าสนใจ ผู้บริภาษนอกจากจะใช้เพื่อชวนให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายสนใจติดตามเนื้อหาการบริภาษได้ตลอดแล้ว การดึงดูดความน่าสนใจยังช่วยสร้างสีสันให้การอภิปรายไม่น่าเบื่อ และแสดงถึงวาทศิลป์ของผู้บริภาษให้เป็นที่จดจำของผู้ฟังการอภิปรายด้วย

ในส่วนการเปิดเรื่องด้วยการยืนยัน ซึ่งมีจำนวนเท่ากับการเปิดเรื่องด้วยการดึงดูดความน่าสนใจ ผู้บริภาษใช้เพื่อยืนยันถึงความคิดหรืออุดมการณ์ของตน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการยืนยันข้อมูลที่สนับสนุนภาพลักษณ์ด้านบวกของผู้บริภาษ และใช้การยืนยันเพื่อสื่อความหมายว่าผู้บริภาษ

เป็นนักการเมืองที่มีความมั่นคง แน่วแน่ และเป็นนักการเมืองที่น่าเชื่อถือ ซึ่งจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ด้านบวกของผู้บริภาษ

ในส่วนการเปิดเรื่องด้วยการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ ผู้บริภาษใช้ถามเพื่อให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายได้คิดหาคำตอบ จากนั้นจึงให้ข้อมูลเพื่อขยายความในส่วนการดำเนินเรื่อง ซึ่งคำตอบที่ได้มักจะเป็นคำตอบที่แสดงภาพลักษณ์ด้านลบของผู้ถูกบริภาษทั้งสิ้น ทั้งนี้การเปิดเรื่องโดยวิธีการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์อาจมีประสิทธิภาพในการบริภาษมากกว่าการเปิดเรื่องโดยการบริภาษผู้ถูกบริภาษอย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากผู้บริภาษถามเพื่อให้ผู้ฟังคิดคำตอบเอง โดยปราศจากการบังคับ ซึ่งจะทำให้ประเด็นการบริภาษในครั้งนั้นน่าเชื่อถือ

ในส่วนการเปิดเรื่องด้วยการอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษ ผู้บริภาษใช้เพื่อแจ้งชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษว่าเป็นเป้าหมายในการบริภาษ ซึ่งจะช่วยทำให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายทราบในทันที และมีข้อสังเกตว่าการอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษจะปรากฏในช่วงเริ่มต้นการอภิปรายเท่านั้น หลังจากนั้นผู้บริภาษมักจะละชื่อของผู้ถูกบริภาษโดยการอ้างถึงตำแหน่งหรือใช้คำสรรพนามแทนผู้ถูกบริภาษ

ในส่วนการเปิดเรื่องด้วยการเพิ่มความน่าเชื่อถือ ผู้บริภาษใช้เพื่อให้ข้อมูลที่สนับสนุนภาพลักษณ์ด้านบวกเพื่อสื่อความว่าผู้บริภาษเป็นนักการเมืองที่น่าเชื่อถือ และเป็นตัวแทนที่เหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่ชัยชนะในการเลือกตั้งครั้งต่อไป (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, ๒๕๔๗: ๒๗๐) รวมทั้งยังส่งผลให้ประเด็นการบริภาษครั้งนั้นน่าเชื่อถือตามไปด้วย และเป็นที่สังเกตว่าผู้บริภาษที่เปิดเรื่องด้วยวิธีนี้มักจะเป็นนักการเมืองที่มีประสบการณ์ทางการเมืองสูงหรือเป็นนักการเมืองที่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน

ในส่วนการเปิดเรื่องด้วยการแสดงความประหลาดใจ เป็นการเปิดเรื่องที่ผู้บริภาษฝ่ายรัฐบาลมักเลือกใช้ หลังจากที่ผู้บริภาษได้เห็นพฤติกรรมหรือการกระทำของผู้ถูกบริภาษก่อนหน้า และผู้บริภาษรู้สึกประหลาดใจต่อพฤติกรรมหรือการกระทำดังกล่าว ซึ่งพฤติกรรมและการกระทำของผู้ถูกบริภาษนั้นแตกต่างไปจากค่านิยมหรือธรรมเนียมปฏิบัติในสังคม และผู้บริภาษใช้การแสดงความประหลาดใจเพื่อทำลายความน่าเชื่อถือ และชวนให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายติดตามเนื้อหาการบริภาษต่อไป

ในส่วนการเปิดเรื่องด้วยการแสดงความรู้สึก ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อความหมายว่าการบริภาษในครั้งนั้นผู้บริภาษได้พูดออกมาจากใจจริง มีความปรารถนาดีและปราศจากทัศนคติ (วิรัช ลภิรัตนกุล, ๒๕๔๓: ๑๑๖) และใช้เพื่อให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายเกิดความรู้สึกร่วมกับไปกับผู้บริภาษ และชวนให้ติดตามการบริภาษต่อไป ทั้งนี้การแสดงความรู้สึกจะเป็นการแสดงความรู้สึกที่ออกมาจากใจจริงของผู้บริภาษหรือเป็นการแสร้งทำก็ได้

ในส่วนการเปิดเรื่องด้วยการแสร้งยกย่อง เป็นการเปิดเรื่องการบริภาษที่ผู้บริภาษนิยมใช้น้อยที่สุด เนื่องจากในความเป็นจริงนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลจะเป็นปรปักษ์ทางการเมืองกับนักการเมืองฝ่ายค้าน ฉะนั้น การที่ผู้บริภาษยกย่องผู้ถูกบริภาษซึ่งเป็นนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามย่อมเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ยาก และผู้บริภาษใช้การแสร้งยกย่องเพื่อแสดงความสุภาพก่อนการบริภาษ ทั้งนี้พบว่าผู้บริภาษฝ่าย รัฐบาลมักใช้การแสร้งยกย่องกับผู้ถูกบริภาษฝ่ายค้านที่มีชื่อเสียง หรือมีประสบการณ์ทางการเมืองสูง

๒. การดำเนินเรื่องการบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษใช้ข้อความเพื่อให้ข้อมูลหรือรายละเอียดเพิ่มเติมจากการเปิดเรื่อง ซึ่งช่วยให้การบริภาษหนักแน่นและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น แบ่งออกเป็น ๑๐ ชนิด เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

๒.๑ การให้ข้อมูลทั่วไป คือ การที่ผู้บริภาษให้รายละเอียดของข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ จากผลการศึกษาพบการให้ข้อมูลทั่วไปในการดำเนินเรื่องการบริภาษ จำนวน ๑๑๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑๘ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๒๗

นายกรณ์ จาติกวณิช (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) "ผมต้องขออนุญาตชมเชย การทำงานของธนาคารแห่งประเทศไทย ในส่วนของนโยบายการกำหนดอัตราเงินเฟ้อ เป็นเป้าหมายในเชิงนโยบายหรือศัพท์ภาษาเทคนิคที่เขาเรียกว่า อินเฟลชัน ทาร์เกตติ้ง

(ดำเนินเรื่อง) ตัวนี้เป็นตัวสำคัญทำให้ปัญหาเงินเฟ้อของประเทศนั้น เมื่อเทียบกับประเทศหลาย ๆ ประเทศในภูมิภาคเอเชีย เรามีปัญหาเงินเฟ้อที่อยู่ในอัตราที่น่ากลัวน้อยกว่าเขา ... และการที่ทางธนาคารกลางได้ปรับเปลี่ยนนโยบายให้เงินบาทแข็งค่าขึ้นนั้นก็เป็น ๑ ในสาเหตุหลักในการควบคุมสภาวะเงินเฟ้อ ทำให้เราสามารถที่จะซื้อขายน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีราคาสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในราคาที่ต่ำลงได้ ... นอกจากนั้น ข้อได้เปรียบที่ผมเรียนไปเมื่อสักครู่ก็คือสถานะของประเทศไทยในการที่จะเป็นผู้ส่งออกอาหาร และสถานะของประเทศไทยที่มีศักยภาพที่จะผลิตเชื้อเพลิงทดแทนได้ นอกจาก**การไม่เข้าใจความได้เปรียบของประเทศไทย**แล้ว **ท่านรัฐมนตรียังแสดงความเข้าใจน้อยเกินไป** ในส่วนความเสียเปรียบของประเทศด้วย คือ เรื่องของอุตสาหกรรมพลังงานของเรา ... ที่ยังขาดประสิทธิภาพระดับการแข่งขัน ... ที่สำคัญที่สุดและปฏิเสธไม่ได้ในแง่ของข้อเสียเปรียบของไทยเมื่อเทียบกับหลาย ๆ ประเทศเพื่อบ้านคือ **เรื่องของการบริหารจัดการโดยรัฐบาลที่มีความบกพร่อง ไร้วิสัยทัศน์**และ**ขาดความจริงใจอย่างต่อเนื่อง**

(ปิดเรื่อง) ท่านประธานครับถึงจุดนี้ ผมมีความจำเป็นต้องเรียนอีกครั้งหนึ่งครับว่า ที่พวกผมไม่สามารถที่จะให้ความไว้วางใจท่านรัฐมนตรีเป็นผู้นำในการบริหารเศรษฐกิจ แก้ไขปัญหาปากท้องของพี่น้องประชาชนต่อไปได้"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๒๗ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายกรณ์ จาติกวณิช ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายกรณ์ดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัญหาเงินเฟ้อ สรุปความได้ว่า “ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากภาวะเงินเฟ้อไม่มาก เมื่อเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และถือเป็นข้อได้เปรียบในการควบคุมภาวะเงินเฟ้อ” การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการแสดงหัวเรื่องทั่วไป ได้แก่ “นโยบายการกำหนดอัตราเงินเฟ้อ” และบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายแพทย์สุรพงษ์ขาดความรู้ความเข้าใจในข้อได้เปรียบของประเทศ และกรณีที่นายแพทย์สุรพงษ์บริหารจัดการเรื่องเงินเฟ้อไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายกรณ์ได้กล่าวไว้

ตัวอย่างที่ ๒๘

นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

(เปิดเรื่อง) “อีกอย่างก็คือว่าพวกบริษัทค้าปลีกขนาดใหญ่ฮะ ที่เขาเรียกว่า โมเดิร์นเทรด นี่มีชื่อเป็นของต่างชาติเยอะแยะผมไม่อยากเอ่ยชื่อ ที่มันรุกเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเนี่ย ...

(ดำเนินเรื่อง) ท่านประธานทราบไหมครับ อัตราการขยายตัวของคาร์ฟูร์ในประเทศไทยไวกว่าอัตราการขยายตัวในประเทศฝรั่งเศสประเทศพ่อประเทศแม่ของเขา ๔-๕ เท่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่หมูมากไม่มีกฎเกณฑ์ ... พวกนี้มีกำลังเงินมาก เมื่อเข้ามามันก็ทุ่มซื้อสินค้าเกษตรในราคาต่ำเพื่อบี้ให้พวกโชห่วย ... ล้มหายตายจากไป เมื่อก่อนมี ๘ แสนราย ปัจจุบันนี้เหลือไม่ถึง ๕ แสนแล้วครับ ล้มไป คนตกงานไป ๒-๓ ล้านคน เพราะเหตุนี้**รัฐมนตรีพาณิชย์กระดิกหูบ้างไหมครับ แสดงให้เห็นไหมครับว่าร้อนใจแทนคนไทย ทำเหมือนที่ประเทศอื่นเขาทำสิครับ** ในยุโรปนี่ยากมากที่พวกนี้จะไปเปิดโมเดิร์น เทรด เปิดในยุโรปไม่ต้องพูดเรื่องฝรั่งเศสหรอกครับ ไม่ว่าอังกฤษ เยอรมัน อิตาลีไปดูเถอะครับ เขาจะให้เปิดเขามีมาตรฐาน ๒๐-๓๐ กิโลเมตรห่างจากใจกลางเมือง ปัจจุบันนี่เรามีกฎหมายอะไรท่านประธาน เราใช้กฎหมายผังเมืองในการควบคุมการเจริญเติบโตของไฮโมเดิร์น เทรด ใช้กฎหมายผังเมือง ... เขาดูความหนาแน่นของพลเมืองว่าตรงนี้ควรจะให้มีหรือไม่ และที่สำคัญก็คือว่าต้องอยู่ห่างจากใจกลางชุมชน และที่สำคัญที่สุดของเขาคือว่า เขาต้องรักษาอาชีพของโชห่วยของเขาไว้ เขาจะมีกฎเกณฑ์ **รัฐมนตรีพาณิชย์ไม่รู้สึกเหรอครับ ไม่ทำมัวไปขายหมูเนื้อแดงอยู่**

(ปิดเรื่อง) นี่คือสิ่งที่ท่านควรจะทำ **ท่านไม่ได้ทำ** ผมเสียดาย”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๒๘ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายไตรรงค์ดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการขยายตัวของบริษัทค้าปลีกขนาดใหญ่ สรุปความได้ว่า "อัตราการขยายตัวของห้างสรรพสินค้าคาร์ฟู ซึ่งเป็นบริษัทค้าปลีกขนาดใหญ่ในประเทศไทยเติบโตเร็วกว่าประเทศฝรั่งเศส ๔-๕ เท่า และส่งผลกระทบต่อร้านค้าขนาดเล็กภายในประเทศ จนต้องปิดกิจการ" การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการแสดงหัวเรื่องทั่วไป ได้แก่ "บริษัทค้าปลีกขนาดใหญ่" และบริภาษนายมิ่งขวัญในประเด็นที่นายมิ่งขวัญบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพและไม่มีนโยบายช่วยเหลือร้านค้าขนาดเล็กภายในประเทศ ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายไตรรงค์ได้กล่าวไว้

๒.๒ การหักล้างข้อกล่าวหา คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลเพื่อหักล้างข้อกล่าวหาของผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้การดำเนินเรื่องประเภทนี้จะปรากฏเมื่อผู้บริภาษถูกบริภาษมาก่อน จากผลการศึกษาพบการหักล้างข้อกล่าวหาในการดำเนินเรื่องการบริภาษ จำนวน ๗๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑๔ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๒๙

นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) บริภาษ นายศิริโชค โสภา (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "ข้อสำคัญที่สุดคือไอ้เรื่องพื้นที่ทับซ้อนเนี่ย

(ดำเนินเรื่อง) เราท้วงเลยนะครับ รัฐบาลไทยท้วงครับ รัฐบาลนายสมัครเป็นนายกเนี่ยท้วงครับ รัฐมนตรีนพดล ปัทมะเนี่ยท้วงครับ เพื่อให้เขาตอบกลับมาว่า เขาจะขึ้นโดยต้อง*ไม่มีพื้นที่ทับซ้อน* นั่นแหละครับ ก็ได้คำตอบกัน ถามกันเสร็จเรียบร้อย แล้วไอ้พื้นที่ทับซ้อนเนี่ย เราเป็นคนแถลงเองครับว่า ตกลงทั้งหมดพื้นที่ทับซ้อนจะ*ไม่มีวันดำเนินการ* เพราะจะทำร่วมกัน ... ที่เหลือตรงนั้น ๔ ตารางเมตรกว่า ก็เป็น no mans land ... ตกลงพื้นที่ทับซ้อนนะคือจะ*ไม่ให้มีใครไปอยู่ตรงนั้น* แล้วจะให้ไอ้ ๑๐๐ ครอบครัวออกนั่นแหละครับพื้นที่ทับซ้อน ซึ่งยัง*ไม่เจรจา* แล้วก็พื้นที่ทับซ้อนที่มีปัญหาร่วมกันยัง*ไม่เจรจา* ชายแดนตรงไหน *ยังไม่ปักปันเขตแดน* ก็ถือเป็นที่ทับซ้อน และในทะเลที่เกาะกูด เกาะกง ลากไปแล้ว จะมีมหึมาเท่าไหร่ จะมีตัวเลขเท่าไหร่ จะอีกเท่าไหร่ก็แล้วแต่ *ไม่เจรจา* **แล้วมันจะขุดได้อย่างไรละครับ แล้วมันจะไปแลก เปลี่ยนได้อย่างไรครับ ทำไมไอ้แค่ ไอ้แค่ไปขึ้นปราสาทพระวิหาร มันแลกเปลี่ยนมหึมาได้ขนาดนั้นเชียวหรือครับ**

(ปิดเรื่อง) ไม่มีอะไรแลกเปลี่ยนเค้าก็ขึ้นฮะ ไม่ต้องแลกเปลี่ยนอะไรกันเลยเขาก็ขึ้น แล้วทำไมกะไอ้แค่ไปขึ้นนั้นแลกเปลี่ยนกันมหึมาว่าไปพัฒนาเกาะกง ไปพัฒนาอะไรต่าง ๆ"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๒๙ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี บริภาษนายศิริโชค โสภา ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายศิริโชคอภิปรายกล่าวหาว่านายสมัครและนายนพดลตัดสินใจผิดพลาด กรณีสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชาเสนอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกเพียงฝ่ายเดียวทำให้ประเทศไทยเสียอธิปไตยรอบปราสาทพระวิหาร และส่งผลต่อการปักปันเขตแดนทางทะเลซึ่งอาจทำให้ประเทศไทยสูญเสียแหล่งทรัพยากรทางทะเลจำนวนมหาศาล นายสมัครจึงบริภาษตอบโต้นายศิริโชค โดยดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการหักล้างข้อกล่าวหาเรื่องการตัดสินใจผิดพลาด กรณีปราสาทพระวิหาร สังเกตจากการใช้รูปประโยคบอกเล่าปฏิเสธ ได้แก่ "ไม่มีพื้นที่ทับซ้อน" "ไม่มีวันดำเนินการ" "ไม่ให้มีใครไปอยู่ตรงนั้น" "ไม่เจรจา" และ "ยังไม่ปักปันเขตแดน" สรุปความได้ว่า "การขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกของประเทศกัมพูชาไม่ทำให้ประเทศไทยสูญเสียอธิปไตยบริเวณพื้นที่ทับซ้อน และการปักปันเขตแดนระหว่าง ๒ ประเทศยังไม่มีการเจรจากัน ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งทรัพยากรทางทะเล" การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการแสดงหัวเรื่องทั่วไป ได้แก่ "พื้นที่ทับซ้อนรอบปราสาทพระวิหาร" และนำไปสู่การบริภาษนายศิริโชคในประเด็นที่นายศิริโชคจงใจอภิปรายใส่ร้ายนายสมัคร

ตัวอย่างที่ ๓๐

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) "ประเด็นที่ ๒ ครับท่านประธานครับ บังเอิญเมื่อสักครู่เนี่ย มีสมาชิกพูดทำนองว่าพวกกระผมเนี่ยพูดจาดูแคลนผู้ที่มีอายุมาก

(ดำเนินเรื่อง) *ไม่จริง*ครับ พวกกระผมให้ความเคารพกับผู้อาวุโส และสิ่งที่เราอภิปรายทั้งหมดเนี่ยเป็นเรื่องพฤติกรรม *ไม่ได้เกี่ยวกับอายุ*ครับท่านครับ ดีชั่วก็*ไม่ได้อยู่ที่ว่าแก่หรือหนุ่ม* คนดีคนชั่วมีทั้งคนแก่และคนหนุ่มแหละครับ เราก็ว่ากันไปตามข้อเท็จจริง แต่ว่าถ้าท่านอยากรู้ว่าดูแคลนผู้สูงอายุเป็นอย่างไร ท่านย้อนกลับไปวันจันทร์สิครับ วันจันทร์ที่เพื่อนสมาชิกวุฒิสภาอ้างอิง ความเห็นของท่านอดุลย์ วิเชียรเจริญ นายกลุกขึ้นมาบอกว่า "อาจารย์อดุลย์อายุเท่าไหร่" **นั่นแหละครับเรียกว่า ดูแคลนผู้สูงอายุ**

(ปิดเรื่อง) ผมกราบเรียนว่า **<u>อย่าเอามาตรฐานอย่างนั้น แล้วมายัดเยียดใส่พวกผมครับ</u>** ไม่เคยทำ"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๓๐ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน บริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายแพทย์ประสิทธิ์ ไชยวิรัตนะ ฝ่ายรัฐบาล ประท้วงและกล่าวหาว่านายอภิสิทธิ์พูดจาดูหมิ่นผู้อาวุโสและไม่มีความสามารถ นายอภิสิทธิ์จึงใช้สิทธิ์พาดพิงและบริภาษตอบโต้ไปยังนายสมัคร โดยดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการหักล้างข้อกล่าวหาเรื่องการดูหมิ่นผู้อาวุโส สังเกตจากการใช้รูปประโยคบอกเล่าปฏิเสธ ได้แก่ "ไม่จริง" "ไม่ได้เกี่ยวกับอายุ" และ "ไม่ได้อยู่ที่แก่หรือหนุ่ม" สรุปความได้ว่า "นายอภิสิทธิ์ไม่เคยพูดจาดูหมิ่นผู้อาวุโสและการเป็นคนดีหรือไม่ดีไม่ได้ตัดสินกันที่อายุ" การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเท้าความถึงข้อกล่าวหาของนายแพทย์ประสิทธิ์ที่กล่าวหานายอภิสิทธิ์ เพื่อให้นายสมัครและผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น และเชื่อมโยงไปสู่บริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครเคยพูดจาดูหมิ่นผู้อาวุโส ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายอภิสิทธิ์ได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า "นายอภิสิทธิ์ไม่เคยพูดจาดูหมิ่นผู้อาวุโส"

๒.๓ การแนะนำ คือ การที่ผู้บริภาษแนะนำให้ผู้ถูกบริภาษปฏิบัติตามคำแนะนำ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ถูกบริภาษเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการกระทำ จากผลการศึกษาพบการแนะนำในการดำเนินเรื่องการบริภาษ จำนวน ๗๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๘๒ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๓๑

นายจุติ ไกรฤกษ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) "เรื่องการแต่งตั้งกรรมการ ...

(ดำเนินเรื่อง) <u>ผมบอกกับท่านได้ว่า ท่านเอาผิดเป็นครู*เถอะ*ครับ กระทรวงการคลังทำให้ดี *อย่า*สนับสนุนคนชั่วคนผิดให้ลอยนวล นอกจากนั้นแล้ว*อย่า*ไปปูนบำเหน็จคนที่มีประวัติด่างพร้อย ถ้าท่านรัฐมนตรีบอกว่าท่านไม่รู้จริง ๆ แยกแยะไม่ออกว่าใครดี ใครเลว ถามท่านกรณ์*สิ*ครับ อยู่ในตลาดทุนตลาดเงินมาก่อน สามารถให้ข้อมูลชั้น ๒ ท่านได้ครับ ช่วยกันกรองครับ ให้คนดีได้ไปปกครองบ้านเมือง ให้คนดีไปทำงานให้กับประเทศครับ พวกเราช่วยกรองได้</u> แต่วันนี้ไม่ครับ **<u>วันนี้ท่านกลับตั้งทีมงานอะไรก็ไม่รู้ ที่ผมเห็นก็เก่งแต่เรื่อง</u>**

<u>อะไรครับ เป็นคุณหลวงช้อนไข่ คุณหลวงขัดไข่กันหมดเลย</u> **<u>แต่ว่าทำเพื่อประเทศหรือเปล่า</u>**
ผมเรียนเตือนท่านรัฐมนตรีนะครับว่าที่ผมไม่ไว้วางใจเพราะว่า **<u>ท่านใช้คนที่ไม่ขาวจนคุณสามารถดมความสะอาดได้</u>** **<u>ท่านไม่ได้ใช้มาตรฐานนั้นจริง ๆ</u>** ...

(สรุปเรื่อง) นี่เป็นอีกอันหนึ่งซึ่งผมไม่ไว้วางใจท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๓๑ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายจุติ ไกรฤกษ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายจุติดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการแนะนำ สังเกตได้จากคำว่า "เถอะ" "อย่า" และ "ซิ" สรุปความได้ว่า "นายแพทย์สุรพงษ์ไม่ควรสนับสนุนผู้มีประวัติไม่ดีเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการในกระทรวงการคลัง และหากไม่ทราบให้ปรึกษานายกรณ์ จาติกวณิช" การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการแสดงหัวเรื่องทั่วไป ได้แก่ "การแต่งตั้งกรรมการ" และบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ในประเด็นที่นายแพทย์สุรพงษ์เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตน กรณีนายแพทย์สุรพงษ์แต่งตั้งผู้มีประวัติการทุจริตเป็นกรรมการในกระทรวงการคลัง เนื่องจากการช่วยเหลือพวกพ้องเป็นการมุ่งอำนวยผลประโยชน์แก่ผู้ที่มีความสัมพันธ์ส่วนตน จึงส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของส่วนรวม (ชาย โพธิสิตา, ๒๕๔๗: ๑๗๒-๑๗๓) ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายจุติได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า "นายจุติไม่ไว้วางใจให้นายแพทย์สุรพงษ์เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังต่อไป"

ตัวอย่างที่ ๓๒

นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

(เปิดเรื่อง) "ก่อนที่ผมจะลงลึกไป ผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานว่า เราต้องมาดูหน้าที่บทบาทของกระทรวงพาณิชย์ว่ามีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้าง ...

(ดำเนินเรื่อง) <u>กระทรวงพาณิชย์มีหน้าที่ในการดูแลว่า ราคาสินค้าบางชนิดที่มีความสำคัญในการดำรงชีพของพี่น้องประชาชนและมีความสำคัญสำหรับระบบเศรษฐกิจพื้นฐานว่าให้เพิ่มราคาได้ แต่ต้องให้เพิ่มราคาที่ผู้ผลิตจะต้องได้กำไรปกติ ไม่ใช่กำไรเกินควร ที่ผมพูดเรื่องตำแหน่งหน้าที่เนี่ย ก็เพื่อบอกว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ว่า เราต้องดูเมื่อเข้าไปเป็นว่าการกระทรวงพาณิชย์ มันต้องดูเสียก่อนว่าอะไรบ้างที่เป็นปัญหาเศรษฐกิจระยะสั้น อะไรบ้างที่เป็นปัญหาเศรษฐกิจในระยะยาว</u> ... <u>เราอาจจะใช้มาตรการในที่เขาใช้ ในการแก้ปัญหาระยะสั้นไปแก้ปัญหาระยะยาว</u> ... <u>ยกตัวอย่างในปัจจุบันนี้ปัญหาระดับชาติคือ</u> ...

ปัญหาเงินเฟ้อ ทำไมเงินถึงเฟ้อ เพราะว่าราคาน้ำมันสูงขึ้น ราคาสินค้าเกษตรสูงขึ้น อาหารมันก็สูงขึ้น ... กระทรวงพาณิชย์ไม่มีกำลังหรอกครับที่จะเข้าไปแทรกแซงทุกชนิดในประเทศไทยเนี่ย ว่าไม่ให้มันขึ้นราคา มันทำไม่ได้ แล้วก็ไม่ใช่หน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์ด้วยในการแก้ไขตรงนั้น แต่เพราะว่า**รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์อาจจะไม่เข้าใจบทบาท** ท่านก็พยายาม อาจจะเจตนาดี พยายามช่วยประชาชน พยายามที่จะแสดงตัวให้เห็นว่า จะใช้มาตรการระยะสั้นเข้าไปแทรกแซงราคาสินค้าต่าง ๆ เนี่ย เพื่อให้พี่น้องประชาชนจะได้ไม่ต้องลำบาก และ**ท่านเป็นนักประชาสัมพันธ์ ท่านก็ประชาสัมพันธ์ออกทีวีบ่อย ออกวิทยุบ่อย ออกหนังสือพิมพ์บ่อย จนประชาชนเข้าใจว่านี่คือเทวดามาช่วยเราให้รอดพ้นจากภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นจากภาวะเงินเฟ้อ** ... **รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ท่านแสดงบทบาทจนคนเข้าใจผิดไปเขว**

(ปิดเรื่อง) ท่านหยุดยั้งมันไม่ได้หรอกครับ"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๓๒ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายไตรรงค์ดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการแนะนำนโยบายป้องกันปัญหาเศรษฐกิจ สังเกตได้จากคำว่า "ต้อง" และสรุปความได้ว่า "นายมิ่งขวัญควรมีนโยบายป้องกันปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว" การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการแสดงหัวเรื่องทั่วไป ได้แก่ "บทบาทหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์" และบริภาษนายมิ่งขวัญใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายมิ่งขวัญไม่มีความสามารถในการกำหนดนโยบายป้องกันปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ และกรณีที่นายมิ่งขวัญมุ่งสร้างภาพลักษณ์ให้แก่ตนเอง ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายไตรรงค์ได้กล่าวไว้

๒.๔ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษให้รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อเสริมการบริภาษให้น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น จากผลการศึกษาพบการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษในการดำเนินเรื่องการบริภาษจำนวน ๔๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๙ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๓๓

นายพงศ์ศักดิ์ บุญสม (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ ฝ่ายค้าน

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานที่เคารพครับ ผมพงศ์ศักดิ์ บุญสม สกลนคร ขออนุญาตประท้วงตามข้อบังคับ ๖๑ วรรค ๒ เรื่องนี้จะให้เลยเสียไม่ได้นะครับจะเป็นเรื่องใหญ่ ท่านประธานต้องวินิจฉัย

(ดำเนินเรื่อง) <u>เนื่องเพราะเหตุว่า พฤติกรรมและพฤติการณ์ของพี่น้องสมาชิกพรรคฝ่ายค้าน ไล่มาตั้งแต่หัวหน้าพรรคจนถึงมวลสมาชิกทั้งหมด **แสดงกิริยาที่ใช้ไม่ได้**</u> (เสียงสมาชิกฮือฮา) นี่เอาอีกแล้วครับ พฤติกรรมและลักษณะโห่ฮานี่มันอยู่ที่เวทีมวย เวทีไก่ ไม่ใช่ในสภาเด็ดขาด

(ปิดเรื่อง) ให้ท่านประธานให้ผู้คนที่แสดงพฤติกรรมอย่างนั้นเนี่ย ได้ปฏิบัติตามข้อบังคับครับ ท่านประธานครับ”

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๓๓ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายพงศ์ศักดิ์ บุญสม ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษนักการเมืองพรรคฝ่ายค้าน พรรคประชาธิปัตย์ นายพงศ์ศักดิ์ประท้วงและบริภาษฝ่ายค้าน โดยดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ กล่าวถึงพฤติกรรมการส่งเสียงโห่ของนักการเมืองฝ่ายค้าน การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการดึงดูดความน่าสนใจ สรุปความว่า “นายพงศ์ศักดิ์ประท้วงเนื่องจากเป็นเรื่องใหญ่” เพื่อชวนให้ผู้ฟังการอภิปรายติดตามต่อไปว่านายพงศ์ศักดิ์ประท้วงเนื่องจากเป็นเรื่องใหญ่อย่างไร และบริภาษนักการเมืองฝ่ายค้านในประเด็นที่นักการเมืองฝ่ายค้านแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม ซึ่งการดำเนินเรื่องและบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายพงศ์ศักดิ์ได้กล่าวไว้ กล่าวคือ นายพงศ์ศักดิ์ประท้วงเนื่องจากนักการเมืองฝ่ายค้านส่งเสียงโห่ ซึ่งเป็นการแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม

ตัวอย่างที่ ๓๔

นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) “ผมกราบเรียนท่านประธานก่อนที่จะเข้าถึงเนื้อหาของญัตติในข้อที่ ๕ นี้ว่า เมื่อสักครู่เพื่อนสมาชิกได้พูดพาดพิงว่า พรรคประชาธิปัตย์หรือใครก็ตามในฝ่ายค้าน อย่าอ้างเอกสารแผ่นเดียว มาอภิปราย ซึ่งไม่รู้ว่าจะเป็นเรื่องเท็จ หรือเรื่องจริง

(ดำเนินเรื่อง) <u>ท่านประธานอยู่ในสภานี้มานานครับ ท่านประธานคงเป็นพยานให้กับผมได้ว่าเพื่อนสมาชิกที่เพิ่งมา อาจจะไม่ทราบตำนานเรื่องนี้ครับ เอกสารเท็จ เอกสารแผ่นเดียว ที่</u>

เคยนำมาอภิปราย และทำลายรัฐมนตรีผู้คนในสภานี้มาแล้ว **ผู้ที่เป็นตำนานของเอกสารเท็จคือนายสมัคร สุนทรเวช** ในกรณีที่นายสมัคร สุนทรเวช อภิปรายไม่ไว้วางใจ รัฐมนตรีจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ผมคิดว่าบรรยากาศตรงนั้นนะครับ หลายคนยังไม่เข้ามานั่งในสภาแห่งนี้ ท่านประธานคงเป็นพยานได้

(ปิดเรื่อง) **นั้นแหละครับคือตำนานของเอกสารเท็จในสภาแห่งนี้มาจากนายสมัคร สุนทรเวช ครับ**"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๓๔ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี นายนิพิฏฐ์ดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ สรุปความได้ว่า "ในอดีตนายสมัครเคยนำเอกสารเท็จมาอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎร" การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเท้าความคำพูดของนายประชา ประสพดี ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลที่กล่าวก่อนหน้านี้ว่า "ฝ่ายค้านคงไม่นำเอกสารเท็จ เอกสารแผ่นเดียวมาอภิปรายในสภา" เพื่อให้นายสมัครและผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น และบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครคือนักการเมืองไทยคนแรกที่นำเอกสารเท็จมาอภิปรายในสภา ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายนิพิฏฐ์ได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปในประเด็นเดียวกับการบริภาษว่า "นายสมัครคือนักการเมืองไทยคนแรกที่นำเอกสารเท็จมาอภิปรายในสภา"

๒.๕ การอ้างหลักฐาน คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลสนับสนุนการบริภาษ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อทำให้การบริภาษน่าเชื่อถือ จากผลการศึกษาพบการอ้างหลักฐานในการดำเนินเรื่องการบริภาษ จำนวน ๔๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๗ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๓๕

นายเทพไท เสนพงศ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) "เรื่องแรกครับเป็นการใช้วาจาที่ไม่สุภาพ ตั้งหลายเรื่องครับ แต่ว่าที่ผมยกมาเพียงเรื่องเดียว เพื่อให้ประธานสภาได้เห็นว่านี่แหละคือวุฒิภาวการณ์ใช้ภาษาของคนเป็นนายกรัฐมนตรี

(ดำเนินเรื่อง) ก่อนที่ท่านได้รับตำแหน่ง ตอนที่ท่านได้รับตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังประชาชนมีนักข่าวไปถามนะครับ นักข่าวถามว่า "มีข่าวว่าคุณหญิงสุดารัตน์และนายเนวิน ชิดชอบ

อดีตกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ได้ร่วมกันจัดโผ ส.ส.สัดส่วนในคืนวันที่ ๖ พฤศจิกายน ที่ผ่านมาจริงหรือไม่" นายสมัครตอบว่า "ผมไม่มีหน้าที่ที่จะต้องมาแถลง ที่ถามอย่างนี้มีใครไหว้วานมาหรือไม่ ผมไม่ตอบ ผมจะไม่ตอบ" **ท่านดูสิครับพฤติกรรมของท่านนายกรัฐมนตรีต่อสื่อมวลชน** ผู้สื่อข่าวก็ถามต่อไปอีกว่า "การที่ไม่ตอบแสดงว่าไม่ปฏิเสธใช่หรือไม่" นายกก็บอกว่า "การไม่ตอบไม่ได้แปลว่าไม่ปฏิเสธ อย่ามาถามผมเหมือนศาล อย่ามาแคะแกะเกาให้เกิดความเสียหาย พวกคุณรับจ้างใครมา ถามทำไม" น้ำเสียงผมอาจจะไม่เหมือนกับท่านนะฮะ แต่ว่าเป็นคำพูดของท่านจริง ๆ นักข่าวก็ถามบอกว่า "ต้องถามในหน้าที่ของสื่อมวลชน รับจ้างประชาชนมา" **นายสมัครก็ต่อล้อต่อว่าอีก** ว่า "เอารายชื่อประชาชนมาสิ มาจากฉบับไหน" นักข่าวก็บอกว่า "มาจากสยามรัฐ" แล้วก็ท่านก็บอกว่า "ถ้ามีคนมากล่าวสยามรัฐในทางเสียหาย คุณจะตอบว่าอย่างไร" ผู้สื่อข่าวบอกว่า "ต้องถาม ให้ผู้บริหารชี้แจง ท่านเองเป็นผู้บริหารพรรคท่านต้องชี้แจงประชาชน ประชาชนต้องการรับฟัง" นายสมัครตอบกลับว่า "อย่าว่าหยาบคายนะ เมื่อคืนคุณไปเสพเมถุนกับใครหรือไม่" **ดูวุฒิภาวะของคนเป็นนายกรัฐมนตรีครับท่านประธานครับ ไม่น่าจะออกมาจากปากคนที่เป็นนายกรัฐมนตรีเลย**

(ปิดเรื่อง) ที่ผมชี้ให้เห็นถึงวุฒิภาวะของนายกรัฐมนตรี ที่ผมไม่สามารถไว้วางใจได้ครับท่านประธาน"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๓๕ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายเทพไท เสนพงศ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี นายนายเทพไทดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการอ้างหลักฐานคำสัมภาษณ์ของนายสมัครและนักข่าว กรณีนักข่าวถามนายสมัครเรื่องที่นายเนวิน ชิดชอบและคุณหญิงสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์กำลังเตรียมรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการแสดงหัวเรื่องทั่วไป ได้แก่ "วุฒิการใช้ภาษาของคนเป็นนายกรัฐมนตรี" และบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครไม่มีวุฒิภาวะด้านการใช้วาจา จากการที่นายสมัครให้สัมภาษณ์ด้วยความไม่พอใจต่อการถามคำถามของนักข่าว ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายเทพไทได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า "นายเทพไทไม่ไว้วางใจให้นายสมัครเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป"

ตัวอย่างที่ ๓๖

นายถาวร เสนเนียม (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายทรงศักดิ์ ทองศรี (รมช.คมนาคม) และ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) "ในโครงการครับ ท่านประธานดูตัวเลขขาดทุนแล้ว ก็มาดูว่าการเสนอโครงการตามเอกสารที่มีการศึกษาที่ผมเอ่ยถึงเล่มนี้ ซึ่งเป็นเอกสารของ ขสมก.

(ดำเนินเรื่อง) เค้าระบุว่าถ้าดำเนินการตามโครงการนี้ ไม่ว่าจะเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง สภาพัฒน์หรือใครก็แล้วแต่ ที่เห็นชอบกับโครงการนี้ในเบื้องต้นบอกว่า ปี ๕๑ ขาดทุน ๗ พันกว่า ปี ๕๒ จะขาดทุน ๑ หมื่น ๒ พันกว่าล้าน พอเริ่มโครงการส่งมอบรถเดือนพฤษภา ปี ๕๒ ๕๓ จะมีกำไร ๖๕๕ ล้าน ปี ๕๔ จะมีกำไร ๑ พัน ๔ ร้อยกว่าล้าน ... ปี ๖๑ ๕ พัน ๔ ร้อยกว่าล้านบาท ปี ๒๕๖๕ ๕ พัน ๕ ร้อยกว่าบ้านบาท ผมอยากให้ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมตอบคำถามผมหน่อยว่า **เอาใครมาบริหารให้ได้กำไรขนาดนี้ หรือเป็นเพียงตัวเลขที่ท่านปั้นแต่งขึ้นมา**เพื่อให้คณะรัฐมนตรีร่วมรัฐบาลของท่านได้เชื่อ เชื่อแล้วจะได้อนุมัติให้เห็นชอบกับโครงการนี้ **คนที่เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังก็เหมือนกันครับ เซ็นหนังสือมาได้อย่างไร** ว่าโครงการนี้เมื่อสำเร็จโครงการแล้วจะมีกำไรถึง ๓ หมื่นกว่าล้านบาท ถ้าเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ดูโครงการแล้วก็ประมาณการว่าจะมีกำไรถึง ๓ หมื่นกว่าล้านบาท ผมว่าประเทศไทยเราลำบากแน่ ๆ

(ปิดเรื่อง) มันต้องมองด้วยสายตานักวิเคราะห์ด้วยเหตุด้วยผล ด้วยหวังดีต่อองค์กร ด้วยหวังดีต่อประเทศชาติ ไม่ใช่เสนอคณะรัฐมนตรีเพียงเพื่อให้ผ่าน"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๓๖ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายถาวร เสนเนียม ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายทรงศักดิ์ ทองศรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายถาวรดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการอ้างหลักฐานข้อมูลรายรับรายจ่ายตามเอกสารขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) กรณีนายทรงศักดิ์กำลังเสนอโครงการเช่ารถเมล์ ๖ พันคันของ ขสมก. เพื่อให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติ และในโครงการมีเนื้อหากล่าวถึงกำไรที่ ขสมก. จะได้รับจำนวน ๓ หมื่นกว่าล้านบาท โดยนายถาวรเห็นว่ากำไรที่จะได้รับดังกล่าวขัดแย้งกับสภาพความเป็นจริงที่ขณะนี้ ขสมก. ดำเนินกิจการขาดทุนกว่า ๗ พันล้านบาทและการลงนามอนุมัติงบประมาณในโครงการดังกล่าวของนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลีนั้นไม่โปร่งใส การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการแสดงหัวเรื่องทั่วไป ได้แก่ "โครงการเช่ารถเมล์ ๖ พันคัน" และบริภาษนายทรงศักดิ์และนายแพทย์สุรพงษ์ใน ๒ ประเด็น

ได้แก่ กรณีที่นายทรงศักดิ์ปั้นแต่งงบประมาณในโครงการซึ่งส่อทุจริต และกรณีที่นายแพทย์สุรพงษ์ไม่มีประสิทธิภาพและมองไม่เห็นผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายถาวรได้กล่าวไว้

๒.๖ การให้ข้อมูลสนับสนุนผู้บริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับตนเอง ซึ่งมีเนื้อหาสนับสนุนภาพลักษณ์ด้านบวกของผู้บริภาษ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อทำให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายเชื่อถือ จากผลการศึกษาพบการให้ข้อมูลสนับสนุนผู้บริภาษในการดำเนินเรื่องการบริภาษ จำนวน ๓๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๗.๔๑ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๓๗

นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) บริภาษ พญ.มาลินี สุขเวชชวรกิจ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “ผมจะบอกให้ฟังนะครับ ไอ้สติปัญญาของคนเนี่ย มันจะรู้กันต่อเมื่อมานั่งคุยกัน

(ดำเนินเรื่อง) ลองถามสิครับว่าไอ้ในครม.ที่นั่งกัน ๓๕ คน มันมีคนตรวจ*ผม* ๓๕ คนทุก ๆ วันอังคาร ประมาณ ๔ ชั่วโมง ลองว่าง ๆ ถามนะครับไปดูรายชื่อ ครม.แล้วไปถามว่า ไอ้คนนั่งหัวโต๊ะมันผิดปกติหรือเปล่า *ผม*ไม่ได้มาอวดอะไรยังไงหรอกครับ ถ้า*ผม*ทำไม่ได้*ผม*ก็ทำไม่ได้ครับ แต่ถ้าอยากจะรู้สถิติ*ผม*เนี่ยนะครับไปขอตรวจเค้าดูที่โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ *ผม*ตรวจโรคทุก ๓ เดือน แล้วก็ตัวเลขที่ออกมาล่าสุดเนี่ยนะฮะ ปรกติคนเกิน ๖๐ เนี่ย เขาจะให้ไอ้ความดันเนี่ย ๑๔๐ ๘๐ *ผม*อายุ ๗๓ นะฮะ แต่วัดวันไหนก็ ๑๓๐ ๘๐ แย่ไหมครับเนี่ย ๑๓๐ ๘๐ เนี่ยดีหรือเลวครับ น้ำตาลเค้าให้เท่าไหร่ครับ น้ำตาล*ผม*เนี่ยบางทีก็ ๘๐ บางทีก็ร้อยหก คอเลสเตอรอลเขาไม่ให้เกิน ๒๐๐ *ผม* ๑๔๐ ใช้ได้ไหมครับ ค่าของไต*ผม*ก็ตรวจ ค่าของตับ*ผม*ก็ตรวจ **เรื่องสมองเนี่ย เอาไหมครับคุณหมอ มาจำอะไรกับ*ผม* แข่งกันไหมฮะ** ถ้าคุณหมอว่าเฝ้าดูจนใกล้ชิด แสดงว่าเที่ยวนั่งดูเท่านั้นเองครับ ดูว่ากินน้ำแดงกะขนมเค้ก แล้วก็หวาดวิตก โอ๊ย เป็นหมอแล้วเห็นคนกินเท่านี้แล้วหวาดวิตก

(ปิดเรื่อง) โอ๊ยทำไม **ทำไมถึงตื่นเต้นขนาดนั้นละครับเนี่ย** ผมก็ขอโทษจริง ๆ นะครับ”

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๓๗ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี บริภาษแพทย์หญิงมาลินี สุขเวชชวรกิจ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้แพทย์หญิงมาลินีอภิปรายกล่าวหาว่านายสมัครไม่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสติปัญญา จากกรณีนายสมัครจ้องหน้าแสดงความไม่พอใจกลุ่มผู้สื่อข่าวที่คอยทำข่าว ณ ห้องอาหารแห่งหนึ่ง นายสมัครจึงบริภาษตอบโต้

แพทย์หญิงมาลินี โดยดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการให้ข้อมูลสนับสนุนผู้บริภาษ สังเกตได้จากการใช้คำสรรพนาม “ผม” จำนวน ๑๒ ครั้ง เพื่อย้ำว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นของนายสมัคร สรุปความได้ว่า “นายสมัครประชุมร่วมกับรัฐมนตรีอีก ๓๕ คนทุกวันอังคาร และผลตรวจสุขภาพจากโรงพยาบาลยืนยันว่านายสมัครมีสุขภาพสมบูรณ์และแข็งแรง” การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการแสดงหัวเรื่องทั่วไป ได้แก่ “สติปัญญา” ทั้งนี้นายสมัครให้ข้อมูลสนับสนุนตนเองเพื่อหักล้างข้อกล่าวหาของแพทย์หญิงมาลินี และเพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเองว่า “นายสมัครมีสุขภาพแข็งแรงและบริหารประเทศต่อไปได้” และบริภาษแพทย์หญิงมาลินีในประเด็นที่แพทย์หญิงมาลินีหวาดวิตกเกินความจำเป็น ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายสมัครได้กล่าวไว้

ตัวอย่างที่ ๓๘

นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) บริภาษ ไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ

(เปิดเรื่อง) “ที่พูดกันเมื่อกี้นี้ขอประทานโทษออกชื่อนิดนะ พันเอกวินัยท่านพูด ท่านเป็นคนชอบทำงาน

(ดำเนินเรื่อง) ผมก็ชอบครับ ผมก็ชอบทำงาน แล้วงานการบางอย่างผมก็คิดครับ บางอย่างผมคิดก่อนอีกครับ ผมคิดก่อนจนกระทั่งมีคนบอกไอ้เซลล์แมนฝันเฟื่อง ผมคิดครับเรื่องโน้นเรื่องนี้ต่าง ๆ แต่ผมไม่ชอบเอามาคุยเท่านั้นเอง ทำอะไร ๆ ไม่ชอบประชาสัมพันธ์ ไปไหนมาไหนไปทำอะไรก็ไม่มีครับ **ตื่นตี ๔ ไปกวาดถนนเอาทีวีไปถ่ายด้วย คนทั้งบ้านทั้งเมืองรู้เพราะทีวีมันตามไปถ่าย** แต่ผมไม่ละครับ ผมไปไหนแม้ รปภ.ยังไม่ให้ไปเลยละครับ

(ปิดเรื่อง) เพราะฉะนั้นผมจะทำอะไรยังไงไม่มีใครรู้หรอกครับ ทำงานให้บ้านเมืองก็ไม่ต้องบอกครับ ไม่โฆษณาตัวเอง งั้นก็ไม่เป็นไรครับใครจะพูดยังไงก็ทำจะพิมพ์หนังสือยังไงไม่มีปัญหา แต่อยากจะบอกเท่านั้นครับว่า ผมเป็นประธานถูกต้อง จะลากผมมาด้วยก็ได้ครับลากในฐานะ ครม.เป็นคนเอาเข้า ยิ่งดีใหญ่เลยครับ”

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๓๘ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี บริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายวินัย เสนเนียม ฝ่ายค้าน อภิปรายกล่าวหาว่านายสมัครตัดสินใจผิดพลาด กรณีเห็นชอบให้ให้นายทรงศักดิ์ ทองศรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมเสนอโครงการเช่ารถเมล์ ๖ พันคันของ ขสมก. ซึ่งส่อทุจริต นายสมัครจึงบริภาษตอบโต้นายถาวร โดยดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการให้ข้อมูลสนับสนุนผู้บริภาษ สรุป

ความได้ว่า “นายสมัครเป็นคนชอบทำงานและไม่ชอบประชาสัมพันธ์ตนเอง” ซึ่งการดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเท้าความคำพูดของพันเอกวินัย สมพงษ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านที่อภิปรายและใช้ถ้อยคำก่อนหน้านี้ว่า “พันเอกวินัยเป็นคนชอบทำงาน” เพื่อให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น ทั้งนี้นายสมัครให้ข้อมูลสนับสนุนตนเอง เพื่อหักล้างข้อกล่าวหาของนายวินัย และเพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง โดยอ้างว่านายสมัครเป็นคนชอบทำงานมากจนได้รับฉายาว่า “เซลล์แมนฝันเฟื่อง” และนายสมัครทราบว่าพลตรีจำลอง ศรีเมือง แกนนำกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย สมัยเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ เคยประชาสัมพันธ์สร้างภาพลักษณ์ให้แก่ตนเอง นายสมัครมิได้กล่าวชื่อของพลตรีจำลองโดยตรง แต่ใช้คำโดยการละประธานว่า “ตื่นตี ๔ ไปกวาดถนนเอาทีวีไปถ่ายด้วย คนทั้งบ้านทั้งเมืองรู้เพราะทีวีมันตามไปถ่าย” ซึ่งถ้าผู้ฟังการอภิปรายมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวก็เข้าใจได้ว่านายสมัครกำลังกล่าวถึงพลตรีจำลอง และบริภาษพลตรีจำลองในประเด็นที่พลตรีจำลองมุ่งสร้างภาพลักษณ์ให้แก่ตนเอง ซึ่งการดำเนินเรื่อง และการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายสมัครได้กล่าวไว้และนำไปสู่บทสรุปว่า “นายสมัครทำงานโดยไม่ใช้วิธีประชาสัมพันธ์สร้างภาพลักษณ์ให้ตนเอง”

๒.๗ การบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อเจตนาบริภาษผู้ถูกบริภาษ โดยไม่มีการให้ข้อมูลอื่นประกอบ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อทำให้ผู้บริภาษทราบประเด็นการบริภาษในทันที จากผลการศึกษาพบการบริภาษในการดำเนินเรื่องการบริภาษ จำนวน ๒๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๑ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๓๙
นายสุรเชษฐ์ ชัยโกศล (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานครับ ผมสุรเชษฐ์ ชัยโกศล จากอยุธยาครับ [ประธาน : ยังไม่อนุญาตเลยครับ ยังไม่อนุญาตเลยคุณก็ลุกขึ้นพูดแล้ว ประท้วงอะไรครับ เชิญฮะ] ในส่วนที่เงินบาทอาจจะไม่ได้รับ

(ดำเนินเรื่อง) **<u>รับเป็นเงิน ฟรังค์หรือเปล่าถึงแพ้ครับ</u>**” (เสียงสมาชิกหัวเราะ)

(ปิดเรื่อง) ไม่ปรากฏ

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๓๙ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสุรเชษฐ์ ชัยโกศล ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน นายสุรเชษฐ์ประท้วงขณะที่นายอภิสิทธิ์กำลังอภิปรายว่าหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช อดีตนายกรัฐมนตรีและอดีตหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ไม่รับเงินค่าทนายความ เมื่อครั้งเป็นทนายความร่วมกับทนายความประเทศฝรั่งเศสว่าความให้ประเทศไทยในคดีปราสาทพระวิหาร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ นายสุรเชษฐ์ไม่เห็นด้วยกับคำอภิปรายดังกล่าวของนายอภิสิทธิ์จึงบริภาษ โดยดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมบอกเล่า หมายถึง ถ้อยคำบริภาษที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขความจริงใจของการบอกเล่า กล่าวคือ ผู้บริภาษไม่ได้ต้องการแจ้งข้อมูลให้ผู้ถูกบริภาษทราบ แต่ต้องการทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจต่อถ้อยคำดังกล่าว ทั้งนี้นายสุรเชษฐ์มิได้ต้องการแจ้งให้นายอภิสิทธิ์ทราบว่าหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมชไม่รับเงินค่าทนายความเป็นเงินบาท แต่รับเป็นเงินฟรังค์ สกุลเงินประเทศฝรั่งเศส แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายอภิสิทธิ์ในประเด็นที่นายอภิสิทธิ์ใช้ข้อมูลเท็จในการอภิปราย การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเท้าความคำพูดของนายอภิสิทธิ์เพื่อให้นายอภิสิทธิ์และผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น และนำไปสู่การบริภาษนายอภิสิทธิ์ในเชิงประชดประชัน ซึ่งการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายสุรเชษฐ์ได้กล่าวไว้

ตัวอย่างที่ ๔๐

นายอภิชาติ สุภาแพ่ง (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสุชาติ ลายน้ำเงิน (ฝ่ายรัฐบาล)

(เปิดเรื่อง) “ครับ ผมอภิชาติ สุภาแพ่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี ท่านประธานครับ อืม ! ลิงบ้านผมก็มีเยอะนะครับ

(ดำเนินเรื่อง) **<u>แต่ลิงบ้านผมไม่เดือดร้อนหรอกครับ</u>** (เสียงสมาชิกหัวเราะ)

(ปิดเรื่อง) ขอบคุณมากครับ”

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๔๐ เป็นโครงสร้างการบริภาษของอภิชาติ สุภาแพ่ง ผู้ประท้วงฝ่ายค้านบริภาษนายสุชาติ ลายน้ำเงิน ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาล หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายสุชาติได้ประท้วงขอให้นายอลงกรณ์ พลบุตร ผู้อภิปรายฝ่ายค้านถอนคำพูดว่า “ถ้าผมไม่กล่าวถึงคน จะให้ผมกล่าวถึงลิงที่ไหน” และนายสุชาติได้ให้เหตุผลว่าตนเป็นคนจังหวัดลพบุรีซึ่งมีสัญลักษณ์เป็นลิง ถ้านายอลงกรณ์ไม่ถอนคำพูดประชาชนจังหวัดลพบุรีจะไม่สบายใจ นายอภิชาตจึงประท้วงและบริภาษตอบโต้นายสุชาติ โดยดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการบริภาษ โดยใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูป

วัจนกรรมบอกเล่า ดังข้อความว่า “แต่ลิงบ้านผมไม่เดือดร้อนหรอกครับ” ทั้งนี้นายอภิชาติมิได้ต้องการแจ้งให้นายสุชาติทราบว่าลิงที่จังหวัดเพชรบุรีไม่รู้สึกเดือดร้อน แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสุชาติในประเด็นที่นายสุชาติแสดงความรู้สึกเดือดร้อนเกินความจำเป็น สังเกตได้จากเสียงหัวเราะของผู้ฟังการอภิปราย การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเพิ่มความน่าเชื่อถือว่า “นายอภิชาติเป็นคนจังหวัดเพชรบุรีและที่เพชรบุรีก็มีลิงจำนวนมาก” เพื่อให้นายนายสุชาติและผู้ฟังการอภิปรายเชื่อถือ ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายอภิปรายได้กล่าวไว้ กล่าวคือ จังหวัดเพชรบุรีมีลิงจำนวนมาก แต่ลิงที่จังหวัดเพชรบุรีไม่เดือดร้อน แต่คนที่รู้สึกเดือดร้อนเกินความจำเป็น คือ นายสุชาติ

๒.๘ การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น คือ การที่ผู้บริภาษอ้างคำพูดของบุคคลอื่น โดยไม่ระบุชื่อ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อทำให้การบริภาษหนักแน่นและน่าเชื่อถือ จากผลการศึกษาพบการอ้างคำพูดของบุคคลอื่นในการดำเนินเรื่องการบริภาษ จำนวน ๑๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๒
ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๔๑
ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย) บริภาษ ไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ

(เปิดเรื่อง) “เบื้องต้นก่อนที่ผมจะอภิปราย ผมมีเรื่องอยากจะกราบเรียนท่านประธานเพียงเล็กน้อย เพื่อสมาชิกฝ่ายค้านและพี่น้องประชาชนทางบ้านจะได้เข้าใจตรงกัน ที่ไฟดับเมื่อตอนบ่าย ๆ

(ดำเนินเรื่อง) <u>ผมตกใจยกหูโทรศัพท์ ไปถามผู้ว่าไฟฟ้านครหลวง ท่านผู้ว่ามันเกิดอะไรขึ้น **เดี๋ยวจะถูกตำหนิติติงว่ารัฐบาลมาใช้วิชามารเหมือนกับรัฐบาลบางสมัยหรือไม่** *ผู้ว่าบอก*ตายแล้วท่านรัฐมนตรี ไม่มีอะไรเลยครับ ผมถามว่ามันเกิดอะไรขึ้น *เขาบอกว่า*กระรอกวิ่งเข้าไปในช่องสายไฟ แล้วปกติข้างนอกดับประมาณ ๓-๕ วินาที แต่ข้างในสภาเนี่ยดับนาน</u>

(ปิดเรื่อง) ก็เรียนให้คนที่สงสัยได้ทราบไว้เสียก่อน”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๔๑ เป็นโครงสร้างการบริภาษของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ ร้อยตำรวจเอกเฉลิมดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น โดยอ้างถึงการสนทนาระหว่างร้อยตำรวจเอกเฉลิมกับผู้ว่าการไฟฟ้านครหลวง เรื่องสาเหตุของไฟดับระหว่างการอภิปราย สังเกตได้จากคำว่า

“ท่านผู้ว่ามันเกิดอะไรขึ้น” “ผู้ว่าบอก” และ “เขาบอกว่า” การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเท้าความเหตุการณ์ไฟดับระหว่างการอภิปราย และบริภาษด้วยการไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ แม้ว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษโดยตรง แต่เมื่อพิจารณาจากปริบทการอภิปรายไม่ไว้วางใจฯ ซึ่งเป็นการอภิปรายไม่ได้วางใจระหว่างฝ่ายรัฐบาลพรรคพลังประชาชนและฝ่ายค้านพรรคประชาธิปัตย์ ดังนั้น ผู้ฟังการอภิปรายจึงเข้าใจได้ว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมเจตนาบริภาษฝ่ายค้านพรรคประชาธิปัตย์ในประเด็นที่พรรคประชาธิปัตย์สมัยเป็นรัฐบาลได้ใช้เล่ห์เหลี่ยมทำให้ไฟดับเพื่อขัดขวางการอภิปราย ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมได้กล่าวไว้

ตัวอย่างที่ ๔๒

นายสุเทพ เทือกสุบรรณ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานที่เคารพครับ มีอีกเรื่อง ที่ผมอยากจะอภิปรายก็ต้องใช้เวลากระชับโดยความเคารพต่อสภา พอจะอภิปรายรัฐมนตรีเฉลิมนี่ คนส่งเอกสารมามากครับ เพื่อนสมาชิกก็จองคิวกันมาก เพราะว่าแต่ละคนก็ได้รับการขอร้องจากพี่น้องประชาชน ...

(ดำเนินเรื่อง) พอจะอภิปรายก็มีคนส่งเอกสารมามากครับ ส่งหลักฐานทั้งหลายมาให้ *เขียนมาเสร็จครับว่า* **เมื่อเห็นรัฐมนตรีเฉลิมได้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รู้สึกถูกบีบคั้นหัวใจเหลือเกิน** *ประชาชนเขาบอกว่า* **เขารู้สึกบีบคั้นทุกครั้งที่ดูทีวี เห็นพฤติกรรมของรัฐมนตรีเฉลิมที่แสดงในทีวี แต่ละครั้ง สุดที่จะรับได้จริง ๆ** นี่คือคำพูดของประชาชนที่เขียนจดหมายมา **ทำไมคนเป็นเสนาบดีจึงเป็นอย่างนี้** ที่จริงเขาใช้คำหนักกว่านี้นะครับ **นึกจะพูดอะไรก็โพล่งออกมาในจอทีวี ไม่เกรงใจคนดูทีวีเลย ยโส โอหัง ท้าทายคน อวดดี อวดเก่งไปเสียทุกอย่าง อวดรู้ไปหมดทุกเรื่อง** แล้วก็ **พูดภาษาอังกฤษคำภาษาไทยคำ**

(ปิดเรื่อง) นี่ผมยกตัวอย่าง แล้วก็ส่งหลักฐานเอกสารมาให้หลายเรื่องครับ ผมก็คือโอกาสนี้บอกไปยังท่านผู้หวังดีที่ส่งมาให้ว่าบางเรื่องผมไม่กล้าเอามาอภิปรายครับ ... โดยมาตรฐานของพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อเราตรวจสอบไม่ทันก็ต้องขอเก็บไว้ก่อน เอาเรื่องที่คิดว่ามีหลักฐานแล้วก็พูดจากันได้”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๔๒ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายสุเทพดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น โดยอ้างข้อกล่าวหาของประชาชนที่ส่งจดหมายถึง

นายสุเทพ สังเกตได้จากคำว่า “เขียนมา...ว่า” และ “ประชาชนเขาบอกว่า” การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการแสดงหัวเรื่องทั่วไป ได้แก่ “การอภิปรายไม่ไว้วางใจร้อยตำรวจเอกเฉลิม” และบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิมในประเด็นที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งรัฐมนตรี ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายสุเทพกล่าวไว้ กล่าวคือ เมื่อมีข่าวว่านายสุเทพจะอภิปรายไม่ไว้วางใจร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง ประชาชนได้ส่งจดหมายถึงนายสุเทพ ซึ่งเนื้อหาในจดหมายได้แสดงความคับแค้นใจที่เห็นร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุงแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งรัฐมนตรี

๒.๕ การเล่าความ คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษตามลำดับเวลาของเหตุการณ์ จากผลการศึกษาพบการเล่าความในการดำเนินเรื่องการบริภาษ จำนวน ๑๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๐ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๔๓
นายจุติ ไกรฤกษ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานครับ **ท่านรัฐมนตรีนั้นได้ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ** และ**เว้นในสิ่งที่ควรจะไม่ละเว้น**

(ดำเนินเรื่อง) ถ้าเป็นจริงแล้ว อยากจะกราบเรียนท่านประธานว่า ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนั้น มีที่มาที่ไปครับ *เมื่อ ๒๕๔๔* เนี่ย เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข แล้วเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงไอซีที แล้วก็มาเป็นโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แล้ว*ปี ๒๕๕๐* ก็มาเป็นเลขาธิการพรรคพลังประชาชน แล้วก็*ปี ๕๑* ก็ได้มาเป็นรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง คำถามมีอยู่ว่า **ทำไมไม่เอาท่านไม่คุมหมอ ไปดูแลคนไข้ ทำไมเอาท่านมานั่งอยู่ตรงนี้** ผมไปดูครับ คำตอบมันมีอยู่ในตัวเอง **ท่านทำทุกเรื่องที่เป็นกล่องดวงใจ ของผู้มีพระคุณ ท่านได้ทำทุกนโยบายสำคัญ ๆ ที่ผ่านมา รวมถึงนโยบายโทรคมนาคม ที่ท่านทำเป็นผลสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อผู้มีพระคุณ** ...

(ปิดเรื่อง) เพราะคดีสำคัญ ๆ ที่ประเทศนี้จะต้องสะสาง หลักนิติธรรมของประเทศไทย ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศที่ประชาชนพึงมีพึงได้อยู่ที่กระทรวงการคลัง”

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๔๓ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายจุติ ไกรฤกษ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายจุติดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการเล่าความประวัติการทำหน้าที่ทางการเมืองของนายแพทย์สุรพงษ์ตามลำดับเวลา แสดงเป็นภาพได้ดังนี้

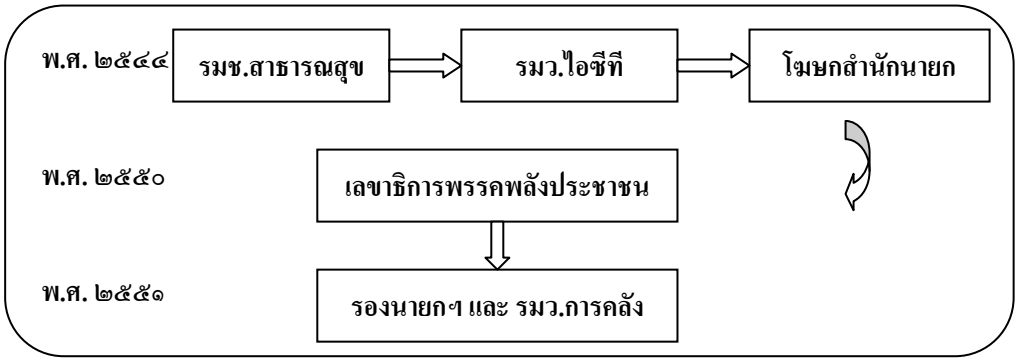

ภาพที่ ๒ ภาพลำดับการทำหน้าที่ทางการเมืองของนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รมว.การคลัง

การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ ดังข้อความว่า “ท่านรัฐมนตรีนั้นได้ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำและเว้นในสิ่งที่ควรจะไม่ละเว้น” และบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ในประเด็นที่นายแพทย์สุรพงษ์เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีพระคุณทางการเมือง ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายจุติได้กล่าวไว้ กล่าวคือ การได้รับตำแหน่งทางการเมืองในรัฐบาลปัจจุบันของนายแพทย์สุรพงษ์สืบเนื่องมาจากในอดีตนายแพทย์สุรพงษ์เคยช่วยเหลือพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ดังนั้น นายแพทย์สุรพงษ์จึงได้รับการตอบแทนให้เป็นรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในรัฐบาลปัจจุบัน

ตัวอย่างที่ ๔๔

นายวิทยา แก้วภราดัย (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธาน ผมตามกลับไปดูว่าความเป็นผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐกิจของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มาจากไหนครับ

(ดำเนินเรื่อง) <u>ท่าน*เริ่มต้น*เป็นบัณฑิตนิติศาสตร์เหมือนผมครับ</u> แต่เส้นทางเดินของท่านแตกต่างจากพวกผมที่จะไปเป็นทนายบ้านนอก <u>ท่านเลือกที่จะตัดสินใจไปเป็นพนักงานขายของบริษัทรถยนต์ *แล้ว*ก็ไปโดดเด่นโด่งดังในเรื่องงานประชาสัมพันธ์</u> ... <u>ท่านได้ไปถึงรองกรรมการผู้จัดการใหญ่ครับ *แล้ว*ก็ในฐานะของการที่เป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดีเด่นครับ</u>

ท่านก็บังเอิญไปเข้าตาอดีตรัฐมนตรีคลังของเรา ... ฯพณฯสมคิดครับ ดึงท่านมาช่วยงานครั้งแรกก็เย็นทั่วหล้ามหาสงกรานต์ ในฐานะที่ปรึกษาด้านประชาสัมพันธ์ แล้วก็เย็นทั่วหล้าโด่งดังครับ เป็นกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จโด่งดังมาก เส้นทางชีวิตจากนักประชาสัมพันธ์ก็เริ่ม*ผันเข้าสู่*การบริหารแล้วก็สัมพันธ์กับการเมืองครับ ท่านรัฐมนตรีท่านนี้ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการองค์การสื่อสารมวลชน อสมท ... ท่านถูกส่งเข้าไปเปิดแดนสนธยาครับ บรรยากาศ อสมท คึกคักทันที พนักงานชื่นชมทุกคนครับ ... อสมท คึกคักมีสีสันขึ้นครับ เปลี่ยนสี อสมท กลายเป็นสีม่วง ไม่พอครับ โมเดิร์นไนน์ครับ ประชาสัมพันธ์โมเดิร์นไนน์โด่งดังไปทั่ว ผลักดัน อสมท เข้าตลาดหลักทรัพย์ พนักงานมีความสุขทุกคนครับ ได้หุ้นกัน ประสบความสำเร็จ แต่แค่นั้นไม่พอครับ **การจะเติบโตทางการเมือง มันต้องเข้าตานายใหญ่และรับใช้อย่างมีชีวิตจิตใจ** ผลงานชิ้นแรกที่โดดเด่นทางการเมืองครับ ปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ซึ่งเริ่มจะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลในขณะนั้น วันหนึ่งท่านได้รับเชิญให้เข้ามาทำหน้าที่ทางการเมืองอย่างเต็มรูปแบบ เป็นหัวหน้าคณะทำงานเศรษฐกิจของพรรคพลังประชาชน ... แล้วก็เริ่มเห็นท่านออกรายการโทรทัศน์เปิด ๓ ยุทธศาสตร์ ตั้งแต่ประชานิยมดั้งเดิม ต้นตำรับ มาสู่ประชานิยมยุทธศาสตร์ (ปิดเรื่อง) ท่านเปลี่ยนโฉมเลยครับ**จากนักสร้างภาพท่านกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐกิจ**"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๔๔ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายวิทยา แก้วภราดัย ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายวิทยาดำเนินเรื่องการบริภาษ โดยการเล่าความประวัติการทำงานของนายมิ่งขวัญตามลำดับเวลา แสดงเป็นภาพได้ดังนี้

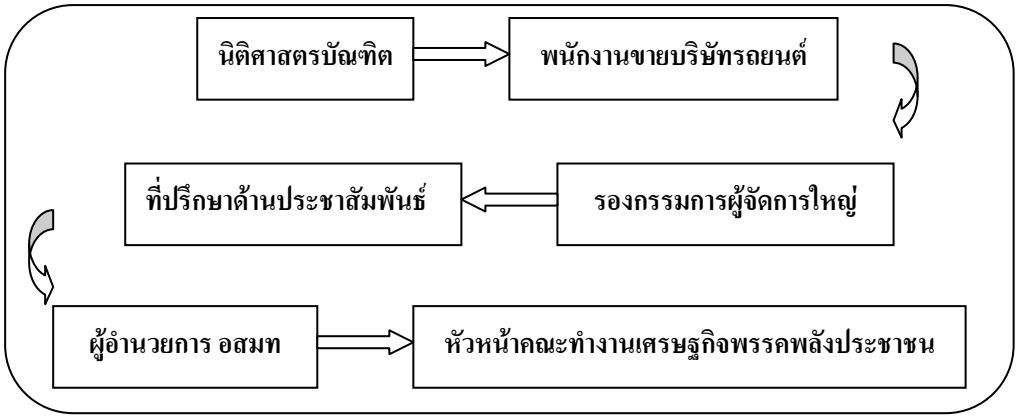

ภาพที่ ๓ ภาพลำดับการทำงานของนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รมว.พาณิชย์

การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการแสร้งยกย่องนายมิ่งขวัญเพื่อแสดงความสุภาพก่อนการบริภาษ ดังข้อความว่า “ความเป็นผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐกิจของฯพณฯรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์” และบริภาษนายมิ่งขวัญใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายมิ่งขวัญเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีพระคุณทางการเมือง และกรณีที่นายมิ่งขวัญมุ่งสร้างภาพลักษณ์ให้แก่ตนเอง ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายวิทยาได้กล่าวไว้ กล่าวคือ การได้รับตำแหน่งของนายมิ่งขวัญสืบ เนื่องมาจากในอดีตนายมิ่งขวัญเคยปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ซึ่งเป็นรายการที่วิพากษ์วิจารณ์การบริหารประเทศของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีอย่างตรงไปตรงมา ดังนั้นนายมิ่งขวัญจึงได้รับการตอบแทนให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ในรัฐบาลปัจจุบัน

๒.๑๐ การให้ภาพตรงกันข้าม คือ การที่ผู้บริภาษให้ข้อมูลด้านบวกของผู้ถูกบริภาษก่อน จากนั้นจึงตามด้วยข้อมูลด้านลบของผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อความหมายว่าผู้ถูกบริภาษมีพฤติกรรมหรือการกระทำที่ผิดไปจากความคาดหวังอย่างสิ้นเชิง จากผลการศึกษาพบการให้ภาพตรงกันข้ามในการดำเนินเรื่องการบริภาษ จำนวน ๑๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๖ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๔๕

นายกรณ์ จาติกวณิช (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานครับ ผมจะขอเรียนว่าตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนั้น

(ดำเนินเรื่อง) เป็นตำแหน่งอันทรงเกียรติ เป็นตำแหน่งที่ผู้คนเคารพนับถือมากที่สุดตำแหน่งหนึ่งในประเทศ สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะขุนคลังในอดีตได้สะสมบารมี สะสมผลงาน ทำให้ตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งที่น่าเคารพนับถือ *แต่*ผมและพวกในวันนี้มีความจำเป็นต้องเรียนท่านประธานว่า **รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ทำลายสิ่งเหล่านี้หมด** และ**การที่ท่านได้ทำลายมนต์ขลังของการเป็นขุนคลังก็จะทำให้ท่านเองนั้นมีปัญหาต่อการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาปากท้องของพี่น้องประชาชนต่อไป** เมื่อสักครู่ท่านจุติได้อ้างถึงการที่ท่านรัฐมนตรี เมื่อเข้ามาดำรงตำแหน่งใหม่ ๆ ได้ประกาศว่าท่านจะขอคำปรึกษาทางเศรษฐกิจจากอดีตผู้นำ อันนี้ผมไม่แปลกใจครับว่า **แนวความคิดในเชิงนโยบายของท่าน ของรัฐบาลท่านในเชิงเศรษฐกิจ ยังติดอยู่กับอีกหรอบเดิม** ....

(ปิดเรื่อง) เพราะฉะนั้น ในช่วงที่ผ่านมานโยบายที่ได้นำมาใช้ในการที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยนั้น สรุปได้สั้น ๆ ว่า **ไม่ประสบความสำเร็จ ล้มเหลวโดยสิ้นเชิง**”

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๔๕ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายกรณ์ จาติกวณิช ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายกรณ์ดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการให้ภาพตรงกันข้าม กล่าวคือ นายกรณ์ให้ภาพลักษณ์ด้านบวกว่า "รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในอดีตมีความสามารถในการบริหารจนเป็นที่นับถือของบุคคลทั่วไป" และตามด้วยภาพลักษณ์ด้านลบว่า "นายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในรัฐบาลปัจจุบันบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ ต่างจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในอดีต" การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการแสดงหัวเรื่องทั่วไป ได้แก่ "ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง" และบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ในประเด็นที่นายแพทย์สุรพงษ์ไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาของประเทศ ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายกรณ์ได้กล่าวไว้ และนำไปสู่บทสรุปว่า "นายแพทย์สุรพงษ์บริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ"

ตัวอย่างที่ ๔๖

นายอาคม เอ่งฉ้วน (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

(เปิดเรื่อง) "ผมอยากจะกราบเรียนกับท่านประธานว่า ผมพยายามจะตรวจสอบข้อมูลก่อน

(ดำเนินเรื่อง) เพราะว่าท่านรัฐมนตรีมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์เนี่ย ตอนที่ท่านเข้ามาเป็นรัฐมนตรีเนี่ย ทุกคนก็คาดหวังว่าท่านจะทำหน้าที่ได้ดี เพราะว่าท่านเป็นทีมเศรษฐกิจของพรรคพลังประชาชน เป็นหัวหน้าทีม ตอนหาเสียงก็ออกไปดีเบทในทีวี พอท่านได้เป็นรัฐบาลเค้าก็ให้ท่านไปอยู่กระทรวงนี้ แล้วได้เป็นรองนายกรัฐมนตรีด้วย *แต่*ท่านประธานครับ **ท่านบริหารอย่างไรของท่านก็ไม่รู้ ๔ เดือนเนี่ย มันวุ่นวายไปหมดเนี่ยครับ** ... ผมยกเฉพาะหนังสือพิมพ์หัวเขียว คือไทยรัฐนั่นเอง ... มีคอลัมนิสต์ ลมเปลี่ยนทิศเขาบอกว่า **"ท่านนี่บริหารให้โอกาสเป็นวิกฤต** หลายอย่างประเทศไทยน่าจะได้ขายสินค้า น่าจะได้ขายข้าว เพราะเราเป็นประเทศเกษตรกรรม **แต่ด้วยความบกพร่องของท่านนี่ล่ะครับ บกพร่องเนี่ยทำให้โอกาสเป็นวิกฤต**" ผมไม่ได้พูดเองนะครับ ลมเปลี่ยนทิศเขาบอกว่า **"ท่านมีความสามารถในการบริหารที่เรียกว่าบริหารให้เกิดความเฮงซวย**" นี่หลักฐานชัดเจนอยู่ที่นี่ ...

(ปิดเรื่อง) แต่ผมเรียนกับท่านประธานว่า มันมีแนวโน้มเช่นนั้นจริง ๆ เพราะผมไปพบหลักฐานว่า **กระทรวงพาณิชย์ไม่ได้ใช้มาตรการทางกฎหมายเลย มีกฎหมายอยู่ในมือ แต่ปล่อยให้มีการค้ากำไรเกินควร จนประชาชนที่เป็นเกษตรกรเดือดร้อนทั้งแผ่นดิน** ซึ่งเดี๋ยวกระผมจะชี้ให้ท่านประธานเห็น" (๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๔๖ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอาคม เอ่งฉ้วน ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายอาคมดำเนินเรื่องการบริภาษด้วยการให้ภาพตรงกันข้าม กล่าวคือ นายอาคมให้ภาพลักษณ์ด้านบวกว่า “นายมิ่งขวัญเป็นรัฐมนตรีที่ประชาชนคาดหวังว่าจะช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ” และตามด้วยภาพลักษณ์ด้านลบว่า “การบริหารประเทศในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ของนายมิ่งขวัญเป็นสิ่งที่ผิดไปจากความคาดหวังของประชาชนโดยสิ้นเชิง” การดำเนินเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเพิ่มความน่าเชื่อถือ สื่อความหมายว่า “นายอาคมได้ตรวจสอบข้อมูลก่อนจะอภิปรายไม่ไว้วางใจนายมิ่งขวัญ” เพื่อให้นายมิ่งขวัญและผู้ฟังการอภิปรายเชื่อถือ และบริภาษนายมิ่งขวัญในประเด็นที่นายมิ่งขวัญบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ กรณีทำให้ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นจึงดังกล่าวสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายอาคมได้กล่าวไว้

จากผลการศึกษาการดำเนินเรื่องการบริภาษทั้ง ๑๐ ชนิดดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปภาพรวมชนิดการดำเนินเรื่องการบริภาษ เป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๘ จำนวนชนิดการดำเนินเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย

ที่	ชนิดการดำเนินเรื่องการบริภาษ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
๑	การให้ข้อมูลทั่วไป	๑๑๐	๒๔.๑๘
๒	การหักล้างข้อกล่าวหา	๗๘	๑๗.๑๔
๓	การแนะนำ	๗๗	๑๖.๙๒
๔	การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ	๔๕	๙.๘๙
๕	การอ้างหลักฐาน	๔๔	๙.๖๗
๖	การให้ข้อมูลสนับสนุนผู้บริภาษ	๓๖	๗.๙๑
๗	การบริภาษ	๒๑	๔.๖๑
๘	การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น	๑๖	๓.๕๒
๙	การเล่าความ	๑๕	๓.๓๐
๑๐	การให้ภาพตรงกันข้าม	๑๓	๒.๘๖
	รวม	**๔๕๕**	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๘ แสดงว่า การดำเนินเรื่องที่นักการเมืองไทยใช้มากที่สุด คือ การให้ข้อมูลทั่วไป จำนวน ๑๑๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑๘ รองลงมา คือ การหักล้างข้อกล่าวหา จำนวน ๗๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑๔ การแนะนำ จำนวน ๗๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๙๒ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ จำนวน ๔๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๙ การอ้างหลักฐาน จำนวน ๔๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๗ การให้ข้อมูลสนับสนุนผู้บริภาษ จำนวน ๓๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๗.๙๑ การบริภาษ จำนวน ๒๑ ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ ๔.๖๑ การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น จำนวน ๑๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๒ และการเล่าความ จำนวน ๑๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๐ และการดำเนินเรื่องการบริภาษที่นักการเมืองไทยใช้น้อยที่สุด คือ การให้ภาพตรงกันข้าม จำนวน ๑๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๖

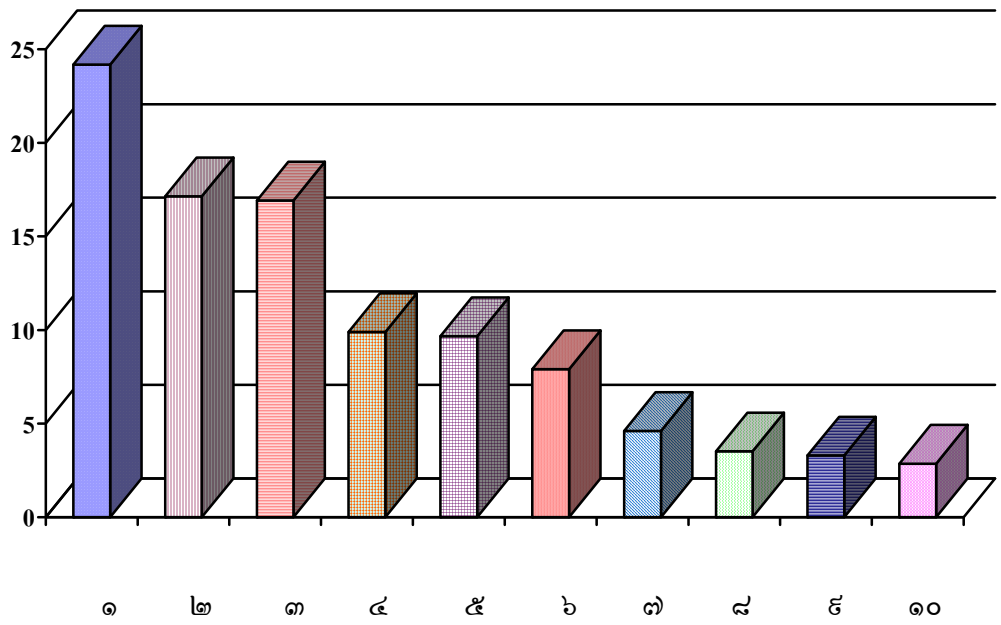

ภาพที่ ๔ แผนภูมิแสดงจำนวนชนิดการดำเนินเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย

๑ = การให้ข้อมูลทั่วไป
๒ = การหักล้างข้อกล่าวหา
๓ = การแนะนำ
๔ = การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ
๕ = การอ้างหลักฐาน
๖ = การให้ข้อมูลสนับสนุนผู้บริภาษ
๗ = การบริภาษ
๘ = การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น
๙ = การเล่าความ
๑๐ = การให้ภาพตรงกันข้าม

จากผลการศึกษาชนิดการดำเนินเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย แสดงให้เห็นว่าการให้ข้อมูลทั่วไปเป็นวิธีการดำเนินเรื่องการบริภาษที่ผู้บริภาษนิยมใช้มากที่สุด โดยเฉพาะผู้บริภาษฝ่ายค้าน เนื่องจากการให้ข้อมูลทั่วไปเป็นการให้ข้อมูลเพื่อขยายรายละเอียดจากการเปิดเรื่อง นอกจากจะทำให้ผู้ถูกบริภาษ และผู้ฟังการอภิปรายทราบรายละเอียดของเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจนแล้ว (ลักษณา สตะเวทิน, ๒๕๔๐: ๓๘) ยังแสดงให้เห็นว่าผู้บริภาษเป็นผู้ที่มีความรู้ เนื่องจากการให้ข้อมูลดังกล่าวเปรียบได้กับการให้ความรู้แก่ประชาชนด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ยังทำให้การบริภาษครั้งนั้นหนักแน่นมากยิ่งขึ้น ประกอบกับการอภิปรายครั้งนี้เป็นการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ฝ่ายค้านจึงนำข้อมูลทั่วไปมาอภิปรายให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเชื่อถือและลงมติไม่ไว้วางใจผู้ถูกบริภาษต่อไป

ในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการหักล้างข้อกล่าวหา ผู้บริภาษใช้การหักล้างข้อกล่าวหาหลังจากตนที่ถูกบริภาษมาก่อน นอกจากทำให้ผู้บริภาษเรียกความน่าเชื่อถือของตนกลับคืนแล้ว ยังอาจทำให้ผู้บริภาษได้รับการให้อภัย (Austin, 1961 อ้างใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, ๒๕๕๑: ๔๙) ทั้งนี้ผู้บริภาษยังใช้การหักล้างข้อกล่าวหาเพื่อนำไปสู่การบริภาษตอบโต้ผู้ถูกบริภาษ โดยส่วนใหญ่ผู้บริภาษฝ่ายรัฐบาลใช้การหักล้างข้อกล่าวหา จึงทำให้การดำเนินเรื่องชนิดนี้มีจำนวนมากเป็นอันดับ ๒

ในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการแนะนำ ผู้บริภาษใช้เพื่อแนะนำหรือโน้มน้าวให้ผู้ถูกบริภาษเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการกระทำ ถือเป็นการดำเนินเรื่องการบริภาษในลักษณะที่สร้างสรรค์ กล่าวคือ ผู้บริภาษมีเจตนาดีในการแนะนำให้ผู้ถูกบริภาษปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งจะทำให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายเกิดทัศนะที่ดีต่อผู้บริภาษ ทั้งนี้พบว่าผู้บริภาษจะให้คำแนะนำในเบื้องต้น และนำไปสู่การบริภาษในประเด็นที่สอดคล้องกับคำแนะนำ

ในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ ผู้บริภาษใช้เพื่อให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษโดยตรง ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อทำให้การบริภาษครั้งนั้นหนักแน่นและน่าเชื่อถือ โดยพบว่าส่วนใหญ่ผู้บริภาษฝ่ายค้านมักจะดำเนินเรื่องโดยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษที่เป็นฝ่ายรัฐบาล

ในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการอ้างหลักฐาน ผู้บริภาษใช้เพื่อสนับสนุนให้การบริภาษครั้งนั้นหนักแน่นและน่าเชื่อถือ ทั้งนี้หากหลักฐานที่ผู้บริภาษใช้เป็นเอกสารทางราชการ

ก็ยิ่งทำให้การบริภาษในครั้งนั้นหนักแน่นและน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย ซึ่งส่วนใหญ่ผู้บริภาษฝ่ายค้านจะใช้การอ้างหลักฐาน

ในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลสนับสนุนผู้บริภาษ โดยเฉพาะผู้บริภาษฝ่ายค้านมักใช้การดำเนินเรื่องนี้เพื่อให้ข้อมูลสนับสนุนภาพลักษณ์ด้านบวกของตนเอง เพื่อทำให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายเชื่อถือผู้บริภาษ ทั้งนี้ข้อมูลที่ใช้ส่วนใหญ่มักจะกล่าวถึงความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ทางการเมือง และการศึกษา ซึ่งจะทำให้การบริภาษครั้งนั้นหนักแน่นและน่าเชื่อถือ ส่วนผู้บริภาษฝ่ายรัฐบาลจะให้ข้อมูลสนับสนุนภาพลักษณ์ด้านบวกของตนเพื่อเรียกความน่าเชื่อถือของตนกลับคืน และเพื่อหักล้างข้อกล่าวหาที่ถูกบริภาษก่อนหน้านี้อีกด้วย

ในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการบริภาษ ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษผู้ถูกบริภาษในทันที และทำให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายทราบประเด็นในการบริภาษ ทั้งนี้การดำเนินเรื่องโดยการบริภาษมักจะปรากฏกับการบริภาษของผู้ประท้วงทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน

ในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น ผู้บริภาษใช้การอ้างคำพูดของบุคคลอื่นโดยไม่ระบุชื่อของผู้ที่อ้างถึง เพื่อให้การบริภาษในครั้งนั้นน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ผู้บริภาษยังใช้เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูดของตนหากมีปัญหาในภายหลัง

ในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการเล่าความ ผู้บริภาษใช้การเล่าความเพื่อให้ข้อมูลตามลำดับเวลาของสถานการณ์ และทำให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายทราบข้อมูลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอย่างชัดเจน ทั้งนี้ประเด็นในการบริภาษจะสอดคล้องกับการเล่าความ และทำให้การบริภาษครั้งนั้นหนักแน่นและน่าเชื่อถือ

ในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ภาพตรงกันข้าม เป็นการดำเนินเรื่องการบริภาษที่ผู้บริภาษนิยมใช้น้อยที่สุด เนื่องจากผู้บริภาษโดยเฉพาะฝ่ายค้านจะใช้วิธีการให้ภาพตรงกันข้ามเฉพาะตอนเริ่มต้นการอภิปรายเท่านั้น และผู้บริภาษจะให้ภาพตรงกันข้ามต่อเมื่อผู้ถูกบริภาษเป็นผู้ที่มีต้นทุนทางสังคมสูงและมีความรู้ ความสามารถ ผู้บริภาษจะบริภาษโดยการให้ข้อมูลภาพลักษณ์ด้านบวกก่อน และตามด้วยภาพลักษณ์ด้านลบของผู้ถูกบริภาษ ซึ่งใช้เพื่อสื่อความหมายว่าผู้ถูกบริภาษเป็นนักการเมืองที่ไม่ได้มีต้นทุนทางสังคมสูง และมีความรู้ ความสามารถตามที่สังคมคาดหวัง

๓. การปิดเรื่องการบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษใช้ข้อความเพื่อแสดงการสรุปหรือยุติการบริภาษ จากผลการศึกษาการปิดเรื่องการบริภาษ ผู้วิจัยพบว่าโครงสร้างการบริภาษมีการปิดเรื่อง ๒ ลักษณะ ได้แก่ ปรากฏการปิดเรื่องและไม่ปรากฏการปิดเรื่อง โดยพบว่าโครงสร้างการบริภาษที่ปรากฏการปิดเรื่อง มีจำนวน ๔๓๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๑๖ ส่วนโครงสร้างการบริภาษที่ไม่ปรากฏการปิดเรื่อง มีจำนวน ๒๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๔

จากผลการศึกษาการปิดเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย ผู้วิจัยได้สรุปภาพรวมการปิดเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย เป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๙ ลักษณะการปิดเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย

ที่	ลักษณะการปิดเรื่องการบริภาษ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
๑	โครงสร้างการบริภาษที่ปรากฏการปิดเรื่อง	๔๓๓	๙๕.๑๖
๒	โครงสร้างการบริภาษที่ไม่ปรากฏการปิดเรื่อง	๒๒	๔.๘๔
	รวม	**๔๕๕**	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๙ แสดงว่าการบริภาษของนักการเมืองไทยจะมีการปิดเรื่องหรือไม่มีการปิดเรื่องการบริภาษก็ได้ ส่วนโครงสร้างการบริภาษที่ปรากฏการปิดเรื่องมีจำนวน ๔๓๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๑๖ มากกว่าโครงสร้างการบริภาษที่ไม่ปรากฏการปิดเรื่อง จำนวน ๒๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๔

โครงสร้างการบริภาษที่ปรากฏการปิดเรื่อง แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๓.๑ บทสรุป คือ การที่ผู้บริภาษใช้ข้อความเพื่อสรุปประเด็นการบริภาษ แบ่งออกเป็น ๕ ชนิด เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

๓.๑.๑ การสรุป คือ การที่ผู้บริภาษปิดเรื่องการบริภาษด้วยการเน้นหรือย้ำใจความสำคัญของเรื่องที่บริภาษเพื่อให้ผู้ถูกบริภาษเข้าใจอีกครั้ง จากผลการศึกษาพบการสรุปในการปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๒๕๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘๙ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๔๗

นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานครับ ผมสาทิตย์ วงศ์หนองเตย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดตรัง พรรคประชาธิปัตย์ ผมต้องขออนุญาตท่านประธานใช้สิทธิพาดพิงครับ **ท่านนายกเจตนาที่จะจงใจใส่ร้ายพรรคประชาธิปัตย์ถึง ๒ ครั้ง** ท่านพูดว่าพรรคประชาธิปัตย์ปลุกระดมให้เกิดความเสียหายนั่นประการที่ ๑ ประการที่ ๒ ท่านพูดว่า พรรคประชาธิปัตย์ปลุกระดมให้ ๒ ชาติเนี่ย เกิดความบาดหมางกัน ... **ท่านก็ใช้วิธีกล่าวหา**

(ดำเนินเรื่อง) พรรคประชาธิปัตย์*ไม่เคยปลุกระดม*ให้เกิดความเสียหาย นอกจากหยิบยกเอาความทุกข์ของคนไทยทั้งแผ่นดิน มาประกาศ ณ สภานี้ว่า **รัฐบาลทำไม่ถูกต้อง นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต่างประเทศกำลังทำให้คนไทยมีความรู้สึกว่าคนไทยกำลังเสียอธิปไตยบนดินแดน** ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นตัวแทนของปวงชนชาวไทย จะยืนเฉยอยู่ได้อย่างไรครับ ถ้อยคำที่พวกเราอภิปราย เราก็รับผิดชอบ สักคำหนึ่งก็*ไม่เคยกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้ง*ระหว่างประเทศ **แต่คำพูดท่านต่างหากครับที่กระตุ้นและบิดเบือนเรื่องนี้ให้เป็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างประเทศ** ถามใจคนไทยทั้งแผ่นดินครับ ว่าวันนี้เขาคิดอะไร

(ปิดเรื่อง) ผม*ยืนยัน*ครับท่านประธานครับ ว่าพรรคประชาธิปัตย์ทำหน้าที่ ในฐานะที่เป็นพรรคการเมืองของประเทศไทย และในฐานะของปวงชนชาวไทย ปกป้อง รัก หวงแหนแผ่นดินเกิดของเราครับ ท่านประธานครับ"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๔๗ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย ประธานผู้ประสานงานพรรคฝ่ายค้าน (วิปฝ่ายค้าน) บริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายสมัครอภิปรายกล่าวหาว่าการอภิปรายไม่ไว้วางใจของพรรคประชาธิปัตย์เป็นการปลุกระดมให้คนไทยโกรธแค้นประเทศกัมพูชา ต่อมานายสาทิตย์ใช้สิทธิ์พาดพิงและบริภาษตอบโต้นายสมัคร โดยปิดเรื่องการบริภาษด้วยการสรุปหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สรุปความได้ว่า "การอภิปรายไม่ไว้วางใจของฝ่ายค้านครั้งนี้เป็นการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ และเป็นหน้าที่ของคนไทยในการป้องกันไม่ให้ประเทศชาติเสียอธิปไตย กรณีปราสาทพระวิหาร" การสรุปดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเท้าความคำพูดของนายสมัครที่กล่าวหาว่า "พรรคประชาธิปัตย์ปลุกระดม" เพื่อให้นายสมัครและผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการหักล้างข้อกล่าวหาเรื่องการปลุกระดม สรุปความได้ว่า "พรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้ปลุกระดมให้คนไทยโกรธแค้นประเทศกัมพูชา จากการ

อภิปรายเรื่องปราสาทพระวิหาร และการอภิปรายของพรรคประชาธิปัตย์เป็นการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร" และบริภาษนายสมัครใน ๓ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายสมัครใส่ร้ายพรรคประชาธิปัตย์ว่าปลุกระดม กรณีที่นายสมัครตัดสินใจผิดพลาดทำให้ประเทศไทยสูญเสียอธิปไตย และกรณีที่นายสมัครพูดบิดเบือนข้อเท็จจริง ซึ่งจากการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการสรุปที่นายสาทิตย์ได้กล่าวไว้

ตัวอย่างที่ ๔๘

นายนพดล ปัทมะ (รมว.ต่างประเทศ) บริภาษ นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานที่เคารพ ผมนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ คือผม ผมเสียดายโอกาสที่สภาจะได้อภิปรายประเด็นอื่น ๆ ที่ยังเหลืออยู่เนี่ย

(ดำเนินเรื่อง) เราต้องมาแสดงความเห็นทางกฎหมาย ซึ่งเป็นความเห็นของนักกฎหมายบางกลุ่ม **ผมใช้ความเห็นของท่านไปบริหารประเทศได้ไหมครับ** ผมใช้ความเห็นของกรมแผนที่ทหาร ผมใช้ความเห็นของกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ผมบริหารประเทศจากเอกสารหลักฐานที่มีอยู่ครับ ... อยากจะกราบเรียนว่า ความเห็นของกรมแผนที่ทหาร ความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศ ความเห็นของกรมสนธิสัญญาและกฎหมายของกระทรวงการต่างประเทศ ของประเทศไทยแตกต่างจากความเห็นของท่าน

(ปิดเรื่อง) แล้วผม*ขอให้ความมั่นใจ*กับท่านประธาน ผม*ขอให้ความมั่นใจ*กับพี่น้องคนไทยครับว่า สิ่งที่กระทรวงการต่างประเทศร่วมมือทำงานกับเจ้ากรมแผนที่ทหารกับกองทัพไทยเราได้ปกป้องอธิปไตยของไทยอย่างสมบูรณ์ครับ"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๔๘ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศบริภาษนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายพีระพันธุ์อภิปรายกล่าวหาว่านายนพดลตัดสินใจผิดพลาด กรณีสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชาเสนอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกเพียงฝ่ายเดียวและทำให้ประเทศไทยสูญเสียอธิปไตยบนพื้นที่ทับซ้อนรอบปราสาทพระวิหาร นายนพดลจึงบริภาษตอบโต้นายพีระพันธุ์ โดยปิดเรื่องการบริภาษด้วยการสรุปการตัดสินใจเรื่องปราสาทพระวิหารของนายนพดล สรุปความว่า "กระทรวงการต่างประเทศและกรมแผนที่ทหารได้ตรวจสอบแผนที่รอบปราสาทพระวิหารของประเทศกัมพูชาพบว่าไม่มีส่วนใดรุกล้ำพื้นที่ทับซ้อน และไม่ทำให้ประเทศไทยสูญเสียอธิปไตย" ซึ่งการสรุปดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการแสดงความรู้สึก ดังข้อความว่า "ผมเสียดาย

โอกาสที่สภาจะได้อภิปรายประเด็นอื่นๆ" ทั้งนี้นายนพดลใช้เพื่อสื่อความว่า "ฝ่ายค้านมุ่งอภิปรายเฉพาะเรื่องปราสาทพระวิหาร" และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลสนับสนุนตนเอง สรุปความได้ว่า "นายนพดลใช้ความเห็นของกรมแผนที่ทหาร กรมสนธิสัญญาและกฎหมายและกระทรวงการต่างประเทศก่อนตัดสินใจสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชาเสนอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก" เพื่อสื่อความหมายว่าการตัดสินใจของนายนพดลเรื่องการสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชาเสนอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกถูกต้องและไม่ทำให้ประเทศไทยเสียอธิปไตย และบริภาษนายพีระพันธุ์ในประเด็นที่นายพีระพันธุ์จงใจอภิปรายใส่ร้ายนายนพดล ซึ่งการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการปิดเรื่องที่นายนพดลได้กล่าวไว้

๓.๑.๒ การเสนอแนะเชิงประชดประชัน คือ การที่ผู้บริภาษเสนอแนะหรือโน้มน้าวให้ผู้ถูกบริภาษเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการกระทำ โดยสื่อเจตนาประชดประชัน จากผลการศึกษาพบการเสนอแนะเชิงประชดประชันในการปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๕๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๓ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๔๙
นายอลงกรณ์ พลบุตร (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) และ
นายนพดล ปัทมะ (รมว.ต่างประเทศ)

(เปิดเรื่อง) "ผมอยากจะเรียนท่านประธาน ผ่านไปถึงรัฐมนตรีว่าตลอด ๔ เดือนของวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของปัญหาบ้านเมือง ไม่ว่าปัญหาปากท้อง คนตกงาน ของแพง น้ำมันแพง เศรษฐกิจตกต่ำ เป็นปัญหาที่รัฐบาล **หากว่ามีจิตสำนึกเพียงพอ จะต้องลงมือแก้ไขให้พี่น้องประชาชน**

(ดำเนินเรื่อง) แต่เหตุใดที่เป็นคำถามคาใจของประชาชนคนทั้งประเทศ ว่ารัฐบาลแทนที่จะแก้ปัญหา **กลับไปสร้างปัญหา ด้วยความพยายามที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญ ด้วยความพยายามที่จะเร่งรัดในเรื่องของการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหาร** เมื่อ**จุดยืนของรัฐบาลขาดความถูกต้อง** และยังถูกตั้งคำถามกังขาว่า **การดำเนินการในเรื่องแก้รัฐธรรมนูญหรือแม้แต่เรื่องเขาพระวิหารนั้นเพื่อพวกพ้อง ฟอกความผิดให้อดีตผู้นำ หรือว่าเพื่อผลประโยชน์ทับซ้อนอันเกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาเกาะกง และพื้นที่ทับซ้อนทางทะเล ที่มีแหล่งน้ำมันมหาศาลในพื้นที่ ๒ หมื่น ๖ พันตารางกิโลเมตร ใช่หรือไม่** ในขณะที่**รัฐบาลเองโดยเฉพาะท่านรัฐมนตรีกลับดำเนินการ ด้วยวิธีการปกปิดซ้อนเร้น ลุกลี้ลุกลน รีบร้อน รวบรัด** และ

มัดมือชกประชาชน ไม่ฟังเสียงทักท้วงไม่ว่าสมาชิกรัฐสภา วุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ทรงคุณวุฒิ ...

(ปิดเรื่อง) ๔ เดือนที่รัฐบาลชุดนี้สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องทำหน้าที่แก้ไขปัญหาของประชาชน แต่กลับ**สร้างวิกฤตการณ์ทางการเมืองซ้ำเติมบนปัญหาของประเทศชาติและประชาชน**"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๔๙ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอลงกรณ์ พลบุตร ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีและนายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายอลงกรณ์ปิดเรื่องการบริภาษด้วยการเสนอแนะเชิงประชดประชัน สรุปความได้ว่า "รัฐบาลชุดปัจจุบันควรมีนโยบายแก้ไขปัญหาของประเทศชาติ แต่รัฐบาลชุดนี้กลับสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน" การปิดเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเท้าความว่า "สภาวะเศรษฐกิจในช่วง ๔ เดือนที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อประชาชน" และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น ได้แก่ ประชาชน สรุปความว่า "ประชาชนสงสัยว่ารัฐบาลไม่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาของประเทศชาติ แต่กลับให้กับความสำคัญกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญและการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหาร" และบริภาษนายสมัครและนายนพดลใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่รัฐบาลแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อช่วยเหลือพันตำรวจโททักษิณให้พ้นความผิดและกรณีที่นายสมัครและนายนพดลตัดสินใจผิดพลาด กรณีสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชาเสนอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกเพียงฝ่ายเดียวเพื่อแลกกับผลประโยชน์ ซึ่งการเปิดเรื่องการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการปิดเรื่องที่นายอลงกรณ์ได้กล่าวไว้

ตัวอย่างที่ ๕๐

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย) บริภาษ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "คุณสุเทพบอกว่า มอบอำนาจให้นายสิทธิชัยดูแล ส่วนเรื่องงบประมาณและการแต่งตั้ง ให้อยู่ในอำนาจของ มท.๑

(ดำเนินเรื่อง) ด้วยความเคารพท่านประธาน ฝากไปยังเลขาพรรคประชาธิปัตย์ **ท่านไม่เข้าใจการบริหารราชการบ้านเมือง** รัฐมนตรีว่าการเขามอบให้รัฐมนตรีช่วยกำกับดูแลหน่วยงาน เขาจะเว้นไว้ ๒ เรื่อง เรื่องหนึ่งงบประมาณ เรื่อง ๒ การโยกย้าย ตำแหน่งสำคัญ ๆ เพราะรัฐมนตรีช่วยเซ็นไม่ได้ ของบประมาณผมต้องเซ็น แต่งตั้งโยกย้ายระดับ ๙ ก็ปลัดเขาย้ายระดับ ๑๐ ผมครับตามกฎหมาย

(ปิดเรื่อง) **<u>ทีหลังไม่รู้อย่ามาพูด อ้ายเค้า เดี๋ยวนี้มือตก ไม่รู้ตกไปอยู่ที่ตักหรือเปล่า มือตกมากครับ</u>**" (เสียงสมาชิกหัวเราะ)

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๕๐ เป็นโครงสร้างการบริภาษของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบริภาษนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายสุเทพอภิปรายกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมบริหารงานไม่โปร่งใส กรณีร้อยตำรวจเอกเฉลิมแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในกระทรวงมหาดไทย โดยที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมจะรับผิดชอบเฉพาะเรื่องงบประมาณและการแต่งตั้งโยกย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหลัก ร้อยตำรวจเอกเฉลิมจึงบริภาษตอบโต้นายสุเทพ โดยปิดเรื่องการบริภาษด้วยการเสนอแนะเชิงประชดประชัน สรุปความได้ว่า "ถ้านายสุเทพไม่ทราบข้อเท็จจริงก็ไม่ควรอภิปราย และความสามารถในการอภิปรายของนายสุเทพตกต่ำไปมาก" การปิดเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเท้าความคำพูดของนายสุเทพดังข้อความว่า "คุณสุเทพบอกว่า มอบอำนาจให้นายสิทธิชัยดูแล ส่วนเรื่องงบประมาณและการแต่งตั้ง ให้อยู่ในอำนาจของ มท.๑" เพื่อให้นายสุเทพและผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการหักล้างข้อกล่าวหาเรื่องบริหารงานไม่โปร่งใส สรุปความได้ว่า "เรื่องงบประมาณและการแต่งตั้งโยกย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยตรง" และบริภาษนายสุเทพใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายสุเทพไม่ทราบวิธีการบริหารและจงใจอภิปรายใส่ร้ายร้อยตำรวจเอกเฉลิม และกรณีที่ความสามารถในการอภิปรายของนายสุเทพตกต่ำไปมาก ซึ่งการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องการการปิดเรื่องที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมได้กล่าวไว้

๓.๑.๓ การขอร้อง คือ การที่ผู้บริภาษขอร้องหรือชี้แนะให้ผู้ถูกบริภาษเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการกระทำ จากผลการศึกษาพบการขอร้องในการปิดเรื่องการบริภาษจำนวน ๓๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๘.๓๑ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๕๑

นายประชา ประสพดี (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ นายกรณ์ จาติกวณิช (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานครับ ผมประท้วงตามข้อบังคับ ข้อ ๖๑ ท่านประธานกรุณาให้ผมพูดเหตุผลสั้น ๆ นะครับ อย่าเพิ่งตัดไมค์ผมเนี่ยครับคือ เมื่อกี้ผมนั่งฟังอยู่นะฮะ เอกสารที่นำมาอภิปรายนั้นเป็นเอกสารของ คตส.

(ดำเนินเรื่อง) คตส.ที่เกิดขึ้นในคณะปฏิวัติ แล้วคดีอยู่ในระหว่างการสอบสวน กรณีดังกล่าว ถ้าเราเอาเอกสารมากล่าวนั้นมันไม่เป็นธรรมกับผู้ถูกกล่าวหามันเกิดความเสียหาย ...

(ปิดเรื่อง) ฉะนั้นท่านประธาน*ต้อง*ควบคุมการประชุม คือ วันนี้ถ้าขืนเป็นอย่างนี้ผมก็จะต้องลุกขึ้นประท้วง เพราะผู้อภิปรายไปกล่าวถึงบุคคลภายนอก **มันเปรียบเสมือนภาษิตที่เขาเรียกว่า สุนัขเห่าตัวเองนะครับ** ท่านประธานครับ"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๕๑ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายประชา ประสพดี ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษนายกรณ์ จาติกวณิช ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน ในขณะที่นายกรณ์กำลังอภิปรายกล่าวหาว่านายพานทองแท้ ชินวัตรบุตรชายพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลี่ยงภาษีจากการซื้อขายหุ้นของบริษัท เอสซี แอสเสท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) นายประชาเห็นว่านายกรณ์อภิปรายไม่ตรงประเด็นจึงประท้วงและบริภาษตอบโต้นายกรณ์ โดยปิดเรื่องการบริภาษด้วยการขอร้องให้ประธานวินิจฉัยให้นายกรณ์หยุดกล่าวถึงบุคคลภายนอกโดยไม่จำเป็น การปิดเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเท้าความว่า "นายกรณ์นำเอกสารของคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.) มาอภิปราย" เพื่อให้นายกรณ์และผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคดีความ สรุปความได้ว่า "ข้อมูลที่นายกรณ์นำมาอภิปรายไม่เป็นธรรมกับนายพานทองแท้ เนื่องจากกรณีการซื้อขายหุ้นของบริษัท เอสซี แอสเสท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) กำลังพิจารณาอยู่ในชั้นศาล" และบริภาษตอบโต้นายกรณ์ด้วยการใช้สำนวนไทยว่า "สุนัขเห่าตัวเอง" ซึ่งสื่อความหมายว่า "นายกรณ์และคตส. คือ ฝ่ายเดียวกัน ฉะนั้น การอภิปรายของนายกรณ์จึงขาดความเป็นธรรม" เนื่องจาก คตส. เป็นองค์กรที่แต่งตั้งโดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำการรัฐประหารรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ซึ่งการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการปิดเรื่องที่นายประชาได้กล่าวไว้

ตัวอย่างที่ ๕๒

นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง) บริภาษ นายกรณ์ จาติกวณิช (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "นอกจากนั้นข้อมูลหลาย ๆ อย่าง **ที่ท่านพูดมาก็มีทั้งความจริงบางส่วนหรืออาจจะไม่จริงเลยนะครับ** อย่างท่านบอกว่า ผมไปทำงานของ ก.ล.ต. หลายครั้ง

(ดำเนินเรื่อง) ผมเรียนได้เลยครับ ตั้งแต่มารับผิดชอบในตำแหน่งหน้าที่นี้ *ไม่เคยไปประชุม*ในที่ประชุมกรรมการ ก.ล.ต. *ไม่เคยไป*ในงานที่ก.ล.ต.จัด **เข้าใจว่าท่านคงสับสน** ระหว่าง ก.ล.ต. คือสำนักงานคณะกรรมการกำกับตลาดหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ กับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คนละหน่วยงานครับ ... ในเรื่องอื่น ๆ โดยเฉพาะเรื่องท้ายสุดที่ท่านเล่าให้ฟังก็เรียนว่า ท่านมีข้อมูลที่บอกว่า ได้รับส่งผ่านมามาก **ก็ต้องบอกว่ามีข้อมูลอีกหลายอย่างที่ท่านอาจจะยังไม่รู้** คือ ถ้าถามว่า ถ้าผมมีความประสงค์ที่จะปลดท่านผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ตามที่มีข่าวลือกันมาเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลานั้น ผม*ไม่ต้องรอ*มาถึงวันนี้หรอกครับ ... เพราะฉะนั้น ถ้าหากรัฐบาลที่มาหลังการเลือกตั้งซึ่งพรรคการเมืองส่วนใหญ่ก็ประกาศว่า จะต้องยกเลิกมาตรการกันสำรอง ๓๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้น เมื่อเข้ามาก็คงไม่วายจะต้องปลดท่านผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ...

(ปิดเรื่อง) ดังนั้น เรื่องราวต่าง ๆ ถ้าท่านเป็นรัฐมนตรีเงาจริง ท่าน*โปรดกรุณา*ติดตามข้อมูลให้ครบถ้วน บางเรื่องท่านอาจจะได้ฟังมา แต่ถ้าหากได้มีโอกาสตรวจสอบข้อมูลทั้งหมด ก็จะได้รู้ว่าที่มาที่ไปเป็นอย่างไร"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๕๒ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังบริภาษนากรณ์ จาติกวณิช ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายกรณ์อภิปรายกล่าวหาว่านายแพทย์สุรพงษ์บริหารงานไม่โปร่งใส กรณีสนับสนุนให้คนที่กำลังถูกฟ้องร้องคดีเรื่องการทุจริตเข้าดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และการทำงานระหว่างกระทรวงการคลังกับธนาคารแห่งประเทศไทยเกิดความขัดแย้ง นายแพทย์สุรพงษ์จึงบริภาษตอบโต้นายกรณ์ โดยปิดเรื่องการบริภาษด้วยการขอร้อง สังเกตได้จากคำว่า "โปรดกรุณา" สรุปความได้ว่านายกรณ์ควรติดตามและตรวจสอบข้อมูลก่อนจะการอภิปราย การปิดเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการบริภาษสรุปความได้ว่า "การอภิปรายของนายกรณ์ที่ผ่านมามีข้อเท็จจริงเพียงบางส่วนหรือไม่มีข้อเท็จจริง" และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการหักล้างข้อกล่าวหาเรื่องบริหารงานไม่เป็นธรรมและความขัดแย้ง สังเกตได้จากรูปประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความปฏิเสธว่า "ไม่เคยไปประชุม" และ "ไม่

ต้องรอ” สรุปความได้ว่า “นายแพทย์สุรพงษ์ไม่เคยเข้าประชุมในคณะกรรการ ก.ล.ต. และไม่มีความขัดแย้งเรื่องการทำงานกับกับธนาคารแห่งประเทศไทย เนื่องจากถ้ามีความขัดแย้งจริง นายแพทย์สุรพงษ์คงปลดผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยไปแล้ว” และบริภาษนายกรณ์ใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายกรณ์ใช้ข้อมูลเท็จในการอภิปราย และกรณีที่นายกรณ์นำข้อมูลที่ขาดความครบถ้วนมาอภิปราย ซึ่งการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการปิดเรื่องที่นายแพทย์สุรพงษ์ได้กล่าวไว้

๓.๑.๔ การเสนอแนะเชิงโน้มน้าว คือ การที่ผู้บริภาษเสนอแนะหรือโน้มน้าวให้ผู้ถูกบริภาษเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการกระทำ จากผลการศึกษาพบการเสนอแนะเชิงโน้มน้าวในการปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๓๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๗.๖๒ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๕๓
นายธีระ สลักเพชร (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) และ
นายนพดล ปัทมะ (รมว.ต่างประเทศ)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธาน ปี ๒๕๐๕ เกิดวิกฤตแตกแยก ระหว่างคนไทยกับคนชาวเขมร ต้นเหตุมาจากเขาพระวิหาร

(ดำเนินเรื่อง) ผมว่าถ้าเราปรับวิกฤตให้เป็นโอกาส เอากรณีของเขาพระวิหารจะขึ้นมรดกโลกเนี่ย ถ้าเราขอขึ้นร่วมกันบริหารจัดการร่วมกัน มันจะทำให้ชาวไทยและชาวกัมพูชาของคนทั้งสองประเทศเนี่ยมารวมใจกันอีกครั้งนึง ความแตกแยกที่ระหกระแหงกันมากว่า ๔๐ ปีเนี่ยจะหายไป ถ้ามองมุมกลับคิดกลับไปนะครับ ผมว่ามันดีเหมือนกันที่การตัดสินของศาลโลกครั้งนั้นไม่ได้เอาเขตแดนเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ว่าให้บ้านน้องได้เขาพระวิหาร บ้านพี่ได้บริเวณโดยรอบ นั้นหมายถึงว่าพี่กับน้อง ไทยกับกัมพูชาเนี่ยต้องอยู่คู่กัน ต้องอยู่ด้วยกันตราบนานเท่านั้น เพราะฉะนั้นการขึ้นทะเบียนร่วมกันเนี่ย บริหารร่วมกันเนี่ยความสัมพันธ์ที่เคยแตกแยกหรือหมางเมินจะกลับมาดีเหมือนเดิม ท่านเห็นไหมครับความระหองระแหงเนี่ย เมื่อไม่กี่ปีเนี่ย ๒ ๓ ปีที่ผ่านมานะครับ ที่สถานทูตเราถูกเผาที่กรุงพนมเปญ นิดเดียวก็สะกิดแล้วครับ และวันนี้ก็เช่นเดียวกันที่รัฐบาลท่านนายกกับท่านนพดลตัดสินใจในกรณีทำเขาพระวิหารเนี่ย **<u>จะสร้างความแตกแยกให้คนไทยกับคนเขมรอีกครั้งหนึ่ง</u>**

(ปิดเรื่อง) ผมมองว่าถ้าหากว่าคิดมาทบทวนแล้วทำยังไง ที่ท่านชายสุขุมพันธ์ได้นำเสนอ ๓ ๔ แนวทางแล้วครับ ทำยังไงให้เรามา*เสนอร่วมกัน* จะสามารถรวมใจกันของคนทั้งสองประเทศอีกครั้งหนึ่งแล้วปัญหาเรื่องการปักปันเขตแดน ก็สามารถแก้ด้วยความสมานฉันท์"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๕๓ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายธีระ สลักเพชร ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีและนายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายธีระปิดเรื่องการบริภาษด้วยการเสนอแนะเชิงโน้มน้าวให้นายสมัครและนายนพดลทบทวนเรื่องการตัดสินใจให้ประเทศไทยเสนอการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกร่วมกับประเทศกัมพูชา และจะไม่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ การปิดเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเท้าความว่า "สาเหตุความขัดแย้งระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชามาจากปราสาทพระวิหาร" และมีหัวเรื่องย่อยแทรกอยู่ในการเท้าความ ได้แก่ "ปราสาทพระวิหาร" และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการเสนอแนะ สรุปความได้ว่า "ประเทศไทยควรขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกร่วมกับประเทศกัมพูชา" และบริภาษนายสมัครและนายนพดลในประเด็นที่นายสมัครและนายนพดลตัดสินใจผิดพลาด กรณีสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชาเสนอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกฝ่ายเดียวและทำให้ประเทศไทยเสียอธิปไตยรอบปราสาทพระวิหาร ซึ่งการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการปิดเรื่องที่นายธีระได้กล่าวไว้

ตัวอย่างที่ ๕๔

นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

(เปิดเรื่อง) "เมื่อรัฐมนตรีว่าการพาณิชย์ประกาศจะเอาข้าวส่วนหนึ่งจาก ๒.๑ ล้านตัน มาใส่ถุง

(ดำเนินเรื่อง) ท่านก็เลยทำจริง ๆ ขายธงฟ้าแค่ ๓ แสนถุง ๑ พัน ๕ ร้อยตันแค่นั้นเอง แต่ความคาดหวังของต่างชาติเขารู้สึกว่า ประเทศไทยมีสต๊อก ๒.๑ ล้านตัน และนโยบายของรัฐบาลไทยกำลังจะกดราคาข้าวในประเทศให้ต่ำลง อะไรเกิดขึ้นเมื่อเค้าคาดหวังอย่างนั้น เขาหยุดซื้อ เขาชะลอการซื้อ ชะลอออร์เดอร์ เขารอให้ราคาต่ำแล้วเขาก็ออร์เดอร์ เมื่อผู้ส่งออกไม่ได้รับออร์เดอร์ ระบายข้าวไม่ได้ โรงสีทำอย่างไรครับ ไม่ซื้อข้าวชาวนา แล้วชาวนาเป็นอย่างไร**หลังจากที่ท่านทำตกทะลุตลาด** ท่านเห็นไหมครับว่า มันไม่ได้นะครับ นี่มันจะใช้เหมือนกับพวกนักปั่นหุ้นมาใช้ไม่ได้ **ขายข้าวไม่ใช่ขายรถโตโยต้านะ มาใช้วิธีเดียวกันไม่ได้นะน้องรัก** ...

(ปิดเรื่อง) นี่ผมยกตัวอย่างให้ท่านฟังว่า ท่านต้องรู้ความหมายของคำว่า เอ็กเพคเทชั่น การคาดหวัง การพูดจึงต้องระมัดระวังอย่างยิ่ง ... รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ต้องระมัดระวังในการพูด จะไปใช้วิธีในการที่ใช้มาอย่างในการอาชีพอย่างอื่นมันไม่ได้ครับมันคนละอย่าง นี่ผมกราบเรียนไว้นะครับว่า มันสร้างความเสียหายได้"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๕๔ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายไตรรงค์ปิดเรื่องการบริภาษด้วยการเสนอแนะเชิงโน้มน้าวให้นายมิ่งขวัญระมัดระวังเรื่องคำพูด เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อระบบการซื้อขายข้าวของประเทศได้ การปิดเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเท้าความว่า "นายมิ่งขวัญประกาศว่าจะนำข้าวในคลังสินค้ามาทำข้าวถุง" เพื่อให้นายมิ่งขวัญและผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผลกระทบจากนโยบายข้าวถุงธงฟ้า สรุปความได้ว่า "การที่นายมิ่งขวัญประกาศจะนำข้าวในคลังสินค้ามาทำข้าวถุงธงฟ้าขายภายในประเทศที่มีราคาถูกมากเมื่อเทียบกับราคาการซื้อขายข้าวระหว่างประเทศ จึงทำให้นักลงทุนต่างชาติชะลอการซื้อขายเพื่อรอให้ราคาข้าวระหว่างประเทศต่ำลงตามราคาข้าวในประเทศไทย" และบริภาษนายมิ่งขวัญในประเด็นที่นายมิ่งขวัญบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพและไม่มองเหตุการณ์ล่วงหน้าเรื่องราคาข้าว ซึ่งการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการปิดเรื่องที่นายไตรรงค์ได้กล่าวไว้

๓.๑.๕ การแสดงความคิดเห็น คือ การที่ผู้บริภาษแสดงความคิดเห็นหรือทัศนะส่วนตนที่มีต่อการบริภาษ จากผลการศึกษาพบการแสดงความคิดเห็นในการปิดเรื่องการบริภาษจำนวน ๓๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๗.๑๖ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๕๕

นายบัญญัติ บรรทัดฐาน (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานครับ คำโอดครวญเรื่องเข้ามาทำหน้าที่เพียง ๔ เดือน ก็จะขับไล่กันแล้ว

(ดำเนินเรื่อง) แน่นอนครับระยะเวลาเพียง ๔ เดือนอาจจะเป็นระยะเวลาที่ยังสั้นอยู่ **ระยะเวลา ๔ เดือนของรัฐบาลนี้ก็อาจจะทำอะไรที่ไม่เป็นมรรคเป็นผล** ในการแก้ไขปัญหาของประเทศในการแก้ไขปัญหาวิกฤตของประชาชนมากนัก แต่ว่าระยะเวลาเพียง ๔ เดือนที่ผ่านมาผม

คิดว่าใครก็ตามที่ติดตามพฤติกรรมของรัฐบาลนี้มาโดยตลอด ดูแล้ว ไม่สบายใจกันทั้งนั้นแหละครับ ในขณะที่ **๔ เดือน ยังไม่ได้ทำประโยชน์มากนัก** แต่ **๔ เดือนเป็น ๔ เดือนของการสร้างปัญหา ที่มีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงมากขึ้น**

(ปิดเรื่อง) ผม*คิดว่า*ตรงนี้ต่างหากครับ ที่ทำให้พรรคฝ่ายค้านจำเป็นต้องยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลนี้ เราไม่สามารถที่จะไว้วางใจท่านนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอีก ๗ คนได้ครับ ขอบพระคุณท่านประธานครับ"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๕๕ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี นายบัญญัติปิดเรื่องการบริภาษด้วยการแสดงความคิดเห็น สังเกตได้จากคำว่า "คิดว่า" สรุปความได้ว่า "นายบัญญัติคิดว่าการที่พรรคฝ่ายค้านยื่นญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจฯ เนื่องจากการบริหารประเทศของนายสมัครในช่วง ๔ เดือนที่ผ่านมาได้สร้างความเสียหายให้แก่ประเทศ" การปิดเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเท้าความคำพูดของนายสมัคร สรุปความได้ว่า "ก่อนจะมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจนายสมัครเคยให้สัมภาษณ์ว่ารัฐบาลเพิ่งบริหารประเทศได้ ๔ เดือนฝ่ายค้านก็จะอภิปรายขับไล่รัฐบาลแล้ว" เพื่อให้นายสมัครและผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ จากการบริหารประเทศของนายสมัครในช่วงระยะเวลา ๔ เดือน และบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพในช่วงระยะเวลา ๔ เดือน ซึ่งการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการปิดเรื่องที่นายบัญญัติได้กล่าวไว้

ตัวอย่างที่ ๕๖

นายกุเทพ ใสกระจ่าง (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ นายชวน หลีกภัย (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "ครับท่านประธาน กระผมกุเทพ ใสกระจ่าง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีษะเกษ พรรคพลังประชาชน ด้วยความเคารพท่านประธาน และท่านผู้อาวุโสที่อภิปรายนะครับ ... ก็ต้องกราบเรียนไว้ก่อนครับว่า วันนี้ท่านผู้อภิปรายได้อ่านเอกสารยาวติดต่อกัน

(ดำเนินเรื่อง) โดยบรรทัดฐานของที่ประชุมว่าไม่ให้อ่านโดยไม่จำเป็น นั่นเป็นส่วนหนึ่งนะครับ เราเห็นว่าผิดข้อบังคับครับท่านประธานครับ ... เรื่องที่สองในเรื่องวนเวียน แล้วก็ค่อนข้างสับสน ต้องกราบเรียนนะครับ ผมได้ติดตามท่านผู้นำ เอ่ออดีตผู้นำฝ่ายค้าน และอดีตนายกรัฐมนตรี

(ปิดเรื่อง) ผม*คิดว่า*วันนี้**ท่านกำลังสร้างบรรทัดฐานที่ทำให้พวกเรารู้สึกว่า ไม่เคารพข้อบังคับเท่าที่ควร** *เรา**เห็นว่า*ผิดข้อบังคับครับท่านประธานครับ"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๕๖ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายกุเทพ ใสกระจ่าง ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษนายชวน หลีกภัย ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน ในขณะที่นายชวนกำลังอภิปรายกล่าวหาว่านายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี ไม่มีวุฒิภาวะด้านการใช้วาจา กรณีให้สัมภาษณ์เรื่องผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ตากใบ โดยนายชวนได้อ่านเอกสารประกอบการอภิปราย นายกุเทพเห็นว่านายชวนอภิปรายโดยการอ่านเอกสารนานเกินไป เนื่องจากขัดกับข้อบังคับการประชุมสภาฯที่ห้ามสมาชิกอ่านเอกสารโดยไม่จำเป็น นายกุเทพจึงบริภาษโดยปิดเรื่องการบริภาษด้วยการแสดงความคิดเห็น สังเกตได้จากคำว่า "คิดว่า" และ "เห็นว่า" สรุปความได้ว่า "นายกุเทพคิดว่าการอภิปรายโดยการอ่านเอกสารของนายชวนเป็นการสร้างบรรทัดฐานที่ไม่ถูกต้องในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ" การปิดเรื่องดังกล่าวขยายความจากการเปิดเรื่องด้วยการเท้าความว่า "การอภิปรายของนายชวนที่ผ่านมาเป็นการอ่านเอกสาร" เพื่อให้นายชวนและผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการให้ข้อมูลทั่วไปเรื่องข้อบังคับ สรุปได้ว่าว่า "ข้อบังคับการอภิปรายห้ามสมาชิกอ่านเอกสารโดยไม่จำเป็น" และบริภาษนายชวนในประเด็นที่นายชวนสร้างบรรทัดฐานที่ผิดในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ จากการอภิปรายโดยอ่านเอกสารเป็นเวลานานเกินความจำเป็น ซึ่งการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่องและการบริภาษประเด็นในดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการปิดเรื่องที่นายกุเทพได้กล่าวไว้

๓.๒ บทจบ คือ การที่ผู้บริภาษใช้ข้อความเพื่อยุติการบริภาษ พบเพียงลักษณะเดียว ได้แก่

๓.๒.๑ การขอบคุณ คือ การที่ผู้บริภาษยุติการบริภาษ ด้วยการขอบคุณประธานในที่ประชุม ซึ่งผู้บริภาษใช้เพื่อปิดการบริภาษในทันทีและทำให้การบริภาษครั้งนั้นเป็นที่จดจำและสร้างความขบขัน จากผลการศึกษาพบการขอบคุณในการปิดเรื่องการบริภาษ จำนวน ๑๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๙ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๕๗

นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) บริภาษ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “แล้วผมย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า ผมไม่ต้องตอบแทนบุญคุณใคร

(ดำเนินเรื่อง) ถ้าจะมีใครตอบแทนบุญคุณผมนั้น บางทีผมก็บอกว่าไม่รับ แต่ผมไม่ทำงาน ๔ ปี ประทานโทษ ๔ เดือน เพื่อจะสนองบุญคุณใคร แล้วที่ปรารภบอก ๔ เดือนบ้านเมืองจะแย่อยู่แล้ว ถ้า ๔ ปีจะเป็นยังไง ผมฟังแล้วผมก็คิดว่า อ๋อ **แค่ ๔ เดือนยังทนรอไม่ได้ แล้วถ้า ๔ ปีจะทนไหวไหมครับเนี่ย**

(ปิดเรื่อง) ขอบคุณครับ” (เสียงสมาชิกหัวเราะ)

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๕๗ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี บริภาษนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายอภิสิทธิ์อภิปรายกล่าวหาว่านายสมัครเป็นนอมินีของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตรอดีตนายกรัฐมนตรีจึงต้องตอบแทนพระคุณพันตำรวจโททักษิณ และการบริหารประเทศของนายสมัครเพียง ๔ เดือนทำให้ประเทศได้รับความเสียหายจึงไม่ควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป นายสมัครจึงบริภาษตอบโต้นายอภิสิทธิ์ โดยปิดเรื่องการบริภาษด้วยการขอบคุณ ดังข้อความว่า “ขอบคุณครับ” การปิดเรื่องดังกล่าวสืบเนื่องจากการเปิดเรื่องด้วยการยืนยันว่า “นายสมัครไม่ต้องตอบแทนบุญคุณใคร” และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการหักล้างข้อกล่าวหาเรื่องนอมินีและการบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ สังเกตได้จากรูปประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความปฏิเสธว่า “ไม่ทำงาน...เพื่อตอบแทนบุญคุณใคร” สรุปความได้ว่า “นายสมัครไม่ต้องตอบแทนบุญคุณใครทั้งสิ้น” และบริภาษนายอภิสิทธิ์ในประเด็นที่นายอภิสิทธิ์ต้องการเป็นนายกรัฐมนตรีมาก การขอบคุณนอกจากทำให้การบริภาษครั้งนั้นเป็นที่จดจำและสร้างความขบขันแล้ว ยังปิดโอกาสไม่ให้นักการเมืองฝ่ายค้านประท้วงหรือแสดงความเห็นต่อ

ตัวอย่างที่ ๕๘

นายเจะอามิง โตะตาหยง (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานที่เคารพ กระผมเจะอามิง โตะตาหยง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนราธิวาส พรรคประชาธิปัตย์ ในกรณีเหตุการณ์ของผู้เสียชีวิตตากใบ เป็นเรื่องที่อยู่ในพื้นที่ที่ผมรับผิดชอบอยู่

(ดำเนินเรื่อง) ผมขออนุญาตเรียนอย่างนี้ครับว่า สิ่งที่ท่านนายกสมัครได้สัมภาษณ์ ความรู้สึกของพี่น้องประชาชน เค้ามีความรู้สึกต่อท่านนายกครับ เค้ามีความรู้สึกครับ **เค้ามีความรู้สึก**

<u>นายกไม่ให้เกียรติ และไม่รักษาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเขา</u> โดยเฉพาะในประเด็นที่ท่านนายกได้ไปพูดถึงว่า “คนเสียชีวิตเพราะเดือนอะไรนั้นไม่รู้ เสียชีวิตเพราะไม่ได้ทานอาหาร” ผมเรียนอย่างนี้ครับว่า การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้จากความไม่รู้เนี่ยครับ นำไปสู่ปัญหาเพิ่มขึ้น สิ่งที่ท่านนายกชวน ท่านที่ปรึกษาได้พูดถึง นั้นเป็นข้อเท็จจริง **<u>การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถ้าไม่รู้จริง ก็ควรพูดน้อย ๆ หน่อย</u>**

(ปิดเรื่อง) <u>ขอบคุณครับ</u>” (เสียงสมาชิกหัวเราะ)

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๕๘ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายเจะอามิง โตะตาหยง ผู้ประท้วงฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายสมัครอภิปรายหักล้างข้อกล่าวหาเรื่องการให้สัมภาษณ์ ซึ่งนายชวนอภิปรายกล่าวหาว่านายสมัครให้สัมภาษณ์ไม่ตรงตามข้อเท็จจริง จากการให้สัมภาษณ์เรื่องผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ตากใบ นายเจะอามิงจึงประท้วงนายสมัคร โดยปิดเรื่องการบริภาษด้วยการขอบคุณ ดังข้อความว่า “ขอบคุณครับ” การปิดเรื่องดังกล่าวสืบเนื่องจากการเปิดเรื่องด้วยการเพิ่มความน่าเชื่อถือ สรุปความได้ว่า “เหตุการณ์ตากใบอยู่ในพื้นที่ที่นายเจะอามิงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” ซึ่งสื่อความว่านายเจะอามิงรู้เรื่องเหตุการณ์ตากใบเป็นอย่างดี เพื่อให้นายสมัครและผู้ฟังการอภิปรายเชื่อถือ และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการอ้างหลักฐานคำพูดของนายสมัครที่ได้ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวเรื่องผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ตากใบ และบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครพูดในสิ่งที่ไม่เป็นจริง

ทั้งนี้ การปิดเรื่องการบริภาษโดยการขอบคุณ นอกจากจะทำให้การบริภาษครั้งนั้นเป็นที่จดจำแล้ว ยังทำให้ผู้ฟังการอภิปรายรู้สึกขบขันในเวลาเดียวกัน ซึ่งเสียงหัวเราะดังกล่าวยังทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจหรือโกรธมากขึ้นอีกด้วย เนื่องจากเสียงหัวเราะที่เกิดจากความขบขันของผู้ฟังการอภิปรายเปรียบเสมือนเครื่องทิ่มแทงใจให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจมากขึ้น

(พรรณธร ครุธเนตร, ๒๕๔๗: ๑๐๙)

จากผลการศึกษาการปิดเรื่องการบริภาษทั้ง ๖ ชนิดดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปภาพรวมชนิดการปิดเรื่องการบริภาษ เป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๐ จำนวนชนิดการปิดเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย

ที่	ชนิดการปิดเรื่องการบริภาษ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
๑	การสรุป	๒๕๕	๕๘.๘๙
๒	การเสนอแนะเชิงประชดประชัน	๕๙	๑๓.๖๓
๓	การขอร้อง	๓๖	๘.๓๑
๔	การเสนอแนะเชิงโน้มน้าว	๓๓	๗.๖๒
๕	การแสดงความคิดเห็น	๓๑	๗.๑๖
๖	การขอบคุณ	๑๙	๔.๓๙
	รวม	๔๓๓	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๐ แสดงว่าการปิดเรื่องการบริภาษที่นักการเมืองไทยใช้มากที่สุด คือ การสรุป จำนวน ๒๕๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘๙ รองลงมา คือ การเสนอแนะเชิงประชดประชัน จำนวน ๕๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๓ การขอร้อง จำนวน ๓๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๘.๓๑ การเสนอแนะเชิงโน้มน้าว จำนวน ๓๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๗.๖๒ การแสดงความคิดเห็น จำนวน ๓๑ ครั้งคิดเป็นร้อยละ ๗.๑๖ และการปิดเรื่องการบริภาษที่นักการเมืองไทยใช้น้อยที่สุด คือ การขอบคุณ จำนวน ๑๙ ครั้งคิดเป็นร้อยละ ๔.๓๙

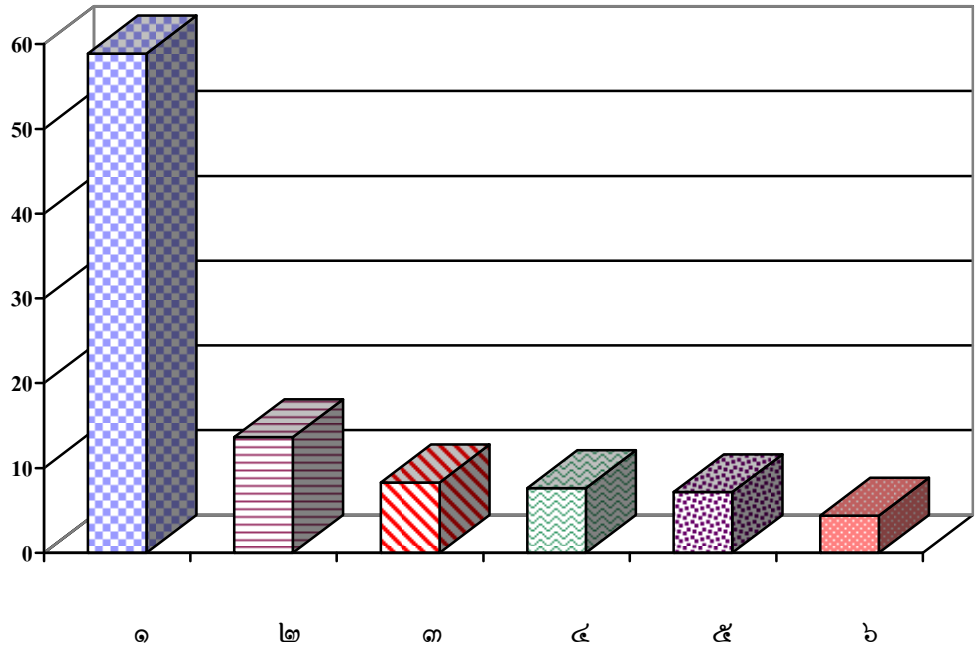

ภาพที่ ๕ แผนภูมิแสดงจำนวนชนิดการปิดเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย

๑ = การสรุป	๔ = การเสนอแนะเชิงโน้มน้าว
๒ = การเสนอแนะเชิงประชดประชัน	๕ = การแสดงความคิดเห็น
๓ = การขอร้อง	๖ = การขอบคุณ

จากผลการศึกษาชนิดการปิดเรื่องการบริภาษของนักการเมืองไทย แสดงให้เห็นว่าการสรุปเป็นวิธีการปิดเรื่องการบริภาษที่ผู้บริภาษนิยมใช้มากที่สุด เป็นเพราะการสรุปเป็นการเน้นย้ำประเด็นที่ใช้ในการบริภาษ ซึ่งทำให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายเข้าใจประเด็นในการบริภาษอีกครั้งหนึ่ง และยังทำให้การบริภาษหนักแน่นมากยิ่งขึ้น

ในส่วนการปิดเรื่องด้วยการเสนอแนะเชิงประชดประชัน ผู้บริภาษนิยมใช้รองลงมาจากการสรุป ซึ่งการเสนอแนะเชิงประชดประชัน นอกจากจะทำให้ผู้บริภาษมีภาพลักษณ์เป็นนักการเมืองที่สร้างสรรค์ เนื่องจากไม่ได้มุ่งเจตนาบริภาษเพียงอย่างเดียว ยังทำให้ผู้บริภาษได้บริภาษก่อนจะสิ้นสุดการบริภาษ และข้อมูลในการเสนอแนะเชิงประชดประชันล้วนเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้ถูกบริภาษ

ในส่วนการปิดเรื่องด้วยการขอร้อง ผู้บริภาษใช้การขอร้องใน ๒ ลักษณะ ได้แก่ ขอร้องประธานในประที่ชุม และขอร้องผู้ถูกบริภาษ ในการขอร้องประธานในที่ประชุม มักปรากฏใช้กับผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาล ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่ผู้ประท้วงจะต้องพูดกับประธานในที่ประชุม และผู้บริภาษใช้การขอร้องเพื่อให้ผู้ถูกบริภาษเปลี่ยนแปลงหรือหยุดการกระทำ โดยให้ประธานในที่ประชุมดำเนินการตามคำขอร้อง ส่วนการขอร้องผู้ถูกบริภาษ มักจะปรากฏใช้กับผู้บริภาษที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี หลังจากที่ถูกบริภาษมาก่อนหน้า ทั้งนี้ในความเห็นของผู้วิจัย ผู้บริภาษใช้วิธีนี้เพื่อเพิ่มความเห็นใจจากผู้ฟังการอภิปราย เนื่องจากการขอร้องเป็นการแสดงว่าผู้บริภาษยอมรับว่าตนมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ถูกบริภาษ ทั้งที่ผู้บริภาษดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมือง

ในส่วนการปิดเรื่องด้วยการเสนอแนะเชิงโน้มน้าว ผู้บริภาษใช้เพื่อเสนอแนะหรือโน้มน้าวให้ผู้ถูกบริภาษเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งการเสนอแนะเชิงโน้มน้าวจะแตกต่างกับการเสนอแนะในเชิงประชดประชัน ตรงที่การเสนอแนะในเชิงโน้มน้าว ผู้บริภาษจะไม่แฝงเจตนาบริภาษและเนื้อหาที่แนะนำจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ถูกบริภาษ ถือเป็นการอภิปรายในลักษณะที่สร้างสรรค์ ซึ่งทำให้ผู้บริภาษมีภาพลักษณ์ที่ดีในทัศนะของผู้ฟังการอภิปราย เนื่องจากผู้บริภาษมิได้มีเจตนาบริภาษเพียงอย่างเดียว

ในส่วนการปิดเรื่องด้วยการแสดงความคิดเห็น ผู้บริภาษใช้เพื่อปิดเรื่องการบริภาษโดยแสดงความคิดเห็นส่วนตนที่มีต่อผู้ถูกบริภาษ ซึ่งการแสดงความคิดเห็นมักจะปรากฏคำว่า “คิดว่า เห็นว่า” ในความเห็นของผู้วิจัย การปิดเรื่องโดยการแสดงความคิดเห็นมีความคล้ายคลึงกับการสรุป และสาเหตุที่ผู้บริภาษนิยมใช้การแสดงความคิดเห็นน้อยกว่าการสรุปเป็นเพราะการแสดงความคิดเห็นเป็นการปิดเรื่องการบริภาษที่มีความหนักแน่นน้อยกว่าการสรุป เนื่องจากการแสดงความคิดเห็นเป็นเพียงความเห็นส่วนบุคคลของผู้บริภาษเท่านั้น

ในส่วนการปิดเรื่องด้วยการขอบคุณ เป็นการปิดเรื่องการบริภาษที่ผู้บริภาษนิยมใช้น้อยที่สุด เป็นเพราะการขอบคุณจะเกิดขึ้นเฉพาะตอนที่ผู้บริภาษจะสิ้นสุดการอภิปราย และมีข้อสังเกตว่าผู้บริภาษจะใช้การขอบคุณต่อท้ายถ้อยคำบริภาษที่ทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจและเสียหน้ามากกับการบริภาษในครั้งนั้น ซึ่งส่งผลให้การบริภาษครั้งนั้นเป็นที่จดจำ และสร้างความขบขันให้แก่ผู้ฟังการอภิปรายอีกด้วย

โครงสร้างการบริภาษที่ไม่ปรากฏการปิดเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าโครงสร้างการบริภาษที่ไม่ปรากฏการปิดเรื่อง มีจำนวน ๒๒ โครงสร้าง คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๔ และเกิดจากสาเหตุ ๒ ประการ ได้แก่ การขัดจังหวะการบริภาษ และความจงใจของผู้บริภาษ ดังต่อไปนี้

๑. **การขัดจังหวะการบริภาษ** คือ การที่ผู้บริภาษกำลังบริภาษ แต่ถูกขัดจังหวะการบริภาษและไม่ปรากฏข้อความที่แสดงการปิดเรื่อง จากผลการศึกษาพบโครงการการบริภาษที่ไม่ปรากฏการปิดเรื่อง ที่เกิดจากการขัดจังหวะการบริภาษ จำนวน ๑๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๐๙ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๕๙
นายศุภชัย โพธิ์สุ (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ นายอลงกรณ์ พลบุตร (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมศุภชัย โพธิ์สุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครพนม พรรคพลังประชาชนครับ ขอประท้วงผู้ที่กำลังจะอภิปรายครับ ถ้าหากท่านยังไม่เลิกพฤติกรรมอย่างนี้เนี่ยจะอภิปรายต่อไม่ได้ครับ เพราะ**ตลอดเวลาท่านเสียดสีถึงบุคคลอื่นภายนอก ท่านหยิบประเด็นต่าง ๆ โยงใยเข้าหากันจนหมด**

(ดำเนินเรื่อง) ตอนนี้ท่านจะพูดเรื่องไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเรื่องเขาพระวิหาร ท่านก็เอาประเด็นเรื่องเขาพระวิหารมาพูดกันสิว่า เสียอธิปไตยตรงไหน รัฐมนตรีผิดพลาดตรงไหน นายกผิดพลาดตรงไหน นี่คุณอภิปรายโยงใยไปยังผู้นำประเทศอื่น โยงใยไปถึงท่านรองนายกรัฐมนตรีไปร่วมเปิด ท่านรับเชิญจากต่างประเทศไปเปิดก็ไปเปิดจะเป็นอะไรไป **ไปโยงให้เสียหายกันจนหมดเลย** ถ้าเป็นอย่างงี้ยอมกันไม่ได้แล้วครับ **มันเหมือนกับพันธมิตรประชาธิปัตย์อภิปรายที่สนามหลวงที่สะพานมัฆวาน** (เสียงนายศุภชัยพูดในสภา)

[ประธาน] ผมว่าพอแล้วครับ คุณศุภชัยพอแล้วครับ ก็พอหอมปากหอมคอ ผมก็ขอวินิจฉัย นะครับ ก็ผมจะเรียนร้องขอไปยังผู้อภิปรายนะครับ ขอความกรุณาให้อยู่ในกรอบที่ผมขอร้องครับ ส่วนที่ท่านพูดไปถึงบุคคลภายนอกที่ประเทศเขมรนั้น ท่านก็ชี้ให้เขาทุกอย่างครับ อันนี้ผมก็ฟังครับ ในฐานะที่กระผมอยู่ติดชายแดนนะครับ ก็ฟังอยู่ตลอด ท่านชี้ตลอดว่าเค้าได้ประโยชน์จากประเทศไทยเยอะนะครับ แต่ว่างบประมาณที่ได้ไปนั้นก็ผ่านสภาผู้แทนราษฎร กระผมว่าอย่า อยู่ในกรอบดีกว่าครับ ขอความกรุณาอภิปรายต่อครับ"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๕๙ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายศุภชัย โพธิ์สุ ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษนายอลงกรณ์ พลบุตร ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน ขณะที่นายอลงกรณ์กำลังอภิปราย

กล่าวหาว่านายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ รองนายกรัฐมนตรีและนายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศบริหารราชการไม่โปร่งใส กรณีนายสมชายและนายนพดลกับนายกรัฐมนตรีของประเทศกัมพูชาร่วมเป็นประธานในพิธีเปิดถนนหมายเลข ๔๘ และสะพาน ๔ แห่งที่เชื่อมจังหวัดตราดไปจังหวัดเกาะกง เมืองสะแรอัมเบิน ประเทศกัมพูชา ซึ่งรัฐบาลสมัยพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีให้การสนับสนุนงบประมาณแบบให้เปล่า นายศุภชัยเห็นว่าการอภิปรายของนายอลงกรณ์ผิดข้อบังคับการประชุม เนื่องจากนายอลงกรณ์เอ่ยชื่อบุคคลภายนอกโดยไม่จำเป็น และระหว่างการบริภาษประธานในที่ประชุมได้ขัดจังหวะการอภิปรายจึงทำให้โครงสร้างดังกล่าวไม่ปรากฏการปิดเรื่อง ในส่วนการบริภาษนายศุภชัยเปิดเรื่องการบริภาษด้วยการบริภาษนายอลงกรณ์ในประเด็นที่นายอลงกรณ์อภิปรายผิดข้อบังคับการประชุมจากการเอ่ยถึงบุคคลภายนอกในปริบทนี้ หมายถึง สมเด็จฮุนเซ็น นายกรัฐมนตรีประเทศกัมพูชา และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการแนะนำให้นายอลงกรณ์อภิปรายให้ตรงกับญัตติที่เขียนไว้ และไม่ควรเอ่ยถึงบุคคลภายนอกโดยไม่จำเป็น และบริภาษนายอลงกรณ์ในประเด็นที่การอภิปรายของนายอลงกรณ์ทำให้เกิดความเสียหายระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา ซึ่งการดำเนินเรื่องและการบริภาษในประเด็นดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่อง ทั้งนี้นายศุภชัยยังบริภาษนายอลงกรณ์ด้วยการเล่นคำ (ผู้วิจัยจะอธิบายโดยละเอียดในข้อ ๒.๑.๒.๑๐) ได้แก่ “พันธมิตรประชาธิปัตย์” ซึ่งมาจากคำว่า “พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย” และ “พรรคประชาธิปัตย์” เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายอลงกรณ์ในประเด็นที่การอภิปรายของนายอลงกรณ์มีเนื้อหาเหมือนกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) เพื่อสื่อความหมายว่านายอลงกรณ์เป็นพวกเดียวกับกลุ่มพันธมิตรฯ เพื่อให้นายอลงกรณ์และนักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์รู้สึกเจ็บใจกับข้อกล่าวหาดังกล่าว เนื่องจากพรรคประชาธิปัตย์เคยปฏิเสธว่าพรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้เป็นพวกเดียวกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

ตัวอย่างที่ ๖๐

นายจตุพร พรหมพันธุ์ (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ นายเทพไท เสนพงศ์ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานที่เคารพ กระผมจตุพร พรหมพันธุ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในระบบสัดส่วน พรรคพลังประชาชน ผมพยายามตั้งใจที่จะประท้วงให้น้อยที่สุดเท่ากับความจำเป็น แต่ญัตติของฝ่ายค้านที่ยื่นมายังประธานสภาผู้แทนราษฎรนั้นเป็นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี สิ่งที่นายเทพไท เสนพงศ์ได้อภิปรายอยู่นั้น กำลังอภิปรายนายสมัคร สุนทรเวชในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ เหมือนกับเมื่อวานนี้ ก็เป็นการอภิปรายในสมัยจอมพลสฤษดิ์

(ดำเนินเรื่อง) ผมจึงบอกว่าพฤติการณ์ของการยื่นอภิปรายไม่ไว้วางใจนั้น ควรอภิปรายการกระทำของนายสมัคร ในฐานะนายกรัฐมนตรีในตลอดระยะเวลาการเป็นนายกรัฐมนตรี ๔ เดือน แต่ถ้าสาวไปในประวัติศาสตร์เนี่ยนะครับ ผมจะบอกท่านประธานว่า มิฉะนั้นเราจะพูดไม่จบ เหมือนคดีเขาพระวิหารเนี่ยนะครับ **ไปว่าความตามคนทรงเจ้า อดีตหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์**

[ประธาน] ท่าน ท่านอย่า ท่านจตุพรครับ อย่าไปขยายความตรงนั้น เดี๋ยวก็จะประท้วงกันไปมา ผมฟังท่านจบแล้วครับท่าน เดี๋ยวผมวินิจฉัยครับ ท่าน ประท้วงในประเด็นที่ประท้วงผมให้ท่านใช้สิทธิ์เรียบร้อยแล้วนะครับ ผมไม่อยากให้ท่านไปพาดพิงมิงั้นมันจะไม่จบ (เสียงนายจตุพรพูดในสภา) ครับ ผมจะวินิจฉัยครับ ขอความกรุณานะครับ ท่านเทพไทครับ ถ้าเราจะกล่าวนำหรือนำร่องเรื่องในอดีต ตรงนั้นก็เป็นสิทธิ์นะครับ แต่พอสมควรใช้เวลานั้นให้พอสมควร แล้วชี้ประเด็นว่ารัฐบาลบกพร่องตรงไหน ตามที่ท่านยื่นไม่ไว้วางใจเพื่อให้กระชับครับ เชิญต่อเลยครับ”

(๒๕ มิ.ย.๕๑)

ตัวอย่างที่ ๖๐ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายจตุพร พรหมพันธุ์ ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษนายเทพไท เสนพงศ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน ขณะที่นายเทพไทกำลังอภิปรายกล่าวหาว่านายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีไม่มีวุฒิภาวะด้านการใช้วาจา กรณีนายสมัครใช้เอกสารเท็จอภิปรายกล่าวหานายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ว่าทุจริตในหน้าที่โดยการรับเงินจากบุคคลอื่นจำนวน ๙๖ ล้านบาท โดยใช้เอกสารแผ่นเดียวประกอบการอภิปราย ซึ่งข้อกล่าวหาดังกล่าวของนายสมัครไม่เป็นความจริง นายจตุพรเห็นว่าการอภิปรายของนายเทพไทผิดข้อบังคับการประชุม เนื่องจากนายเทพไทใช้ข้อมูลเก่าในการอภิปราย ซึ่งขัดกับข้อบังคับการประชุมที่กำหนดให้อภิปรายได้เฉพาะช่วงเวลาที่รัฐบาลบริหารราชการแผ่นดิน และระหว่างการบริภาษประธานในที่ประชุมได้ขัดจังหวะการอภิปราย จึงทำให้โครงสร้างดังกล่าวไม่ปรากฏการปิดเรื่อง ในส่วนการบริภาษนายจตุพรได้เปิดเรื่องการบริภาษด้วยการเท้าความการอภิปรายของนายเทพไทที่ผ่านมา เพื่อให้นายเทพไทและผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการแนะนำให้นายเทพไทอภิปรายนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในช่วงเวลา ๔ เดือนที่ผ่านมา ซึ่งการดำเนินเรื่องดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการเปิดเรื่องที่นายจตุพรได้กล่าวไว้ และบริภาษโดยอ้างถึงการอภิปรายเรื่องปราสาทพระวิหารของฝ่ายค้านที่ผ่านมา และบริภาษนายเทพไทในประเด็นที่นายเทพไทใช้ข้อมูลเก่าอภิปรายใส่ร้ายนายสมัคร

๒. ความจงใจของผู้บริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษจงใจไม่กล่าวการปิดเรื่องการบริภาษ จากผลการศึกษาพบโครงการการบริภาษที่ไม่ปรากฏการปิดเรื่อง ที่เกิดจากความจงใจของผู้บริภาษ จำนวน ๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๙๑ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๖๑

นายบัญญัติ บรรทัดฐาน (ฝ่ายค้าน) บริภาษ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)

(เปิดเรื่อง) “ขอเรียนท่านประธานว่า ผมรับหน้าที่แทนเพื่อนสมาชิก เติมเต็มในญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจที่ยังตกค้างอยู่ให้ครบถ้วนบริบูรณ์เพื่อจะเดินหน้ากันต่อไป คงไม่ยาวครับท่านประธานครับ แล้วก็คงจะไม่รุนแรง เพราะว่ากระผมก็ไม่ใช่คนรุนแรงอยู่แล้ว

(ดำเนินเรื่อง) สำคัญก็คือว่าไม่อยากเห็นภาพ ของการประท้วง เหมือนตลอด ๒ วันที่ผ่านมา ซึ่งดูจะมีการประท้วงกันมากเหลือเกิน สำคัญที่สุดก็คือว่า **คงจะไม่ได้รับเกียรติจากคนที่เป็นรัฐมนตรีลงมาประท้วงด้วยตนเอง**

(เปิดเรื่อง) ก่อนจะเดินหน้าต่อไปผมขออนุญาตกล่าวย้ำอีกสักนิดนะครับ ความจริงท่านผู้นำฝ่ายค้านและเพื่อนสมาชิกอีกหลายคนก็กล่าวย้ำมาแล้ว นั่นก็หมายถึงว่าที่พวกกระผมได้ทำหน้าที่มาตั้งแต่เมื่อวานนี้จนกระทั่งมาถึงบัดนี้ แท้ที่จริงแล้ว เป็นการใช้สิทธิตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๕๘ และมาตรา ๑๕๙”

(๒๕ มิ.ย.๕๑)

ตัวอย่างที่ ๖๑ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงหมาดไทย จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่านายบัญญัติจงใจไม่ใช้การปิดเรื่องการบริภาษ และได้เปลี่ยนเรื่องไปสู่การอภิปรายในประเด็นอื่น ในส่วนการบริภาษนายบัญญัติได้เปิดเรื่องการบริภาษด้วยการยืนยันคุณลักษณะของตนว่า “นายบัญญัติเป็นคนใจเย็น” และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการแนะนำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาลควรประท้วงให้น้อย และบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษโดยตรง โดยใช้คำว่า “รัฐมนตรี” ซึ่งเมื่อพิจารณาจากปริบทสถานการณ์ก่อนหน้าที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการการกระทรวงมหาดไทยประท้วง ดังนั้น ผู้ฟังการอภิปรายจึงเข้าใจได้ว่านายบัญญัติ หมายถึง ร้อยตำรวจเอกเฉลิม และบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิมด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมขอบคุณ (ผู้วิจัยจะอธิบายโดยละเอียดในข้อ ๒.๑.๒.๒.๑.๕) ทั้งนี้นายบัญญัติมิได้ต้องการขอบคุณ แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษ ร้อยตำรวจเอกเฉลิม ในประเด็นที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมแสดงประพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับตำแหน่งรัฐมนตรี เนื่องจากธรรมเนียมปฏิบัติในการ

อภิปรายไม่ไว้วางใจ ฝ่ายค้านมีหน้าที่อภิปรายเพื่อตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ดังนั้นจึงมีธรรมเนียมว่านายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีไม่ควรประท้วงผู้อภิปรายฝ่ายค้าน เนื่องจากใช้สิทธิ์อภิปรายได้ในภายหลัง

ตัวอย่างที่ ๖๒

นายอดุลย์ วันไชยธนวงศ์ (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ นายกรณ์ จาติกวณิช (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานครับ อีกนิดเดียวครับ อย่างนั้นผมขออนุญาตเรียนท่านประธานว่า ในญัตติเนี่ยที่บอกว่า มุ่งตอบสนองผู้มีบุญคุณในทางการเมืองของตนหมายความว่าอย่างไรครับ

(ดำเนินเรื่อง) ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร **<u>ผู้ที่มีบุญคุณต่อท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังก็คือประชาชนและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง</u>**"

(เสียงสมาชิกหัวเราะ)

(๒๕ มิ.ย.๕๑)

ตัวอย่างที่ ๖๒ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอดุลย์ วันไชยธนวงศ์ ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษนายกรณ์ จาติกวณิช ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน นายอดุลย์ประท้วงในขณะที่นายกรณ์กำลังอภิปรายกล่าวหาว่านายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีพระคุณทางการเมือง จากตัวอย่างดังกล่าวเห็นได้ว่านายอดุลย์จงใจไม่ใช้การปิดเรื่องการบริภาษ และเมื่อสิ้นสุดถ้อยคำบริภาษนายอดุลย์ไม่ได้กล่าวถ้อยคำใดอีก และในส่วนการบริภาษนายอดุลย์เปิดเรื่องการบริภาษด้วยการเท้าความถึงญัตติการอภิปรายไม่ไว้วางใจของฝ่ายค้านในประเด็นที่นายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีพระคุณทางการเมือง เพื่อให้นายกรณ์และผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น และขยายความในส่วนการดำเนินเรื่องด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมบอกเล่า ทั้งนี้นายอดุลย์มิได้ต้องการแจ้งให้นายกรณ์ทราบว่า "ผู้มีพระคุณทางการเมือง คือ ประชาชน" แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายกรณ์ในประเด็นที่นายกรณ์อภิปรายไม่ตรงตามญัตติที่เขียนไว้

จากผลการศึกษาโครงสร้างการบริภาษที่ไม่ปรากฏการปิดเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปภาพรวมการบริภาษในลักษณะดังกล่าว เป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๑ จำนวนโครงสร้างการบริภาษที่ไม่ปรากฏการปิดเรื่องการบริภาษ

ที่	โครงสร้างการบริภาษที่ไม่ปรากฏการปิดเรื่อง	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
๑	การขัดจังหวะการบริภาษ	๑๓	๕๙.๐๙
๒	ความจงใจของผู้บริภาษ	๙	๔๐.๙๑
	รวม	๒๒	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๑ แสดงว่าโครงสร้างการบริภาษที่ไม่ปรากฏการปิดเรื่องมากที่สุด คือ การขัดจังหวะการบริภาษ จำนวน ๑๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๐๙ มากกว่าความจงใจของผู้บริภาษ จำนวน ๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๙๑

จากผลการศึกษาโครงสร้างการบริภาษที่ไม่ปรากฏการปิดเรื่อง พบว่า สาเหตุที่การบริภาษไม่ปรากฏการปิดเรื่องเกิดจากการขัดจังหวะการบริภาษมากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการขัดจังหวะการอภิปรายของประธานในที่ประชุม เนื่องจากผู้บริภาษกำลังบริภาษด้วยยถ้อยคำที่เสียดสี ซึ่งขัดกับข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่ห้ามไม่ให้ผู้อภิปรายใช้วาจาเสียดสี (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก ข) และการบริภาษในลักษณะนี้มักจะปรากฏใช้กับผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาล ในขณะที่ผู้อภิปรายฝ่ายค้านกำลังกล่าวหาในประเด็นที่ผู้บริภาษฝ่ายรัฐบาลคิดว่าผู้อภิปรายฝ่ายค้านกำลังอภิปรายผิดข้อบังคับการประชุม

ในส่วนโครงสร้างการบริภาษที่ไม่ปรากฏการปิดเรื่อง คือ ความจงใจของผู้บริภาษ ซึ่งพบน้อยกว่าการขัดจังหวะการบริภาษ ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่าการที่ผู้บริภาษจงใจไม่ใช้การปิดเรื่องในการบริภาษ เนื่องจากการบริภาษในครั้งนั้นสื่อความหมายได้ชัดเจนและครบถ้วนแล้ว จึงไม่จำเป็นจะต้องใช้การปิดเรื่อง

จากผลการศึกษาโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย พบว่ามีส่วนประกอบ ๓ ส่วน ได้แก่ การเปิดเรื่องการบริภาษ การดำเนินเรื่องการบริภาษ และการปิดเรื่องการบริภาษ ในส่วนการเปิดเรื่องการบริภาษ นักการเมืองไทยใช้วิธีการเปิดเรื่องจำนวน ๑๒ ชนิด เรียงลำดับจาก

มากไปน้อย ได้แก่ การเท้าความ การแสดงหัวเรื่อง การบริภาษ การดึงดูดความน่าสนใจ การยืนยัน การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ การอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษ การเพิ่มความน่าเชื่อถือ การแสดงความประหลาดใจ การแสดงความรู้สึก การย้ำญัตติ และการแสร้งยกย่อง ซึ่งประมวลผลการเปิดเรื่องในภาพรวมได้ว่า นักการเมืองไทยใช้วิธีการเปิดเรื่องโดยการแจ้งข้อมูลให้ผู้ถูกบริภาษทราบ การเพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง และการสร้างความน่าสนใจชวนให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายติดตามเนื้อหาการบริภาษต่อไป

ในส่วนการดำเนินเรื่องการบริภาษเป็นขั้นตอนต่อจากการเปิดเรื่อง ในส่วนการดำเนินเรื่องนักการเมืองไทยจะใช้วิธีการดำเนินเรื่องจำนวน ๑๐ ชนิด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การให้ข้อมูลทั่วไป การหักล้างข้อกล่าวหา การแนะนำ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ การอ้างหลักฐาน การให้ข้อมูลสนับสนุนผู้บริภาษ การบริภาษ การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น การเล่าความ และการให้ภาพตรงกันข้าม ซึ่งประมวลผลการดำเนินเรื่องในภาพรวมได้ว่า นักการเมืองไทยใช้วิธีการดำเนินเรื่องโดยการให้ข้อมูลขยายความจากการเปิดเรื่อง และนำไปสู่ประเด็นการบริภาษ ซึ่งการดำเนินเรื่องถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของโครงสร้างการบริภาษ เนื่องจากเป็นส่วนที่อธิบายรายละเอียด และทำให้การบริภาษหนักแน่นและน่าเชื่อถือ

ในส่วนการปิดเรื่องการบริภาษ เป็นขั้นตอนสุดท้ายต่อจากการดำเนินเรื่อง ในส่วนการปิดเรื่องนักการเมืองไทยจะใช้วิธีการปิดเรื่องจำนวน ๖ ชนิด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การสรุป การเสนอแนะเชิงประชดประชัน การขอร้อง การเสนอแนะเชิงโน้มน้าว การแสดงความคิดเห็น และการขอบคุณ ซึ่งประมวลผลการปิดเรื่องในภาพรวมได้ว่า นักการเมืองไทยใช้วิธีการปิดเรื่องโดยการสรุปเพื่อเน้นย้ำประเด็นในการบริภาษ การเสนอแนะและขอร้องให้ผู้ถูกบริภาษปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการขอบคุณเพื่อปิดการบริภาษ

จากการวิเคราะห์โครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทยดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทยมีการเรียงลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ได้แก่ การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง และมีวัตถุประสงค์ในทางการเมือง คือ ผู้บริภาษใช้การบริภาษเพื่อทำให้ผู้ถูกบริภาษได้รับความอับอาย เจ็บใจ และเสื่อมเสียชื่อเสียง พร้อมทั้งแสดงวาทศิลป์ในการบริภาษให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน ซึ่งมีส่วนช่วยสร้างชื่อเสียงให้แก่ผู้บริภาษและนำไปสู่ชัยชนะในการเลือกตั้งในอนาคต (กนก วงษ์ตระหง่าน, ๒๕๓๐: ๒๘๐)

ภาพที่ ๖ ภาพรวมโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย

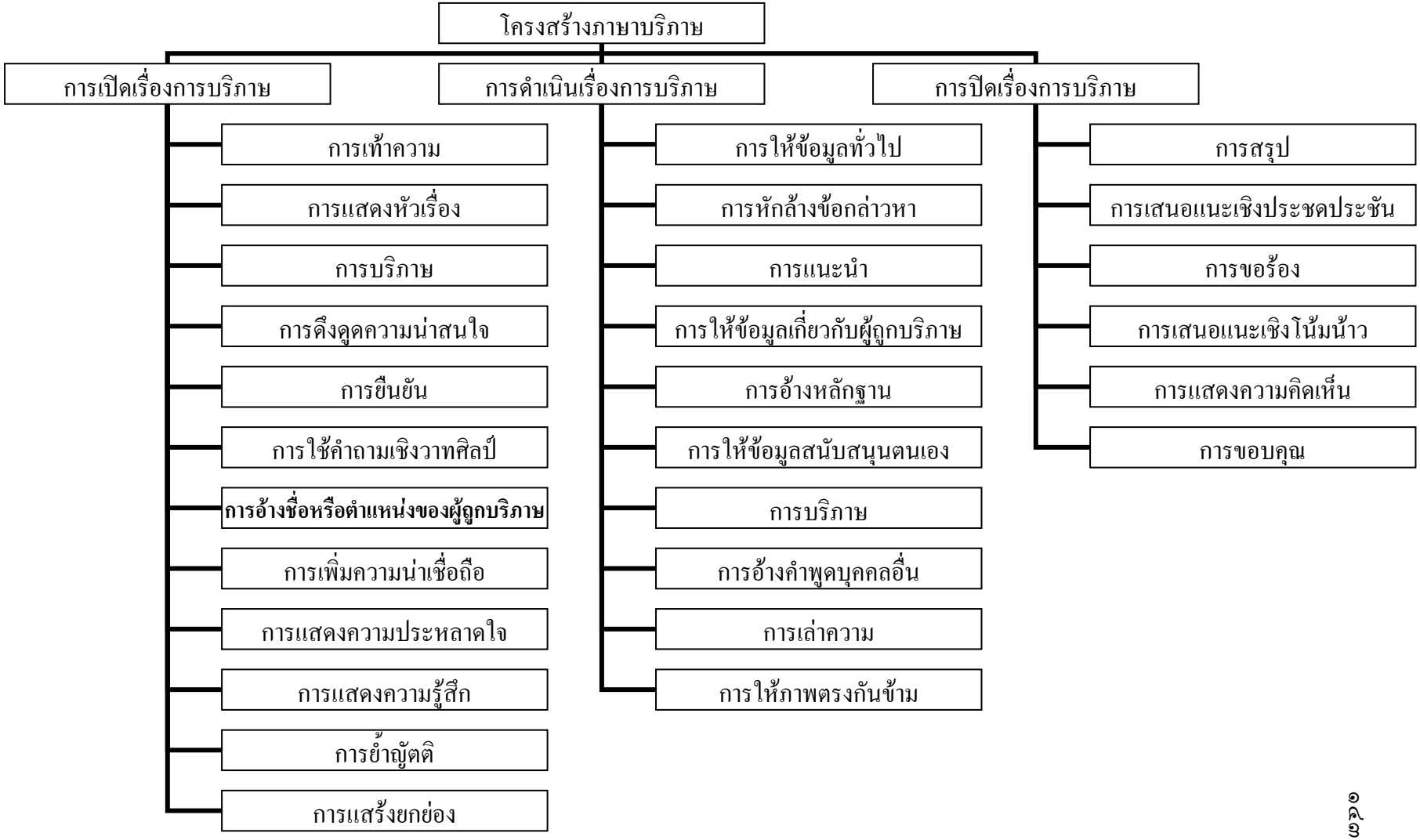

ชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

จากผลการศึกษาชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ผู้วิจัยพบจำนวนถ้อยคำภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยทั้งสิ้น ๑๔๕๖ ถ้อยคำ แบ่งออกเป็นภาษาบริภาษแบบตรงและภาษาบริภาษแบบอ้อม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๒ จำนวนภาษาบริภาษแบบตรงและภาษาบริภาษแบบอ้อม

ที่	ชนิดของภาษาบริภาษ	จำนวน (ถ้อยคำ)	ร้อยละ
๑	ภาษาบริภาษแบบอ้อม	๘๒๖	๕๖.๗๓
๒	ภาษาบริภาษแบบตรง	๖๓๐	๔๓.๒๗
	รวม	๑๔๕๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๒ แสดงว่านักการเมืองไทยใช้ภาษาบริภาษแบบอ้อมมากที่สุด จำนวน ๘๒๖ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๗๓ และใช้ภาษาบริภาษแบบตรง จำนวน ๖๓๐ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๒๗

ชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ชนิดของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย และหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ดังต่อไปนี้

๑. ชนิดของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

จากผลการศึกษาชนิดของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ผู้วิจัยได้แบ่งชนิดของภาษาบริภาษออกเป็น ๒ ชนิด ได้แก่ ภาษาบริภาษแบบตรงและภาษาบริภาษแบบอ้อม ดังต่อไปนี้

๑.๑ ชนิดของภาษาบริภาษแบบตรง คือ ถ้อยคำที่ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษ ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวสื่อความหมายตรงตามรูปของภาษา หรือสำนวนที่สื่อความหมายถึงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ ผู้วิจัยประยุกต์ตามแนวคิดของวิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (๒๕๔๗) จากผลการศึกษาพบภาษาบริภาษแบบตรง จำนวน ๖๓๐ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๒๗ แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด ดังนี้

๑.๑.๑ การบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ คือ คำที่ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำ การใช้วาจา หรือสติปัญญาที่ไม่เหมาะสมของผู้ถูกบริภาษ จากผลการศึกษาพบการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษจำนวน ๖๑๗ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๙๔ แบ่งออกเป็น ๓ ชนิดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้

๑.๑.๑.๑ การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำ คือ คำที่ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำหรือละเว้นการกระทำของผู้ถูกบริภาษโดยผู้บริภาษเชื่อว่าการกระทำหรือการละเว้นการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกบริภาษไม่ถูกต้อง จากผลการศึกษาพบการใช้คำที่มีความหมายทางลบเกี่ยวกับกระทำ จำนวน ๓๗๙ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔๓ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๖๓

นายถาวร เสนเนียม (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายทรงศักดิ์ ทองศรี (รมช.คมนาคม)

(เปิดเรื่อง) “ทีนี้เรามาดูว่าปัจจุบันรถโดยสารธรรมดาเนี่ย มีผู้โดยสารขึ้นกี่ตั๋ว นั่นคือกี่ใบ

(ดำเนินเรื่อง) รถโดยสารธรรมดา ๗ บาทตลอดสายนี่เอกสารของขสมก.เนี่ยครับ มีผู้โดยสารประมาณ ๖๐๓ ใบ ถ้ารถขาวเขียวค่าโดยสาร ๘ บาท ตั๋วโดยสารต่อวัน ๕๗๒ ใบ มาถึงรถปรับอากาศต่อวัน ๓๘๓ ใบ ถ้ารถปรับอากาศอีกชนิดหนึ่ง ๓๘๖ ใบ คิดเท่าไหร่ เอา ๑๕ คูณ ก็ไม่มีสิทธิ์ที่จะทำให้โครงการนี้ไปได้ ไม่มีสิทธิ์ที่จะมีกำไรตามแผนภูมิแท่งหรือตัวเลขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนำเสนอได้ ทีนี้มาดูว่าเมื่อเป็นเช่นนี้ ผมมาดูการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาระดับปริญญาโท ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบว่าเมื่อรถไฟฟ้าเดินไปในทิศทางใด ถนนสายใด ชุมชนใด ข้อสรุปของเขาเขียนไว้อย่างนี้ครับ “เมื่อมีการขยายแนวรถไฟฟ้า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเดินทาง โดยรถยนต์เป็นรถไฟฟ้ามากขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕ ของกลุ่มตัวอย่างจากเดิมเดินทางด้วยรถไฟฟ้าคิดเป็นร้อยละ ๑๔” นี่คือเพิ่มขึ้นนะครับ “ทำให้ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ได้ว่า เมื่อมีการขยายแนวรถไฟฟ้า กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในการเดินทางด้วยรถไฟฟ้ามากขึ้น เนื่องจากความสะดวกสบายในการเดินทาง” ท่านประธานครับ สิ่งที่ผมนำเสนอท่านประธานมานานพอสมควรนั้น เพื่อชี้ให้เห็นว่าโครงการดังกล่าว **<u>การทำโครงการดังกล่าวนี้*ไม่ได้คำนึง ไม่ได้คำนึง*พระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ</u>** ...

(ปิดเรื่อง) เพราะฉะนั้น **<u>ท่านเร่งรีบจนกระทั่ง*ละเลย*ถึงพระราชบัญญัติฉบับนี้</u>**"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๖๓ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายถาวร เสนเนียม ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายทรงศักดิ์ ทองศรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม กรณีนายทรงศักดิ์มีนโยบายเสนอโครงการเช่ารถเมล์ของ ขสมก. ๖ พันคันและจะทำให้ ขสมก. มีกำไรจากโครงการดังกล่าวหลายหมื่นล้าน แต่นายถาวรไม่เห็นว่า ขสมก. จะได้กำไรจากโครงการเช่ารถเมล์ดังกล่าว นายถาวรจึงบริภาษนายทรงศักดิ์ด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำ ได้แก่คำว่า "ไม่ได้คำนึง" และ "ละเลย" เพื่อบริภาษนายทรงศักดิ์ในประเด็นที่นายทรงศักดิ์เสนอโครงการเช่ารถเมล์ ๖ พันคันโดยผิดกฎหมาย

ตัวอย่างที่ ๖๔

นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ (รมว.ยุติธรรม)

(เปิดเรื่อง) "ผมได้รับมอบหมาย จากพรรคประชาธิปัตย์ ให้ติดตามแล้วก็ ดูแลการปฏิบัติราชการของกระทรวงยุติธรรม ...

(ดำเนินเรื่อง) ท่านประธานครับ ๗๕ ปีของสภาผู้แทนราษฎร กระทรวงยุติธรรมไม่เคยถูกไม่ไว้วางใจครับ ครั้งนี้เป็นครั้งแรกครับ ที่พวกเราตัดสินใจอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ผมเองเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนแรกของสภาแห่งนี้ในรอบ ๗๕ ปี ที่ต้องลุกขึ้นมาอภิปราย ... ผมคิดว่ามันไม่ได้เป็นความน่าภาคภูมิใจเลยครับ ที่จะเป็นคนแรกที่มาอภิปรายไม่ไว้วางใจกระทรวงยุติธรรม เพราะกระทรวงยุติธรรม ควรจะเป็นกระทรวงที่มีหลัก เป็นหลักของประชาชนของประเทศชาติ แต่ท่านประธานที่เคารพครับ ตลอดระยะเวลา ๔ เดือนเศษที่ผ่านมา ที่ผมและคณะได้ติดตามการทำงานของท่าน ได้ท้วงติงการทำงานของท่านหลายครั้ง แต่**<u>ท่านก็ยังปฏิบัติราชการ ใช้อำนาจในทางบริหารในลักษณะที่*บกพร่อง ผิดพลาด*หลายครั้ง ทำให้เกิดความ*เสียหาย*แก่ราชการและพี่น้องประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศ</u>** สิ่งที่ท่านต้องทำเกี่ยวกับเรื่องของกระบวนการยุติธรรม **<u>ท่านกลับ*เพิกเฉย*</u>** แต่**<u>ท่านกลับให้เวลาไปในเรื่องของการแก้ไขปัญหาในเรื่องของอะไรผมไม่ทราบ โยกย้ายข้าราชการเป็นหลัก ท่านใช้กฎหมาย ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของท่าน ในลักษณะที่*เอื้อประโยชน์*ให้กับพวกพ้องใช้กฎหมายเพื่อประโยชน์ของท่านเอง ท่านบริหารและใช้กฎหมายอย่าง*ขาดคุณธรรม จริยธรรม และนิติธรรม*จริง ๆ</u>**

(ปิดเรื่อง) ผมและสมาชิกจากพรรคประชาธิปัตย์เห็นว่า ถ้ายังคงปล่อยให้ท่านใช้อำนาจหน้าที่บริหารราชการในลักษณะเช่นนี้ต่อไป พี่น้องประชาชนประเทศชาติจะได้รับความเสียหาย นั่นคือสาเหตุที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ตัดสินใจต้องอภิปรายไม่ไว้วางใจท่านสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๖๔ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม กรณีนายสมพงษ์ใช้อำนาจไม่เป็นธรรมกลั่นแกล้งข้าราชการโดยการย้ายนายสุนัย มโนมัยอุดม อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษไปปฏิบัติราชการที่กระทรวงยุติธรรม และการเสนอให้นายไสว พราหมณี อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย เข้าเป็นกรรมการในคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) โดยนายพีระพันธุ์เห็นว่าการกระทำดังกล่าวของนายสมพงษ์ไม่เหมาะสม จึงบริภาษนายสมพงษ์ด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำ ได้แก่คำว่า "บกพร่อง" "ผิดพลาด" "เสียหาย" "เพิกเฉย" "เอื้อประโยชน์" และ "ขาดคุณธรรม จริยธรรม และนิติธรรม" เพื่อบริภาษนายสมพงษ์ใน ๓ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายสมพงษ์ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ กรณีที่นายสมพงษ์ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ และกรณีที่นายสมพงษ์ไร้คุณธรรม จริยธรรม และนิติธรรม

๑.๑.๑.๒ การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการใช้วาจา คือ คำที่ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อความหมายทางลบเกี่ยวกับการใช้วาจาของผู้ถูกบริภาษ โดยผู้บริภาษเชื่อว่าการใช้วาจาของผู้ถูกบริภาษไม่เหมาะสม จากผลการศึกษาพบการใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการใช้วาจา จำนวน ๑๖๑ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๕ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๖๕

นายวิทยา แก้วภราดัย (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

(เปิดเรื่อง) "พวกผมฝากความหวัง ประชาชนฝากความหวัง วันที่ท่านบอกว่าประชานิยมสูตรพิเศษเป็นรัฐบาลเมื่อไหร่จากกรุงเทพไปเชียงใหม่ ๓ ชั่วโมงครับ รถวิ่ง เรื่องเศรษฐกิจหรือครับ ง่าย ๆ ครับ กระตุ้นการท่องเที่ยว กระตุ้นปีนี้ ปีหน้าเงินมาเต็มหมด ยิ่งฟังเงินก็เต็มฟ้า

(ดำเนินเรื่อง) แล้ววันที่ ๖ กุมภาพันธ์ครับ ท่านได้รับโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมเป็นรัฐมนตรีว่าการพาณิชย์ครับ แล้วก็ไม่ผิดหวังครับ ท่านเป็นรัฐมนตรีที่ออกโทรทัศน์มากที่สุด ในภาวะที่สินค้าราคาเริ่มแพง ท่านเป็นคนแรกครับที่ออกมาประกาศ แล้วก็เป็นที่ชื่นชมครับ

ประกาศลดสินค้า ๓๓ รายการ แล้วก็เพิ่มเป็น ๖๖ รายการ ไปบวกสินค้าโปรโมชั่นที่เขากำลังลดเข้าไปอีก พูดไปพูดมาเหลือ ๒๗ รายการ คนไปหาซื้อสินค้าตามห้างสรรพสินค้าครับ แม่บ้านไปเดินซื้อนมครับ เข้าไปในห้างเจอแต่แผงเปล่า นมเกลี้ยงไม่มี ***ล้มเหลวจากการประกาศลดราคาสินค้า ๓๓ รายการ ตั้งแต่ถ่านไฟฉาย ไปจนถึงน้ำมันพืชครับ ล้มเหลว*** แต่ท่านไม่หยุดข่าวครับ เรื่องหมูที่ไม่หมูอย่างที่เพื่อนสมาชิกได้อภิปรายเมื่อสักครู่ครับ จาก ๘๕ บาท ไต่ขึ้นไปเรื่อย ๆ จน ๑๒๐ บาท ... พวกผมเถียงกันในสภานี้ว่าขายได้กี่เขียง คนทั้งประเทศรอ ๙๘ บาท ***ล้มเหลวอีกครับ*** .... เสร็จจากหมูก็จะไปขายมือถือลดราคา ขอความร่วมมือจากบริษัทมือถือลดราคาเรียบร้อยครับ ไม่มีใครให้ความร่วมมือ เปลี่ยนใหม่เป็นซิมธงฟ้า เดินไปเรื่อย ๆ ครับ **การบริหารงานโดยวิธีประชาสัมพันธ์และ*พูดอย่างเดียว*ครับ**

(ปิดเรื่อง) ท่านพูดมามาก แต่สุดท้ายเดือนเมษายนได้สะท้อนภาพออกมาเป็นการเบื้องต้นว่า **ท่าน*ดีแต่พูด*ครับ** ประเทศไทยขาดดุลการค้าสูงสุดในรอบ ๑๒ ปี”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๖๕ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายวิทยา แก้วภราดัย ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ กรณีนายมิ่งขวัญประกาศนโยบายลดราคาสินค้า เนื้อหมู และซิมโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยนายวิทยาเชื่อว่าการประกาศนโยบายดังกล่าวของนายมิ่งขวัญนั้นไม่ประสบผลสำเร็จ นายวิทยาจึงบริภาษนายมิ่งขวัญด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการใช้วาจา ได้แก่คำว่า “ล้มเหลว” “พูดอย่างเดียว” และ “ดีแต่พูด” เพื่อบริภาษนายมิ่งขวัญในประเด็นที่นายมิ่งขวัญบริหารประเทศโดยใช้การพูดเพียงอย่างเดียว

ตัวอย่างที่ ๖๖

นายกุเทพ ใสกระจ่าง (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ นายกรณ์ จาติกวณิช (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานที่เคารพครับ ผมกุเทพ ใสกระจ่าง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ พรรคพลังประชาชน ต้องทำความชัดเจนกับท่านประธานนะครับว่า ผมประท้วงนี่ผมจะมีข้อบังคับที่ชัดเจนและไม่ใช่ประเด็นที่ท่านประธานได้วินิจฉัยไปแล้ว

(ดำเนินเรื่อง) ผมต้องกราบเรียนท่านประธานว่าเคารพผู้อภิปรายที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐกิจ และเราได้ติดตามท่านด้วยความตั้งใจว่า จะเห็นญัตติที่ท่านยื่นอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ท่านรัฐมนตรีทำผิดตรงไหน ท่านประธานได้รับปากกับเราว่าเดี๋ยวก็จะเข้าแล้ว ผมเห็นว่า**ท่านอภิปรายในประเด็นนี้*ซ้ำซาก* *วนเวียน* และพยายาม**

<u>ย้อนข้อมูลในอดีต</u> แต่ไม่ได้ชี้ว่า ก.ล.ต. ที่ไม่รับผิดชอบเนี่ย มันอยู่ช่วงไหนเพราะท่านอ้างตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ ก็มี

(ปิดเรื่อง) เพราะฉะนั้น ผมกราบเรียนว่าเราเคารพซึ่งกันและกัน เราขึ้นมาประท้วงไม่ต้องการป่วนสภา พวกเรามีจิตสำนึกของความเป็นผู้แทนราษฎรที่ดีครับ”

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๖๖ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายกุเทพ ใสกระจ่าง ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษนายกรณ์ จาติกวณิช ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน ขณะที่นายกรณ์กำลังอภิปรายกล่าวหานายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กรณีเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีพระคุณทางการเมือง โดยละเว้นการดำเนินคดีกับบริษัทเอสซี แอสเสท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ของนายพานทองแท้ ชินวัตร บุตรชายพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี จากการเลี่ยงภาษีการซื้อขายหุ้น นายกุเทพเห็นว่าการอภิปรายของนายกรณ์ไม่ตรงประเด็น เนื่องจากนายกรณ์ได้อภิปรายวิธีการหลบเลี่ยงการเสียภาษีของบริษัทเอสซี แอสเสท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) นายกุเทพจึงประท้วงและบริภาษนายกรณ์ด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการใช้วาจา ได้แก่คำว่า “ซ้ำซาก” “วนเวียน” และ “ย้อนข้อมูล” เพื่อบริภาษนายกรณ์ในประเด็นที่นายกรณ์จงใจอภิปรายใส่ร้ายพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร

๑.๑.๑.๓ การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับความคิดและสติปัญญา คือ คำที่ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อความหมายทางลบเกี่ยวกับความคิดและสติปัญญาของผู้ถูกบริภาษ โดยผู้บริภาษเชื่อว่าผู้ถูกบริภาษมีความคิดที่ไม่เหมาะสมหรือมีสติปัญญาไม่ถึงระดับที่ผู้บริภาษคาดหวังไว้ จากผลการศึกษาพบการใช้คำที่มีความหมายทางลบเกี่ยวกับความคิดและสติปัญญา จำนวน ๗๗ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๔๘ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๖๗

นายวิทยา แก้วภราดัย (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประชาสัมพันธ์เรื่องข้าว

(ดำเนินเรื่อง) ปรากฏว่า ๓ วัน ห้างสรรพสินค้าในกรุงเทพทั้งหมด ข้าวหายจากแผงครับ ข้าวสารหายจากแผงหมดนะครับ คนแตกตื่นกันทั้งประเทศ ข่าวจะขึ้นไปเกวียนละ ๓ หมื่น เสียงเรียกร้องในสภาออกครับ บ่นว่าทำไมข้าวแพงให้รัฐบาลไปจัดการกับชาวนา ท่านส่งสัญญาณออกไปอย่างงี้ครับ แล้วไม่กี่วันครับกระทู้ก็เข้าสภา ข้าวหายไปจากแผงทั้งหมด

ความเดือดร้อนก็ออกไปทั่ว ยังไม่พอครับ อย่างที่ท่านดอกเตอร์ไตรรงค์อภิปรายเมื่อสักครู่ ขออนุญาตเอ่ยนาม มันสะเทือนวงการส่งออกหมดครับ ผู้ส่งออกต้องทิ้งสัญญาที่ขาย หาข้าวไม่ได้ครับ ท่านบอกให้ชาวนา ชาวนาอย่าเพิ่งขายข้าว **ท่าน*ไม่เข้าใจ*ครับ ท่าน*ไม่เข้าใจ*จริง ๆ เลยครับบริหารเรื่องข้าว เรื่องชาวนา ท่าน*ไม่เข้าใจ*ครับ** ชาวนาที่ไหน มีสต๊อกข้าว

(ปิดเรื่อง) ท่านทราบไหมครับว่า ชาวนาเดี๋ยวนี้ เขาเกี่ยวข้าวด้วยเครื่อง ... ใส่กระสอบเสร็จ ชาวนาเขาขายกันกลางนาหมดแล้ว”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๖๗ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายวิทยา แก้วภราดัย ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ กรณีนายมิ่งขวัญประกาศนโยบายให้ชาวนาชะลอการขายข้าวจนกว่าจะได้ราคา ๓ หมื่นบาทต่อตัน นายวิทยาเห็นว่าการประกาศดังกล่าวของนายมิ่งขวัญไม่ประสบผลสำเร็จ และทำให้ข้าวสารขาดตลาด นายวิทยาจึงบริภาษนายมิ่งขวัญด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับความคิดและสติปัญญา ได้แก่คำว่า “ไม่เข้าใจ” ซึ่งปรากฏซ้ำถึง ๓ ครั้ง เพื่อสื่อความหมายว่า “นายมิ่งขวัญขาดคุณสมบัติของการเป็นรัฐมนตรี และบริภาษนายมิ่งขวัญในประเด็นที่นายมิ่งขวัญไม่มีความรู้ด้านการบริหารจัดการเรื่องข้าว

ตัวอย่างที่ ๖๘

นายสุเทพ เทือกสุบรรณ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)

(เปิดเรื่อง) “คุณเฉลิมพอถูกเรียกร้องให้ลงไปดูปัญหา ๓ จังหวัดภาคใต้ ถูกนายกรัฐมนตรีสั่งการให้ลงไป **ก็ฝืนใจลงไปครับ** ที่จริงต้องใช้คำของท่านนายกว่า **แค่นลงไป**

(ดำเนินเรื่อง) ลงไปถึงหาดใหญ่แทนที่จะมุ่งเข้ายะลา ปัตตานี นราธิวาส เลี้ยวซ้ายเข้าอำเภอเมืองสงขลาครับ ไปตั้งหลักในที่ปลอดภัยก่อน แล้วเชิญผู้ว่า ๓ จังหวัดมาประชุมที่นั่น ประชุมเสร็จ ฟังเพลงคืนนั้นที่หาดใหญ่ รุ่งขึ้นกลับกรุงเทพมารายงานกับสื่อมวลชนกับนายกรัฐมนตรีว่าไปปักษ์ใต้มาแล้ว รู้หมดแล้วทุกเรื่อง **นี่คือรัฐมนตรีเฉลิม อยู่บำรุง** เพราะฉะนั้นที่พี่น้องประชาชนได้เห็นในทีวี ที่พูดจาเมื่อสักครู่ที่อภิปราย ที่ตอบคำอภิปรายทั้งหลายนั้นนั่นเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น **รัฐมนตรีเฉลิมเนี่ย*ไม่รู้เรื่อง*หรอกครับท่านประธาน *ไม่รู้เรื่อง*งานกระทรวงมหาดไทย *ไม่มีความรู้*เท่าที่เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยสมควรรู้ *ไม่รู้*แล้วก็*ไม่ขยัน*ครับ ถ้าพูดแบบพันธมิตรก็บอกว่า*โง่*แล้ว*ไม่ขยัน ไม่ขยัน*เลยครับ วัน ๆ ทำเรื่องอื่น** เรื่องอย่างนี้ถ้าลงไปดูแล คุยกัน ลงไปพบ ลงไปเห็นสถานการณ์ด้วยตัวจริง เข้าใจจริง แล้ว

จะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา แต่นี่***อวดดีครับ อวดรู้ไปหมดทุกอย่าง*** แล้วก็**ทำผิด ๆ สิ่งที่เขา*ไม่ศึกษา ไม่รู้* แล้ว*ไม่ตั้งใจ*ทำงาน**

(ปิดเรื่อง) นี่ครับที่ผมเห็นว่าเป็นข้อบกพร่องเป็นเรื่องที่อภัยไม่ได้ อย่าว่าอยู่แต่ ๔ เดือนเลยครับ อยู่เดือนเดียวก็ไม่ได้ เพราะว่าไม่ทำงาน”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๖๘ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กรณีร้อยตำรวจเอกเฉลิมไม่ลงพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้เหตุผลว่าอาจส่งผลต่อการทำงานของฝ่ายทหารและตำรวจ แต่นายสุเทพไม่เห็นด้วยกับการกระทำและคำพูดดังกล่าวของร้อยตำรวจเอกเฉลิม จึงบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิมด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับความคิดและสติปัญญา ได้แก่คำว่า “ไม่รู้เรื่อง” “ไม่มีความรู้” “ไม่ขยัน” “โง่” “อวดดี” “อวดรู้” “ไม่ศึกษา” และ “ไม่ตั้งใจ” เพื่อสื่อความหมายว่า “ร้อยตำรวจเอกเฉลิมขาดคุณสมบัติของการเป็นรัฐมนตรี” และบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิมในประเด็นที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมไม่มีความรู้ที่เหมาะสมกับตำแหน่งรัฐมนตรี

จากผลการศึกษาชนิดการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปภาพรวมชนิดการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบ เป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๓ จำนวนชนิดการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ

ที่	ชนิดการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ	จำนวน	ร้อยละ
๑	การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำ	๓๗๕	๖๑.๔๓
๒	การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการใช้วาจา	๑๖๑	๒๖.๐๕
๓	การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับความคิดและสติปัญญา	๗๗	๑๒.๔๘
	รวม	**๖๑๗**	**๑๐๐.๐๐**

จากตารางที่ ๑๓ แสดงว่าผู้บริภาษใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำมากที่สุด จำนวน ๓๗๕ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔๓ รองลงมา คือ การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการใช้วาจา จำนวน ๑๖๑ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๕ และการใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับสติปัญญา น้อยที่สุด จำนวน ๗๗ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๔๘

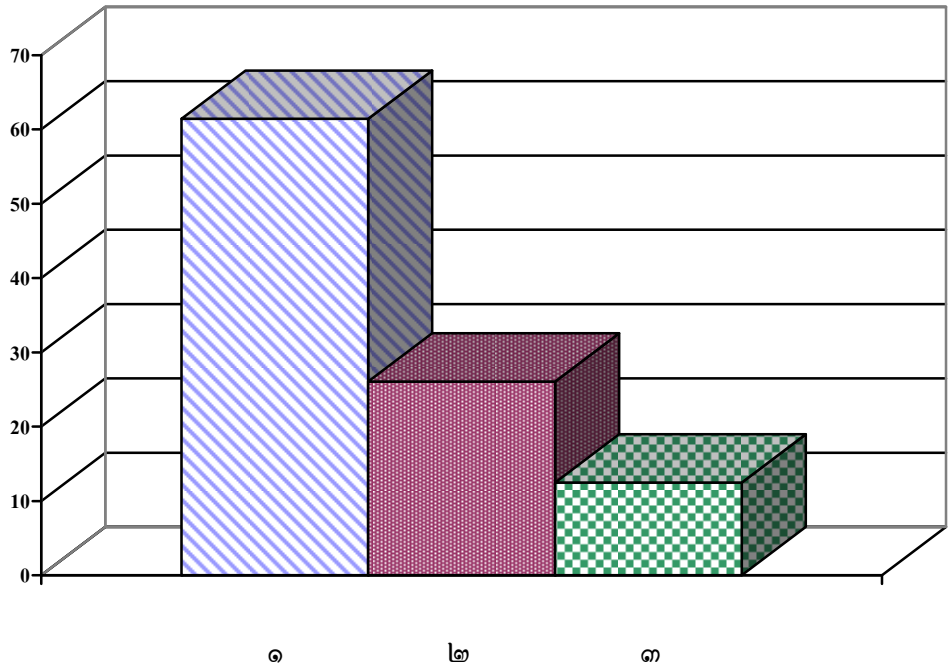

ภาพที่ ๗ แผนภูมิแสดงจำนวนชนิดการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ

๑ = การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำ
๒ = การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการใช้วาจา
๓ = การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับความคิดและสติปัญญา

จากผลการศึกษาการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ แสดงให้เห็นว่านักการเมืองไทยใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำมากที่สุด เช่นคำว่า ไม่มีความสามารถ ไร้ประสิทธิภาพ ล้มเหลว เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเพราะการใช้คำลักษณะดังกล่าวในการบริภาษสื่อความหมายถึงการกระทำที่ไม่ถูกต้องหรือการละเว้นการกระทำของผู้ถูกบริภาษได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ นั่นคือการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ซึ่งส่งผลต่อความน่าเชื่อถือ และการยอมรับจากผู้ฟังการอภิปรายที่มีต่อผู้ถูกบริภาษลงได้ (วิสันต์ สุขวิสิทธิ์,๒๕๔๗: ๓๑)

ในด้านการใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการใช้วาจา เป็นวิธีการบริภาษแบบตรงที่ปรากฏจำนวนการใช้เป็นอันดับ ๒ และเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หลักของการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจน้อย แต่อย่างไรก็ตามการบริภาษเพื่อสื่อความหมายว่าผู้ถูกบริภาษเป็นนักการเมืองที่ใช้วาจาไม่สุภาพหรือไม่เหมาะสม เช่นคำว่า โกหก บิดเบือน ใส่ร้าย เป็นต้น ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อความหมายว่าผู้ถูกบริภาษขาดคุณสมบัติที่เหมาะสมกับตำแหน่งสำคัญทางการเมือง เนื่องจากคนไทยนิยมนักการเมืองที่ใช้วาจาสุภาพและอ่อมน้อมถ่อมตน (จันทิมา เอียมานนท์, ๒๕๓๙: ๓๐๕)

ในด้านการใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับความคิดและสติปัญญา เป็นวิธีการบริภาษที่ผู้บริภาษนิยมใช้น้อยที่สุด เช่นคำว่า คิดอีหรอบเดิม คิดแต่มอมเมา ไร้วิสัยทัศน์ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้บริภาษจะใช้เพื่อสื่อความหมายว่า ผู้ถูกบริภาษมีความคิดหรือสติปัญญาที่ไม่เหมาะสมกับการดำรงตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจากคนไทยนิยมและชื่นชมนักการเมืองที่มีความรู้และมีวิสัยทัศน์ (จันทิมา เอียมานนท์, ๒๕๓๙: ๓๐๖) และนำไปสู่จุดมุ่งหมายของการบริภาษ คือ นักการเมืองผู้ถูกบริภาษไม่สมควรดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป

๑.๑.๒ การบริภาษด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ

ขุนวิจิตรมาตรา (๒๕๔๑: ๑-๒) ให้นิยามสำนวนสรุปได้ว่า สำนวน หมายถึง คำพูดที่เป็นชั้นเชิงสื่อความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร และทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้ทันที ทั้งนี้ผู้พูดจะใช้สำนวนเพื่อเปรียบเทียบ ประชดประชัน เปรียบเปรย หรือเพื่อความขบขันและพูดให้คิด

นิตยา กาญจนะวรรณ และคณะ (๒๕๔๖: ๑๑๕) ให้นิยามสำนวนสรุปได้ว่า สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้นอย่างกะทัดรัด คมคาย ใช้คำน้อยกินความมาก มีชั้นเชิงในการเปรียบเทียบ และสรุปความอย่างคมคาย

ประภาศรี สีหอำไพ (๒๕๕๐: ๓๙๓) ให้คำนิยามสำนวนว่า “สำนวน คือ โวหาร ถ้อยคำที่เป็นข้อความพิเศษ คือ มีชั้นเชิงของความหมายให้ขบคิด เช่น เคาะกะลามาเกิด เลวทราม เปรียบได้กับสุนัขออกมาเมื่อได้ยินเสียงเคาะกะลา”

จากนิยามข้างต้น ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมานิยามสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษในงานวิจัยนี้ว่า คือ สำนวนไทยที่ผู้บริภาษนำมากล่าวเพื่อสื่อความหมายถึงความบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ และทำให้ผู้ฟังการอภิปรายเข้าใจความหมายได้ชัดเจนขึ้น จากผลการศึกษาพบการบริภาษด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษจำนวน ๑๓ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๖ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๖๙

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) “ภาวะเศรษฐกิจที่น่าเป็นห่วง ที่รออยู่ข้างหน้าตอนนี้ คือเรื่องเงินเฟ้อฮะ ...

(ดำเนินเรื่อง) น่าเสียดายที่สุดเนี่ย ยามที่เราต้องต่อสู้กับวิกฤติเรื่องของภาวะเงินเฟ้อ สิ่งที่เราต้องการมากที่สุด คือการทำงานระหว่างกระทรวงการคลังกับธนาคารแห่งประเทศไทย ที่มีความเป็นเอกภาพ ตรงกันข้ามเวลานี้ **มีแต่ข่าวคราวของความขัดแย้งระหว่างกระทรวงการคลังกับธนาคารแห่งประเทศไทย** ที่น่าเสียใจก็คือว่าที่ขัดแย้งกันเนี่ยไม่ใช่เรื่องความคิดทฤษฎีนะครับ **ขัดแย้งมาจากการที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเนี่ย มีวาระเกี่ยวกับการที่จะเอาคนนั้นคนนี้ไปดำรงตำแหน่งตามที่ต่าง ๆ ไม่คำนึงถึงหลักธรรมาภิบาลเลยครับ ต้องการเอาพรรคพวกโดยเฉพาะใครซึ่ง อยู่ในหน้าที่ แล้วก็เคยมีส่วนร่วมกับปัญหาของการทุจริตในอดีตที่ผ่านมาเนี่ย ก็ยังให้มีบทบาทอยู่ ... ไว้วางใจได้เหรอครับ <u>ในยาม*หน้าสิ่วหน้าขวาน*จะต้องแก้ปัญหาเงินเฟ้อเนี่ย คิดแต่จะ*เล่นพรรคเล่นพวก*</u>** เอาเรื่องนี้มาอยู่เหนือความสำคัญของความสัมพันธ์ที่ดีที่ควรจะมีระหว่างธนาคารกลางกับกระทรวงการคลังในยามที่เศรษฐกิจเป็นอย่างนี้

(ปิดเรื่อง) กระผมจึงไว้วางใจให้ท่านทำงานต่อไปไม่ได้”

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๖๙ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กรณีนายแพทย์สุรพงษ์เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง จากการเสนอบุคคลใกล้ชิดเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ บริษัทการบินไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ นายอภิสิทธิ์เห็นว่าการกระทำดังกล่าวของนายแพทย์สุรพงษ์ไม่เหมาะสมและไม่โปร่งใส จึงบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ ได้แก่ “หน้าสิ่วหน้าขวาน” หมายถึง “(สำ) ว. อยู่ในระยะอันตรายเพราะอีกฝ่ายหนึ่งกำลังโกรธหรือมี

เหตุการณ์วิกฤตเป็นต้น" (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖: ๑๒๔๙) และ "เล่นพรรคเล่นพวก" หมายถึง "ก. ถือพวกพ้องเป็นใหญ่หรือสำคัญ" (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖: ๑๐๓๒) สรุปความได้ว่า ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาภาวะเงินเฟ้อ แต่นายแพทย์สุรพงษ์เห็นประโยชน์ของพวกพ้องสำคัญกว่าประโยชน์ของประชาชน และบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายแพทย์สุรพงษ์ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ และกรณีที่นายแพทย์สุรพงษ์เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตน

ตัวอย่างที่ ๗๐

นายจุติ ไกรฤกษ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) "สิ่งที่ผมอยากจะกราบเรียนก็คือว่า ผลของการปฏิบัติงานใน ๔ เดือนที่ผ่านมาก็คือ กรมสรรพากร

(ดำเนินเรื่อง) กรมสรรพากรนั้น ผมดูเอกสารของกระทรวงการคลัง ข่าวกระทรวงการคลังเนี่ยครับ อยู่ในมือผม ผมไม่ได้พูดลอย ๆ กระทรวงการคลังก็ทำหน้าที่ได้ดีครับ คือ กรมสรรพากร ทุกคนก็วิตกว่า ถ้ากรมสรรพากรเก็บภาษีไม่ได้ก็จะขาดดุลเยอะ แต่ว่า**เป็นข่าวดีว่า กรมสรรพากรต้องใช้คำว่าทำหน้าที่ได้ดี** ถ้าจะยืมคำพูดของท่านนายกในสายตาประชาชน นักธุรกิจทั่วไปเนี่ยครับ **เขาก็กระเหี้ยนกระหือรือที่จะเก็บภาษี บี้ภาษีจากประชาชน** แล้วเขาก็ทำได้ครับ เก็บเกินเป้าสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ๒ หมื่นกว่าล้านบาท มากว่าปีที่แล้ว ๒๓.๔ เปอร์เซ็นต์ **ต้องยกนิ้วให้กรมสรรพากรที่ทำหน้าที่อันนี้ได้สมบูรณ์** แต่ในขณะเดียวกันที่ **<u>ท่านไปเที่ยวรีดเลือดเอากับปูทั่วประเทศตั้งแต่เหนือจรดใต้</u> ท่านได้นึกบ้างไหมว่ากรมสรรพากรที่กำลังปฏิบัติงานอยู่เนี่ย ขาดตกบกพร่องอะไรบ้าง** ผมยังไม่เห็นคำขอโทษ ผมยังไม่เห็นการลงโทษว่า การเก็บภาษีของบุคคลธรรมดา ท่านหนึ่งเกี่ยวกับภาษี ซึ่งเป็นพี่ชายของนายหญิงท่านเนี่ยครับ ๕๔๐ กว่าล้านบาท ปล่อยให้คดีหมดอายุความ **ถามว่าท่านมาแล้วเนี่ย ท่านทำอะไรบ้างที่จะดึงอันนั้นคืนมา** ...

(ปิดเรื่อง) นี่คือสิ่งที่ผมข้องใจว่า **การดำเนินงาน ๒ มาตรฐานของกระทรวงการคลังนี้ กำลังเป็นอย่างนี้หรือ** นี่คือสาเหตุหนึ่งซึ่งกระผมนั้นไม่สามารถไว้วางใจท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๗๐ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายจุติ ไกรฤกษ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กรณีนายแพทย์สุรพงษ์

เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง จากการมีนโยบายให้กรมสรรพากรเน้นการเก็บภาษี แต่ละเว้นการดำเนินคดีการเลี่ยงภาษีของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ พี่ชายคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ภริยาของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี จนทำให้คดีหมดอายุความ นายจุติจึงบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ ได้แก่ “รีดเลือดเอากับปู” หมายถึง “(สำ) ก.เคี่ยวเข็ญหรือบีบบังคับเอากับผู้ที่ไม่มีจะให้” (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖: ๙๕๘) สรุปความได้ว่า นายแพทย์สุรพงษ์เห็นแก่ประโยชน์ของพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ของประชาชน และบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ในประเด็นที่นายแพทย์สุรพงษ์สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย

จากผลการศึกษาชนิดภาษาบริภาษแบบตรงดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปภาพรวมชนิดภาษาบริภาษแบบตรง เป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๔ จำนวนชนิดของภาษาบริภาษแบบตรงของนักการเมืองไทย

ที่	ชนิดของภาษาบริภาษแบบตรง	จำนวน	ร้อยละ
๑	การบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ	๖๑๗	๙๗.๙๔
๒	การบริภาษด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ	๑๓	๒.๐๖
	รวม	๖๓๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๔ แสดงว่าผู้บริภาษใช้การบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ จำนวน ๖๑๗ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๙๔ มากกว่าการใช้คำสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ จำนวน ๑๓ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๖

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่านักการเมืองไทยนิยมใช้การบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษมากกว่าการบริภาษด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษจำนวนหลายเท่า เนื่องจากคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษสื่อความถึงภาพลักษณ์ด้านลบของผู้ถูกบริภาษได้ชัดเจนกว่าการใช้สำนวน และการที่ผู้บริภาษส่วนใหญ่เป็นนักการเมืองรุ่นใหม่จึงไม่นิยมใช้สำนวนไทยในการบริภาษ

๑.๒ ชนิดของภาษาบริภาษแบบอ้อม คือ ถ้อยคำที่ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษ ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวมีความหมายไม่ตรงตามรูปของภาษา ผู้ถูกบริภาษต้องตีความโดยอาศัยปริบทจึงจะเข้าใจความหมาย ผู้วิจัยประยุกต์ตามแนวคิดของพรรณธร ครุธเนตร (๒๕๔๗) และวรนุช กรองทอง (๒๕๔๗) จากผลการศึกษาพบภาษาบริภาษแบบอ้อม จำนวน ๘๒๖ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๗๓ และแบ่งออกเป็น ๑๒ ชนิด เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

๑.๒.๑ การถาม คือ การที่ผู้บริภาษใช้รูปประโยคคำถาม แต่มิได้ต้องการคำตอบจากผู้ถูกบริภาษ หรือเป็นคำถามที่ผู้บริภาษทราบว่าผู้ถูกบริภาษตอบไม่ได้ในขณะนั้น หรือหากตอบก็ไม่เป็นผลดีต่อผู้ถูกบริภาษ (Harris, 2001) ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้สื่อเพื่อเจตนาบริภาษ จากผลการศึกษาพบการถาม จำนวน ๓๘๘ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๙๗ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๗๑

นายอลงกรณ์ พลบุตร (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายประชา ประสพดี และ นายศุภชัย โพธิ์สุ (ฝ่ายรัฐบาล)

(เปิดเรื่อง) “ขอบคุณท่านประธานที่ฟังอย่างตั้งใจและจับประเด็นถูกต้อง ผมไม่ได้กล่าวเสียหายต่อท่านผู้นำต่างประเทศเลยนะครับ

(ดำเนินเรื่อง) เพราะฉะนั้นเพื่อนสมาชิกได้โปรดฟังด้วยความตั้งใจนะครับ ไม่เช่นนั้นเนี่ย ท่านก็จะไม่ทราบข้อเท็จจริง ผมก็พยายามให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการนำเสนอนั้น เป็นข้อมูลที่ผ่านการกลั่นกรองนะครับ เพราะฉะนั้นก็เรียนว่า ผมได้เรียนท่านประธานและสภาแห่งนี้ไว้แล้วว่า การอภิปรายครั้งนี้ไม่ไว้วางใจ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต่างประเทศในประเด็นเรื่องปราสาทพระวิหารซึ่งเกี่ยวโยงกับผลประโยชน์ทับซ้อน **<u>ถ้าผมไม่กล่าวถึงบุคคลจะให้ผมกล่าวถึงลิงที่ไหนละครับ</u>** **<u>ถ้าผมไม่เอ่ยถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งพยายามจำกัดที่สุดแล้วนะครับ</u>** **<u>จะให้กล่าวถึงใครเหรอครับ</u>** **<u>หรือท่านต้องการที่จะปกปิด ปิดบัง ไม่ให้คนไทยได้รู้ข้อเท็จจริง ว่าเบื้องหน้าเบื้องหลังเป็นอย่างไร</u>** **อย่านะครับ อย่าทำให้เค้ามองเป็น ส.ส.เขมรนะครับ**

(ปิดเรื่อง) เพราะฉะนั้นเนี่ยผมเรียนว่าให้ผมได้พูดเถอะครับ เอาข้อเท็จจริงมาผมรับผิดชอบผมโดยฟ้องมา ๒๐ คดีในการเปิดโปงทุจริตระบบทักษิณ พวกท่านไม่โดนไม่รู้หรอก แต่ทำเพื่อชาติบ้านเมือง **ต้องการโจรปล้นบ้าน** วันนี้ต้องการชี้ให้เห็นว่าไอ้เรื่องคดีพระวิหารนั้นวันนี้มันเกิดเป็นเบื้องหน้าเบื้องหลังอย่างไร ก็คอยประท้วงกันอย่างเงี้ยครับ **ทำเป็นบัตรเติมเงินเอทีเอ็มไปได้**”

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๗๑ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอลงกรณ์ พลบุตร ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายประชา ประสพดีและนายศุภชัย โพธิ์สุ ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาล กรณีนายประชาและนายศุภชัยประท้วงว่าการอภิปรายของนายอลงกรณ์เรื่องปราสาทพระวิหารทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา นายอลงกรณ์จึงบริภาษตอบโต้นายประชาและนายศุภชัยด้วยการใช้รูปประโยคคำถาม ๓ ประโยค ดังข้อความว่า “ถ้าผมไม่กล่าวถึงบุคคลจะให้ผมกล่าวถึงลิงที่ไหนละครับ” “ถ้าผมไม่เอ่ยถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งพยายามจำกัดที่สุดแล้วนะครับจะให้กล่าวถึงใครเหรอครับ” และ “หรือท่านต้องการที่จะปกปิด ปิดบัง ไม่ให้คนไทยได้รู้ข้อเท็จจริงว่าเบื้องหน้าเบื้องหลังเป็นอย่างไร” ทั้งนี้นายอลงกรณ์มิได้ต้องการคำตอบ แต่ใช้คำถามเหล่านี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายประชาและนายศุภชัยในประเด็นที่นายประชาและนายศุภชัยจงใจประท้วงเพื่อขัดขวางการอภิปราย

ตัวอย่างที่ ๗๒

นายจุติ ไกรฤกษ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) “ใน**การเก็บภาษีของกระทรวงการคลัง นอกจากจะไม่เป็นธรรม**แล้ว

(ดำเนินเรื่อง) วันนี้ฝรั่งเขามองนะครับท่านรัฐมนตรีครับ เขามองว่าวันนี้รัฐมนตรี มีทีมงานกระทรวงการคลังแข็งเปรี๊ยะ ไล่บี้ภาษีต่างชาติเต็มไปหมดเลย ปิดช่องหากินช่องรั่วไหล ผมสรรเสริญเยินยอครับ ถูกต้อง แต่ถามว่า**ไม่แตะเลยเหรอครับบริษัทของนักการเมือง ไม่แตะเลยเหรอครับบริษัทของพรรคการเมืองหรือบริษัทที่เขาสนับสนุนพรรคการเมืองอยู่ ไม่แตะเลยใช่ไหมครับ** ...

(ปิดเรื่อง) สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ท่านรัฐมนตรีนั้น ต้องนำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาทบทวน ๔ ปีของการสูญเสียโอกาส ท่านอย่าไปคิดเลยครับว่า การเมืองจะมาถล่มท่าน ผมบอกท่านเลยครับว่า ผมมีความปรารถนาดีกับท่านจริง ๆ และผมอยากให้ท่านทำงานได้ดีจริง ๆ”

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๗๒ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายจุติ ไกรฤกษ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กรณีนายแพทย์สุรพงษ์เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตน จากการมีนโยบายให้กระทรวงการคลังเน้นการเก็บภาษี แต่ละเว้นการเก็บภาษีกับบริษัทที่ให้การสนับสนุนพรรคไทยรักไทย และบริษัทของนักการเมืองฝ่ายเดียวกับนายแพทย์สุรพงษ์ นายจุติจึงบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ด้วยการใช้รูปประโยคถาม ๓ ประโยค ได้แก่ “ไม่แตะเลยเหรอครับบริษัทของนักการเมือง” “ไม่แตะเลยเหรอครับบริษัทของพรรค

การเมืองหรือบริษัทที่เขาสนับสนุนพรรคการเมืองอยู่” และ “ไม่แตะเลยใช่ไหมครับ” ซึ่งเป็นคำถามที่นายแพทย์สุรพงษ์ตอบไม่ได้หรือหากตอบก็จะไม่เป็นผลดีแก่ตน และเมื่อนายแพทย์สุรพงษ์ใช้สิทธิ์อภิปรายก็มิได้ตอบคำถามนี้แต่อย่างใด ทั้งนี้นายจุติมิได้ต้องการคำตอบ แต่ใช้คำถามเหล่านี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายแพทย์สุรพงษ์ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ และกรณีที่นายแพทย์สุรพงษ์เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีพระคุณทางการเมือง

๑.๒.๒ การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน (Verbal irony)

Panpothong (1996: 1-2) ให้นิยามถ้อยคำนัยผกผันสรุปได้ว่าถ้อยคำนัยผกผัน คือ การกล่าวถึงถ้อยคำหนึ่ง แต่สื่อความหมายตรงกันข้ามกับถ้อยคำที่กล่าว รวมถึงการใช้ถ้อยคำที่ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจ (Sincerity condition) ของทฤษฎีวัจนกรรม

Dews and Winner (1999: 1580) ได้นิยามถ้อยคำนัยผกผันสรุปได้ว่า ถ้อยคำนัยผกผัน คือ รูปแบบของภาษาที่ผู้พูดสื่อความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร และมีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อทัศนคติที่มีต่อบุคคล และสถานการณ์ ซึ่งแบบฉบับดั้งเดิมของถ้อยคำนัยผกผัน คือ การสื่อความหมายตรงกันข้ามกับความหมายตามรูปภาษา และพิจารณาได้จากน้ำเสียงของผู้พูด

จากนิยามข้างต้น ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมานิยามถ้อยคำนัยผกผันในงานวิจัยนี้ว่า คือ การที่ผู้บริภาษใช้ถ้อยคำกล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่มีเจตนาสื่อความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำของรูปภาษา ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจต่อถ้อยคำดังกล่าว รวมถึงการใช้ถ้อยคำที่ผู้บริภาษละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของทฤษฎีวัจนกรรมตามแนวคิดของ Searle (1969) จากผลการศึกษาพบการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน จำนวน ๑๙๔ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๙ โดยแบ่งเป็นวัจนกรรมประเภทต่าง ๆ และการใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบเสียงสะท้อน ดังต่อไปนี้

๑.๒.๒.๑ การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมต่าง ๆ

จากผลการศึกษาพบการใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมต่าง ๆ จำนวน ๑๘๒ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐๔ แบ่งชนิดวัจนกรรมต่าง ๆ ได้ ๕ วัจนกรรม ได้แก่

วัจนกรรมบอกเล่า วัจนกรรมแนะนำ วัจนกรรมยกย่อง วัจนกรรมการสั่ง และวัจนกรรมขอบคุณ ดังต่อไปนี้

๑.๒.๒.๑.๑. ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมบอเล่า

(Assert, State, Affirm)

ตามทฤษฎีวัจนกรรมของ Searle (1969: 66)

วัจนกรรมบอกเล่า มีเงื่อนไขวัจนกรรม ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อความ	เป็นการกล่าวถึงเนื้อความหรือข้อมูลใด ๆ ก็ได้
เงื่อนไขปัจจัยพื้นฐาน	ผู้พูดมีเหตุผลหรือหลักฐานในเรื่องที่พูด ผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังยังไม่ทราบข้อมูลดังกล่าว
เงื่อนไขความจริงใจ	ผู้พูดต้องการแจ้งข้อมูลให้ผู้ฟังทราบ
เงื่อนไขสาระสำคัญ	เป็นความพยายามทำให้ผู้ฟังรับรู้ข้อมูล

ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมบอกเล่า จึงหมายถึง ถ้อยคำที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขความจริงใจของการบอกเล่า กล่าวคือ ผู้บริภาษมิได้ต้องการแจ้งข้อมูลให้ผู้ถูกบริภาษทราบ แต่ต้องการทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจต่อถ้อยคำดังกล่าว จากผลการศึกษาพบการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมบอกเล่า จำนวน ๑๐๖ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๒๔ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๗๓

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) “ประการสุดท้ายครับ พูดกันเรื่องอยากเป็นไม่อยากเป็นนายกรัฐมนตรี

(ดำเนินเรื่อง) ผมสนใจการเมืองตั้งแต่เด็กครับ เค้าบอกว่าอย่างที่ท่านพูดเลยครับ คนอยากเป็นมักจะไม่ได้เป็น คนไม่อยากเป็นมักจะได้เป็น **แต่นักการเมืองที่จะเรียกว่าคนแรกเลยที่ประกาศตัวว่าอยากเป็นเนี่ยคือท่านครับ** ประกาศบันได ๓ ขั้น ผมจำได้ แต่ไปไม่ถึงขั้นที่ ๓ เท่านั้นเองครับ แต่จะด้วยโชคชะตาหรือความสามารถอะไรก็แล้วแต่ ไม่ว่ากันครับ สุดท้ายท่านก็มาตรงนี้ ถามว่าผมเป็นอย่างไร ผมก็บอกผมทำงานการเมือง เป็นนักการเมืองอาชีพเหมือนท่าน ผมก็มาตามระบบครับ และผมก็ไม่ไปไหน ไม่ออกไปตั้งพรรคครับ บังเอิญสมาชิกที่พรรคที่ผมสังกัดมา ๑๐ กว่าปี เขาเลือกผมมาเป็นหัวหน้าพรรค ผมก็อาสาตัว จะ

เรียกอยากหรือไม่อยากก็แล้วแต่ละครับ แต่กราบเรียนว่าถ้ามีความอยาก ก็คืออยากเข้าไปทำงาน แต่ถ้าไม่ได้ทำงาน ประชาชนไม่ให้โอกาส ไม่สามารถมาตามระบบ ไม่ต้องห่วงละครับ ผมก็จะยอมรับคำตัดสินของประชาชน ผมจะได้เป็นหรือไม่อยู่ที่ประชาชนครับ **แต่ผมจะต้องต่อสู้ด้วยตัวเอง ไม่เป็นนอมินี หรือหุ่นเชิดให้ใคร**

(ปิดเรื่อง) ขอบพระคุณครับ"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๗๓ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายสมัครอภิปรายกล่าวหาว่านายอภิสิทธิ์ต้องการเป็นนายกรัฐมนตรีมาก จากการยื่นเสนอญัตติเพื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลในครั้งนี้ นายอภิสิทธิ์จึงบริภาษตอบโต้นายสมัครด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมบอกเล่า ดังข้อความว่า "ผมจะต้องต่อสู้ด้วยตัวเอง ไม่เป็นนอมินีหรือหุ่นเชิดให้ใคร" ทั้งนี้นายอภิสิทธิ์มิได้ต้องการแจ้งให้นายสมัครทราบว่านายอภิสิทธิ์ไม่เป็นนอมินีของใคร แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครคือนายกรัฐมนตรีนอมินีของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ซึ่งสื่อความหมายว่านายสมัครเป็นนายกรัฐมนตรีที่ไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง แต่อยู่ในกำกับของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร

ตัวอย่างที่ ๗๔

นายชวน หลีกภัย (ฝ่ายค้าน) บริภาษ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)

(เปิดเรื่อง) "กราบเรียนสั้น ๆ อีกทีครับ ก็ต้องกราบเรียนนะครับว่าจริง ๆ แล้วนี่ ที่แวะไปเยี่ยมท่านก็เพื่อบอกว่า**สมัยพรรคประชาธิปัตย์เขาไม่กลัวหรอกครับการอภิปราย** เพราะเขาก็กล้าเผชิญกับความจริง

(ดำเนินเรื่อง) ส่วนประเด็นที่ท่านรัฐมนตรีพูดถึงความเห็นนั้น ถ้าท่านจำได้แม่นนะครับ กระผมเนี่ยบอกว่า นักวิชาการให้ความเห็น กระผมยังระบุชื่อท่านได้เลยครับ ท่านศาสตราจารย์ลิขิต ธีรเวคินนะฮะ ท่านได้พูดถึงเปรียบเทียบเรื่องนักเรียนทุน

(ปิดเรื่อง) ขอกราบเรียนเพื่อทราบครับ

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)

๑๐ วินาทีครับ ที่ท่านชวนบอกว่า พรรคประชาธิปัตย์ ไม่กลัวการเปิดอภิปราย **พรรคพลังประชาชนก็ไม่กลัวเหมือนพรรคประชาธิปัตย์หรอกครับ**"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๗๔ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายชวน หลีกภัย ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน บริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หลังจากที่ก่อนหน้านี้ ร้อยตำรวจเอกเฉลิมอภิปรายพาดพิงนายชวน หลีกภัย ในสมัยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ และยุบสภาหลังการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ ในประเด็นการจัดสรรที่ดินโดยผิดกฎหมายของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก. ๔-๐๑) นายชวนจึงใช้สิทธิ์พาดพิงและบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิมด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมบอกเล่า ดังข้อความว่า "สมัยพรรคประชาธิปัตย์เขาไม่กลัวหรอกครับการอภิปราย" ทั้งนี้นายชวนมิได้ต้องการแจ้งให้ร้อยตำรวจเอกเฉลิมทราบว่าพรรคประชาธิปัตย์ไม่กลัวการอภิปราย แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิมในประเด็นที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมและรัฐบาลกลัวการอภิปรายไม่ไว้วางใจ และในลำดับต่อมาร้อยตำรวจเอกเฉลิมได้บริภาษตอบโต้นายชวนด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมบอกเล่าเช่นเดียวกัน ดังข้อความว่า "พรรคพลังประชาชนก็ไม่กลัวเหมือนพรรคประชาธิปัตย์หรอกครับ" ซึ่งการบริภาษตอบโต้ของร้อยตำรวจเอกเฉลิมด้วยกลวิธีดังกล่าว ช่วยยืนยันการบริภาษของนายชวน หลีกภัยได้เป็นอย่างดี

๑.๒.๒.๑.๒ ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมแนะนำ (Advise)

ตามทฤษฎีวัจนกรรมของ Searle (1969: 67) วัจนกรรมแนะนำ มีเงื่อนไขวัจนกรรม ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อความ	เป็นการกล่าวถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง
เงื่อนไขปัจจัยพื้นฐาน	ผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังจะได้ประโยชน์จากการแนะนำ
เงื่อนไขความจริงใจ	ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำตามคำแนะนำ
เงื่อนไขสาระสำคัญ	เป็นความพยายามทำสิ่งที่ให้ประโยชน์แก่ผู้ฟัง

ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมแนะนำ จึงหมายถึงถ้อยคำที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขความจริงใจของการแนะนำ กล่าวคือ ผู้บริภาษมิได้ต้องการให้ผู้ถูกบริภาษกระทำตามคำแนะนำ แต่ต้องการทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจต่อถ้อยคำดังกล่าว จากผลการศึกษาพบการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมแนะนำ จำนวน ๓๗ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๓ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๗๕

นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานครับ กระผมนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติครับ ... ผมพูดประโยคสุดท้ายตรงนี้ครับ ผมเห็นด้วยกับท่านครับ คนที่เกิดเอาเท้าออกนั้น มีน้อยฮะ มีน้อยคนฮะและท่านก็เป็นน้อยคนที่มี

(ดำเนินเรื่อง) ปักษ์ใต้บ้านผมนะครับ คนที่เกิดเอาเท้าออก มีประโยชน์อย่างเดียวครับ มีประโยชน์อย่างหนึ่งครับ เวลาก้างติดคอครับ ให้คนที่เกิดเอาเท้าออกไปตักน้ำให้กินครับ เค้าบอกก้างมันจะหลุดครับ ถ้าร้ายไปกว่านั้น ถ้าไม่หลุดอีก ต้องเอาเท้าไปแหย่ครับ เอาเท้าไปแตะที่คอครับ เค้าบอกก้างจะหลุด **<u>ท่านนายกครับ เอาเท้าท่านไปแตะที่รัฐมนตรีบางคนสิครับ รถเมล์มันอาจจะหลุดออกมาสัก ๖ พันคันก็ได้ครับ</u>**

(ปิดเรื่อง) ขอบคุณครับ” (เสียงสมาชิกหัวเราะ)

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๗๕ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี นายนิพิฏฐ์ใช้สิทธิ์ซักถาม หลังจากการอภิปรายของนายสมัคร ซึ่งนายนิพิฏฐ์อภิปรายก่อนหน้านี้ว่าการคลอดของนายสมัครที่เอาเท้าออกก่อนศีรษะและหมอตำแยได้ทำนายว่าต่อไปนายสมัครจะเป็นผู้ที่ช่วยเหลือชาติบ้านเมืองได้นั้นไม่เป็นความจริง ต่อมานายสมัครได้อภิปรายหักล้างข้อกล่าวหาดังกล่าว นายนิพิฏฐ์จึงใช้สิทธิ์ซักถามและบริภาษนายสมัคร โดยเชื่อมโยงถึงการอภิปรายเรื่องโครงการเช่ารถเมล์ของ ขสมก. ๖ พันคันก่อนหน้านี้ และบริภาษนายสมัครด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมการแนะนำ ดังข้อความว่า “ท่านนายกครับ เอาเท้าท่านไปแตะที่รัฐมนตรีบางคนสิครับ รถเมล์มันอาจจะหลุดออกมาสัก ๖ พันคันก็ได้ครับ” ทั้งนี้นายนิพิฏฐ์มิได้ต้องการแนะนำให้นายสมัครใช้เท้าไปแตะที่คอของนายทรงศักดิ์ ทองศรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ซึ่งไม่อาจทำได้ในสถานการณ์จริง

แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครเห็นชอบโครงการเช่ารถเมล์ ๖ พันคันซึ่งส่อทุจริต

ตัวอย่างที่ ๗๖

นายสาธิต ปิตุเตชะ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานที่เคารพครับ ผมยิ่งสงสารเกษตรกรในประเทศไทยมากขึ้นฮะ ก็เพราะว่าในขณะที่เขากำลังเดือดร้อนเรื่องราคาพืชผลทุกตัว ทุกชนิด

(ดำเนินเรื่อง) ท่านประธานทราบไหมครับว่า ที่ต่างประเทศเป็นยังไงฮะ คนทั้งโลกทราบว่าวันนี้โลกมีวิกฤติการณ์มหันตภัย มีภาวะโลกร้อนที่สภาพดินฟ้าอากาศเปลี่ยนแปลง หลายประเทศประสบปัญหาไม่ว่าจะเป็นจีนแผ่นดินไหว พม่านาร์กีส เวียดนามน้ำท่วม สหรัฐอเมริกาน้ำท่วม ทุกที่ประสบปัญหาและก็เกิดภาวะวิกฤตการขาดแคลนอาหาร ยังไม่รวมการขาดแคลนพลังงานทดแทนเพราะว่าน้ำมันมันแพง ก็ทำให้พืชผลทางเกษตรทั่วโลกราคาสูงขึ้นและประเทศไทยเนี่ย เป็นประเทศเดียวที่ผลิตอาหารหลังจากบริโภคแล้วเหลือส่งออกมากที่สุดในโลก ในภาวะสถานการณ์โลกเป็นอย่างนี้ ราคาสินค้าทางการเกษตร มีราคาสูงขึ้นทุกวัน แต่ว่าเกษตรกรชาวนาไทย ได้รับปัญหาเดือดร้อน เดือดร้อนเรื่องอะไรครับ เดือดร้อนเรื่องราคาพืชผลเกษตรกรตกต่ำ ผมก็เรียนว่าโดยกลไกของมันเองเนี่ย **<u>ผมว่าไม่ต้องมีรัฐมนตรีครับ</u>** **<u>หรือเอาไอ้ปื๊ดไปเป็นรัฐมนตรี ราคาสินค้าเกษตรก็จะดีกว่านี้</u>** ท่านประธานที่เคารพ ผมจะไม่กล่าวหาท่านรัฐมนตรีท่านนี้เลยฮะ และผมเรียนกับท่านประธานด้วยความเคารพ ว่าวันนี้ผมรู้สึกเห็นใจรัฐมนตรีท่านนี้มากที่สุด ...

(ปิดเรื่อง) แต่อย่างไรก็ดี ผมต้องทำหน้าที่ เพราะผมเชื่อว่าเศรษฐกิจเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย ของประเทศนี้เนี่ยอยู่ที่ราคาพืชผลทางการเกษตร"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๗๖ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสาธิต ปิตุเตชะ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ กรณีนายมิ่งขวัญบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพและส่งผลให้เกษตรกรและชาวนาจำนวนหนึ่งปิดถนนประท้วงเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำ ทั้งที่ราคาอาหารในตลาดโลกพุ่งสูงขึ้น นายสาธิตจึงบริภาษนายมิ่งขวัญด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมแนะนำ ดังข้อความว่า "ผมว่าไม่ต้องมีรัฐมนตรีครับ หรือเอาไอ้ปื๊ดไปเป็นรัฐมนตรี ราคาสินค้าเกษตรก็จะดีกว่านี้" ทั้งนี้นายสาธิตมิได้ต้องการแนะนำว่าไม่ต้องมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์หรือแนะนำให้ไอ้ปื๊ดมาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ซึ่ง

ไม่อาจเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์จริง เนื่องจากไม่ทราบว่าไอ้ปื๊ดมีตัวตนจริงหรือไม่ แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายมิ่งขวัญในประเด็นที่นายมิ่งขวัญบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพในเรื่องการแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ

๑.๒.๒.๑.๓ ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมยกย่อง (Esteem)

ตามทฤษฎีวัจนกรรมของ Searle (1969) วัจนกรรมยกย่อง มีเงื่อนไขวัจนกรรม ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อความ	เป็นการกล่าวถึงการกระทำในอดีตของผู้ฟัง
เงื่อนไขปัจจัยพื้นฐาน	ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำของผู้ฟังเป็นสิ่งที่ดี
เงื่อนไขความจริงใจ	ผู้พูดต้องการชื่นชมและยกย่องการกระทำของผู้ฟัง
เงื่อนไขสาระสำคัญ	เป็นความพยายามแสดงการชื่นชมและยกย่องผู้ฟัง

ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมยกย่อง จึงหมายถึงถ้อยคำที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขความจริงใจของการยกย่อง กล่าวคือ ผู้บริภาษมิได้ต้องการชื่นชมและยกย่องการกระทำของผู้ถูกบริภาษ แต่ต้องการทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจต่อถ้อยคำดังกล่าว จากผลการศึกษาพบการใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมยกย่อง จำนวน ๑๘ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๙ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๗๗

นายจุติ ไกรฤกษ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิด) “สิ่งที่ผมอยากจะกราบเรียนก็คือว่า ผลของการปฏิบัติงานใน ๔ เดือนที่ผ่านมาก็คือ กรมสรรพากร

(ดำเนิน) กรมสรรพากรนั้น ผมดูเอกสารของกระทรวงการคลัง ข่าวกระทรวงการคลังเนี่ยครับ อยู่ในมือผม ผมไม่ได้พูดลอย ๆ กระทรวงการคลังก็ทำหน้าที่ได้ดีครับ คือ กรมสรรพากร ทุกคนก็วิตกว่าถ้ากรมสรรพากรเก็บภาษีไม่ได้ก็จะขาดดุลเยอะ แต่ว่า**เป็นข่าวดีว่ากรมสรรพากรต้องใช้คำว่า ทำหน้าที่ได้ดี** ถ้าจะยืมคำพูดของท่านนายกในสายตาประชาชน นักธุรกิจทั่วไปเนี่ยครับ **เขาก็กระเหี้ยนกระหือรือที่จะเก็บภาษี บี้ภาษีจากประชาชน** แล้วเขาก็ทำได้ครับ เก็บเกินเป้าสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ๒ หมื่นกว่าล้านบาท มากกว่าปีที่แล้ว ๒๓.๔ เปอร์เซ็นต์ **ต้องยกนิ้วให้กรมสรรพากรที่ทำหน้าที่อันนี้ได้สมบูรณ์**

แต่ในขณะเดียวกันที่ **ท่านไปเที่ยว รีดเลือดเอากับปู ทั่วประเทศตั้งแต่เหนือจรดใต้ ท่านได้นึกบ้างไหมว่ากรมสรรพากรที่กำลังปฏิบัติงานอยู่เนี่ย ขาดตกบกพร่องอะไรบ้าง** ผมยังไม่เห็นคำขอโทษ ผมยังไม่เห็นการลงโทษว่า การเก็บภาษีของบุคคลธรรมดา ท่านหนึ่งเกี่ยวกับภาษี ซึ่งเป็นพี่ชายของนายหญิงท่านเนี่ยครับ ๕๔๐ กว่าล้านบาท ปล่อยให้คดีหมดอายุความ **ถามว่าท่านมาแล้วเนี่ย ท่านทำอะไรบ้างที่จะดึงอันนั้นคืนมา** ...

(ปิด) นี่คือสิ่งที่ผมข้องใจว่า **การดำเนินงาน ๒ มาตรฐานของกระทรวงการคลังนี้ กำลังเป็นอย่างนี้หรือ** นี่คือสาเหตุหนึ่งซึ่งกระผมนั้นไม่สามารถไว้วางใจท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๗๗ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายจุติ ไกรฤกษ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กรณีนายแพทย์สุรพงษ์เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง จากการมีนโยบายให้กรมสรรพากรเน้นการเก็บภาษี แต่ละเว้นการดำเนินคดีความการเลี่ยงภาษีของนายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ พี่ชายคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ภริยาพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี จึงทำให้คดีหมดอายุความ นายจุติจึงบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมยกย่อง ดังข้อความว่า "เป็นข่าวดีว่ากรมสรรพากรต้องใช้คำว่าทำหน้าที่ได้ดี" "เขาก็กระเหี้ยนกระหือรือที่จะเก็บภาษี บี้ภาษีจากประชาชน" และ "ต้องยกนิ้วให้กรมสรรพากรที่ทำหน้าที่อันนี้ได้สมบูรณ์" ทั้งนี้นายจุติมิได้ต้องการยกย่องการทำหน้าที่ของกรมสรรพากร แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ในประเด็นที่นายแพทย์สุรพงษ์ให้ความสำคัญแก่ประโยชน์ของพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ของประชาชน

ตัวอย่างที่ ๗๘

นายอรรถวิชช์ สุวรรณภักดี (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

(เปิดเรื่อง) "เร็ว ๆ นี้กระทรวงเกษตรสหรัฐนั้นออกมาให้ข่าว เขาบอกว่าเขาวิเคราะห์ครับเวียดนามนั้นจะกลับมาขายได้ในช่วงเดือนกรกฎาคม ประเทศไทยข้าวนาปรังจะออกมหาศาล ผลผลิตเยอะแยะจะต้องออกมา

(ดำเนินเรื่อง) โอ้โห กระทรวงเกษตรสหรัฐพูดแค่นี้ ราคาข้าวไทยดิ่ง แต่**มันดิ่งเพราะข้าวธงฟ้าท่านเบิ้ลด้วย** แต่พูดแค่นี้เพราะกลไกตลาดแท้จริงไม่เคยเกิดขึ้นในเมืองไทย **ไม่เคยเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยรัฐบาลท่านทักษิณ** เพราะแนวความคิดมันต่างกันนะครับ ผมย้ำนะครับ รัฐมนตรี

พาณิชย์ต้องทำเรื่องนี้ **ท่านครับ เอาท่านออกเถอะครับ ท่านเซ็นใบลาออกครับ** กระดาษสีขาวที่นี่มีเพิ่มครับ ถ้าท่านวิทยา แก้วภราดัยให้ท่านไม่พอ อรรถวิชช์ให้ท่านที่นี่อีกใบครับ ไม่มีใครกล้าให้ท่านออกรัฐบาลชุดนี้ครับ เพราะว่า**ท่านมิ่งขวัญต้องบอกว่าท่านนั้นเป็นฮีโร่ครับ ท่านเป็นฮีโร่ในใจผมด้วยครับ** นะครับ ๑๙ กันยายน ช่อง ๙ เป็นช่องเดียวครับ ที่กล้าให้ท่านทักษิณออกมาค้านการปฏิวัติ แล้ว**ท่านเป็นคนเปิดสัญญาณอย่างความไม่เกรงกลัว** นี่คือความที่ท่านเรียกว่า เป็นผู้มีบุญคุณอย่างยิ่ง **ไม่แปลกใจเลยครับ ที่ท่านได้รับการตอบแทนบุญคุณมาเป็นรัฐมนตรีพาณิชย์และรองนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดนี้**

(ปิดเรื่อง) ท่านมิ่งขวัญครับ ไม่มีใครให้ท่านออกได้ ผมก็ไม่เชื่อว่านายกรัฐมนตรีจะให้ท่านออกได้ ถ้าท่านไม่ลาออกเอง ท่านไปทำเรื่องที่ถนัดดีกว่าครับ อสมท ช่อง ๙ ท่านทำไว้ดีครับ ท่านไปดูเรื่องพวกโน้นดีกว่า แต่อย่าเป็นรัฐมนตรีพาณิชย์ครับ เหนื่อยครับและลำบาก”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๗๘ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอรรถวิชช์ สุวรรณภักดี ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ กรณีนายมิ่งขวัญช่วยเหลือผู้มีพระคุณทางการเมือง จากการเปิดสัญญาณดาวเทียมให้พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีออกแถลงการณ์ต่อต้านการรัฐประหารของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๙ อสมท เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๙ โดยนายอรรถวิชช์เห็นว่าการกระทำดังกล่าว ทำให้นายมิ่งขวัญได้รับการตอบแทนจากพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ในรัฐบาลปัจจุบัน นายอรรถวิชช์จึงบริภาษนายมิ่งขวัญด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมยกย่อง ดังข้อความว่า “ท่านมิ่งขวัญต้องบอกว่าท่านนั้นเป็นฮีโร่ครับ” และ “ท่านเป็นฮีโร่ในใจผมด้วยครับ” ทั้งนี้นายอรรถวิชช์มิได้ต้องการยกย่องนายมิ่งขวัญว่าเป็นฮีโร่ แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายมิ่งขวัญในประเด็นที่นายมิ่งขวัญช่วยเหลือผู้มีพระคุณทางการเมืองจนได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีเป็นการตอบแทน

๑.๒.๒.๑.๔ ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการสั่ง (Command)

ตามทฤษฎีวัจนกรรมของ Searle (1969: 66) วัจนกรรมการสั่ง มีเงื่อนไขวัจนกรรม ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อความ	เป็นการกล่าวถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง
เงื่อนไขปัจจัยพื้นฐาน	ผู้ฟังสามารถกระทำสิ่งนั้นได้ และผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังสามารถกระทำสิ่งนั้นได้
เงื่อนไขความจริงใจ	ผู้พูดต้องการบังคับให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่าง
เงื่อนไขสาระสำคัญ	เป็นความพยายามที่ผู้พูดบังคับให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ผู้พูดต้องการ

ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการสั่ง จึงหมายถึง ถ้อยคำที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขความจริงใจของการสั่ง กล่าวคือ ผู้บริภาษมิได้ต้องการบังคับให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่าง แต่ต้องการทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจต่อถ้อยคำดังกล่าว จากผลการศึกษาพบการใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการสั่ง จำนวน ๑๖ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๙ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๗๙

นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) บริภาษ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “โอ้โห ผมบอกจริง ๆ ผมก็เสียใจจริง ๆ อาจารย์เสนีนะครับ คำน้อยผมไม่เคย คนอย่างผมรู้จักบุญคุณคนครับ เพราะว่าพรรคประชาธิปัตย์สร้างผมมา

(ดำเนินเรื่อง) ผมนี่แหละครับเป็นนักการเมืองแล้วที่เดินออกมาแล้วไม่เคยดูหมิ่น ดูแคลนพรรคประชาธิปัตย์ ผมยกย่องพรรคการเมืองพรรคนี้ แล้วพูดจาให้คะแนนพรรคนี้เสมอ แต่ว่าเมื่อเวลาที่การเมืองมันมามีกระทบกระทั่งกันบ้าง ก็เล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ไม่เนรคุณครับ ใครจะคิดเนรคุณใครสุดแท้แต่ แต่ไม่มีสำหรับผม

(ปิดเรื่อง) เพราะฉะนั้น **<u>กรุณาอย่า อย่าแก่งกาจเกินขนาดเลยครับ</u>** โอ้โห ใช้ถ้อยคำสุดท้ายคงคิดว่าดีแล้วละครับ เนรคุณอาจารย์เสนีย์ โอ้โห เฮอะ เฮอะ สักน้อยนึง สักครึ่งนึงที่ทำคุณครับ โอ้ย มากเกินไปครับ”

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๗๙ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี บริภาษนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายอภิสิทธิ์อภิปรายกล่าวหาว่านายสมัครเนรคุณหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช กรณีนายสมัครให้สัมภาษณ์ว่าหม่อมราชวงศ์เสนีย์ซึ่งเป็นทนายความว่าความในคดีปราสาทพระวิหาร เมื่อพ.ศ.๒๕๐๕ ยอมรับแผนที่ของประเทศกัมพูชาจึงทำให้ประเทศไทยแพ้คดีความ และเสียปราสาทพระวิหารให้แก่ประเทศกัมพูชา นายสมัครจึงบริภาษตอบโต้นายอภิสิทธิ์ด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมการสั่ง ดังข้อความว่า “กรุณาอย่า อย่าเก่งกาจเกินขนาดเลยครับ” ทั้งนี้นายสมัครมิได้ต้องการสั่งให้นายอภิสิทธิ์หยุดกล่าวหาว่านายสมัครเนรคุณ แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายอภิสิทธิ์ในประเด็นที่นายอภิสิทธิ์ใช้ข้อมูลเท็จอภิปรายใส่ร้ายนายสมัคร

ตัวอย่างที่ ๘๐

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย) บริภาษ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “ผมหวังใจว่าที่ผมชี้แจง ๖ ข้อ คงไม่มาอภิปรายซ้ำซาก

(ดำเนินเรื่อง) เพราะผมอยากตอบเรื่องใหม่ ๆ เอาชนิดหมัดเดียวน็อก ทำให้สมราคาคุย ผมไม่ได้ท้าทาย ท่านประธานครับ ฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาลเนี่ย อย่าสมานฉันท์ อย่า ต้องรบกันอย่างนี้แหละ รบกันทางสติปัญญา **<u>แต่อย่าไปจำคำถามของไอ้พวกพันธมิตร</u>** **<u>อย่าไปเอาคำพูดของมันมาพูดไม่ได้นะ เสียชื่อยี่ห้อพรรคประชาธิปัตย์</u>**

(ปิดเรื่อง) รอบแรกเอาเท่านี้ก่อนครับ ขอบคุณครับ”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๘๐ เป็นโครงสร้างการบริภาษของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบริภาษนายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายวิรัตน์อภิปรายกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมใช้อำนาจไม่เป็นธรรม กลั่นแกล้งบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม และละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ร้อยตำรวจเอกเฉลิมจึงบริภาษตอบโต้นายวิรัตน์ด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมการสั่ง ดังข้อความว่า “อย่าไปจำคำถามของไอ้พวกพันธมิตร” และ “อย่าไปเอาคำพูดของมันมาพูดไม่ได้นะ เสียชื่อยี่ห้อพรรคประชาธิปัตย์” ทั้งนี้ร้อยตำรวจเอกเฉลิมมิได้ต้องการสั่งให้นายวิรัตน์หยุดนำข้อกล่าวหาของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมาอภิปราย แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายวิรัตน์ในประเด็นที่นายวิรัตน์นำข้อมูลมาอภิปรายโดยมิได้คิดเอง

๑.๒.๒.๑.๕ ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมขอบคุณ

(Thank)

ตามทฤษฎีวัจนกรรมของ Searle (1969: 67)

วัจนกรรมขอบคุณ มีเงื่อนไขวัจนกรรม ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อความ	เป็นการกล่าวถึงการกระทำในอดีตของผู้ฟัง
เงื่อนไขปัจจัยพื้นฐาน	ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำของผู้ฟังให้ประโยชน์แก่ผู้พูด
เงื่อนไขความจริงใจ	ผู้พูดรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณในการกระทำของผู้ฟังจริง ๆ
เงื่อนไขสาระสำคัญ	เป็นความพยายามแสดงออกในการรู้บุญคุณของผู้พูด

ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมขอบคุณ จึงหมายถึง ถ้อยคำที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขความจริงใจของการขอบคุณ กล่าวคือ ผู้บริภาษมิได้รู้สึกเป็นหนี้บุญคุณผู้ถูกบริภาษ แต่ต้องการทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจต่อถ้อยคำดังกล่าว จากผลการศึกษาพบการใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมขอบคุณ จำนวน ๕ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๕
ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๘๑
นายศิริโชค โสภา (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายนพดล ปัทมะ (รมว.ต่างประเทศ)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานครับ **นายนพดล ปัทมะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเนี่ย ออกให้ ออกมาพูดอย่างไม่อายเลยครับ** บอกว่า “ผมเนี่ยปกป้องอธิปไตยของประเทศ ผมเนี่ยต้องได้ดอกกุหลาบ ไม่ใช่ก้อนหิน” ครับ

(ดำเนินเรื่อง) ผมก็สงสัยว่า**นายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเนี่ย ปกป้องอธิปไตยอย่างไร** ในเมื่อทหารก็ท้วงติงมาแล้ว กระทรวงการต่างประเทศก็ท้วงติงมาแล้ว ผมก็ต้องไปดูแผนที่ครับ ที่ทางฝ่ายกัมพูชาส่งมาให้รัฐบาลไทย ท่านประธานที่เคารพครับ ขออนุญาตท่านประธานดูภาพนี้ครับ นายกสมัครอาจจะดูในจอทีวีก็ได้ครับ ท่านประธานครับแผนที่ก่อนกระทรวงต่างประเทศทักท้วง ปรากฏว่ามันมีพื้นที่เนี่ยที่ล้ำที่นายนพดลบอกว่าเป็นพื้นที่ทับซ้อนครับ เท่ากับ ๓๘.๑๕ ตารางวาครับ **โอ้โห ปกป้องอธิปไตยไป ๓๘ กว่าตารางวาครับ ควรจะได้กุหลาบไม่ใช่หินครับ** ๓๘ ตารางวานี่เท่ากับทาวน์เฮาส์ ๑ หลังครับ **<u>ผมนี่คนไทยต้อง*ขอบคุณท่านรัฐมนตรีเป็นอย่างมาก*</u>** สิ่งที่ท่านเสียไปครับ ดูแผนที่ทางขวามือครับ แผนที่หลังกระทรวงต่างประเทศทักท้วง ท่านก็ตัดออกไปครับ ตัดออกไป ๓๘ ตารางวา แต่ที่ท่านเสียไปครับ ... เท่าไหร่ท่านทราบไหมครับ ๓๔ ไร่

ครับ **รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศปกป้องอธิปไตยครับ ได้พื้นที่เท่ากับทาวน์เฮาส์คืนมาหนึ่งหลังครับ แต่เสียให้เค้าไป ๓๔ ไร่...**

(ปิดเรื่อง) ผมไม่แน่ใจว่าเนี่ย **ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายนพดล ปัทมะเนี่ย เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นรัฐมนตรีในรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในสมเด็จฮุนเซ็นครับ**"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๘๑ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายศิริโชค โสภา ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ กรณีนายนพดลตัดสินใจผิดพลาด จากการสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชาเสนอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกเพียงฝ่ายเดียว และให้สัมภาษณ์ว่าการกระทำของนายนพดลไม่ทำให้ประเทศไทยสูญเสียอธิปไตยและควรได้รับดอกกุหลาบเป็นการตอบแทนไม่ใช่ก้อนหิน แต่นายศิริโชคเห็นว่าการสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชาเสนอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารดังกล่าวของนายนพดลทำให้ประเทศไทยเสียอธิปไตยรอบปราสาทพระวิหาร จำนวน ๓๔ ไร่ นายศิริโชคจึงบริภาษนายนพดลด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมขอบคุณ ดังข้อความว่า "ผมนี่คนไทยต้องขอบคุณท่านรัฐมนตรีเป็นอย่างมาก" ทั้งนี้นายศิริโชคมิได้ต้องการขอบคุณ แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายนพดลในประเด็นที่นายนภดลตัดสินใจผิดพลาด กรณีสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชาเสนอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกเพียงฝ่ายเดียว และทำให้ประเทศไทยเสียอธิปไตยบนพื้นที่ทับซ้อนรอบปราสาทพระวิหาร

ตัวอย่างที่ ๘๒

นายอลงกรณ์ พลบุตร (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ (รองนายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) "ก่อนจะตั้งคำถามที่สอง **<u>เผอิญต้อง*ขอบคุณ*ท่านรองนายกรัฐมนตรี สมชาย วงศ์สวัสดิ์นะครับ เหมือนกับรู้คำแถลงของผมทีเดียว</u>**

(ดำเนินเรื่อง) **<u>ในอภิปรายครั้งนี้ที่กรุณามานั่งฟัง เป็นชินวัตรคอนเนกชั่นอย่างนึงนะครับ</u>**"

(ปิดเรื่อง) ไม่ปรากฏ

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๘๒ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอลงกรณ์ พลบุตร ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ รองนายกรัฐมนตรี ขณะที่นายอลงกรณ์กำลังอภิปรายไม่ไว้วางใจนายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายสมชายได้เข้ามานั่งฟังการอภิปราย เมื่อนายอลงกรณ์เห็นนายสมชายจึงบริภาษนายสมชายด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมขอบคุณ ดังข้อความว่า “เผอิญต้องขอบคุณท่านรองนายกรัฐมนตรีสมชาย วงศ์สวัสดิ์นะครับ เหมือนกับรู้คำแถลงของผมทีเดียว ในอภิปรายครั้งนี้ที่กรุณามานั่งฟัง เป็นชินวัตรคอนเนกชั่นอย่างนึงนะครับ” ทั้งนี้นายอลงกรณ์มิได้ต้องการขอบคุณ แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสมชายในประเด็นที่นายสมชายเป็นนอมินีของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร

จากผลการศึกษาชนิดการใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปภาพรวมชนิดการใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมต่าง ๆ เป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๕ จำนวนชนิดการใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมต่าง ๆ

ที่	ชนิดการใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมต่าง ๆ	จำนวน (ถ้อยคำ)	ร้อยละ
๑	ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมบอกเล่า	๑๐๖	๕๘.๒๔
๒	ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมแนะนำ	๓๗	๒๐.๓๓
๓	ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมยกย่อง	๑๘	๙.๘๙
๔	ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการสั่ง	๑๖	๘.๗๙
๕	ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมขอบคุณ	๕	๒.๗๕
	รวม	**๑๘๒**	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๕ แสดงว่าผู้บริภาษใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมบอกเล่ามากที่สุด จำนวน ๑๐๖ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๒๔ รองลงมา คือ ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมแนะนำ จำนวน ๓๗ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๓ ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมยกย่อง จำนวน ๑๘ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๙ ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการสั่ง จำนวน ๑๖ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๙ ตามลำดับ และผู้บริภาษใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมขอบคุณน้อยที่สุด จำนวน ๕ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๕

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้บริภาษนิยมใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมบอกเล่ามากที่สุด เนื่องจากวัจนกรรมบอกเล่าเป็นการแจ้งข้อมูลให้ผู้ฟังทราบ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการบริภาษ กล่าวคือ ผู้บริภาษรู้สึกไม่พอใจผู้ถูกบริภาษจึงกล่าวถ้อยคำบริภาษเพื่อให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจต่อถ้อยคำดังกล่าว

๑.๒.๒.๒ การใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบเสียงสะท้อน (Echoic Irony)

Wilson and Sperber (1992: 59-60) กล่าวว่า ถ้อยคำนัยผกผันแบบเสียงสะท้อน คือ การนำถ้อยคำที่บุคคลอื่นกล่าวไว้หรือที่บุคคลอื่นคิดไว้มากล่าวอีกครั้ง โดยสื่อเจตนาตรงข้ามกับถ้อยคำที่กล่าว พร้อมทั้งแสดงน้ำเสียงประชดประชันหรือดูถูกเย้ยหยัน

จากนิยามข้างต้น ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมานิยามถ้อยคำนัยผกผันแบบเสียงสะท้อนในงานวิจัยนี้ว่า คือ การที่ผู้บริภาษนำถ้อยคำที่ผู้ถูกบริภาษกล่าวไว้มากล่าวอีกครั้ง โดยผู้บริภาษแสดงเจตนาไม่เชื่อว่าเป็นอย่างนั้นจริง และสื่อเจตนาตรงกันข้ามกับถ้อยคำที่กล่าว และต้องการทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจกับถ้อยคำดังกล่าว จากผลการศึกษาพบการใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบเสียงสะท้อน จำนวน ๑๒ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๕ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๘๓
นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน) บริภาษ สมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
(เปิดเรื่อง) “ผมกราบเรียนต่อไปนะครับว่า ซึ่งจะมีอีกคณะหนึ่งมาพูดนะฮะ เพราะว่า ท่านก็ท้าทายไว้มาก คือเรื่องของปัญหาว่า ยังไม่เคยเซ็นสัญญา ยังไม่ได้ทำอะไร โยนหินถามทางก็มาอภิปรายไม่ไว้วางใจกันแล้ว รถเมล์ครับผมพูดสั้น ๆ เท่านั้นเองครับ
(ดำเนินเรื่อง) เพราะเดี๋ยวจะมีคณะที่เขารับผิดชอบเรื่องนี้โดยเฉพาะ **<u>โยนหินถามทางเหรอครับ</u>** ผมมีเอกสารในมือผมเนี่ยวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ เป็นหนังสือที่ ทางกระทรวงคมนาคมนะครับ ได้ทำเรื่องเสนอมาที่คณะรัฐมนตรีและเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก็นำเสนอเพื่อที่จะเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โยนหินถามทาง ของท่านนี่ ๑๑ หน้านะครับ มีงบประมาณเรียบร้อย ๑๑๑,๖๙๐ ล้านบาท ... พอรู้ว่าจะมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจ แล้ว ๑๑๑,๖๙๐ ล้านบาทเนี่ยก็ไม่ใช่ตัวเลขที่ คิดกันขึ้นมาลอย ๆ นะครับ ผมก็ไปเอามาหมดละครับ ไอ้การประมาณการ งบประมาณการ ที่บอกว่า ๖ พันกันเนี่ย **ทำไมมันถึงออกมาเป็นแสนกว่าล้าน ... ผมว่าแพงกว่าความเป็นจริงไม่รู้กี่เท่าตัวนะครับ ค่าเช่าอู่แพงกว่าค่าจอด**

เรือยอร์ช (เสียงสมาชิกหัวเราะ) ผลตอบแทนที่ให้กับคนที่จะมาเสนอให้เช่าเนี่ย ดีกว่าลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อีกครับ ๑๔ เปอร์เซ็นต์

(ปิดเรื่อง) เดี๋ยวเรื่องนี้เป็นรายละเอียดครับ มากล่าวหาพวกผมว่า แค่โยนหินถามทางก็โวยวายแล้ว ไม่ใช่ครับ คิดทำมาเป็นระบบ นายกเองเซ็นให้เข้า ครม.แล้ว แต่เปลี่ยนใจเพื่อที่จะเอาออกมา"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๘๓ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี กรณีนายสมัครสนับสนุนโครงการซึ่งส่อทุจริต จากการเห็นชอบโครงการเช่ารถเมล์ ๖ พันคันของ ขสมก. ซึ่งเสนอโดยนายทรงศักดิ์ ทองศรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และนายสมัครได้ประชาสัมพันธ์โครงการดังกล่าวในรายการสนทนาประสาสมัคร โดยใช้สำนวนว่า "โยนหินถามทาง" เพื่อฟังเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมก่อนตัดสินใจอนุมัติโครงการดังกล่าว แต่นายอภิสิทธิ์ไม่เชื่อว่าโครงการดังกล่าวเป็นเพียงการโยนหินถามทางดังสำนวนที่นายสมัครใช้ เนื่องจากในโครงการได้แจกแจงการใช้งบประมาณอย่างละเอียดจำนวน ๑๑๑,๖๕๐ ล้านบาท ซึ่งมากเกินความเป็นจริง นายอภิสิทธิ์จึงบริภาษนายสมัครด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบเสียงสะท้อน ดังข้อความว่า "โยนหินถามทางเหรอครับ" เพื่อสื่อเจตนาตรงกันข้าม กล่าวคือ นายอภิสิทธิ์เห็นว่านายสมัครจะอนุมัติโครงการเช่ารถเมล์ดังกล่าวจริง และสื่อเจตนาบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครเห็นชอบโครงการเช่ารถเมล์ ๖ พันคันซึ่งส่อทุจริต

ตัวอย่างที่ ๘๔

นายศิริโชค โสภา (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายนพดล ปัทมะ (รมว.ต่างประเทศ)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานครับ **นายนพดล ปัทมะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเนี่ย ออกมาพูดอย่างไม่อายเลยครับ** บอกว่า "ผมเนี่ยปกป้องอธิปไตยของประเทศ ผมเนี่ยต้องได้ดอกกุหลาบ ไม่ใช่ก้อนหินครับ"

(ดำเนินเรื่อง) ผมก็สงสัยว่า**นายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเนี่ยปกป้องอธิปไตยอย่างไร** ในเมื่อทหารก็ท้วงติงมาแล้ว กระทรวงการต่างประเทศก็ท้วงติงมาแล้ว ผมก็ต้องไปดูแผนที่ครับ ที่ทางฝ่ายกัมพูชาส่งมาให้รัฐบาลไทย ท่านประธานที่เคารพครับ ขออนุญาตท่านประธานดูภาพนี้ครับ นายกสมัครอาจจะดูในจอทีวีก็ได้ครับ ท่านประธานครับแผนที่ก่อนกระทรวงต่างประเทศทักท้วง ปรากฏว่ามันมีพื้นที่เนี่ยที่ล้ำที่นายนพดลบอกว่าเป็นพื้นที่ทับซ้อนครับ เท่ากับ ๓๘.๑๕ ตารางวาครับ **<u>โอ้โห ปกป้อง</u>**

<u>อธิปไตยไป ๓๘ กว่าตารางวาครับ ควรจะได้กุหลาบไม่ใช่หินครับ</u> ๓๘ ตารางวานี่เท่ากับทาวน์เฮาส์ ๑ หลังครับ **ผมนี่คนไทยต้องขอบคุณท่านรัฐมนตรีเป็นอย่างมาก** สิ่งที่ท่านเสียไปครับ ดูแผนที่ทางขวามือครับ แผนที่หลังกระทรวงต่างประเทศทักท้วง ท่านก็ตัดออกไปครับ ตัดออกไป ๓๘ ตารางวา แต่ที่ท่านเสียไปครับ ... เท่าไหร่ท่านทราบไหมครับ ๓๔ ไร่ครับ **รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศปกป้องอธิปไตยครับ ได้พื้นที่เท่ากับทาวน์เฮาส์คืนมาหนึ่งหลังครับ แต่เสียให้เค้าไป ๓๔ ไร่**

(ปิดเรื่อง) ผมไม่แน่ใจว่าเนี่ย **ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายนพดล ปัทมะเนี่ย เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นรัฐมนตรีในรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในสมเด็จฮุนเซ็นครับ**"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๘๔ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายศิริโชค โสภา ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ กรณีนายนพดลตัดสินใจผิดพลาด จากการสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชาเสนอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกเพียงฝ่ายเดียว และให้สัมภาษณ์ว่าการกระทำของตนทำให้ประเทศไทยไม่สูญเสียอธิปไตย และควรจะได้รับดอกกุหลาบเป็นการตอนแทนไม่ใช่ก้อนหิน แต่นายศิริโชคเห็นว่าการตัดสินใจของนายนพดลทำให้ประเทศไทยเสียอธิปไตยรอบปราสาทพระวิหารจำนวนเนื้อที่ ๓๔ ไร่ นายศิริโชคจึงบริภาษนายนพดลด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบเสียงสะท้อน ดังข้อความว่า "โอ้โห ปกป้องอธิปไตยไป ๓๘ กว่าตารางวาครับ ควรจะได้กุหลาบไม่ใช่หินครับ" เพื่อสื่อเจตนาตรงกันข้าม กล่าวคือ นายศิริโชคเห็นว่านายนพดลไม่ควรได้ดอกกุหลาบตามคำพูดของนายนพดล เนื่องจากการตัดสินของนายนพดลทำให้ประเทศไทยเสียอธิปไตยรอบปราสาทพระวิหาร และสื่อเจตนาบริภาษนายนภดลในประเด็นที่นายนภดลตัดสินใจผิดพลาด และทำให้ประเทศไทยเสียอธิปไตยบนพื้นที่ทับซ้อนรอบปราสาทพระวิหาร

๑.๒.๓ การบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษกล่าวถึงผู้ถูกบริภาษแต่ไม่ระบุชื่อ และการใช้ตัวอักษรย่อ ผู้ถูกบริภาษจะต้องพิจารณาจากปริบทและภูมิหลังที่มีต่อเรื่องดังกล่าวเพื่อตีความหมายของถ้อยคำ จากผลการศึกษาพบการบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษจำนวน ๖๐ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๗.๒๖ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๘๕

นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)บริภาษ ไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานที่เคารพ การที่ผมทำหน้าที่ มีคนเล่นสกปรกกับรัฐมนตรี จะด้วยอะไรก็ตามแต่

(ดำเนินเรื่อง) นายกรัฐมนตรีให้ตำรวจจัดการ ตำรวจจัดการเสร็จ เขาก็เห็นว่าตำรวจชี้อย่างนั้นเค้าก็ออกไป นี่แหละครับไม่ได้ทำหน้าที่ ผมทำหน้าที่ ผมเร่งให้ตำรวจเป็นคนจัดการ แล้วเมื่อตำรวจวินิจฉัย เค้าก็ออกไป

(ปิดเรื่อง) แต่ขอย้ำนะครับ ***<u>ไอ้คนที่เก็บเรื่องนี้ไว้ ๘ เดือน แล้วไม่ไปดำเนินการนั้น เห็นยกย่องสรรเสริญกันเหลือเกิน</u>*** ***<u>ไอ้คนหัวเถิกนั่นนะครับ</u>***”

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๘๕ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติอภิปรายกล่าวหาว่านายสมัครไม่ดำเนินการกับนายจักรภพ เพ็ญแข อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งถูกตำรวจตั้งข้อหาว่าหมิ่นสถาบันเบื้องสูง จากการให้สัมภาษณ์นักข่าวต่างประเทศ ณ ประเทศแห่งหนึ่ง ต่อมานายสมัครได้อภิปรายหักล้างข้อกล่าวหาเรื่องการไม่ดำเนินการกับนายจักรภพ และให้ข้อมูลว่านายจักรภพได้ให้สัมภาษณ์ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่มีบางคนเพิ่งนำคำให้สัมภาษณ์ดังกล่าวมาแจ้งความเอาผิดนายจักรภพกับตำรวจในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑ นายสมัครทราบว่านายสุเทพ เทือกสุบรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคฝ่ายค้านเป็นคนที่นำคำให้สัมภาษณ์ดังกล่าวมาแจ้งความ นายสมัครมิได้กล่าวถึงชื่อของนายสุเทพโดยตรง แต่ใช้คำว่า “ไอ้คน” และ “ไอ้คนหัวเถิก” ซึ่งถ้าผู้ฟังการอภิปรายติดตามข่าวในขณะนั้นก็เข้าใจได้ว่านายสมัครกำลังกล่าวถึงนายสุเทพและสื่อเจตนาบริภาษนายสุเทพในประเด็นที่นายสุเทพจงใจปกปิดข้อมูลเพื่อกลั่นแกล้งนายจักรภพ เพ็ญแข

ตัวอย่างที่ ๘๖

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)บริภาษ ไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ

(เปิดเรื่อง) “ต่อไปอีกเรื่องหนึ่ง เรื่องบริษัทศรีสุบรรณ

(ดำเนินเรื่อง) ท่านประธานที่เคารพครับ ผมเข้ามาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผมมีนโยบายตรวจสอบที่ดินของรัฐ ถูกครอบครองโดยคนยากคนจน แยกส่วนหนึ่ง โดยคนร่ำคนรวยไม่ได้ ต้องดำเนินการริบที่มาเป็นเนชันแนล เอสเซ็ท มาเป็นสมบัติของชาติ ไม่ใช่ว่าจะไปกลั่นแกล้งคนยาก คนจน ตาสี ตาสา ป้ามี ยายแม้น ถ้าทำกินอยู่ในที่และไม่ได้มีเจตนาบุกรุก เราจะหาวิธีการให้เขาได้ทำกินได้ แต่***คนรวย*****เป็นนายตำรวจรูปร่างใหญ่ ๆ อดีตยศถาบรรดาศักดิ์ไปอยู่ที่ ส.ป.ก. เจ้าของโรงแรมแถวรัชดา ไอ้ที่สนิทกับ*****พรรคการเมืองพรรคหนึ่ง*****ไปครอบครองเป็นพันไร่ *****ไอ้คนที่ขายต้นไม้*****ราคาแพง และหรืออื่น ๆ**

(ปิดเรื่อง) ผมบอกอย่างนี้ไม่ได้ อย่างนี้ต้องดำเนินการ”

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๘๖ เป็นโครงสร้างการบริภาษของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ฝ่ายค้าน อภิปรายกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมใช้อำนาจไม่เป็นธรรม สั่งให้กรมที่ดินเพิกถอนเอกสารสิทธิ์การครอบครองที่ดินของบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม ต่อมาร้อยตำรวจเอกเฉลิมได้หักล้างข้อกล่าวหาเรื่องการใช้อำนาจไม่เป็นธรรม และร้อยตำรวจเอกเฉลิมทราบว่าในอดีตพรรคประชาธิปัตย์เคยยุบสภา เนื่องจากถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจเรื่องการจัดสรรที่ดินไม่เป็นธรรมของรัฐบาลโดยใช้อำนาจผ่านสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.๔-๐๑) เมื่อพ.ศ. ๒๕๓๗ ร้อยตำรวจเอกเฉลิมไม่ได้กล่าวชื่อพรรคประชาธิปัตย์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง แต่ใช้คำว่า “คนรวย” “พรรคการเมืองพรรคหนึ่ง” และ “ไอ้คนที่ขายต้นไม้” ซึ่งถ้าผู้ฟังการอภิปรายมีภูมิหลังเกี่ยวกับการอภิปรายไม่ไว้วางใจเรื่อง ส.ป.ก.๔-๐๑ ก็จะเข้าใจได้ว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมหมายถึง พรรคประชาธิปัตย์ และสื่อเจตนาบริภาษพรรคประชาธิปัตย์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกรณีที่พรรคประชาธิปัตย์จัดสรรที่ดินโดยผิดกฎหมาย และกรณีที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องครอบครองที่ดิน ส.ป.ก. ๔-๐๑ โดยผิดกฎหมาย

๑.๒.๔ การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์ (Metaphor)

Lakoff and Johnson (1980) ให้นิยามอุปลักษณ์สรุปได้ว่า อุปลักษณ์ หมายถึง รูปภาษาที่แสดงการเปรียบเทียบกันระหว่างสิ่งที่แตกต่างกัน ๒ สิ่ง ได้แก่ แบบเปรียบ (source domain) และสิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain) และทั้ง ๒ สิ่งต้องอยู่ต่างวงความหมายกัน

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (๒๕๔๒: ๒๕๐) ให้นิยามอุปลักษณ์สรุปได้ว่า อุปลักษณ์ หมายถึง ถ้อยคำแสดงการเปรียบเทียบของสองสิ่ง สิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ อีกสิ่งหนึ่งเป็นแบบเปรียบ

จากนิยามข้างต้น ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมานิยามอุปลักษณ์ในงานวิจัยนี้ว่า คือ ถ้อยคำที่ผู้บริภาษเปรียบเทียบผู้ถูกบริภาษกับสิ่งอื่นเพื่อให้เข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จากผลการศึกษาพบการใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์ จำนวน ๔๙ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๓ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๘๗

นายเทพไท เสนพงศ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานครับ ผมก็จะยุติเรื่องนี้แล้วจะไม่พูด แต่ว่าผมอยากจะขออนุญาตท่านประธาน เพื่อจะใช้ภาพประกอบการอภิปรายช่วงสุดท้ายครับท่านประธาน ท่านอนุญาตนะครับ ครับท่านประธานที่เคารพครับ นี่คือบุคลิกภาพของคนเป็นนายกรัฐมนตรี ท่านประธานดูสิครับว่าเหมาะสมและมีสภาพที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีจริง ๆ หรือไม่ ... ท่านประธานที่เคารพ กระผมเทพไท เสนพงศ์ครับ เมื่อท่านไม่อนุญาตที่จะไม่ให้อภิปรายด้วยภาพผมก็เคารพครับ

(ดำเนินเรื่อง) แต่ผมอยากจะชี้ให้ท่านประธานเห็นว่าสถานะคนที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นคนที่มีวุฒิภาวะที่จะบริหารประเทศได้ **<u>ผมไม่อยากให้ประเทศนี้มี*คนป่วย*มาเป็นนายกรัฐมนตรี</u>** ... [ประธานให้ถอนคำพูด] ก็เป็น ***<u>คนไม่สบาย</u>*<u>ก็แล้วกัน</u>**ครับ ท่านประธาน (เสียงสมาชิกหัวเราะ) [ประท้วงขัดจังหวะ] ก็ถือว่าเป็น **คนที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี** ได้ไหมครับท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นผมคิดว่า **ผมเองก็สงสารนะครับว่าถ้าท่านจะเป็นนายกรัฐมนตรีอีกต่อไปเนี่ย ท่านจะต้องถูกแรงภาวะกดดันจากหลาย ๆ**

อย่าง ผมอยากจะให้ท่านเนี่ย สุขสบายให้ท่านได้กลับไปเลี้ยงหลาน ชื่อน้องสายป่ายที่ท่านไปเยี่ยมเมื่อวันก่อนนะฮะ

(ปิดเรื่อง) ผมคิดว่าด้วยเหตุผลทั้งหมดที่ผมอภิปราย และก็อาจจะไม่ได้อภิปราย และก็รู้อยู่แก่ใจตัวผมเนี่ย ผมคิดว่าผมไม่สามารถไว้วางใจให้นายสมัคร สุนทรเวชเป็นนายกรัฐมนตรีได้อีกต่อไป ขอบคุณครับท่านประธานครับ"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๘๗ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายเทพไท เสนพงศ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี กรณีนายสมัครยืนจ้องหน้าแสดงความไม่พอใจกลุ่มผู้สื่อข่าวที่คอยทำข่าว ณ ห้องอาหารแห่งหนึ่ง และปรากฏเป็นข่าวตามสื่อมวลชนอย่างกว้างขวาง นายเทพไทเห็นว่าการแสดงพฤติกรรมดังกล่าวของนายสมัครไม่เหมาะสมจึงบริภาษนายสมัครด้วยความเปรียบหรืออุปลักษณ์เปรียบนายสมัครว่า "คนป่วย" และ "คนไม่สบาย" การเปรียบนายสมัครเป็นคนป่วยสะท้อนให้เห็นทัศนะและมุมมองของนายเทพไทว่า "การเมือง คือ การรักษาโรค" (รัชนีย์ญา กลิ่นน้ำหอม และ ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, ๒๕๕๑) ทั้งนี้นายเทพไทมิได้สื่อความว่านายสมัครป่วย แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี กรณีนายสมัครจ้องหน้าแสดงความไม่พอใจกลุ่มผู้สื่อข่าวที่คอยทำข่าว ณ ห้องอาหารแห่งหนึ่ง

ตัวอย่างที่ ๘๘

นายสมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายไตรรงค์ ติธรรม และ
นายประชา ประสพดี (ฝ่ายรัฐบาล)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานที่เคารพ ผมยึดถือตามประธานว่าครับ เนื่องจากขณะนี้มีการขัดขวางการอภิปรายครับท่านประธาน

(ดำเนินเรื่อง) เพราะว่าพอคุณกรณ์จะเริ่มพูดก็จะมีการประท้วง ซึ่งท่านประธานวินิจฉัยไปทุกครั้งแล้วเช่นเดิมเหมือนกันครับ ท่านประธาน **<u>พานทองแท้ไม่ใช่*ข้าวสารเสก*นะครับ</u>**

(ปิดเรื่อง) เพราะฉะนั้น เขาพูดก็ต้องพูดได้ เพราะเป็นเรื่องที่มันเกี่ยวข้องแค่นั้นเองครับ"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๘๘ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล ผู้ประท้วงฝ่ายค้านบริภาษนายไตรรงค์ ติธรรมและนายประชา ประสพดี ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาล กรณีนายไตรรงค์และนายประชาจงใจประท้วงขัดขวางการอภิปรายของนายกรณ์ จาติกวณิช ที่กำลังอภิปรายวิธีหลบเลี่ยงการเสียภาษีของบริษัทเอสซี แอสเสท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ของนายพานทองแท้ ชินวัตร บุตรชายพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี นายสมบูรณ์จึงบริภาษนายไตรรงค์และนายประชาด้วยความเปรียบหรืออุปลักษณ์เปรียบนายพานทองแท้ว่า “ข้าวสารเสก” การเปรียบนายพานทองแท้กับข้าวสารเสกสะท้อนให้เห็นทัศนะและมุมมองของนายสมบูรณ์ว่า “การเมือง คือ สิ่งเหนือธรรมชาติ” ทั้งนี้นายสมบูรณ์มิได้สื่อความว่า การอภิปรายของนายกรณ์ในประเด็นดังกล่าวทำให้นายไตรรงค์และนายประชารู้สึกแสบร้อนเหมือนผีโดนข้าวสารเสก แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายไตรรงค์และนายประชาในประเด็นที่นายไตรรงค์และนายประชาจงใจประท้วงเพื่อขัดขวางการอภิปราย

๑.๒.๕ การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น คือ การที่ผู้บริภาษอ้างคำพูดของบุคคลอื่นโดยไม่ระบุชื่อเพื่อสื่อเจตนาบริภาษให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจ จากผลการศึกษาพบการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น จำนวน ๔๖ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๗ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๘๙

นายสุเทพ เทือกสุบรรณ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)

(เปิดเรื่อง) “ทีนี้ผมกลับมาพูดถึงเรื่องที่คุณเฉลิมควรจะทำแล้วไม่ทำ ...

(ดำเนินเรื่อง) ท่านประธานครับ เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย คุณเฉลิมเขาก็แบ่งงานกระทรวงมหาดไทย เพราะว่ากระทรวงนี้ ยังมีรัฐมนตรีช่วยอีก ๒ คน คุณเฉลิมเองนั้น ดูแลงานของสำนักเลขานุการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง ถ้าคนไม่เข้าใจนึกว่างานปลัดกระทรวงนี่เล็กครับ แต่ว่างานปลัดกระทรวงมหาดไทยดูแลผู้ว่าราชการจังหวัดหมดทั้งประเทศ ดูแลงานกรมการปกครองด้วย ควรจะทำงานในส่วนเนี่ยครับ แต่ว่า**ไม่ทำ** มีเรื่องรายมากมายที่ควรจะทำในงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่คุณเฉลิมต้องดูแลเอง **ไม่ค่อยทำครับ** ที่ทำบ้างก็คือ **อวดบารมีอย่างที่คุณเฉลิมเล่าให้ฟังเมื่อสักครู่** เรียกผู้ว่าราชการจังหวัดให้มาเข้าเวรพบคุณเฉลิมวันละคน ๆ ๆ ๆ ***เขาด่ากันทั้งประเทศละครับ*** *ผู้ว่าลับหลังก็บอกว่า* **ต้องไปพบอ้ายเหลิมมันหน่อย** ต้องพูดอย่างนี้เพื่อให้ได้ยินว่าเขาเรียกท่านว่าอย่างไร ต่อหน้าอาจจะดูว่าพินอบพิเทา แต่เขาเรียกอย่างนั้นเรียกเหมือนที่ประชาชนทั้งหลายเขาเรียก **งานตัวเองไม่ทำครับ** **วางอำนาจข่มขู่** เจอผู้ว่าก็

ต้องถามในลักษณะที่บอกว่าเป็นอย่างไร ต่อไปอยากจะไปอยู่ที่ไหน พอเจอรองผู้ว่าอยากจะเป็นผู้ว่าไหม

(ปิดเรื่อง) นี่คือลักษณะที่*เขาเล่าให้ฟัง* บันทึกเทปไว้ก็มีบ้าง เพื่อให้เห็นว่า ตัวเองมีอำนาจบันดาลให้ เขามีความรู้สึกครับ คนกระทรวงมหาดไทยเขามีวัฒนธรรมของเขา เขามีเสนาบดีที่เป็นคนดี เป็นผู้ดี **มาเจอผู้ร้ายก็คราวนี้แหละ**"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๘๙ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กรณีร้อยตำรวจเอกเฉลิมใช้อำนาจโดยมิชอบ จากการเรียกผู้ว่าราชการจังหวัดเข้าพบวันละคน นายสุเทพเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่เหมาะสม จึงบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิมด้วยการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด สังเกตได้จากคำว่า "เขาด่า" "ผู้ว่า...บอกว่า" และ "เขาเล่าให้ฟัง" เพื่อสื่อเจตนาบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิมในประเด็นที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมใช้อำนาจโดยมิชอบ กรณีร้อยตำรวจเอกเฉลิมมีนโยบายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเข้าพบวันละคน

ตัวอย่างที่ ๙๐

นายสุนัย จุลพงศธร (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานครับ ขณะนี้เวลาเหลือน้อย เพราะว่าจริง ๆ แล้วนะครับ การอภิปรายของท่านสมาชิกอภิปรายต่อท่าน มท.๑ เนี่ย จริง ๆ มีเวลาประมาณ ๒ ชั่วโมงเท่านั้น เพราะว่าอีก ๑ ชั่วโมงเศษ ๆ จะต้องให้ท่านผู้นำฝ่ายค้านสรุป

(ดำเนินเรื่อง) ทีนี้**ผมได้รับโทรศัพท์จาก*ประชาชน*ทางบ้านมาก *ว่า*ตอนนี้หมุนคลื่นจากเอเอสทีวีมาคลื่นนี้หมดแล้วครับ *เขาอยากจะเห็น*การโต้แย้งที่มีเหตุผลที่สุด ระหว่างท่านสุเทพ เทือกสุบรรณ** ขอประทานโทษท่านผู้อภิปรายนิดเดียวครับ

(ปิดเรื่อง) จึงอยากจะขอความกรุณาท่านว่า ถ้าท่านสรุปได้เร็วก็จะทำให้ การอภิปรายวันนี้จบได้อย่างสมบูรณ์ที่สุดครับ กราบขอบพระคุณครับ"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๙๐ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสุนัย จุลพงศธร ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษนายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน ขณะที่นายวิรัตน์กำลังอภิปรายกล่าวหาร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายสุนัยเห็นว่าการอภิปรายของ

นายวิรัตน์ไม่น่าสนใจจึงประท้วงและบริภาษนายวิรัตน์ด้วยการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น สังเกตได้จากคำว่า “ประชาชน...ว่า” ทั้งนี้การอ้างคำพูดของบุคคลอื่นในตัวอย่างนี้ไม่อาจเกิดขึ้นจริงได้ เนื่องจากสถานีโทรทัศน์เอเอสทีวี (ASTV) เป็นสถานีที่นำเสนอข่าวสารต่อต้านและโจมตีรัฐบาลอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งขัดแย้งกับความเป็นจริงที่นายสุนัยซึ่งเป็นนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลจะได้รับโทรศัพท์จากประชาชนที่ติดตามรายการทางสถานีโทรทัศน์เอเอสทีวี และนายสุนัยใช้ข้อความนี้เพื่อบริภาษนายวิรัตน์ในประเด็นที่นายวิรัตน์อภิปรายไม่น่าสนใจ และทำให้นายวิรัตน์สรุปและยุติการอภิปรายทันที

๑.๒.๖ การใช้รูปประโยคเงื่อนไข คือ การที่ผู้บริภาษใช้รูปประโยคเพื่อเสนอทาง เลือกและส่วนที่เป็นผลตามมาให้แก่ผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้ผู้พูดมิได้ต้องการเสนอทางเลือกแก่ผู้ถูกบริภาษแต่ใช้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษ จากผลการศึกษาพบการใช้รูปประโยคเงื่อนไข จำนวน ๒๘ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๙ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๙๑
นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
(เปิดเรื่อง) “ที่ผมไม่อยากเชื่อก็คือว่า ความเสียหายร้ายแรงอย่างนี้ สิ่งที่ท่านทำได้**กลับเบี่ยงเบนประเด็นมากล่าวหาพรรคประชาธิปัตย์มากล่าวหาอดีตหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์**
(ดำเนินเรื่อง) ผมเรียนว่าถ้าพรรคประชาธิปัตย์ทำอะไรผิด ในเรื่องนี้เพียงเรื่องเดียวฮะ ทำให้ ๒ ท่านนี้เกิดในทางการเมือง แล้วบุญคุณที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเนี่ยฮะ คือแผ่นดิน ท่านจะเนรคุณหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ที่จริง**<u>ถ้าท่านจะเนรคุณพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร สักครึ่งหนึ่งที่เนรคุณหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมชเนี่ย ผมว่าบ้านเมืองจะไปได้ดีกว่านี้</u>**” [ประท้วงขัดจังหวะ]
(ปิดเรื่อง) ไม่ปรากฏ

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๙๑ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี กรณีนายสมัครเนรคุณหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ทนายความที่ว่าความคดีปราสาทพระวิหาร จากการที่นายสมัครให้สัมภาษณ์ว่าหม่อมราชวงศ์เสนีย์ยอมรับแผนที่ของประเทศกัมพูชา จึงทำให้ประเทศไทยแพ้คดีความ และเสียปราสาทพระวิหารให้ประเทศกัมพูชา นายอภิสิทธิ์เห็นว่าการกระทำดังกล่าวของนายสมัครเป็นการเนรคุณ เนื่องจาก

หม่อมราชวงศ์เสนีย์เป็นคนที่นำนายสมัครเข้าสู่การเมือง นายอภิสิทธิ์จึงบริภาษนายสมัครด้วยการใช้รูปประโยคเงื่อนไข ดังข้อความว่า “ถ้าท่านจะเนรคุณพันตำรวจโททักษิณ สักครึ่งหนึ่งที่เนรคุณหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมชเนี่ย ผมว่าบ้านเมืองจะไปได้ดีกว่านี้” ทั้งนี้นายอภิสิทธิ์มิได้ต้องการเสนอทางเลือกให้แก่นายสมัครว่า ถ้านายสมัครเนรคุณ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรครึ่งหนึ่งที่เนรคุณ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชจะทำให้ประเทศไม่ประสบปัญหาอย่างทุกวันนี้ แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสมัครใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายสมัครเนรคุณหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช และกรณีการที่นายสมัครบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างที่ ๙๒

นายจตุพร พรหมพันธุ์ (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ นายเทพไท เสนพงศ์ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “ท่านครับ ประเด็นที่นายเทพไทจะพูด ... ประเด็นการอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นท่านฟังผมก่อน แล้วเรื่องนี้เป็นความเสียหาย เรื่องที่นายเทพไทกำลังจะพูดนั้นกำลังอยู่ในการพิจารณาของศาลอุทธรณ์

(ดำเนินเรื่อง) แปลความก็คือว่า เรื่องนี้อยู่ในการพิจารณาของชั้นศาล เรื่องนี้ถูกหยิบยกมาพูดในสภาได้อย่างไรในการอภิปราย ... ท่านประธานที่เคารพครับ ผมได้ทักท้วงแล้วว่าเรื่องนี้กำลังอยู่ในชั้นศาล แม้ว่าศาลชั้นต้นจะมีการตัดสินไปแล้วก็จริง แต่มีการยื่นอุทธรณ์ เพราะฉะนั้นเป็นเรื่องเดียวกันที่อยู่ในศาลอุทธรณ์ เพราะฉะนั้นมาพูดได้อย่างไรครับท่านประธาน **ถ้าศาลฎีกาตัดสินแล้วนะครับ แบบ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ถึงพูดได้**” [ประธานขัดจังหวะการบริภาษ]

(ปิดเรื่อง) ไม่ปรากฏ

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๙๒ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายจตุพร พรหมพันธุ์ ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษนายเทพไท เสนพงศ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน ขณะที่นายเทพไทกำลังอภิปรายกล่าวหาว่านายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีไม่มีวุฒิภาวะด้านการใช้วาจา โดยอ้างคำตัดสินของศาลชั้นต้นที่ตัดสินให้นายสมัคร สุนทรเวชมีความผิดฐานหมิ่นประมาท แต่นายจตุพรเห็นว่าการอภิปรายของนายเทพไทที่ใช้คำตัดสินของศาลชั้นต้นไม่เหมาะสม เนื่องจากคดีความดังกล่าวอยู่ในการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ซึ่งหากนำมาอภิปรายอาจจะละเมิดอำนาจศาลได้ นายจตุพรจึงประท้วงและบริภาษตอบโต้นายเทพไทด้วยการใช้รูปประโยคเงื่อนไข ดังข้อความว่า “ถ้าศาลฎีกา

ตัดสินแล้วนะครับ แบบ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ถึงพูดได้" ทั้งนี้นายจตุพรมิได้ต้องการแนะนำให้นายเทพไทนำคดีความที่ศาลฎีกาตัดสินเป็นที่สิ้นสุดมาเป็นข้อมูลในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ เนื่องจากคดี ส.ป.ก. ๔-๐๑ เกิดขึ้นในสมัยพรรคประชาธิปัตย์เป็นรัฐบาล และมีนายชวน หลีกภัยเป็นนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นต้องยุบสภาหลังจากการอภิปรายไม่ไว้วางใจ ทั้งนี้การแนะนำดังกล่าวจึงเสมือนการตอกย้ำความผิดที่พรรคประชาธิปัตย์เคยทำ และใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายเทพไทในประเด็นที่นายเทพไทจงใจอภิปรายใส่ร้ายนายสมัคร

๑.๒.๗ การพูดเกินความจริง คือ การที่ผู้บริภาษกล่าวถึงสิ่งที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์จริงหรือเกิดขึ้นได้ยาก ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อเจตนาบริภาษผู้ถูกบริภาษ จากผลการศึกษาพบการพูดเกินความจริง จำนวน ๒๐ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๒ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๙๓
นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน) บริภาษ) นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
(เปิดเรื่อง) "เมื่อ**ล้มเหลวในเรื่องพลังงาน เรื่องอาหาร** มาถึงเรื่องปากท้องของแพงเนี่ย มาถึงการลดภาระให้กับพี่น้องประชาชนเนี่ย
(ดำเนินเรื่อง) ก็เห็นได้ชัดว่า **ท่านนายกซึ่งเป็นผู้นำของรัฐบาลเนี่ย ไม่สามารถกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ได้เลย** ว่าจะจัดการกับเรื่องนี้เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนได้อย่างไร หมูแพง บอกให้ไปกินไก่ เปิดเทอมไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายเรียนฟรีได้ ออกโทรทัศน์บอกให้ผู้ปกครองช่วยประจานหน่อย **<u>ประธานที่เคารพครับ อย่างนี้ใครก็เป็นนายกได้ฮะ</u>** มันจะต้องมีการวางแผน มันจะต้องมีการนำเสนออย่างเป็นระบบว่าในยามที่พี่น้องประชาชนเดือดร้อนเนี่ย รายจ่ายเขาจะลดได้อย่างไร รายได้เขาจะเพิ่มได้อย่างไร แต่ว่า **ความไร้ประสิทธิภาพ การไม่มองเหตุการณ์ล่วงหน้าเนี่ยครับ**
(ปิดเรื่อง) สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นเลย คือความสูญเสียที่เกิดขึ้นกับพี่น้องคนไทย"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๙๓ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี กรณีนายสมัครพูดออกรายการสนทนาประสาสมัครแนะนำให้ประชาชนกินเนื้อไก่แทนเนื้อหมู เนื่องจากเนื้อหมูมีราคาแพง และแนะนำให้ผู้ปกครองช่วยประจานบริษัทที่ขายชุดนักเรียนราคาแพง นายอภิสิทธิ์เห็นว่าการกระทำดังกล่าวของนายสมัครไม่เหมาะสมจึงบริภาษนายสมัครด้วยการพูดเกินความจริง ดังข้อความว่า "ประธานที่เคารพครับ

อย่างนี้ใครก็เป็นนายกได้ฮะ” ซึ่งการใช้ข้อความดังกล่าวของนายอภิสิทธิ์ไม่อาจเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์จริง เนื่องจากการแต่งตั้งให้บุคคลใดดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่นายอภิสิทธิ์ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างที่ ๕๔

นายจุติ ไกรฤกษ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) “สิ่งที่ผมผิดหวังไม่สามารถไว้วางใจท่านรัฐมนตรีได้คืออะไรครับ

(ดำเนินเรื่อง) ท่านคุมสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ แล้วยังเป็นประธานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจที่ท่านนายกมอบหมาย ท่านก็ให้สำนักงานที่เป็นกรมของท่านในกระทรวงการคลัง โฆษณาว่ากรรมการรัฐวิสาหกิจที่เหมาะสมเอาไว้เพื่อจะได้ส่งไปแต่งตั้ง แต่ผมถามท่านนะครับ วันนี้ท่านนั่งอยู่เป็นรัฐมนตรีคลังแล้วครับ มีการเสนอกรรมการการบินไทยเมื่อเมษายนเนี่ย ท่านมาเป็นรัฐมนตรีแล้วครับ **ท่านรัฐมนตรีเห็นรายชื่อไหมครับ แทบจะอุดจมูกเบือนหน้าหนี** ถามว่าคนไทยทั้งประเทศ ผมไม่ได้ดูถูกท่านที่ทำงานนะครับ ที่เป็นกรรมการอยู่แล้ว ผมบอกว่า **พวกเขาเหล่านั้นมีความรู้ความสามารถแต่เขาไม่รู้เรื่องธุรกิจการบินเลย เอาเข้ามาได้ยังไงครับ** ... แล้ว**ท่านก็เอาอีกหลายคนที่การเมืองส่งเข้าไปซึ่งไม่มีความรู้ในเชิงธุรกิจการบิน ... ท่านยังเอาอธิบดี แล้วเอาอดีตคนถือกระเป๋าให้อดีตผู้นำ มาเป็นกรรมการบอร์ดการบินไทย ถามจริง ๆ ครับ ๖๔ ล้านคน หาได้ดีที่สุดแค่นี้หรือครับ ๖๕ ล้านคน คนไทยมีแค่นี้หรือครับ**

(ปิดเรื่อง) ด้วยเหตุผลเนี่ย ผมจึงไม่สามารถไว้วางใจรัฐมนตรีได้ที่ **ท่านบกพร่องมาก ๆ เลย**”

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๕๔ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายจุติ ไกรฤกษ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กรณีนายแพทย์สุรพงษ์เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตน จากการแต่งตั้งผู้ใกล้ชิดเข้าดำรงตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจของรัฐ นายจุติเห็นว่าการกระทำดังกล่าวของนายแพทย์สุรพงษ์ไม่เหมาะสมจึงบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ด้วยการพูดเกินความจริง ดังข้อความว่า “ท่านรัฐมนตรีเห็นรายชื่อไหมครับ แทบจะอุดจมูกเบือนหน้าหนี” เพื่อสื่อความหมายว่านายแพทย์สุรพงษ์แต่งตั้งบุคคลใกล้ชิดที่มีประวัติการทุจริตเข้าดำรงตำแหน่งเป็นกรรรมการในรัฐวิสาหกิจ และใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ในประเด็นที่นายแพทย์สุรพงษ์เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องและผู้มีพระคุณทางการเมือง

๑.๒.๘ การใช้สำนวน คือ การที่ผู้บริภาษใช้สำนวนไทยซึ่งมีความหมายทั่วไป เพื่อเปรียบกับพฤติกรรมของผู้ถูกบริภาษ และโยงไปสู่การบริภาษ ทั้งนี้การใช้สำนวนทำให้การบริภาษหนักแน่นและน่าเชื่อถือ (วิสันต์ สุขวิสิทธิ์, ๒๕๔๗: ๔๕) จากผลการศึกษาพบการใช้สำนวนจำนวน ๑๔ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๐ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๕๕

นายอลงกรณ์ พลบุตร (ฝ่ายค้าน) บริภาษ สมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) และ
นายนพดล ปัทมะ(รมว.ต่างประเทศ)

(เปิดเรื่อง) "คำถามที่สามนะครับ ทำไมอดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณ ซึ่งมีบุญคุณกับบุคคลทั้งสอง ที่ผมอภิปรายไม่ไว้วางใจนั้น จึงเคลื่อนไหวเข้ามาเกี่ยวข้อง กับโครงการพัฒนาเกาะกงให้เป็นฮ่องกง และมาเก๊าแห่งที่สอง หรือเป็นคาสิโนเอ็นเตอร์เทนเมนต์คอมเพล็กซ์

(ดำเนินเรื่อง) และอีกหลายอย่าง และโครงการสัมปทานโครงการขุดเจาะน้ำมันแหล่งก๊าซในพื้นที่ทับซ้อนระหว่างไทย และกัมพูชาที่กำลังเจรจากันอยู่ในขณะนี้ มีมูลค่าไม่ต่ำกว่า ๓ ล้านล้านบาท และเกิดขึ้นในช่วงการเจรจาเรื่องปราสาทพระวิหาร **<u>เป็นการดำเนินการของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในลักษณะ*หมูไปไก่มา*</u> ในลักษณะของผู้มีพระคุณใช่หรือไม่**

(ปิดเรื่อง) โปรดติดตามนะครับ"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๕๕ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอลงกรณ์ พลบุตร ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีและนายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ กรณีนายสมัครและนายนพดลตัดสินใจผิดพลาด จากการสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชาเสนอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกเพียงฝ่ายเดียว โดยนายอลงกรณ์เห็นว่าการสนับสนุนดังกล่าวของนายสมัครและนายนพดลมีส่วนเกี่ยวกับข้องกับการลงทุนในจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชาของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี และก๊าซธรรมชาติจำนวนมหาศาลในพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา นายอลงกรณ์จึงบริภาษนายสมัครและนายนพดลด้วยการใช้สำนวนว่า "หมูไปไก่มา" หมายถึง "(สำ)ลักษณะของการถ้อยทีถ้อยอาศัยกันด้วยการให้สิ่งของแลกเปลี่ยนหรือตอบแทนซึ่งกันและกันเป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖: ๑๒๖๓) เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสมัครและนายนพดลในประเด็นที่นายสมัครและนายนพดลตัดสินใจผิดพลาด กรณีสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชาขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็น

มรดกโลกเพื่อแลกกับผลประโยชน์ด้านการลงทุนของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตรในจังหวัดเกาะกง และแหล่งก๊าซธรรมชาติในพื้นที่ทับซ้อน

ตัวอย่างที่ ๙๖

นายจุติ ไกรฤกษ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานครับ **ท่านรัฐมนตรีนั้นได้ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ** และ **เว้นในสิ่งที่ควรจะไม่ละเว้น**

(ดำเนินเรื่อง) ถ้าเป็นจริงแล้ว อยากจะกราบเรียนท่านประธานว่า ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนั้น มีที่มาที่ไปครับ เมื่อปี ๒๕๔๔ เนี่ย เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข แล้วเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงไอซีที แล้วก็มาเป็นโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แล้วปี ๒๕๔๐ ก็มาเป็นเลขาธิการพรรคพลังประชาชน แล้วก็ปี ๕๑ ก็ได้มาเป็นรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง คำถามมีอยู่ว่า **ทำไมไม่เอาท่านไม่คุมหมอ ไปดูแลคนไข้ ทำไมเอาท่านมานั่งอยู่ตรงนี้** ผมไปดูครับ คำตอบมันมีอยู่ในตัวเอง **<u>ท่านทำทุกเรื่องที่เป็น*กล่องดวงใจของผู้มีพระคุณ*</u> ท่านได้ทำทุกนโยบายสำคัญ ๆ ที่ผ่านมา รวมถึงนโยบายโทรคมนาคม ที่ท่านทำเป็นผลสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อผู้มีพระคุณ**

(ปิดเรื่อง) ... เพราะคดีสำคัญ ๆ ที่ประเทศนี้จะต้องสะสาง หลักนิติธรรมของประเทศไทย ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศที่ประชาชนพึงมีพึงได้อยู่ที่กระทรวงการคลัง"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๙๖ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายจุติ ไกรฤกษ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กรณีนายแพทย์สุรพงษ์ช่วยเหลือผู้มีพระคุณทางการเมือง จากการได้รับตำแหน่งทางการเมืองของนายแพทย์สุรพงษ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นายจุติเห็นว่าในอดีตนายแพทย์สุรพงษ์เคยเอื้อประโยชน์ให้แก่พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี และได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีเป็นการตอบแทน นายจุติจึงบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ด้วยการใช้สำนวนว่า "กล่องดวงใจ" หมายถึง "สิ่งที่หวงแหนหรือสิ่งที่ทะนุถนอมเพียงดวงใจ" (ศักดิ์ศรี แย้มนัดดา, ๒๕๔๒: ๖) เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ในประเด็นที่นายแพทย์สุรพงษ์ใช้อำนาจหน้าที่ปกป้องและเอื้อประโยชน์แก่ธุรกิจของพันตำรวจโททักษิณราวกับรักษาสิ่งสำคัญในชีวิต

๑.๒.๕ การยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด คือ การที่ผู้บริภาษนำเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาเปรียบเทียบให้ผู้ถูกบริภาษทราบว่าเหตุการณ์ที่ผู้ถูกบริภาษกระทำในปัจจุบันนั้น แตกต่างจากเหตุการณ์ในอดีตที่เคยปฏิบัติกันมาและเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง จากผลการศึกษาพบการยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด จำนวน ๑๐ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๑ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๙๗

นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) “ใน ๔-๕ ปีที่ผ่านมา การแต่งตั้งโยกย้ายที่กระทรวงการคลัง มีการดูว่าคนของใครมีการล้างแค้นกันหรือเปล่า บางคนไม่มีโอกาสที่จะเติบโต

(ดำเนินเรื่อง) จนกระทั่งในรัฐบาลที่ผ่านมา ผมเคยประสานไปยังรัฐมนตรีว่าการที่นั่นว่า คนบางคน ปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์ ข้าราชการที่ดี ที่ซื่อสัตย์ ที่สุจริต ที่ตั้งใจ เค้ามีความผิดเพียงแค่นามสกุลนิมมานเหมินท์ **ทำไมเขาต้องถูกดองอยู่ที่นั่นตั้งหลาย ๆ ปี** ปีที่แล้วรัฐบาลชุดที่แล้ว จะมาจากการปฏิวัติหรืออะไรก็ตาม ได้รับการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น การสับเปลี่ยนโยกย้ายบางอย่างดีขึ้น แต่ใน ๓ ๔ ๕ เดือนที่ผ่านมาท่านรัฐมนตรียังไม่เห็นอะไรที่ว่า จะมีการเปลี่ยนแปลงว่า ไอ้ที่มันสับผิดที่ผิดทาง ไอ้ที่มันมาด้วยอำนาจที่ไม่ถูกต้องบางอย่าง ไอ้ที่ถูกกีดกัน ถูกดองเอาไว้ด้วยความรู้สึกบางอย่าง **ท่านไม่ได้แก้ไขบุคลากรของกระทรวงการคลังเหล่านั้นให้ได้เกิด ให้ถูกต้อง** คืนระบบคุณธรรมสู่กระทรวงการคลังของเราเสียที เราเดินเข้าออก พระบรมรูปพระพุทธเจ้าหลวง เรากราบไหว้ เราบูชา

(ปิดเรื่อง) เรารู้ว่า ๑๒๐ ปีในการก่อตั้งกระทรวงการคลัง **<u>ไม่เคยมียุคไหนเลยที่ตกต่ำเท่ากับยุคนี้</u>** **<u>ไม่เคยมียุคไหนเลยที่ความเชื่อถือต่าง ๆ ที่ตกมากกว่ายุคนี้</u>**”

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๙๗ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กรณีนายแพทย์สุรพงษ์ใช้อำนาจหน้าที่ไม่เป็นธรรมกลั่นแกล้งข้าราชการประจำ นายพิเชษฐจึงบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ด้วยการยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด ดังข้อความว่า “ไม่เคยมียุคไหนเลยที่ตกต่ำเท่ากับยุคนี้” และ “ไม่เคยมียุคไหนเลยที่ความเชื่อถือต่าง ๆ ที่ตกมากกว่ายุคนี้” เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ในประเด็นที่นายแพทย์สุรพงษ์ใช้อำนาจไม่เป็นธรรมกลั่นแกล้งข้าราชการประจำในกระทรวงการคลัง

ตัวอย่างที่ ๙๘

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย) บริภาษ พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

(เปิดเรื่อง) “เรื่องที่ ๓ เรื่องเคเบิลทีวี

(ดำเนินเรื่อง) ท่านประธานครับ ผมรอวันนี้มานาน วันที่จะตอบคำถามของเพื่อนสมาชิกจากฝ่ายค้าน เพราะเรื่องนี้**ไอ้พวกข้างนอกเอาไปบิดเบือน** กรณีเคเบิลทีวีนั้น ถ้าคนฟังนิดเดียวตื่นเต้นที่จะเตรียมอภิปราย ไม่ต้องหรอกครับเดี๋ยวผมจะตอบให้ก่อน ผมเรียกประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดผ่านวีดีโอ คอนเฟอเรนซ์ บอกท่านผู้ว่าครับ เรื่องอย่างนี้มันไม่เคยเกิด **เรื่องอย่างนี้มันไม่เคยมี เพราะมันยังไม่เคยมีใครที่บ้าระห่ำ** แล้วก็**ปราศรัยด่าโคตรพ่อโคตรแม่คนหมด** แล้ว**เป็นการด่าโคตรพ่อโคตรแม่ อ้าย อี มึง กู สัตว์เลื้อยคลานเต็มเวทีแล้วก็ถ่ายทอดสดทางเอเอสทีวี** ผมรู้ท่านประธานครับ ว่ากรณีถ่ายทอดสด เป็นสิทธิ์ที่จะทำได้ แต่ถามสิช่อง ๓ ช่อง ๕ ช่อง ๗ ช่อง ๙ ช่อง ๑๑ ไอทีวีเดิม กล้าถ่ายไหมละครับ ไม่กล้าเพราะอะไรครับ เพราะเขารู้ว่ามันผิด ... ทาง ครม. ก็บอกว่ามหาดไทยดูหน่อย ... **กรณีเอเอสทีวีด่าโคตรพ่อโคตรแม่ผู้คนเค้าทั่วไปหมด ครูบาอาจารย์ระดับมีตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ก็ด่าว่าโดยขาดปัจจัยพื้นฐาน ไม่มีความเข้าใจ** เพราะไปเชื่อการปลุกระดม วันหนึ่งถ้าท่านมหาบัณฑิต มาเป็นรัฐมนตรีอย่างผม แล้วก็ใช้ลอว์ เอนฟอร์ซเมนท์ คือ กฎหมายบังคับใช้ ผมไม่นิยมหรอกครับไอ้ที่ไปอุ้มมา ... เราก็ใช้วิธีการทางกฎหมาย ... มาตรา ๘๕ ของประมวลกฎหมายอาญาเขาบอกชัด “ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และความผิดนั้น มีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่า ๖ เดือน ผู้นั้นต้องระวางโทษกึ่งหนึ่ง” ผมย้ำกับท่านอีกครั้งนะครับเพื่อท่านผู้ชมทางบ้าน จะได้รู้ รัฐบาลชุดนี้ไม่ได้ละเมิดอำนาจ ไม่ได้อวดเก่งกาจและผมไม่มีวันหรอกครับ ที่จะทำผิดกฎหมาย ...

(ปิดเรื่อง) แต่ผมมั่นใจว่าสิ่งที่ผมทำนั้นเป็นเรื่องถูกต้อง ไม่ใช่เรื่องที่ผิดกฎหมาย ไม่ได้ปิดเคเบิล ไปเอาที่ไหนมา ไม่ได้ไปข่มขู่ ไม่ได้ไปกลั่นแกล้ง ถ้าเขาไม่ดำเนินการตามคำแนะนำเราก็ดำเนินคดี ผมคิดว่าแค่นี้ท่านทั้งหลายคงจะเข้าใจ”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๙๘ เป็นโครงสร้างการบริภาษของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบริภาษกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านอภิปรายกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมใช้อำนาจไม่เป็นธรรมขัดขวางสถานีโทรทัศน์ช่องเอเอสทีวี (ASTV) ในการถ่ายทอดการชุมนุมประท้วงของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ซึ่งกำลังชุมนุมประท้วงรัฐบาลที่สะพานมัฆวานและ

วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลอย่างตรงไปตรงมา ร้อยตำรวจเอกเฉลิมจึงบริภาษด้วยการยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด ดังข้อความว่า “เรื่องอย่างนี้มันไม่เคยมี เพราะมันยังไม่เคยมีใครที่บ้าระห่ำ” เพื่อสื่อเจตนาบริภาษกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในประเด็นที่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยกระทำผิดกฎหมาย จากการชุมนุมประท้วงปิดถนนที่สะพานมัฆวานรังสรรค์และปลุกระดมให้ประชาชนล้มล้างรัฐบาล โดยเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์

๑.๒.๑๐ **การเล่นคำ** คือ การที่ผู้บริภาษนำคำหรือสำนวนที่ใช้อยู่ในสถานการณ์ปัจจุบันและเป็นที่รู้จักกันดี มาดัดแปลงเพื่อเจตนาบริภาษผู้ถูกบริภาษ จากผลการศึกษาพบการเล่นคำ จำนวน ๘ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๗ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๙๙

นายศุภชัย โพธิ์สุ (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ ฝ่ายค้าน

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานครับ กระผมศุภชัย โพธิ์สุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม พรรคพลังประชาชนครับ ผมประท้วง ... ท่านผู้ที่กำลังอภิปรายอยู่ ... เรียนท่านประธานนะครับว่า พวกผมเองก็พยายามนั่งฟังด้วยความอดทนมาอย่างยาวนานครับ ท่านสมาชิกอภิปรายเรื่องเขาพระวิหารตั้งแต่บ่ายโมงจนกระทั่งขณะนี้เนี่ย ๒ ทุ่มแล้วครับ ใช้เวลา ๖ ชั่วโมงเต็ม ๆ นะครับ **พวกเราอดทนนั่งฟังพูดวกไปเวียนมาอยู่อย่างนี้** อดทนมากเลยนะครับ

(ดำเนินเรื่อง) ฉะนั้นการที่พวกผมขึ้นมาประท้วงเพื่อจะให้ผู้อภิปรายฝ่ายค้านนี่ได้พูดในกรอบที่ได้ตั้งญัตติเอาไว้ และไม่เสียดสีใส่ร้ายคนอื่น ในขณะที่**อภิปรายเนี่ยมีการเสียดสีใส่ร้ายคนอื่นโดยตลอด กล่าวถึงบุคคลข้างนอกโดยที่ไม่จำเป็น** คนที่อยู่ข้างนอกได้รับความเสียหายไม่สามารถที่จะชี้แจงได้ และนอกจากนั้นท่านประธานครับ ขออนุญาตชี้แจง ... ที่จะเกิดความเสียหายร้ายแรงคือกล่าวกระทบบุคคลที่อยู่ต่างประเทศ เป็นผู้นำประเทศกัมพูชาครับ ท่านประธานลองคิดว่าถ้าเรื่องนี่แพร่ออกไป คนกัมพูชารับรู้รับทราบว่า ผู้นำประเทศเค้าถูกดูถูกเหยียดหยาม หมิ่นอย่างนี้ มันจะไม่เกิดเหตุการณ์อย่างที่ผ่านมาอีกเหรอฮะ ทางกัมพูชา **ฝ่ายค้านจะรับผิดชอบไหมฮะ**

(ปิดเรื่อง) ผมฟังแล้วท่านประธานครับ มันไม่ผิดที่ฝ่ายค้านอภิปรายมาขณะนี้ **ไม่ผิดกับที่*พันธมิตรประชาธิปัตย์*พูดอยู่ที่หน้าทำเนียบเดี๋ยวนี้ครับ**”

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๙๙ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายศุภชัย โพธิ์สุ ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษฝ่ายค้าน พรรคประชาธิปัตย์ ขณะที่นายอลงกรณ์ พลบุตรกำลังอภิปรายกล่าวหานายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีและนายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศทำให้ประเทศไทยสูญเสียอธิปไตย จากการสนับสนุนให้กัมพูชาเสนอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกเพียงฝ่ายเดียว และเอ่ยชื่อผู้นำของประเทศกัมพูชา นายศุภชัยเห็นว่าการอภิปรายของนายอลงกรณ์ทำให้เกิดความแตกแยกระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาจึงบริภาษนายอลงกรณ์ด้วยการเล่นคำ ได้แก่คำว่า “พันธมิตรประชาธิปัตย์” ซึ่งมาจากการผสมคำระหว่างคำว่า “พันธมิตร” มาจากพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยกับ “ประชาธิปัตย์” มาจากพรรคประชาธิปัตย์ และใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษฝ่ายค้านในประเด็นที่ฝ่ายค้านอยู่เบื้องหลังการสนับสนุนให้กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยประท้วงขับไล่รัฐบาล

ตัวอย่างที่ ๑๐๐

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานครับ ด้วยความเคารพจริง ๆ สุดท้ายเลยเนี่ย โดยหลักการเนี่ยนะ ผมต้องไม่ไว้วางใจคุณสุเทพ ทีนี้กฎหมายไม่อนุญาต **เอาอะไรมาพูด เรื่องเท็จหมด**

(ดำเนินเรื่อง) โอ้โห ไม่คิดนะ ผมไม่คิดจริง ๆ ว่ากล้าถึงขนาดนี้ ผมไม่ได้ทำอะไรเลยที่เสียหายกับบ้านเมือง แล้วจำไว้เป็นบทเรียนท่านเลขาธิการพรรค

(ปิดเรื่อง) ต่อไปวันหน้าวันหลังเนี่ย จะเอาอะไรมาอภิปราย ***<u>อย่าทำสุ่มสี่สุ่มหก</u>*** โอ๊ย แล้วพูดจาสุ้มเสียงด่าว่าฟรี ๆ ผมไม่ย้อนหรอกครับ ไม่ย้อนจริง ๆ คนดูทางบ้าน เขาจะรู้”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๐๐ เป็นโครงสร้างการบริภาษของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบริภาษนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน กรณีนายสุเทพอภิปรายกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมทำผิดกฎหมาย จากการสร้างศาลายื่นล้ำลงแม่น้ำ ณ บ้านที่จังหวัดกาญชนบุรี ร้อยตำรวจเอกเฉลิมจึงใช้สิทธิ์อภิปรายและหักล้างข้อกล่าวหาเรื่องการทำผิดกฎหมาย และบริภาษตอบโต้นายสุเทพด้วยการเล่นคำ โดยการดัดแปลงคำ ได้แก่ “สุ่มสี่สุ่มหก” ซึ่งมาจากคำว่า “สุ่มสี่สุ่มห้า” หมายถึง “ว. ซุ่มซ่าม, ไม่ระมัดระวังให้ดี, ไม่ดูให้ดี” (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖: ๑๒๐๖) เพื่อสื่อความหมายว่านายสุเทพขาดความระวัดระวังมากเรื่องการนำข้อมูลมาอภิปราย และสื่อเจตนาบริภาษนายสุเทพในประเด็นที่นายสุเทพใช้ข้อมูลเท็จอภิปรายใส่ร้ายร้อยตำรวจเอกเฉลิมเรื่องการทำผิดกฎหมาย จากการสร้างศาลายื่นล้ำลงแม่น้ำ

๑.๒.๑๑ การดูถูกตนเอง คือ การที่ผู้บริภาษกล่าวถ้อยคำที่แสดงการดูถูกตนเอง แต่มีเจตนาเพื่อประชดประชันผู้ถูกบริภาษ จากผลการศึกษาพบการดูถูกตนเอง จำนวน ๖ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๓ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๐๑

นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) บริภาษ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “๔ เดือนมาบอกจะทนไม่ได้

(ดำเนินเรื่อง) ฮ่า ฮ่า ข้อเท็จจริงคือว่า **<u>*ทนไอ้พรรครัฐบาลชุดนี้มันบริหารไปไม่ได้*</u>** เพราะมันยาวเหลือเกิน ๔ เดือน **เมื่อไหร่มันจะไปเสียที เมื่อไหร่ถึงจะเป็นโอกาสของเรา <u>*ทำไมไอ้พรรคการเมืองพรรค์อย่างนี้ ไอ้เส็งเคร็งพรรค์อย่างนี้ ถึงมีโอกาสมาตัดสินโครงการใหญ่มหึมาในบ้านเมืองอย่างนี้*</u>** น่าตื่นเต้นนะครับไอ้รถเมล์ที่จะแก้ก็แสนล้าน ไอ้ระบบขนส่งมวลชนนั่นหลายแสนล้านครับ โครงการผันน้ำเข้าเป็นแสนล้าน โครงการรถไฟรางคู่ก็แสนล้าน จะทำอะไรก็เงินใหญ่มหึมา **<u>*ทำไมไอ้รัฐบาลน่าโง่พรรค์นี้มันถึงมีโอกาสครับ*</u>**

(ปิดเรื่อง) ไอ้นี่แหละครับมันแสดงออกมาตัวไอ้ที่เขียนมา ๙ ข้อนั่นแหละครับ **พุทโธ่! เวลาคนเราจะดูไอ้ความอยากเนี่ย แหมมันอยากเหลือเกิน อยากเป็นนายกรัฐมนตรี ก็แสดงความอยากให้คนเค้าเห็นทั้งบ้านทั้งเมือง**”

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๐๑ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี บริภาษนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายอภิสิทธิ์อภิปรายกล่าวหาว่าการบริหารประเทศของนายสมัครเพียง ๔ เดือนทำให้ประเทศชาติเสียหายจึงไม่ควรบริหารประเทศต่อไป นายสมัครจึงบริภาษตอบโต้นายอภิสิทธิ์ด้วยการดูถูกตนเอง ได้แก่คำว่า “ไอ้พรรครัฐบาล” “ไอ้พรรคการเมือง” “ไอ้เส็งเคร็ง” และ“ไอ้รัฐบาลน่าโง่” ทั้งนี้นายสมัครมิได้ต้องการดูถูกตนเอง เนื่องจากการดูถูกตนเองเกิดขึ้นได้ยากในการเมือง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อคะแนนนิยม แต่นายสมัครใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายอภิสิทธิ์ใน ๒ ประเด็น ไดแก่ กรณีที่นายอภิสิทธิ์อภิปรายใส่ร้ายนายสมัครเรื่องบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ และกรณีที่นายอภิสิทธิ์ต้องการเป็นนายกรัฐมนตรีมาก จากการเสนอญัตติการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลในครั้งนี้ และข้อบังคับการประชุมระบุว่าในญัตติการอภิปรายไม่ไว้วางใจฯ จะต้องเสนอชื่อผู้ที่จะดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีแทนนายสมัคร นั่นคือ นายอภิสิทธิ์

ตัวอย่างที่ ๑๐๒

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย) บริภาษ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "ต่อไปนะฮะ เขาบอกว่ารัฐมนตรีเฉลิมไม่รู้เรื่อง ความรู้ไม่มีไม่ขยัน โง่แล้วไม่ขยัน

(ดำเนินเรื่อง) ด้วยความเคารพครับ ***<u>ผมโง่กว่าคุณสุเทพ</u>*** **<u>ผมไม่ได้บอกว่าฉลาดกว่า</u>** แต่ผมเรียนหนังสือมากกว่าคุณสุเทพ มากกว่าครับ เพราะคุณสุเทพจบปริญญาโท ผมจบปริญญาเอก

(ปิดเรื่อง) ***<u>ผมโง่กว่าคุณ</u>*****<u>จริง ๆ ผมไม่ได้บอกว่า ผมฉลาดกว่าคุณ</u>**"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๐๒ เป็นโครงสร้างการบริภาษของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบริภาษนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายสุเทพอภิปรายกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมไม่มีความรู้และไม่เหมาะสมที่จะเป็นรัฐมนตรี ร้อยตำรวจเอกเฉลิมจึงบริภาษตอบโต้นายสุเทพด้วยการดูถูกตนเอง ดังข้อความว่า "ผมโง่กว่าคุณสุเทพ" ทั้งนี้ร้อยตำรวจเอกเฉลิมมิได้ต้องการดูถูกตนเอง เนื่องจากขัดแย้งกับถ้อยคำที่ตามมาของร้อยตำรวจเอกเฉลิมว่า "ผมจบปริญญาเอก" แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสุเทพในประเด็นที่นายสุเทพจงใจอภิปรายใส่ร้ายร้อยตำรวจเอกเฉลิม กรณีกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมไม่มีความรู้ในเรื่องการบริหารงานของกระทรวงมหาดไทย (ดูเพิ่มเติมในตัวอย่างที่ ๖๘)

๑.๒.๑๒ การแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษกล่าวถึงความคิดและความรู้สึกของฝ่ายตรงข้ามที่มีต่อตน ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อเจตนาเย้ยหยัน จากผลการศึกษาพบการแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ จำนวน ๓ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๖ ได้แก่

ตัวอย่างที่ ๑๐๓

นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) บริภาษ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "๔ เดือนมาบอกจะทนไม่ได้

(ดำเนินเรื่อง) ฮ่า ฮ่า ข้อเท็จจริงคือว่า **ทนไอ้พรรครัฐบาลชุดนี้มันบริหารไปไม่ได้** เพราะมันยาวเหลือเกิน ๔ เดือน **<u>เมื่อไหร่มันจะไปเสียที</u>** **<u>เมื่อไหร่ถึงจะเป็นโอกาสของเรา</u>** **ทำไมไอ้พรรคการเมืองพรรค์อย่างนี้ ไอ้เส็งเคร็งพรรค์อย่างนี้** ถึงมีโอกาสมาตัดสินโครงการใหญ่มหึมาในบ้านเมืองอย่างนี้ น่าตื่นเต้นนะครับไอ้รถเมล์ที่จะแก้ก็แสนล้าน ไอ้ระบบขนส่งมวลชนนั่นหลายแสนล้านครับ โครงการผันน้ำเข้าเป็นแสนล้าน โครงการรถไฟรางคู่ก็แสนล้าน จะทำอะไรก็เงินใหญ่มหึมา **ทำไมไอ้รัฐบาลน่าโง่พรรค์นี้มันถึงมีโอกาสครับ**

(ปิดเรื่อง) ไอ้นี่แหละครับมันแสดงออกมาตัวไอ้ที่เขียนมา ๕ ข้อนั่นแหละครับ **พุทโธ่ เวลาคนเราจะดูไอ้ความอยากเนี่ย แหมมันอยากเหลือเกิน อยากเป็นนายกรัฐมนตรี ก็แสดงความอยากให้คนเค้าเห็นทั้งบ้านทั้งเมือง**"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๐๓ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี บริภาษนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายอภิสิทธ์อภิปรายกล่าวหาว่าการบริหารประเทศของนายสมัครเพียง ๔ เดือนทำให้ประเทศชาติเสียหายจึงไม่ควรบริหารประเทศต่อไป นายสมัครจึงบริภาษตอบโต้นายอภิสิทธิ์ด้วยการแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ ดังข้อความว่า "เมื่อไหร่มันจะไปเสียที" และ "เมื่อไหร่ถึงจะเป็นโอกาสของเรา" ทั้งนี้นายสมัครมิได้ต้องการแสดงความรู้สึกแทนนายอภิสิทธิ์ แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายอภิสิทธิ์ใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายอภิสิทธิ์อภิปรายใส่ร้ายนายสมัครเรื่องการบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ และกรณีที่นายอภิสิทธิ์ต้องการเป็นนายกรัฐมนตรีมาก จากการที่นายอภิสิทธิ์ยื่นญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลในครั้งนี้ และข้อบังคับการประชุมระบุว่าในญัตติดังกล่าวต้องเสนอชื่อผู้ที่จะดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีแทนนายสมัคร นั่นคือนายอภิสิทธิ์

ตัวอย่างที่ ๑๐๔

นายอาคม เอ่งฉ้วน (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ (รมว.พาณิชย์)

(เปิดเรื่อง) **"ผมมีตัวอย่างของความไม่ได้เรื่องของรัฐบาลหรือไม่ได้เรื่องของกระทรวงพาณิชย์**มาให้ท่านประธานทราบด้วย

(ดำเนินเรื่อง) ตลอดระยะเวลา ๔ เดือน ท่านประธานครับ เราดูจากหนังสือพิมพ์ ท่านดูครับ ... ม็อบชาวนา ม็อบชาวนานี่ชัดเลย ตัวแทนชาวนา สมาพันธ์ชาวนา ประเทศไทยเป็นประเทศที่ปลูกข้าวและปัญหาข้าวนี่ละ **เป็นปัญหาที่ท่านรัฐมนตรีทำให้ปั่นป่วนไปทั้งประเทศ** ... ชาวนาประกาศว่า จะเกิดม็อบและการที่จะเกิดม็อบนี่แหละครับ **ทำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ พวกผมแทบจะไม่ต้องไว้วางใจเลย เพราะนายกรัฐมนตรีเข้าไปจัดการเอง** เพราะว่าประกาศให้มีการแทรกแซงราคาข้าว **ที่จริงมันไม่ต้องแทรกแซงราคาของมันดีอยู่ ถ้าท่านรัฐมนตรีพาณิชย์อย่าไปพูดจาให้มันสับสน** แต่ว่าแทนที่การแทรกแซงราคาข้าว ซึ่ง **กรมการค้าภายในได้ทำมาในอดีต ได้ทำมาตลอด รู้เรื่องดี มีกลไกดี รู้จักโรงสี ทำมาเป็นประจำ และก็โกงกันมาประจำจนเรียกว่าโกงกันได้เป็นปกติ** แต่ว่าถ้าควบคุมให้ดีก็โกงได้

น้อย ตรงนี้เป็นการฟ้องประธานว่าท่านนายกรัฐมนตรีเห็นว่าชาวนานี่จะมาปิดถนนแล้ว จะเดินขบวนแล้ว จะมาสมทบกับพันธมิตรแล้ว ในที่สุดก็ต้องเรียกกระทรวงการคลังไปจัดการให้มีการรับจำนำข้าวเปลือก ๑ หมื่น ๔ พันบาทต่อตัน โดยไม่มีรัฐมนตรีมิ่งขวัญของผมเลย **ถ้าเป็นลูกผู้ชายจริง ๆ แล้วต้องออกเลย ต้องโมโหเลย <u>มันทำได้อย่างไร หน้าที่ของผมแท้ ๆ ผมเป็นหัวหน้าทีมเศรษฐกิจมาหักหน้ากันได้อย่างไร</u>**

(ปิดเรื่อง) แต่ว่าผมไม่รู้ว่าใครไปเจรจากันอย่างไร ท่านก็มานั่งยิ้มอยู่นี่ นี่เป็นข้อที่ ๑"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๐๔ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอาคม เอ่งฉ้วน ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ กรณีนายมิ่งขวัญบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพเรื่องข้าว และมีข่าวว่าชาวนาประกาศจะรวมกลุ่มประท้วงรัฐบาล ซึ่งขณะนั้นนายมิ่งขวัญเดินทางไปประชุมที่ประเทศเปรู ทำให้นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีเรียกประชุมคณะรัฐมนตรีโดยปราศจากนายมิ่งขวัญ และอนุมัติให้กระทรวงการคลังใช้งบประมาณรับจำนำข้าวเปลือก นายอาคมจึงบริภาษด้วยการแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ ดังข้อความว่า "มันทำได้อย่างไร หน้าที่ของผมแท้ ๆ ผมเป็นหัวหน้าทีมเศรษฐกิจมาหักหน้ากันได้อย่างไร" ทั้งนี้นายอาคมมิได้ต้องการแสดงความรู้สึกแทนนายมิ่งขวัญ แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายมิ่งขวัญในประเด็นที่นายมิ่งขวัญบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากทำให้ราคาข้าวตกต่ำและส่งผลกระทบต่อชาวนา และสื่อความหมายว่านายมิ่งขวัญควรลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากนายสมัครเข้ามาบริหารจัดการเรื่องข้าวแทนนายมิ่งขวัญ ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการแทรกแซงหน้าที่โดยตรงของนายมิ่งขวัญ และใช้เพื่อสื่อความหมายให้นายมิ่งขวัญรู้สึกน้อยใจว่านายสมัครไม่ไว้วางใจนายมิ่งขวัญให้บริหารประเทศต่อไป

จากผลการศึกษาชนิดของภาษาบริภาษแบบอ้อมทั้ง ๑๒ ชนิดดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปภาพรวมชนิดของภาษาบริภาษแบบอ้อม เป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๖ จำนวนชนิดของภาษาบริภาษแบบอ้อมของนักการเมืองไทย

ที่	ชนิดของภาษาบริภาษแบบอ้อม	จำนวน	ร้อยละ
๑	การถาม	๓๘๘	๔๖.๕๗
๒	การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน	๑๕๔	๒๓.๔๕
๓	การบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ	๖๐	๗.๒๖
๔	การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์	๔๕	๕.๕๓
๕	การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น	๔๖	๕.๕๗
๖	การใช้รูปประโยคเงื่อนไข	๒๘	๓.๓๕
๗	การพูดเกินความจริง	๒๐	๒.๔๒
๘	การใช้สำนวน	๑๔	๑.๗๐
๙	การยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด	๑๐	๑.๒๑
๑๐	การเล่นคำ	๘	๐.๙๗
๑๑	การดูถูกตนเอง	๖	๐.๗๓
๑๒	การแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ	๓	๐.๓๖
	รวม	**๘๒๖**	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๖ แสดงว่าการบริภาษแบบอ้อมที่นักการเมืองไทยใช้มากที่สุด คือ การถาม จำนวน ๓๘๘ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๕๗ รองลงมา คือ การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน จำนวน ๑๕๔ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๕ การบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ จำนวน ๖๐ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๗.๒๖ การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์ จำนวน ๔๕ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๓ การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น จำนวน ๔๖ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๗ การใช้รูปประโยคเงื่อนไข จำนวน ๒๘ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๕ การพูดเกินความจริง จำนวน ๒๐ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๒ การใช้สำนวน จำนวน ๑๔ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๐ การยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด จำนวน ๑๐ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๑ การเล่นคำ จำนวน ๘ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๗ การดูถูกตนเอง จำนวน ๖ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๓ ตามลำดับ และชนิดการบริภาษแบบอ้อมที่นักการเมืองไทย ใช้น้อยที่สุด คือ การแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ จำนวน ๓ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๖

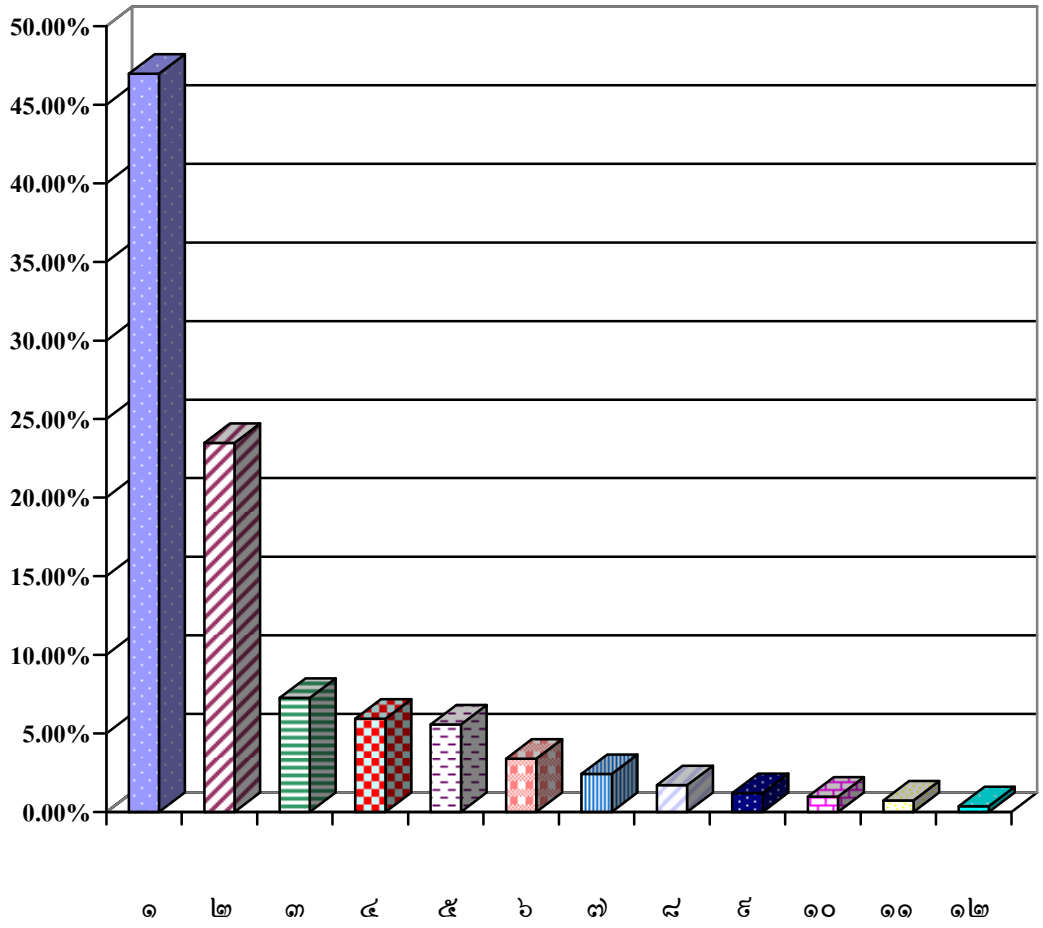

ภาพที่ ๘ แผนภูมิแสดงจำนวนชนิดการบริภาษแบบอ้อมของนักการเมืองไทย

๑ = การถาม
๒ = การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน
๓ = การบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ
๔ = การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์
๕ = การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น
๖ = การใช้รูปประโยคเงื่อนไข
๗ = การพูดเกินความจริง
๘ = การใช้สำนวน
๙ = การยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด
๑๐ = การเล่นคำ
๑๑ = การดูถูกตนเอง
๑๒ = การแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ

จากผลการศึกษาชนิดของภาษาบริภาษแบบอ้อมของนักการเมืองไทย แสดงให้เห็นว่าการถามเป็นวิธีการบริภาษแบบอ้อมที่นักการเมืองไทยนิยมใช้มากที่สุด เนื่องจากการถามมีลักษณะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของการอภิปรายไม่ไว้วางใจ นั่นคือ นักการเมืองฝ่ายค้านถามคำถามเพื่อตรวจสอบการทำหน้าที่ของรัฐบาล แต่ในความเป็นจริงผู้บริภาษมิได้ต้องการคำตอบจากผู้ถูกบริภาษ แต่ใช้คำถามเหล่านี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษ หรือเป็นคำถามที่ผู้ถูกบริภาษตอบไม่ได้หรือตอบก็จะไม่เป็นผลดี จึงทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจและเสียหน้าได้มาก แต่ในขณะเดียวกันการถามของผู้บริภาษพรรครัฐบาลจะมีลักษณะถามเพื่อหักล้างข้อกล่าวหา และถามเพื่อบริภาษตอบโต้นักการเมืองฝ่ายค้านได้เช่นกัน

ในส่วนการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ซึ่งเป็นวิธีการบริภาษแบบอ้อมที่มีจำนวนมากเป็นอันดับ ๒ ผู้บริภาษใช้ถ้อยคำนัยผกผันเพื่อสื่อเจตนาตรงกันข้ามกับถ้อยคำที่กล่าว จึงทำให้ผู้บริภาษเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูด (Evasion responsibility) ของตนได้หากมีปัญหาในภายหลัง (Brown and Levinson, 1994: 263) การใช้ถ้อยคำนัยผกผันนอกจากจะทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจแล้ว ยังสร้างความขบขันให้แก่ผู้ฟังการอภิปราย ซึ่งเสียงหัวเราะจากผู้ฟังการอภิปรายเสมือนเครื่องทิ่มแทงใจให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจมากยิ่งขึ้น (พรรณธร ครุธเนตร, ๒๕๔๗: ๑๒๗)

ในส่วนการบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ ผู้บริภาษใช้เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูดของตนหากมีปัญหาในภายหลัง ทั้งนี้ชื่อผู้ถูกบริภาษที่ไม่ได้ระบุนั้นส่วนใหญ่จะเป็นชื่อของบุคคลภายนอก ซึ่งข้อบังคับการประชุมห้ามผู้อภิปรายเอ่ยชื่อของบุคคลภายนอกโดยไม่จำเป็น และอาจทำให้ผู้บริภาษถูกฟ้องร้องในข้อหาหมิ่นประมาทได้ นอกจากนี้การไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษมีหน้าที่สร้างความน่าสนใจในการอภิปราย เนื่องจากผู้ฟังการอภิปรายจะพยายามคิดหาคำตอบว่าผู้บริภาษหมายถึงใคร

ในส่วนการใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์ ผู้บริภาษใช้เพื่อเปรียบเทียบให้ผู้ฟังการอภิปรายเห็นภาพความบกพร่องของผู้ถูกบริภาษได้อย่างชัดเจน โดยใช้คำน้อยแต่กินความมาก และสิ่งที่นักการเมืองไทยใช้เปรียบมักจะเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่ดีหรือน่ากลัว เช่น ผี โรคภัย เป็นต้น

ในส่วนการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น ผู้บริภาษใช้เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูดของตนหากมีปัญหาภายหลัง เนื่องจากผู้บริภาษนำคำพูดของบุคคลอื่นมาบริภาษ จึงทำให้ผู้ฟังการอภิปรายรู้สึกมีส่วนร่วมและทำให้การบริภาษในครั้งนั้นน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น (Kao, 2001: 181)

ในส่วนการใช้รูปประโยคเงื่อนไข ผู้บริภาษใช้เพื่อเสนอทางเลือก และผลที่ตามมาให้แก่ผู้ถูกบริภาษ ซึ่งทำให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายต้องใช้เหตุผลประกอบในการสรุปความ จึงทำให้การบริภาษมีน้ำหนักและน่าเชื่อถือ (พรรณธร ครุธเนตร, ๒๕๔๗: ๑๑๒)

ในส่วนการพูดเกินความจริง ผู้บริภาษใช้เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปราย ถึงแม้ว่าถ้อยคำที่ผู้บริภาษใช้ไม่อาจเป็นจริงได้ แต่ผู้บริภาษใช้เพื่อเน้นการบริภาษและสื่อความว่าถ้อยคำที่เกินจริงยังน่าเชื่อถือมากกว่าพฤติกรรมของผู้ถูกบริภาษ

ในส่วนการใช้สำนวน ผู้บริภาษใช้เพื่อเปรียบเทียบให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายเห็นภาพความบกพร่องของผู้ถูกบริภาษได้ชัดเจนเช่นเดียวกับอุปลักษณ์ แต่พบการใช้สำนวนในจำนวนน้อยกว่า เนื่องจากผู้บริภาษส่วนใหญ่เป็นนักการเมืองรุ่นใหม่จึงไม่นิยมใช้สำนวนไทยในการบริภาษ

ในส่วนการยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด ผู้บริภาษใช้เพื่อเจตนาบริภาษว่าผู้ถูกบริภาษมีพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากธรรมเนียมปฏิบัติ และสื่อความหมายว่าผู้ถูกบริภาษมีความบกพร่อง เนื่องจากไม่ปฏิบัติตามธรรมเนียมปฏิบัติจึงทำให้การบริภาษหนักแน่นและน่าเชื่อถือ

ในส่วนการเล่นคำ ผู้บริภาษใช้เพื่อเรียกร้องความสนใจ เนื่องจากผู้บริภาษใช้คำหรือสำนวนที่ปรากฏในปัจจุบันและเป็นที่รู้จักแพร่หลาย ทั้งนี้การเล่นคำยังแสดงถึงความสามารถความคิดสร้างสรรค์ของผู้บริภาษ ทั้งยังช่วยสร้างสีสันและสร้างความขบขัน (ศิริพร ภักดีผาสุข, ๒๕๔๗ : ๑๐๕-๑๐๖) แก่ผู้ฟังการอภิปรายอีกด้วย

ในส่วนการดูถูกตนเอง และการแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ ซึ่งเป็นชนิดการบริภาษแบบอ้อมที่พบจำนวนน้อยไม่ถึง ๑ เปอร์เซ็นต์ ในส่วนการดูถูกตนเองปรากฏใช้เฉพาะผู้บริภาษฝ่ายรัฐบาลเท่านั้น ทั้งนี้ผู้บริภาษจะใช้เมื่อผู้บริภาษถูกบริภาษมาก่อน ผู้บริภาษจึงบริภาษตอบโต้ในลักษณะประชดประชันหรือเย้ยหยัน ในส่วนการแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ เป็นชนิดการบริภาษแบบอ้อมที่นักการเมืองไทยใช้น้อยที่สุด เป็นเพราะการแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษเป็นการบริภาษในลักษณะเยาะเย้ย ไม่จริงจัง และอาจส่งผลให้การบริภาษไม่หนักแน่น ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่าการใช้วิธีบริภาษทั้ง ๒ วิธียังขึ้นอยู่กับความสามารถและลีลาเฉพาะตัวของผู้บริภาษด้วย

๒. หน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

จากผลการศึกษาชนิดของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด ได้แก่ ชนิดของภาษาบริภาษแบบตรงและชนิดของภาษาบริภาษแบบอ้อม ผู้วิจัยยังนำผลการศึกษาดังกล่าวมาศึกษาหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ทั้งหน้าที่ของภาษาบริภาษแบบตรงและหน้าที่ของบริภาษแบบอ้อม ดังต่อไปนี้

๒.๑ หน้าที่ของภาษาบริภาษแบบตรง

จากการศึกษาหน้าที่ของภาษาบริภาษแบบตรง ผู้วิจัยพบว่านักการเมืองไทยใช้ภาษาบริภาษแบบตรง ซึ่งมีหน้าที่ในการสื่อสาร ดังนี้

๒.๑.๑ การบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ คือ คำที่ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำ การใช้วาจา หรือสติปัญญาที่ไม่เหมาะสมของผู้ถูกบริภาษ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๐๕
นายบัญญัติ บรรทัดฐาน (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)
(เปิดเรื่อง) “ตลอดช่วงระยะเวลาเมื่อวานนี้ ครึ่งวันค่อนคืน รวมกระทั่งบัดนี้ ต้องยอมรับความจริงว่า **<u>ท่านนายกยังขาดความอดทนมากอยู่</u>**
(ดำเนินเรื่อง) การตอบถ้อยแถลง ถ้อยชี้แจงของสมาชิก ทั้งเมื่อวานนี้ และวันนี้เนี่ย ดูจะมีอารมณ์อยู่ไม่น้อย **<u>บางครั้งก็ดูจะ*รุนแรงกว่า*เพื่อนสมาชิกเสียอีก</u>** อย่างเมื่อเช้านี้ ผุดมาหลายคำเหยียบหางบ้างอะไรต่ออะไรบ้าง (กลั้วหัวเราะ) ผมคิดว่าถ้อยคำอย่างนี้ต้องถือว่ารุนแรงทั้งนั้น นั่งฟังท่านนายกรัฐมนตรีท่านชี้แจงมาตลอด ๒ วันเต็ม ๆ ต้องยอมรับความจริงว่ายิ่งฟังท่านมากขึ้นเท่าไหร่ ยิ่งมีความรู้สึกด้วยซ้ำไปครับว่า ถ้อยคำที่ท่านบอกรุนแรงในญัตติ หรือแม้กระทั่งการพูดจาของสมาชิกในสภา ก็ดูจะไม่ได้รุนแรงไปกว่าที่ควรจะเป็นด้วยซ้ำไปครับ ที่สำคัญที่สุดคือผมอยากจะเรียนท่านประธานไว้ตรงนี้ก็คือว่า **<u>ท่านนายกรัฐมนตรี*ได้ละเลยไม่ชี้แจงเสียหายข้อ* *ชี้แจงไม่ตรงประเด็นปัญหา*</u>** ที่สมาชิกตั้งขึ้นมาเป็นประเด็น

(ปิดเรื่อง) ก็ตามประสาของคนที่มีความรู้มีความเชี่ยวชาญในทำนองของนักปาฐกถาโต้วาที”
(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๐๕ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี กรณีนายสมัครอภิปรายกล่าวหาว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคฝ่ายค้านที่ผ่านมาอภิปรายด้วยถ้อยคำที่รุนแรง นายบัญญัติไม่เห็นด้วยกับข้อกล่าวหาดังกล่าวของนายสมัครจึงบริภาษตอบโต้นายสมัครด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษเกี่ยวกับการใช้วาจา ได้แก่ “รุนแรงกว่า” “ละเลยไม่ชี้แจง” และ “ชี้แจงไม่ตรงประเด็น” เพื่อบริภาษนายสมัครใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายสมัครใช้วาจาที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และกรณีที่นายสมัครจงใจเลี่ยงตอบคำถามของฝ่ายค้าน

เมื่อพิจารณาหน้าที่ในการสื่อสารของการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษมีหน้าที่หลัก คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และถ้อยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษสื่อความหมายในการบริภาษอย่างตรงไปตรงมา จึงทำให้ผู้ฟังการอภิปรายเห็นภาพด้านลบของผู้ถูกบริภาษชัดเจน และเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว ซึ่งสรุปหน้าที่ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๗ หน้าที่ในการสื่อสารของการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ

ชนิดการบริภาษแบบตรง	หน้าที่ในการสื่อสาร
การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
	เพื่อทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว
	เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเห็นภาพชัดเจน

๒.๑.๒ การบริภาษด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ คือ สำนวนไทยที่ผู้บริภาษนำมากล่าวเพื่อสื่อความหมายถึงความบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ และทำให้ผู้ฟังการอภิปรายเข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๐๖

นายอาคม เอ่งฉ้วน (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายอนันต์ ผลอำนวย (ฝ่ายรัฐบาล)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธาน เนื่องจากการทำหน้าที่ในสภานั้นทุกคนที่เป็นสมาชิก ผมถือว่าได้รับเกียรติเหมือนกันนะครับว่าเป็นสภาอันศักดิ์สิทธิ์ แต่ที่ผมจำเป็นต้องแสดงอย่างนั้นเมื่อสักครู่

(ดำเนินเรื่อง) ผมลุกขึ้นอภิปรายใช้เวลานานมาก หาหลักฐาน ท่านประธานก็เข้าใจเป็นหลักฐานเอกสารจากกรมศุลกากร นายกรัฐมนตรีก็ยอมรับว่าที่ผมพูดถูก ต้นทุนมันถูก ทำไมคุณขายแพง **<u>*แต่คนที่ลุกขึ้นมาประท้วงเนี่ย มันไม่ดูตาม้าตาเรือเลย*</u>** บอกว่าผมใช้เอกสารเท็จ อย่างนี้ผมทนฟังได้หรือครับ ผมต้องบอกว่าคุณกล่าวหาว่าผมเท็จ **แล้วคุณเป็นผู้แทนราษฎรที่ประชาชนเลือกมายังไง ผมว่าอย่างไร ก็ประชาชนเลือกมาหรือเปล่า หรือไม่ได้เลือก หรือมาจากอย่างอื่น** ...

(ปิดเรื่อง) ผมเพียงแต่บอกว่า ประชาชนโปรดดูด้วย โปรดดูด้วยว่า นี่คือคนที่คุณเลือกมา ถ้าคุณทำดีเที่ยวหน้าคุณก็ได้ แต่**ถ้าคุณทำแบบนี้ ประท้วงเรื่อย ๆ เที่ยวหน้าก็ตก** คนดูทีวีเขาอยากติดตามว่าวันนี้ญัตตินี้มันจะได้ครบครับ"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๐๖ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายอาคม เอ่งฉ้วน ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายอนันต์ ผลอำนวย ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาล กรณีนายอนันต์ประท้วงและกล่าวหาว่านายอาคมใช้เอกสารเท็จในการอภิปราย จากการที่นายอาคมอภิปรายกล่าวหาว่านายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่จนทำให้ราคาปุ๋ยสูงผิดปรกติ นายอาคมเห็นว่าการกล่าวหาของนายอนันต์ไม่เป็นความจริง เนื่องจากเอกสารที่นายอาคมใช้อ้างอิงนั้นเป็นเอกสารจากกรมศุลกากร นายอาคมจึงบริภาษตอบโต้นายอนันต์ด้วยการใช้สำนวนไทยว่า "ไม่ดูตาม้าตาเรือ" หมายถึง "(สำ) ก.ไม่พิจารณาให้รอบคอบ" (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖: ๘๘๓) เพื่อบริภาษนายอนันต์ในประเด็นที่นายอนันต์จงใจประท้วงโดยมิได้พิจารณาข้อมูลให้รอบคอบและใส่ร้ายนายอาคม

เมื่อพิจารณาหน้าที่ในการสื่อสารของการใช้สำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษมีหน้าที่หลัก คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และความหมายของสำนวนสื่อถึงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ จึงทำให้ผู้ฟังการอภิปรายเห็นข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษได้ชัดเจน

และเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว ทั้งนี้สำนวนยังมีหน้าที่เรียกร้องความสนใจจากผู้ฟังได้อีกด้วย (ดวงใจ ไทยอุบุญ, ๒๕๔๓: ๒๒๓) ซึ่งสรุปหน้าที่ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๘ หน้าที่ในการสื่อสารของการบริภาษด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ

ชนิดการบริภาษแบบตรง	หน้าที่ในการสื่อสาร
สำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
	เพื่อทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว
	เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง
	เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเห็นภาพชัดเจน

๒.๒ หน้าที่ของภาษาบริภาษแบบอ้อม

จากการศึกษาหน้าที่ของภาษาบริภาษแบบอ้อม ผู้วิจัยพบว่านักการเมืองไทยใช้ภาษาบริภาษแบบอ้อม ซึ่งมีสื่อหน้าที่ในการสื่อสาร ดังนี้

๒.๒.๑ การถาม คือ การที่ผู้บริภาษใช้รูปประโยคคำถาม แต่มิได้ต้องการคำตอบจากผู้ถูกบริภาษ หรือเป็นคำถามที่ผู้บริภาษทราบว่าผู้ถูกบริภาษตอบไม่ได้ในขณะนั้น หรือหากตอบก็ไม่เป็นผลดีต่อผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อเจตนาบริภาษ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๐๗
นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) บริภาษ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)
(เปิดเรื่อง) “แล้วผมย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า ผมไม่ต้องตอบแทนบุญคุณใคร
(ดำเนินเรื่อง) ถ้าจะมีใครตอบแทนบุญคุณผมนั้น บางทีผมก็บอกว่าไม่รับ แต่ผมไม่ทำงาน ๔ ปี ประทานโทษ ๔ เดือน เพื่อจะสนองบุญคุณใคร แล้วที่ปรารภบอก ๔ เดือนบ้านเมืองจะแย่อยู่แล้ว ถ้า ๔ ปีจะเป็นยังไง ผมฟังแล้วผมก็คิดว่า อ๋อ **<u>แค่ ๔ เดือนยังทนรอไม่ได้ แล้วถ้า ๔ ปีจะทนไหวไหมครับเนี่ย</u>** (เสียงสมาชิกหัวเราะ)
(ปิดเรื่อง) ขอบคุณครับ”

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๐๗ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี บริภาษนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายอภิสิทธิ์อภิปรายกล่าวหาว่านายสมัครเป็นนอมินีของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี และการบริหารประเทศของนายสมัครเพียง ๔ เดือนทำให้ประเทศเสียหายจึงไม่ควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป นายสมัครจึงบริภาษตอบโต้นายอภิสิทธิ์ด้วยการถาม ดังข้อความว่า “แค่ ๔ เดือนยังทนรอไม่ได้ แล้วถ้า ๔ ปีจะทนไหวไหมครับเนี่ย” ทั้งนี้นายสมัครมิได้ต้องการคำตอบ แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายอภิสิทธิ์ในประเด็นที่นายอภิสิทธิ์จงใจอภิปรายใส่ร้ายนายสมัครว่าบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพ และกรณีที่นายอภิสิทธิ์อยากเป็นนายกรัฐมนตรีมาก จากการขอเปิดญัตติอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ ซึ่งข้อบังคับระบุไว้ว่าฝ่ายค้านต้องเสนอบุคคลเพื่อเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทนนายสมัคร นั่นคือ นายอภิสิทธิ์

เมื่อพิจารณาหน้าที่ในการสื่อสารของการถามมีหน้าที่หลัก คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และคำถามดังกล่าวเป็นคำถามที่ผู้บริภาษมิได้ต้องการคำตอบจากผู้ถูกบริภาษ แต่ใช้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษหรือเป็นคำถามที่ผู้ถูกบริภาษตอบไม่ได้หรือหากตอบก็จะไม่เป็นผลดีแก่ผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้การถามเพื่อเรียกร้องความสนใจให้ผู้ฟังการอภิปรายคิดหาคำตอบจากคำถามดังกล่าว นอกจากนี้การถามยังมีหน้าที่ทำให้ความหมายคลุมเครือ เนื่องจากผู้ฟังการอภิปรายอาจไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของการถาม และทำหน้าที่เพื่อสร้างความขบขัน สังเกตได้จากเสียงผู้ฟังหัวเราะ ซึ่งสรุปหน้าที่ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๕ หน้าที่ในการสื่อสารของการถาม

ชนิดการบริภาษแบบอ้อม	หน้าที่ในการสื่อสาร
การถาม	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
	เพื่อทำให้ความหมายคลุมเครือ
	เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง
	เพื่อสร้างความสนุกสนาน

๒.๒.๒ การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน คือ การที่ผู้บริภาษใช้ถ้อยคำกล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่มีเจตนาสื่อความหมายตรงข้ามกับรูปภาษา รวมถึงการใช้ถ้อยคำที่ผู้บริภาษละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของทฤษฎีวัจนกรรมตามแนวคิดของ Searle (1969) ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจต่อถ้อยคำดังกล่าว ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๐๘

พญ.มาลินี สุขเวชชวรกิจ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) "ดิฉันอยากจะเรียนว่ามันเป็นความจำเป็น ที่เราจะต้องมาพูดกันในวันนี้ว่าภาวะผู้นำนั้นเนี่ย จะนำความเสียหายมาให้กับประเทศชาติได้ ผู้นำไม่ใช่ผู้บริหารธรรมดานะค่ะ ผู้นำจะต้องมีสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง จะต้องมีการวินิจฉัย make decision หรือวินิจฉัยที่จะทำงานตัดสินใจนะค่ะ อย่าบอกว่าเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ แค่นี้ไม่ใช่ ...

(ดำเนินเรื่อง) คือเอ่อเดี๋ยนจะยกตัวอย่างนะค่ะว่า ที่อังกฤษได้แต่งตั้งลอร์ดเลสเทียนนะค่ะ ไปเป็นเอกอัครราชทูตในวอชิงตันเนี่ย เพื่อไปกล่อมให้อเมริกาเนี่ย เข้าร่วมสงคราม แต่ท่านลอร์ดเนี่ยได้มีพฤติกรรมที่ไร้วุฒิภาวะเบี่ยงเบน ทำให้เกิดความอึดอัด แล้วทำงานล้มเหลว อเมริกา อังกฤษเนี่ยจึงไม่ได้รับการตอบสนอง หลังจากนั้นเนี่ย ๒ ปีท่านก็เสียชีวิตด้วยโรคไตวาย หรือที่เราเรียกยูรีเมีย เพราะฉะนั้นเนี่ยเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจจะต้องมีสุขภาพที่แข็งแรงด้วย สุขภาพจิตจึงจะแข็งแรง วุฒิภาวะจะอยู่ในระหว่างที่สมดุล อันนี้ก็จำเป็นนะค่ะที่จะต้องอธิบายตรงนี้ ว่าทำไมฮิตเลอร์จึงพาคนเข้าไปสู่สงคราม เพราะฮิตเลอร์เป็นโรคพาคินสัน และกินยา ๒๘ ชนิด นะค่ะ ...

(ปิดเรื่อง) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอภิปรายอย่างนี้ให้เข้าใจค่ะ เผื่อว่าท่านสมาชิกจะเห็นคล้อยตามดิฉันว่า การเป็นผู้นำนั้นเนี่ยจะต้องมีสุขภาพกายและจิตที่แข็งแรง **<u>ดิฉันคิดว่าท่านจะหยุดพักและรักษาตัว ดูแลตัวเองให้มีสุขภาพแข็งแรง เพื่อประเทศชาติจะได้ปลอดภัยค่ะ</u>** ขอบคุณค่ะ"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๐๘ เป็นโครงสร้างการบริภาษของแพทย์หญิงมาลินี สุขเวชชวรกิจ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี กรณีนายสมัครยืนจ้องหน้าแสดงความไม่พอใจกลุ่มผู้สื่อข่าวที่รอทำข่าว ณ ห้องอาหารแห่งหนึ่ง แพทย์มาลินีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวของนายสมัครไม่เหมาะสม จึงบริภาษนายสมัครด้วยการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ในรูปวัจนกรรมการแนะนำ ดังข้อความว่า "ดิฉันคิดว่า ท่านจะหยุดพักและรักษาตัว ดูแลตัวเองให้มี

สุขภาพแข็งแรง เพื่อประเทศชาติจะได้ปลอดภัยค่ะ” ทั้งนี้คำแนะนำดังกล่าวของแพทย์หญิงมาลินีไม่เป็นประโยชน์แก่นายสมัคร เนื่องจากนายสมัครต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งขัดกับเงื่อนไขความจริงใจตามแนวคิดของ Searle (1969: 67) ว่า “ผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังจะได้ประโยชน์จากการแนะนำ” และใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จากการจ้องหน้าแสดงความไม่พอใจกลุ่มผู้สื่อข่าวที่รอทำข่าว ณ ห้องอาหารแห่งหนึ่ง

เมื่อพิจารณาหน้าที่ในการสื่อสารของการใช้ถ้อยคำนัยผกผันมีหน้าที่หลัก คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และการที่ผู้บริภาษใช้ถ้อยคำนัยผกผันเพื่อสื่อเจตนาตรงข้ามกับรูปภาษา หรือละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของทฤษฎีวัจนกรรม ผู้ถูกบริภาษต้องอาศัยปริบทสถานการณ์และปริบทข้อความ หรือบางครั้งต้องอาศัยประสบการณ์ในการตีความถ้อยคำดังกล่าว ดังนั้นถ้อยคำนัยผกผันจึงช่วยให้ผู้บริภาษเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูดของตนหากมีปัญหาภายหลัง และทำให้ความหมายในการบริภาษคลุมเครือ รวมทั้งยังสร้างความขบขันให้แก่ผู้ฟังการอภิปราย (ดูเพิ่มเติมในตัวอย่างที่ ๗๕) ซึ่งสรุปหน้าที่ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๐ หน้าที่ในการสื่อสารของการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน

ชนิดการบริภาษแบบอ้อม	หน้าที่ในการสื่อสาร
การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
	เพื่อทำให้ความหมายคลุมเครือ
	เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูด
	เพื่อสร้างความสนุกสนาน

๒.๒.๓ การบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษกล่าวถึงผู้ถูกบริภาษแต่ไม่ระบุชื่อ และการใช้ตัวอักษรย่อ ผู้ถูกบริภาษจะต้องพิจารณาจากปริบทและภูมิหลังที่มีต่อเรื่องดังกล่าวเพื่อตีความหมายของถ้อยคำ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๐๙

นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) บริภาษ ไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ

(เปิดเรื่อง) “เรื่องที่บอกว่าเตือนผม เขียนจดหมายไปเตือนผม

(ดำเนินเรื่อง) ฮะ ฮะ ผมต้องมีเหตุผลของผม คนอย่างผมเนี่ยครับมีเหตุผล ผมเฝ้าดู ***<u>ไอ้คนบางคน</u>*** ***<u>ที่ดูหมิ่นดูแคลนพระราชวงศ์ เขียนกระแทกแดกดัน</u>*** ตำรวจยังไม่ค่อยกล้าดำเนินคดีเท่าไหร่ ไม่มีใครจัดการเลยครับ ***<u>ไอ้นายขี้นต้น ส เสือนั่นนะ</u>***

(ปิดเรื่อง) โอ้โห ไปดูสิครับ ไปดูสิครับ”

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๐๙ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี บริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน อภิปรายกล่าวถึงการเขียนจดหมายของนายอภิสิทธิ์แนะนำให้นายสมัครดำเนินการกับนายจักรภพ เพ็ญแข อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่ถูกตำรวจตั้งข้อหาหมิ่นสถาบันเบื้องสูง แต่นายสมัครมิได้ตอบจดหมายของนายอภิสิทธิ์ นายสมัครเห็นว่ายังมีบางคนที่ดูหมิ่นสถาบันเบื้องสูงแต่ไม่มีผู้ใดกล้าดำเนินการเอาผิด นั่นคือ นายสนธิ ลิ้มทองกุล แกนนำพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่กำลังประท้วงขับไล่รัฐบาล นายสมัครมิได้กล่าวถึงชื่อของนายสนธิโดยตรง แต่ใช้คำว่า “ไอ้คนบางคน” และ “นาย ... ส เสือ” ซึ่งถ้าผู้ฟังการอภิปรายติดตามสถานการณ์การเมืองในขณะนั้นก็เข้าใจได้ว่านายสมัครหมายถึงนายสนธิ และสื่อเจตนาบริภาษนายสนธิในประเด็นที่นายสนธิหมิ่นสถาบันเบื้องสูง

เมื่อพิจารณาหน้าที่ในการสื่อสารของการบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษมีหน้าที่หลัก คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และการที่ผู้บริภาษไม่ระบุชื่อของผู้ถูกบริภาษจึงทำหน้าที่สร้างความน่าสนใจ เนื่องจากทำให้ผู้ฟังการอภิปรายพยายามคิดหาคำตอบ โดยอาศัยปริบทสถานการณ์และปริบทข้อความ หรือบางครั้งต้องอาศัยประสบการณ์ในการตีความถ้อยคำดังกล่าว ทั้งนี้การไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษยังรวมไปถึงการใช้ตัวอักษรย่อ ดังนั้น การบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษจึงมีหน้าที่เพื่อช่วยเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูดของตนหากมีปัญหาในภายหลัง และทำให้ความหมายการบริภาษคลุมเครือ หากผู้ฟังไม่ทราบว่าผู้บริภาษหมายถึงใคร ซึ่งสรุปหน้าที่ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๑ หน้าที่ในการสื่อสารของการบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ

ชนิดการบริภาษแบบอ้อม	หน้าที่ในการสื่อสาร
การบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
	เพื่อทำให้ความหมายคลุมเครือ
	เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง
	เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูด

๒.๒.๔ การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์ คือ ถ้อยคำที่ผู้บริภาษเปรียบเทียบผู้ถูกบริภาษกับสิ่งอื่นเพื่อให้เข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๑๐
นายจุติ ไกรฤกษ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) "อีกประการหนึ่งครับ ผมอยากจะกราบเรียนกับท่านครับว่า สิ่งที่ผมเป็นห่วงมาก คือ เรื่องความคิดของท่านรัฐมนตรีครับ

(ดำเนินเรื่อง) ความคิดที่ว่าจะเอาสมาชิกบ้านเลขที่ ๑๑๑ เนี่ยครับ มาเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจ **ผมฟังแล้วหนาวเหมือนเห็นผีจับไข้เลยครับ** ทำไมหนาวละครับ ท่านรัฐมนตรีครับ งบประมาณแผ่นดินปีนี้ ๑ ล้าน ๒ แสนล้าน ๗ แสนล้านบาท แต่ทรัพย์สินของรัฐวิสาหกิจ ๕ เท่าครับ ๖.๖ ล้านล้านบาท ๖.๖ ล้านล้านบาท **ถ้าท่านไม่สร้างวัฒนธรรมของความโปร่งใส วัฒนธรรมของธรรมาภิบาลครับ หมดครับ ๖.๖ ล้านล้านบาท** ถามว่าทำไมหมด ผมบอกกับท่านได้ครับ บอกกับท่านได้ว่าที่มันหมดก็เพราะว่า **รัฐมนตรีไม่เอาจริงเอาจังกับการปราบคอร์รัปชั่นนะครับ**

(ปิดเรื่อง) **ท่านไม่ได้ให้นโยบาย**เป็นพิเศษเลย กับหน่วยงานรัฐวิสาหกิจมันมีนโยบายเนี่ยครับท่านรัฐมนตรีครับ แต่ว่า**ท่านไม่ได้ปฏิบัติตามครับ**"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๑๐ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายจุติ ไกรฤกษ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กรณีนายแพทย์สุรพงษ์เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง จากการให้สัมภาษณ์ว่าจะนำนักการเมืองบางคนในจำนวน ๑๑๑ คนที่ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมือง จากการยุบพรรคไทยรักไทยเข้าดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ

นายจุติเห็นว่าการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวของนายแพทย์สุรพงษ์ไม่เหมาะสม จึงบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ด้วยความเปรียบหรืออุปลักษณ์ ดังข้อความว่า “เหมือนเห็นผี” เปรียบนักการเมืองที่ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมือง ๑๑๑ คนกับผี ซึ่งสะท้อนให้เห็นทัศนะและมุมมองของนายจุติว่า การเมือง คือ สิ่งเหนือธรรมชาติ และบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ในประเด็นที่นายแพทย์สุรพงษ์เอื้อผลประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตน

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของการบริภาษโดยใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์ มีหน้าที่หลัก คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และการที่ผู้บริภาษเปรียบเทียบผู้ถูกบริภาษกับสิ่งอื่น จึงทำให้ผู้ฟังการอภิปรายเข้าใจความหมายและเห็นภาพความบกพร่องของผู้ถูกบริภาษได้อย่างชัดเจน รวมทั้งอุปลักษณ์ยังมีหน้าที่เรียกร้องความสนใจ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, ๒๕๔๒: ๑๗๗) จากผู้ฟังได้อีกด้วย และยังใช้เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูดของตนหากมีปัญหาในภายหลัง เนื่องจากผู้บริภาษอ้างว่าไม่ได้หมายความในทางไม่ดี ซึ่งสรุปหน้าที่ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๒ หน้าที่ในการสื่อสารของการใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์

ชนิดการบริภาษแบบอ้อม	หน้าที่ในการสื่อสาร
การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
	เพื่อทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว
	เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง
	เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูด
	เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเห็นภาพได้ชัดเจน

๒.๒.๕ การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น คือ การที่ผู้บริภาษอ้างคำพูดของบุคคลอื่นโดยไม่ระบุชื่อเพื่อสื่อเจตนาบริภาษให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจ จากผลการศึกษาพบการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๑๑

นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี (รมว.การคลัง)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานที่เคารพครับ ผมจะไม่ใช้เวลามากกว่านี้เพื่อคนอื่น แต่ว่าฝากท่านครับ

(ดำเนินเรื่อง) วันนี้กระทรวงการคลังต้องโปร่งใส นายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี อาจจะเป็นคนมือสะอาด คนจะไปทำงานใหญ่ที่มือจะต้องไม่มีเชื้อโรค จะต้องสะอาด ศรัทธาความเชื่อถือของท่านจะต้องมี และความเชื่อถือที่มีต่อกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนั่นละครับจะเป็นตัวกระตุ้นการลงทุน นั่นละครับจะเป็นตัวกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่ **<u>ถ้าหากว่ายังเป็นกระทรวงที่*ใครต่อใคร*ไปชี้หน้าด่า*ว่าโจร* ยังไปชี้หน้าด่า*ว่าโกง* ยังไปชี้หน้าอยู่สารพัด</u>** แล้ว ***<u>ข้าราชการ</u>*****<u>ในนั้นโทรศัพท์ออกมาพร้อมเสียงร้องไห้*ว่า* วันนี้อัปยศสิ้นดี ศักดิ์ศรีพระพุทธเจ้าหลวงหมดแล้ว เราอยู่มา ๑๒๐ กว่าปี ทำไมเราโดนอย่างนี้</u>** แต่ที่น่าเจ็บใจที่สุดคือทุกอย่างที่เขาว่า ทุกอย่างที่เขาด่าเป็นเรื่องจริงทั้งหมด

(ปิดเรื่อง) ท่านต้องทำให้สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องไม่จริง ท่านต้องทำให้สิ่งเหล่านี้จบ"

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๑๑ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กรณีนายแพทย์สุรพงษ์เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง จากการแต่งตั้งคนใกล้ชิดเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจ นายพิเชษฐเห็นว่าการกระทำดังกล่าวของนายแพทย์สุรพงษ์ไม่เหมาะสมจึงบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ด้วยการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น โดยไม่เจาะจงชื่อ ดังข้อความว่า "ใครต่อใคร... ว่า" และ "ข้าราชการ...ว่า" เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายแพทย์สุรพงษ์ในประเด็นที่นายแพทย์สุรพงษ์เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตน

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของการบริภาษโดยการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น มีหน้าที่หลักคือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และการที่ผู้บริภาษอ้างคำพูดของบุคคลอื่นในการบริภาษ ทำให้ผู้บริภาษเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูดของตนหากเกิดปัญหาภายหลัง เนื่องจากข้อกล่าวหาดังกล่าวเป็นของบุคคลอื่น และยังทำให้การบริภาษน่าเชื่อถือ และเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟังได้ ซึ่งสรุปหน้าที่ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๓ หน้าที่ในการสื่อสารของการอ้างคำพูดของบุคคลอื่น

ชนิดการบริภาษแบบอ้อม	หน้าที่ในการสื่อสาร
การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
	เพื่อทำให้ผู้ฟังเชื่อถือและคล้อยตาม
	เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง
	เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูด

๒.๒.๖ การใช้รูปประโยคเงื่อนไข คือ การที่ผู้บริภาษใช้รูปประโยคเพื่อเสนอทางเลือกและส่วนที่เป็นผลตามมาให้แก่ผู้ถูกบริภาษ ทั้งนี้ผู้พูดไม่ต้องการเสนอทางเลือกแต่ใช้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๑๒

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย) บริภาษ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “ท่านประธานครับ ที่ดินบริษัทเจ้าพระยาแลนด์ จำกัด

(ดำเนินเรื่อง) ผมเป็นคนพุทธ ที่ดินบริษัทเจ้าพระยาแลนด์ แล้วก็ที่ดินที่เขาบอก ชาวบ้านเป็นเจ้าของเนื้อที่ ๙๙ ไร่ นั่นหมู่บ้านราชาใหญ่ ให้ มท.๑ ถอดถอนเอกสาร เดี๋ยวถอด ไม่ถอด ท่านประธานที่เคารพครับ ผมแขวนสมเด็จวัดระฆัง ผมแขวนหลวงปู่เฒ่าวัดหนัง และหลวงปู่ไปล่วัดกำแพง ผมไม่รู้จะพูดอย่างไรเวลามันสั้น **ถ้าผมได้มีพฤติกรรม พฤติการณ์อย่างนายสุเทพพูด ขอให้ผมจงฉิบหายตายโหง ออกนอกสภาไปให้มันหัวใจวายตาย ให้มันวิบัติอย่าได้รุ่งเรืองเจริญ ถ้าผมไม่ได้เป็นอย่างนั้นผมขอความมั่งมีศรีสุข ความเจริญรุ่งเรืองเกิดกับผม และขอให้พรรคประชาธิปัตย์เป็นฝ่ายค้านตลอดชาติ** ... และที่สำคัญที่สุด สภานี้ศักดิ์สิทธิ์ ถ้าใครใช้สภานี้ มาเป็นเครื่องมือทำลายกันและที่อภิปรายทั้งหมด ถ้านายสุเทพมีหลักฐานว่า ผมมีวัฏฏะปฏิบัติทุจริต คิดมิชอบ เจ้าพระยาแลนด์ ที่ดิน ๙๙ ไร่ ไอ้บริษัทราชาใหญ่และอื่น ๆ และหรือผมทุจริต คุณสุเทพ พรุ่งนี้ก่อนประชุมสภา ไปสาบานกัน ในโบสถ์พระแก้วมรกต ให้ผู้สื่อข่าวเป็นคนร่างคำสาบานว่า **ถ้าใครพูดเท็จขอให้มันวิบัติทั้งโคตร ถ้าใครไม่ทำผิด ขอให้พบกับความเจริญ**

(ปิดเรื่อง) ๑๐ โมงเช้าพรุ่งนี้ ผมจะมารอนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๑๒ เป็นโครงสร้างการบริภาษของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบริภาษนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายสุเทพอภิปรายกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ การดำเนินคดีกับบริษัทสยามเจ้าพระยาแลนด์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทของนักการเมืองฝ่ายเดียวกับร้อยตำรวจเอกเฉลิม ร้อยตำรวจเอกเฉลิมจึงบริภาษตอบโต้นายสุเทพด้วยการใช้รูปประโยคเงื่อนไข ดังข้อความว่า “ถ้าผมได้มีพฤติกรรม พฤติการณ์อย่างนายสุเทพพูด ขอให้ผมจงฉิบหายตายโหง ออกนอกสภาไปให้มันหัวใจวายตาย ให้มันวิบัติอย่าได้รุ่งเรืองเจริญ ถ้าผมไม่ได้เป็นอย่างนั้นผมขอความมั่งมีศรีสุขความเจริญรุ่งเรืองเกิดกับผม และขอให้พรรคประชาธิปัตย์เป็นฝ่ายค้านตลอดชาติ” และ “ถ้าใครพูดเท็จขอให้มันวิบัติทั้งโคตร ถ้าใครไม่ทำผิด ขอให้พบกับความเจริญ” เพื่อหักล้างข้อกล่าวหาและยืนยันความบริสุทธิ์ของร้อยตำรวจเอกเฉลิม และบริภาษนายสุเทพในประเด็นที่นายสุเทพใช้ข้อมูลเท็จอภิปรายใส่ร้ายร้อยตำรวจเอกเฉลิม

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของการบริภาษโดยใช้รูปประโยคเงื่อนไขมีหน้าที่หลัก คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และการที่ผู้บริภาษใช้รูปประโยคเงื่อนไข ซึ่งมีเนื้อหากล่าวถึงทางเลือกและผลที่ตามมา กล่าวคือ หากผู้ถูกบริภาษเลือกระทำอีกทางหนึ่ง ผลที่ตามมาจะเป็นสิ่งที่ดีต่อผู้ถูกบริภาษ และทำให้ผู้ฟังการอภิปรายต้องใช้เหตุผลประกอบในการสรุปความหมายที่ผู้บริภาษต้องการเสนอ จึงทำให้การบริภาษหนักแน่นและน่าเชื่อถือ (พรรณธร ครุธเนตร, ๒๕๔๗: ๑๑๔) ซึ่งสรุปหน้าที่ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๔ หน้าที่ในการสื่อสารของการใช้รูปประโยคเงื่อนไข

ชนิดการบริภาษแบบอ้อม	หน้าที่ในการสื่อสาร
การใช้รูปประโยคเงื่อนไข	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
	เพื่อทำให้ผู้ฟังเชื่อถือและคล้อยตาม

๒.๒.๗ การพูดเกินความจริง คือ การที่ผู้บริภาษกล่าวถึงสิ่งที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์จริงหรือเกิดขึ้นได้ยาก ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อเจตนาบริภาษผู้ถูกบริภาษ
ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๑๓

นายเทพไท เสนพงศ์ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี)

(เปิดเรื่อง) “สิ่งที่ผมจะยกมาก็คือเรื่องที่ท่านนายกรัฐมนตรีได้ไปสัมภาษณ์สื่อต่างประเทศ

(ดำเนินเรื่อง) ซึ่งผมไม่เข้าใจว่าทำไมต้องไปสัมภาษณ์ถึงต่างประเทศ ซึ่งผมคิดว่าสื่อต่างประเทศอาจจะเข้ามาไม่ถึงเมืองไทย คงทำให้คนไทยอาจจะไม่ได้รับรู้ข่าวสาร ซึ่งท่านอาจจะลืมไปว่าโลกนี้มันเป็นโลกแห่งการสื่อสารแล้วครับท่านประธาน ท่านไปสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าว CNN นายแดน ริเวอร์ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ เกี่ยวกับเหตุการณ์นองเลือด ๖ ตุลาคม ๑๙ ครับท่านประธานครับ นักข่าวถามผมเอาย่อ ๆ เลยว่า “ตัวเลขผู้เสียชีวิตอย่างเป็นทางการเนี่ย อยู่ที่ ๔๖ ราย จริง ๆ แล้วมันสูงกว่านั้น” นายสมัครตอบว่า “ไม่ สำหรับผมไม่มีใครเสียชีวิตยกเว้นชายผู้โชคร้ายคนหนึ่ง ที่ถูกทำร้ายและถูกเผาที่สนามหลวง มีผู้เสียชีวิตเพียงคนเดียวเท่านั้น” **<u>วิญญาณ ๖ ตุลาร้องไห้ระงมเลยครับท่านประธาน เค้าเจ็บใจที่มีนายกรัฐมนตรีที่ชื่อนายสมัคร</u>**แล้ว ยังเจ็บใจที่**นายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์บิดเบือนประวัติศาสตร์อีก**”

(๒๕ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๑๓ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายเทพไท เสนพงศ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี กรณีนายสมัครบิดเบือนข้อเท็จจริง จากการให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวต่างประเทศว่าในเหตุการณ์ชุมนุมประท้วงเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ มีผู้เสียชีวิต ๑ คน นายเทพไทเห็นว่าการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวของนายสมัครไม่เป็นความจริงจึงบริภาษนายสมัครด้วยการพูดเกินความจริง ดังข้อความว่า “วิญญาณ ๖ ตุลาร้องไห้ระงมเลยครับท่านประธาน เค้าเจ็บใจที่มีนายกรัฐมนตรีที่ชื่อนายสมัคร” ซึ่งเป็นข้อความที่เกินจริง และนายเทพไทใช้ข้อความดังกล่าวเพื่อสื่อความหมายว่าผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ เสียใจที่นายสมัครให้สัมภาษณ์ไม่ตรงตามข้อเท็จจริง และใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายสมัครในประเด็นที่นายสมัครให้สัมภาษณ์ข้อมูลเท็จแก่ผู้สื่อข่าวต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของการบริภาษโดยใช้การพูดเกินความจริงมีหน้าที่หลัก คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และการที่ผู้บริภาษใช้การพูดเกินความจริงในการบริภาษ ทำให้ผู้บริภาษเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูดได้ เนื่องจากผู้บริภาษอ้างว่าการบริภาษดังกล่าวเป็นเพียงการสมมติขึ้น และยังเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟังการอภิปรายได้ ซึ่งสรุปหน้าที่ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๕ หน้าที่ในการสื่อสารของการพูดเกินความจริง

ชนิดการบริภาษแบบอ้อม	หน้าที่ในการสื่อสาร
การพูดเกินความจริง	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
	เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง
	เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูด

๒.๒.๘ การใช้สำนวน คือ การที่ผู้บริภาษใช้สำนวนไทยซึ่งมีความหมายทั่วไปเพื่อเปรียบกับพฤติกรรมของผู้ถูกบริภาษ และโยงไปสู่การบริภาษ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๑๔

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย) บริภาษ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานที่เคารพ ฝากบอกไปยังท่านมหาบัณฑิต ที่ท่านมหาบัณฑิตอภิปรายเนี่ย ***<u>ท่านฉายหนังครึ่งม้วน</u>*** ***<u>ท่านฉายไม่ครบม้วน</u>***

(ดำเนินเรื่อง) เรื่องมันมีอยู่ว่า ผู้ที่อาศัยในพื้นที่ที่บริษัทศรีสุบรรณเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ได้มีกรณีพิพาท แล้วนำความสู่ศาล ศาลก็ตัดสินว่ายังไม่สามารถเพิกถอน การออกเอกสารสิทธิ์ได้ เพราะยังไม่ปรากฏว่ามีการออกเอกสารสิทธิ์โดยไม่ชอบ ท่านไปดูกฎหมายแพ่งเถอะท่านเป็นทนายน่าจะเก่งกว่าผม เขาบอกว่าคำพิพากษาของศาล ใช้บังคับคู่กรณี ก็คือบริษัทศรีสุบรรณกับคนที่ฟ้องศรีสุบรรณ คำพิพากษาของศาลใช้บังคับคู่กรณีไม่ผูกพันบุคคลภายนอก หมายความว่า คำพิพากษาของศาลจะมาเกี่ยวข้องกับกรมที่ดินไม่ได้ ... ท่านผู้อภิปรายครับ ถ้าท่านมีเอกสารหลักฐาน ว่าผมเนี่ยเป็นคนไปสั่งการ ได้มีลายเซ็นน้อย ๆ ของ มท.๑ สักลายเซ็นเดียว ท่านมหาบัณฑิตเตะผมจากนี่ไปถึงสงขลา แล้วกลับมาอีกทีหนึ่ง กลับมาจากนี่เตะไป ๓ จังหวัดภาคใต้ ผมจะให้ท่านเตะ แต่**ถ้าท่านไม่มี ท่านอภิปรายเพราะกระแส** ***<u>อภิปรายเป็นแขกขอแรง</u>*** ยืนใกล้ ๆ ผมจะขอหยิกพุงทีเดียว (เสียงสมาชิกหัวเราะ)

(สรุปเรื่อง) ผมไม่มีครับ ผมไม่ได้แกล้ง"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๑๔ เป็นโครงสร้างการบริภาษของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบริภาษนายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายวิรัตน์อภิปรายกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมใช้อำนาจไม่เป็นธรรมสั่งให้กรมที่ดินดำเนินการเพิกถอนเอกสารสิทธิ์การครอบครองที่ดินของบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม ร้อยตำรวจเอกเฉลิมจึงบริภาษตอบโต้นายวิรัตน์ด้วยสำนวนไทยว่า “ฉายหนังครึ่งม้วน” หมายถึง “ให้ข้อมูลไม่ครบหรือให้ข้อมูลบางส่วนที่เป็นประโยชน์แก่ตน” และ “แขกขอแรง” หมายถึง “อยากมีส่วนร่วม” เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายวิรัตน์ใน ๒ ประเด็น ได้แก่ กรณีที่นายวิรัตน์อภิปรายให้ข้อมูลบางส่วนที่เป็นประโยชน์แก่ตน และกรณีที่นายวิรัตน์จงใจอภิปรายใส่ร้ายร้อยตำรวจเอกเฉลิม

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของการบริภาษโดยการใช้สำนวนมีหน้าที่หลัก คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และผู้บริภาษใช้สำนวนเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้ถูกบริภาษ จึงทำให้ผู้ฟังการอภิปรายเข้าใจความหมายและเห็นภาพของผู้ถูกบริภาษได้อย่างชัดเจน และยังทำให้เกิดความขบขัน โดยเรียกเสียงหัวเราะจากผู้ฟังได้ นอกจากนี้สำนวนยังมีหน้าที่เพิ่มความน่าสนใจแก่ผู้ฟังอีกด้วย (ดวงใจ ไทยอุบุญ, ๒๕๔๓: ๒๒๓) ซึ่งสรุปหน้าที่ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๖ หน้าที่ในการสื่อสารของการใช้สำนวน

ชนิดการบริภาษแบบอ้อม	หน้าที่ในการสื่อสาร
การใช้สำนวน	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
	เพื่อทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว
	เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง
	เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเห็นภาพชัดเจน

๒.๒.๕ การยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด คือ การที่ผู้บริภาษนำเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาเปรียบเทียบให้ผู้ถูกบริภาษทราบว่าเหตุการณ์ที่ผู้ถูกบริภาษกระทำในปัจจุบันนั้น แตกต่างจากเหตุการณ์ในอดีตที่เคยปฏิบัติกันมาและเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๑๕

นายสุเทพ เทือกสุบรรณ (ฝ่ายค้าน) บริภาษ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย)

(เปิดเรื่อง) "ท่านประธานที่เคารพ เรื่องที่คุณเฉลิมในฐานะรัฐมนตรีมหาดไทยไม่ทำเนี่ย

(ดำเนินเรื่อง) เป็นเรื่องที่เสียความรู้สึกประชาชนมาก เขาให้เป็นรัฐมนตรีมหาดไทย กระทรวงนี้มีหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชนทั้งแผ่นดิน ใคร ๆ ก็รู้ครับว่า ปัญหาใหญ่ของประเทศไทยวันนี้ คือปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทุกฝ่ายทุกคนร้อนรุ่มกลุ้มใจอยากจะเข้าไปช่วย หาหนทางคนละไม้คนละมือ เพื่อให้สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มันดีขึ้นให้ได้ นำสันติสุขกลับมาสู่พื้นที่นั้น ให้พี่น้องประชาชนคนไทยจะได้ไม่กลุ้มใจ **มีคนเดียวครับที่ปฏิเสธหน้าตาเฉย หน้าไม่อาย** เป็นรัฐมนตรีมหาดไทยแท้ ๆ **ไม่เคยมีหรอกครับรัฐมนตรี** บอกว่า "เรื่องภาคใต้ไม่ใช่เรื่องกระทรวงมหาดไทย เป็นเรื่องของกองทัพ ผมไม่มีอำนาจ มหาดไทยเป็นตัวเสริม" นี่คือคำพูดของรัฐมนตรีเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีมหาดไทยคนปัจจุบัน พูดเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๑ พูดเพื่อที่จะตอบคำถามสื่อมวลชนว่า "ทำไมเป็นรัฐมนตรีมหาดไทย แล้วไม่ลงไปดูแลพื้นที่ภาคใต้" คุณเฉลิมบอกว่า "ไม่ใช่เรื่องของกระทรวงมหาดไทย เป็นเรื่องของกองทัพ" พอถูกรุกหนัก ๆ เข้าก็บอกว่า "ไม่ลงไปหรอกภาคใต้ ลงไปก็จะเป็นภาระของเจ้าหน้าที่"

(ปิดเรื่อง) **ไม่เคยมีหรอกครับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะมีความคิดเรื่องนี้แบบคุณเฉลิม**"

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๑๕ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้อภิปรายฝ่ายค้านบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กรณีร้อยตำรวจเอกเฉลิมละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ จากการให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวถึงสาเหตุที่ไม่ลงพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยอ้างว่ากระทบการทำงานของทหารและตำรวจ นายสุเทพเห็นว่าการสัมภาษณ์ดังกล่าวของร้อยตำรวจเอกเฉลิมไม่เหมาะสม จึงบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิมด้วยการยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด ดังข้อความว่า "ไม่เคยมีหรอกครับรัฐมนตรี" และ "ไม่เคยมีหรอกครับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะมีความคิดเรื่องนี้แบบคุณเฉลิม" เพื่อสื่อเจตนาบริภาษร้อยตำรวจเอกเฉลิมในประเด็นที่ร้อยตำรวจเอกเฉลิมละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของการบริภาษโดยการยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิดมีหน้าที่หลัก คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และการบริภาษด้วยวิธีนี้ผู้บริภาษ

ได้กล่าวถึงการกระทำของผู้ถูกบริภาษที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อเปรียบเทียบกับการกระทำในอดีต ซึ่งผู้บริภาษเชื่อว่าถูกต้อง เพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าการกระทำของผู้ถูกบริภาษแตกต่างจากการกระทำที่เคยปฏิบัติกันมา และเป็นการกระทำที่ผิด จึงทำให้การบริภาษหนักแน่นและน่าเชื่อถือ ซึ่งสรุปหน้าที่ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๗ หน้าที่ในการสื่อสารของการยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด

ชนิดการบริภาษแบบอ้อม	หน้าที่ในการสื่อสาร
การยกตัวอย่างเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
	เพื่อทำให้ผู้ฟังเชื่อถือและคล้อยตาม

๒.๒.๑๐ การเล่นคำ คือ การที่ผู้บริภาษนำคำหรือสำนวนที่ใช้อยู่ในสถานการณ์ปัจจุบันและเป็นที่รู้จักกันดี มาดัดแปลงเพื่อเจตนาบริภาษผู้ถูกบริภาษ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๑๖

นพ.ประสิทธิ์ ชัยวิรัตนะ (ฝ่ายรัฐบาล) บริภาษ พ.อ.วินัย สมพงษ์ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) “กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพ กระผมนายแพทย์ประสิทธิ์ ชัยวิรัตนะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดชัยภูมิ พรรคพลังประชาชน ผมขอประท้วงในข้อ ๖๑ ท่านประธาน ผมขออธิบายเหตุผล ผมอยากเรียนนะครับว่าวันนี้เป็นการอภิปรายในการบริหารราชการแผ่นดิน ก็บอกชัดเจนครับ ต้องเป็นการบริหารราชการแผ่นดิน

(ดำเนินเรื่อง) แต่ท่านไปไว้วางใจประวัติ ประวัติของคนที่จะเข้ามาบริหารราชการแผ่นดิน **ใส่ร้ายป้ายสีพูดทำนองว่าเนรคุณเป็นสิ่งที่ดี** ท่านประธานครับ ท่านประธานปล่อยให้พูดอย่างนี้ คนที่ฟังอยู่ทางบ้านจะคิดยังไงครับ อย่างเรื่องสามก๊กมันเป็นเรื่องการเมือง มันเป็นเรื่องไม่มีมิตรแท้และศัตรูถาวร เขาไม่เรียกว่าเนรคุณครับ นี่มันเป็นเรื่องปกติทางการเมือง ผมถึงอยากฝากท่านประธานนะครับ ช่วยควบคุมการประชุมให้อภิปรายไม่ไว้วางใจในการบริหารไม่ใช่ไปอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาปี ๔๑ โน่นละครับ ไล่ย้อนหลังไป อยากให้ประธานควบคุมครับ **เขาพระวิหารก็พูดจนเป็น*เขาอภินิหาร*ไปแล้ว** วันนี้จะพูดเรื่องวุฒิเนี่ย **กลายเป็น*วุฒิอภินิหาร*อีกหรือเปล่า**

(ปิดเรื่อง) ท่านประธานขอให้วินิจฉัยครับ”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๑๖ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายแพทย์ประสิทธิ์ ชัยวิรัตนะ ผู้ประท้วงฝ่ายรัฐบาลบริภาษพันเอกวินัย สมพงษ์ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน ขณะที่พันเอกวินัยกำลังอภิปรายกล่าวหาว่านายสันติ พร้อมพัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมไม่มีคุณธรรมและจริยธรรม จากการปลอมเอกสารทางราชการให้บุคคลอื่นเข้าสอบแทนตน สมัยเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง และยกตัวอย่างเนื้อเรื่องในวรรณคดีเรื่องสามก๊ก ตอนที่ลิโป้ลูกเลี้ยงฆ่าตั๋งโต๊ะพ่อเลี้ยง เพื่อเปรียบเทียบว่าการกะทำของลิโป้ไร้คุณธรรมแต่น่ายกย่อง เนื่องจากทำให้ประเทศจีนกลับคืนสู่ความสงบสุข (ดูเพิ่มเติมในตัวอย่างที่ ๑๑) นายแพทย์ประสิทธิ์เห็นว่าพันเอกวินัยอภิปรายไม่ตรงประเด็นจึงประท้วงเพื่อบริภาษตอบโต้พันเอกวินัยโดยอ้างถึงการอภิปรายของพรรคฝ่ายค้านที่ผ่านมาในประเด็นปราสาทพระวิหารด้วยการเล่นคำ ได้แก่ “เขาอภินิหาร” มาจากคำว่า “เขาพระวิหาร” กับ “อภินิหาร” หมายถึง “อำนาจแห่งบารมี, อำนาจบุญที่สร้างสมไว้, อำนาจเหนือปรกติธรรมดา” (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖: ๑๓๓๒) และ “วุฒิอภินิหาร” มาจากคำว่า “วุฒิการศึกษา” และ “อภินิหาร” เพื่อสื่อเจตนาบริภาษพันเอกวินัยในประเด็นที่พันเอกวินัยใช้ข้อมูลเก่าอภิปรายใส่ร้ายนายสันติซึ่งผิดข้อบังคับการประชุม เนื่องจากข้อบังคับระบุให้ฝ่ายค้านอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีได้ในระยะเวลาที่บริหารราชการแผ่นดินเท่านั้น และห้ามนำข้อมูลเก่ามาอภิปราย (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก ข)

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของการบริภาษโดยการเล่นคำมีหน้าที่หลัก คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม ทั้งนี้คำที่นักการเมืองใช้ในการบริภาษเป็นคำที่ใช้ในสถานการณ์ปัจจุบันและเป็นที่รู้จักกันดีมาดัดแปลง ดังนั้นจึงช่วยเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟังได้ ซึ่งสรุปหน้าที่ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ หน้าที่ในการสื่อสารของการเล่นคำ

ชนิดการบริภาษแบบอ้อม	หน้าที่ในการสื่อสาร
การเล่นคำ	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
	เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง

๒.๒.๑๑ การดูถูกตนเอง คือ การที่ผู้บริภาษกล่าวถ้อยคำที่แสดงการดูถูกตนเอง แต่มีเจตนาเพื่อประชดประชันผู้ถูกบริภาษ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๑๗

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (รมว.มหาดไทย) บริภาษ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ (ฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) **“คุณสุเทพใช้นิสัยเดิม ๆ** บอกว่าผมมีที่ดินที่จังหวัดนครพนม แต่ไม่อยากพูด

(ดำเนินเรื่อง) ท่านประธานที่เคารพ ผมรู้ครับ **<u>ผมเคยอยู่พรรคประชาธิปัตย์ต้นทุนผมต่ำ</u>** ถ้าผมมีที่ดินที่นครพนม แม้แต่ไร่เดียวฮะ ทำอะไรผมก็ได้ ไม่มีหรอกครับ ท่านเอาที่ไหนมาพูด ไม่มีแม้แต่ไร่เดียว แล้วถ้ามีก็ไม่ผิด ถ้าเกิดผมมีไม่ผิด บุรีรัมย์มี แต่ที่นครพนมผมไม่มี และถ้ามีผมก็ไม่ผิด ไม่มีอะไรน่ากลัว เพราะถ้ามีถูก มันไม่เหมือนกับคนครอบครองที่ผิดกฎหมาย ผมจะกลัวทำไม

(ปิดเรื่อง) ผมยืนยันนะ”

(๒๖ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๑๗ เป็นโครงสร้างการบริภาษของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบริภาษนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้อภิปรายฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายสุเทพอภิปรายกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมครอบครองที่ดินผิดกฎหมายที่จังหวัดนครพนม ร้อยตำรวจเอกเฉลิมจึงบริภาษตอบโต้นายสุเทพด้วยการดูถูกตนเอง ดังข้อความว่า “ผมเคยอยู่พรรคประชาธิปัตย์ต้นทุนผมต่ำ” เพื่อสื่อความหมายว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมไม่ได้รับการยกย่องจากสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจไม่ร่ำรวย ทั้งนี้ร้อยตำรวจเอกเฉลิมมิได้ต้องการดูถูกตนเอง แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาประชดประชันนายสุเทพในประเด็นที่นายสุเทพใช้ข้อมูลเท็จอภิปรายใส่ร้ายตน กรณีกล่าวหาว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิมครอบครองที่ดินผิดโดยกฎหมายที่จังหวัดนครพนม

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของการบริภาษโดยการดูถูกตนเองมีหน้าที่หลัก คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และผู้บริภาษใช้เพื่อเรียกร้องความสนใจ เนื่องจากผู้ฟังการอภิปรายทราบว่าผู้บริภาษไม่ได้มีเจตนาบริภาษตนเอง แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม จึงชวนให้ผู้ฟังคิดตามว่าผู้บริภาษสื่อเจตนาบริภาษใคร ซึ่งสรุปหน้าที่ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๕ หน้าที่ในการสื่อสารของการดูถูกตนเอง

ชนิดการบริภาษแบบอ้อม	หน้าที่ในการสื่อสาร
การดูถูกตนเอง	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
	เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง

๒.๒.๑๒ การแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ คือ การที่ผู้บริภาษกล่าวถึงความคิดและความรู้สึกของฝ่ายตรงข้ามที่มีต่อตน ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้เพื่อสื่อเจตนาเย้ยหยัน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๑๑๘

นายสมัคร สุนทรเวช (นายกรัฐมนตรี) บริภาษ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ผู้นำฝ่ายค้าน)

(เปิดเรื่อง) "๔ เดือนมาบอกจะทนไม่ได้

(ดำเนินเรื่อง) ฮ่า ฮ่า ข้อเท็จจริงคือว่า **ทนไอ้พรรครัฐบาลชุดนี้มันบริหารไปไม่ได้ เพราะมันยาวเหลือเกิน ๔ เดือน <u>เมื่อไหร่มันจะไปเสียที</u> <u>เมื่อไหร่ถึงจะเป็นโอกาสของเรา</u> ทำไมไอ้พรรคการเมืองพรรค์อย่างนี้ไอ้เส็งเครื่องพรรค์อย่างนี้ ถึงมีโอกาสมาตัดสินโครงการใหญ่มหึมาในบ้านเมืองอย่างนี้** น่าตื่นเต้นนะครับไอ้รถเมล์ที่จะแก้ก็แสนล้าน ไอ้ระบบขนส่งมวลชนนั่นหลายแสนล้านครับ โครงการผันน้ำเข้าเป็นแสนล้าน โครงการรถไฟรางคู่ก็แสนล้าน จะทำอะไรก็เงินใหญ่มหึมา **ทำไมไอ้รัฐบาลน่าโง่พรรค์นี้มันถึงมีโอกาสครับ**

(ปิดเรื่อง) ไอ้นี่แหละครับมันแสดงออกมาตัวไอ้ที่เขียนมา ๕ ข้อนั่นแหละครับ **พุทโธ่! เวลาคนเราจะดูไอ้ความอยากเนี่ย แหมมันอยากเหลือเกิน อยากเป็นนายกรัฐมนตรี ก็แสดงความอยากให้คนเค้าเห็นทั้งบ้านทั้งเมือง**"

(๒๔ มิ.ย. ๕๑)

ตัวอย่างที่ ๑๑๘ เป็นโครงสร้างการบริภาษของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี บริภาษนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน หลังจากที่ก่อนหน้านี้นายอภิสิทธิ์อภิปรายกล่าวหาว่าการบริหารประเทศในระยะเวลา ๔ เดือนของนายสมัครทำให้ประเทศชาติเสียหายจึงไม่ควรบริหารประเทศต่อไป นายสมัครจึงบริภาษตอบโต้นายอภิสิทธิ์ด้วยการแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ ดังข้อความว่า "เมื่อไหร่มันจะไปเสียที" และ "เมื่อไหร่ถึงจะเป็นโอกาสของเรา" ซึ่งสื่อความหมายตรงตามรูปภาษาว่า "เมื่อไหร่นายอภิสิทธิ์จะได้เป็นนายกรัฐมนตรี" ทั้งนี้นายสมัครมิได้ต้องการแสดง

ความรู้สึกแทนนายอภิสิทธิ์ แต่ใช้ข้อความนี้เพื่อสื่อเจตนาบริภาษนายอภิสิทธิ์ในประเด็นที่นายอภิสิทธิ์ต้องการเป็นนายกรัฐมนตรีมาก

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของการบริภาษโดยการแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษมีหน้าที่หลัก คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และผู้บริภาษใช้เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟังการอภิปราย เนื่องจากผู้บริภาษกำลังแสดงบทบาทเห็นใจแทนผู้ถูกบริภาษ และชวนให้ผู้ฟังติดตามการอภิปราย เนื่องจากผู้ฟังทราบดีว่าผู้บริภาษไม่ได้แสดงความเห็นใจ แต่ใช้ข้อความดังกล่าวเพื่อสื่อเจตนาบริภาษ ซึ่งสรุปหน้าที่ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๓๐ หน้าที่ในการสื่อสารของการแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ

ชนิดการบริภาษแบบอ้อม	หน้าที่ในการสื่อสาร
การแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม
	เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง

จากผลการศึกษาหน้าที่ของภาษาบริภาษดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าชนิดของภาษาบริภาษทำหน้าที่ในการสื่อสารได้หลายหน้าที่ และเพื่อให้เห็นภาพรวมผู้วิจัยจึงสรุปหน้าที่ในการสื่อสารของชนิดของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๓๑ ภาพรวมหน้าที่ในการสื่อสารของชนิดของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

ชนิดการบริภาษ	หน้าที่ในการสื่อสาร							
	เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม	เพื่อทำให้ความหมายคลุมเครือ	เพื่อทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว	เพื่อทำให้ผู้ฟังเชื่อถือและคล้อยตาม	เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง	เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูด	เพื่อสร้างความสนุกสนาน	เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเห็นภาพชัดเจน
ภาษาบริภาษแบบตรง								
คำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ	✓	-	✓	-	-	-	-	✓
สำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ	✓	-	✓	-	✓	-	-	✓
ภาษาบริภาษแบบอ้อม								
การถาม	✓	✓	-	-	✓	-	✓	-
การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน	✓	✓	-	-	-	✓	✓	-
การบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ	✓	✓	-	-	✓	✓	-	-
การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์	✓	-	✓	-	✓	✓	-	✓
การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-
การใช้รูปประโยคเงื่อนไข	✓	-	-	✓	-	-	-	-
การพูดเกินความจริง	✓	-	-	-	✓	✓	-	-
การใช้สำนวน	✓	-	✓	-	✓	-	-	✓
การยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด	✓	-	-	✓	-	-	-	-
การเล่นคำ	✓	-	-	-	✓	-	-	-
การดูถูกตนเอง	✓	-	-	-	✓	-	-	-
การแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ	✓	-	-	-	✓	-	-	-

ภาพที่ ๕ ภาพรวมชนิดของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

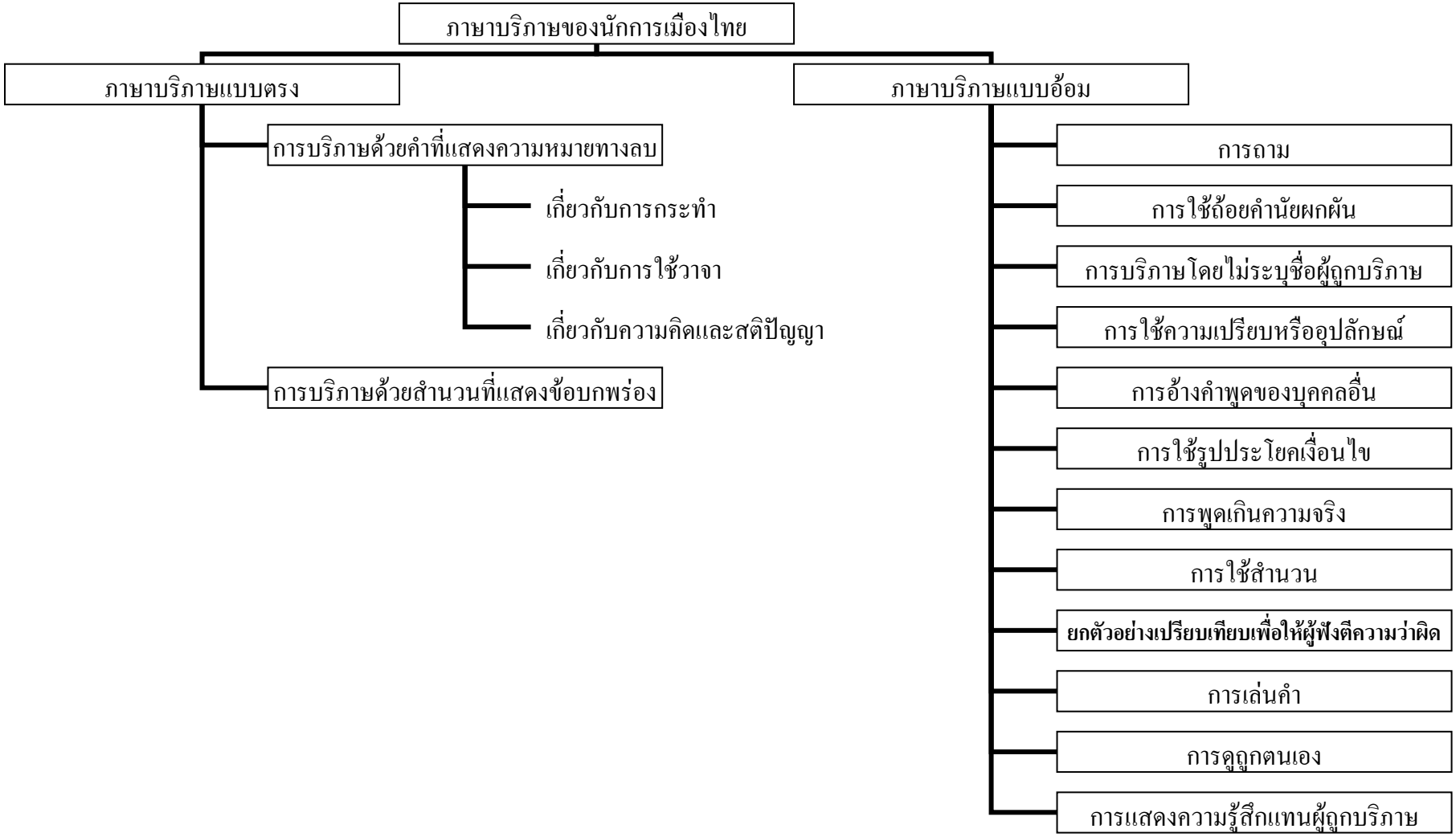

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง "การศึกษาการใช้ภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย และชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย เก็บข้อมูลจากการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลระหว่างวันที่ ๒๔-๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลำดับแรกผู้วิจัยศึกษาโครงสร้างการบริภาษก่อน จากนั้นจึงศึกษาชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษที่ปรากฏในโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย

๑. โครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย

จากผลการศึกษาโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทย ผู้วิจัยพบโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองไทยทั้งสิ้น ๔๕๕ โครงสร้าง แบ่งออกเป็นโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองฝ่ายค้านจำนวน ๓๐๙ โครงสร้าง คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๙๑ และโครงสร้างการบริภาษของนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลจำนวน ๑๔๖ โครงสร้าง คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๐๙ และแบ่งส่วนประกอบโครงสร้างการบริภาษได้ ๓ ส่วน ได้แก่ การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง ดังต่อไปนี้

๑.๑ การเปิดเรื่องการบริภาษ พบว่าผู้บริภาษใช้วิธีการเปิดเรื่องการบริภาษจำนวน ๑๒ ชนิด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

๑.๑.๑ การเท้าความ

๑.๑.๒ การแสดงหัวเรื่อง

๑.๑.๓ การบริภาษ

๑.๑.๔ การดึงดูดความน่าสนใจ เท่ากับ

๑.๑.๔ การยืนยัน

๑.๑.๖ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์

๑.๑.๗ การอ้างชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกบริภาษ

๑.๑.๘ การเพิ่มความน่าเชื่อถือ

๑.๑.๙ การแสดงความประหลาดใจ

๑.๑.๑๐ การแสดงความรู้สึก

๑.๑.๑๑ การย้ำญัตติ

๑.๑.๑๒ การแสร้งยกย่อง

จากผลการศึกษาการเปิดเรื่องการบริภาษ ผู้บริภาษใช้การเท้าความมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗๐ เนื่องจากการเท้าความเป็นการให้ข้อมูลเหตุการณ์ในอดีตเพื่อให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายทราบในเบื้องต้น จากนั้นจึงนำไปสู่การดำเนินเรื่อง และทำให้การบริภาษในครั้งนั้นสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเท้าความของนักการเมืองไทยสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของคนไทยที่มักเก็บซ่อนความรู้สึกผูกใจเจ็บ และจดจำเรื่องราวในอดีต เมื่อสะสมไว้ในปริมาณมากก็จะแสดงออกมาด้วยการบริภาษ (แชรเวส, ม.ป.ป. อ้างใน วริยา ศิวะศริยานนท์ และทวีวัฒน์ ปุณฑริกวิวัฒน์, ๒๕๒๓: ๖๐) และใช้การแสดงหัวเรื่องรองลงมา คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๖๙ เนื่องจากการแสดงหัวเรื่องทำให้ผู้ถูกบริภาษ และผู้ฟังการอภิปรายทราบประเด็นในการบริภาษจากนั้นจึงนำไปสู่การดำเนินเรื่อง ซึ่งส่งผลให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังเข้าใจประเด็นการบริภาษอย่างชัดเจน

๑.๒ การดำเนินเรื่องการบริภาษ พบว่าผู้บริภาษใช้วิธีการดำเนินเรื่องการบริภาษจำนวน ๑๐ ชนิด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

๑.๒.๑ การให้ข้อมูลทั่วไป

๑.๒.๒ การหักล้างข้อกล่าวหา

๑.๒.๓ การแนะนำ

๑.๒.๔ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกบริภาษ

๑.๒.๕ การอ้างหลักฐาน

๑.๒.๖ การให้ข้อมูลสนับสนุนผู้บริภาษ

๑.๒.๗ การบริภาษ

๑.๒.๘ การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น

๑.๒.๙ การเล่าความ

๑.๒.๑๐ การให้ภาพตรงกันข้าม

จากผลการศึกษาการดำเนินเรื่องการบริภาษ ผู้บริภาษใช้การให้ข้อมูลทั่วไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑๘ เนื่องจากการให้ข้อมูลทั่วไปเป็นการให้รายละเอียดเพิ่มเติมจากการเปิดเรื่อง ส่งผลให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายเข้าใจเนื้อหาการบริภาษมากยิ่งขึ้น และทำให้การบริภาษหนักแน่นและน่าเชื่อถือ และใช้การหักล้างข้อกล่าวหารองลงมา คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑๔ ทั้งนี้การหักล้างข้อกล่าวหาจะใช้เมื่อผู้บริภาษถูกบริภาษมาก่อน และผู้บริภาษใช้เพื่อเรียกความน่าเชื่อถือของตนกลับคืน โดยส่วนใหญ่ผู้บริภาษฝ่ายรัฐบาลจะใช้การหักล้างข้อกล่าวหาในการดำเนินเรื่องการบริภาษ จึงทำให้การหักล้างข้อกล่าวหาพบมากเป็นอันดับ ๒

๑.๓ การปิดเรื่องการบริภาษ พบว่าผู้บริภาษใช้วิธีการปิดเรื่องการบริภาษจำนวน ๖ ชนิด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

๑.๓.๑ การสรุป

๑.๓.๒ การเสนอแนะเชิงประชดประชัน

๑.๓.๓ การขอร้อง

๑.๓.๔ การเสนอแนะเชิงโน้มน้าว

๑.๓.๕ การแสดงความคิดเห็น

๑.๓.๖ การขอบคุณ

จากผลการศึกษาการปิดเรื่องการบริภาษ ผู้บริภาษใช้การสรุปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘๙ เนื่องจากการสรุปเป็นการย้ำหรือเน้นประเด็นการบริภาษให้ผู้ถูกบริภาษและผู้ฟังการอภิปรายทราบประเด็นในการบริภาษอีกครั้งหนึ่ง ส่งผลให้การบริภาษในครั้งนั้นหนักแน่นและน่าเชื่อถือ และใช้การเสนอแนะเชิงประชดประชันรองลงมา คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๓ ทั้งนี้การเสนอแนะในลักษณะดังกล่าวนอกจากทำให้ผู้บริภาษมีภาพลักษณ์เป็นนักการเมืองที่สร้างสรรค์ เนื่องจากไม่ได้มุ่งบริภาษเพียงอย่างเดียวแล้ว ยังทำให้ผู้บริภาษได้กล่าวถ้อยคำบริภาษก่อนสิ้นสุดการบริภาษในครั้งนั้นอีกด้วย อย่างไรก็ตามการปิดเรื่องการบริภาษไม่จำเป็นต้องปรากฏเสมอไป ทั้งนี้พบว่ามีสาเหตุ ๒ ประการ ได้แก่ การขัดจังหวะการบริภาษ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๐๙ และความจงใจของผู้บริภาษ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๙๑

๒. ชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

จากผลการศึกษาชนิดและหน้าที่ของบริภาษของนักการเมืองไทย ผู้วิจัยพบจำนวนถ้อยคำภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยทั้งสิ้น ๑๔๕๖ ถ้อยคำ แบ่งออกเป็นภาษาบริภาษแบบตรง จำนวน ๖๓๐ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๒๗ และภาษาบริภาษแบบอ้อม จำนวน ๘๒๖ ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๗๓ และจำแนกผลการศึกษาออกเป็นชนิดและหน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย ดังนี้

๒.๑ ชนิดของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

๒.๑.๑ ภาษาบริภาษแบบตรง พบว่าผู้บริภาษใช้ภาษาบริภาษแบบตรง ๒ ชนิด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

๒.๑.๑.๑ การบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ พบว่า ผู้บริภาษใช้การบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้บริภาษ ๓ ชนิด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

๒.๑.๑.๑.๑ การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการกระทำ

๒.๑.๑.๑.๒ การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับการใช้วาจา

๒.๑.๑.๑.๓ การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบเกี่ยวกับความคิดและสติปัญญา

๒.๑.๑.๒ การบริภาษด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ

จากผลการศึกษาภาษาบริภาษแบบตรง ผู้บริภาษนิยมใช้การบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๙๔ เป็นจำนวนที่สูงมากเมื่อเทียบกับการบริภาษด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ เพียงร้อยละ ๒.๐๖ เป็นเพราะการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษสะดวกต่อมาใช้และสื่อความหมายง่ายกว่า

การใช้สำนวน รวมถึงผู้บริภาษส่วนใหญ่เป็นนักการเมืองรุ่นใหม่จึงไม่นิยมใช้สำนวนไทยในการบริภาษ

ผลการศึกษาภาษาบริภาษแบบตรงของนักการเมืองไทยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยบางส่วนของวิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (๒๕๔๗) กล่าวคือ ภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยและภาษาบริภาษในชีวิตประจำวันนิยมใช้การบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบและใช้สำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษเช่นเดียวกัน แต่ภาษาบริภาษแบบตรงที่ไม่ปรากฏในงานวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ การใช้คำหยาบ เนื่องจากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัย ๒ เรื่องแตกต่างกัน กล่าวคือ งานวิจัยของวิสันต์เก็บข้อมูลภาษาบริภาษจากบทสนทนาในชีวิตประจำวันและบทสนทนาในนวนิยาย ขณะที่งานวิจัยเรื่องนี้เก็บข้อมูลจากการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นแบบภาษาเฉพาะของนักการเมือง และการบริภาษด้วยคำหยาบ นอกจากจะขัดกับวัฒนธรรมไทยและระเบียบข้อบังคับการประชุมแล้ว ยังทำให้ผู้ฟังการอภิปรายเห็นว่าผู้บริภาษเป็นนักการเมืองที่มีพฤติกรรมรุนแรงและไม่เหมาะต่อการเป็นผู้นำ

๒.๑.๒ ภาษาบริภาษแบบอ้อม พบว่าผู้บริภาษใช้ภาษาบริภาษแบบอ้อมจำนวน ๑๒ ชนิด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

๒.๑.๒.๑ การถาม
๒.๑.๒.๒ การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน
๒.๑.๒.๓ การบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ
๒.๑.๒.๔ การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์
๒.๑.๒.๕ การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น
๒.๑.๒.๖ การใช้รูปประโยคเงื่อนไข
๒.๑.๒.๗ การพูดเกินความจริง
๒.๑.๒.๘ การใช้สำนวน
๒.๑.๒.๙ การยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด
๒.๑.๒.๑๐ การเล่นคำ
๒.๑.๒.๑๑ การดูถูกตนเอง
๒.๑.๒.๑๒ การแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ

จากการศึกษาภาษาบริภาษแบบอ้อม ผู้วิจัยประยุกต์ตามแนวคิดของ พรรณธร ครุธเนตร (๒๕๔๗) และวรนุช กรองทอง (๒๕๔๗) เป็นแนวทางในการศึกษา ผู้วิจัยพบชนิดภาษาบริภาษแบบอ้อมของนักการเมืองไทยเพิ่มเติมจากงานวิจัยดังกล่าว ได้แก่ การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น การดูถูกตนเอง และการแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ โดยเฉพาะการอ้างคำพูดของบุคคลอื่นซึ่งปรากฏจำนวนการใช้เป็นอันดับ ๕ และมีหน้าที่ในการสื่อสาร คือ เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูด เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง และเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อถือและคล้อยตาม

จากผลการศึกษาภาษาบริภาษแบบอ้อม ผู้บริภาษใช้การถามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๙๗ เป็นเพราะการถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักในการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ กล่าวคือ เพื่อตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ผู้บริภาษฝ่ายค้านจึงถามเพื่อให้รัฐบาลตอบ ถึงแม้ว่าจากเจตนาที่แท้จริงฝ่ายค้านมิได้ต้องการคำตอบ แต่ใช้คำถามดังกล่าวเพื่อสื่อเจตนาบริภาษหรือเป็นคำถามที่รัฐบาลตอบไม่ได้หรือหากตอบก็จะไม่เป็นผลดี ซึ่งทำให้ผู้ถูกบริภาษเสียหน้าได้มาก จึงทำให้พบการถามมากเป็นอันดับ ๑ และใช้ถ้อยคำนัยผกผันรองลงมา คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๕ ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้คำนัยผกผันเพื่อสื่อเจตนาตรงกันข้ามกับความหมายของถ้อยคำที่กล่าว จึงทำให้ผู้บริภาษเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูดของตนหากเกิดปัญหาภายหลัง และทำให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกเจ็บใจ ในบางกรณีถ้อยคำนัยผกผันยังมีหน้าที่เพื่อสร้างความขบขันให้แก่ผู้ฟังการอภิปรายอีกด้วย

๒.๒ หน้าที่ของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย

๒.๒.๑ หน้าที่ของภาษาบริภาษแบบตรง

จากผลการศึกษาหน้าที่ของภาษาบริภาษแบบตรง มีหน้าที่หลักในการสื่อสาร คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และยังพบว่าชนิดของภาษาบริภาษแบบตรงทั้ง ๒ ชนิดมีหน้าที่ในการสื่อสารแตกต่างกัน ดังนี้

๒.๒.๑.๑ การบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ มีหน้าที่เพื่อทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว และเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเห็นภาพอย่างชัดเจน

๒.๒.๑.๒ การบริภาษด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ มีหน้าที่เพื่อทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง และเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเห็นภาพอย่างชัดเจน

๒.๒.๒ หน้าที่ของภาษาบริภาษแบบอ้อม

จากผลการศึกษาหน้าที่ของภาษาบริภาษแบบอ้อม มีหน้าที่หลักในการสื่อสาร คือ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม และยังพบว่าชนิดของภาษาบริภาษแบบอ้อมทั้ง ๑๒ ชนิดนั้นมีหน้าที่ในการสื่อสารแตกต่างกัน ดังนี้

๒.๒.๒.๑ การถาม มีหน้าที่เพื่อทำให้ความหมายคลุมเครือ เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง และเพื่อสร้างความสนุกสนาน

๒.๒.๒.๒ การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน มีหน้าที่เพื่อทำให้ความหมายคลุมเครือ เพื่อช่วยให้ผู้พูดไม่ต้องรับผิดชอบต่อคำพูดของตนหากมีปัญหาภายหลัง และเพื่อสร้างความสนุกสนาน

๒.๒.๒.๓ การบริภาษโดยไม่ระบุชื่อผู้ถูกบริภาษ มีหน้าที่เพื่อทำให้ความหมายคลุมเครือ เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง และเพื่อช่วยให้ผู้พูดไม่ต้องรับผิดชอบต่อคำพูดของตนหากมีปัญหาภายหลัง

๒.๒.๒.๔ การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์ มีหน้าที่เพื่อทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง เพื่อช่วยให้ผู้พูดไม่ต้องรับผิดชอบต่อคำพูดของตนหากมีปัญหาภายหลัง และเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเห็นภาพชัดเจน

๒.๒.๒.๕ การอ้างคำพูดของบุคคลอื่น มีหน้าที่เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อถือและคล้อยตาม เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง และเพื่อช่วยให้ผู้พูดไม่ต้องรับผิดชอบต่อคำพูดของตนหากมีปัญหาภายหลัง

๒.๒.๒.๖ การใช้รูปประโยคเงื่อนไข มีหน้าที่เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อถือและคล้อยตาม

๒.๒.๒.๗ การพูดเกินความจริง มีหน้าที่เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง และเพื่อช่วยให้ผู้พูดไม่ต้องรับผิดชอบต่อคำพูดของตนหากมีปัญหาภายหลัง

๒.๒.๒.๘ การใช้สำนวน มีหน้าที่เพื่อทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง และเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเห็นภาพชัดเจน

๒.๒.๒.๙ การยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ฟังตีความว่าผิด มีหน้าที่เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อถือและคล้อยตาม

๒.๒.๒.๑๐ การเล่นคำ มีหน้าที่เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง

๒.๒.๒.๑๑ การดูถูกตนเอง มีหน้าที่เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง

๒.๒.๒.๑๑ การแสดงความรู้สึกแทนผู้ถูกบริภาษ มีหน้าที่เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง

จากผลการศึกษาหน้าที่ของภาษาบริภาษแบบอ้อม สรุปได้ว่าชนิดของภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย มีหน้าที่ในการสื่อสารจำนวน ๙ หน้าที่ ได้แก่ เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม เพื่อทำให้ความหมายคลุมเครือ เพื่อทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้รวดเร็ว เพื่อทำให้ผู้ฟังเชื่อถือและคล้อยตาม เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง เพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบต่อคำพูด เพื่อสร้างความสนุกสนาน และเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเห็นภาพชัดเจน ทั้งนี้ผู้บริภาษใช้การบริภาษเพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของนักการเมืองผู้ถูกบริภาษ ขณะเดียวกันก็ใช้การบริภาษเพื่อเพิ่มคะแนนนิยมในแก่ผู้บริภาษ กล่าวคือ นักการเมืองฝ่ายค้านบริภาษเพื่อเพิ่มความนิยมให้แก่ตนเองซึ่งจะส่งผลต่อการเลือกตั้งในอนาคต และเพื่อสร้างภาพลักษณ์ด้านลบให้แก่นักการเมืองฝ่ายรัฐบาล ขณะที่นักการเมืองฝ่ายรัฐบาลบริภาษตอบโต้นักการเมืองฝ่ายค้านเพื่อเรียกความน่าเชื่อถือของตนกลับคืน และเพื่อรักษาเสถียรภาพของรัฐบาลให้มั่นคงต่อไป

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาการใช้ภาษาบริภาษของนักการเมืองไทยกับแนวคิดที่ใช้ศึกษาวิเคราะห์ ได้แก่ ทฤษฎีวัจนกรรม (Speech Act) ของ Searle (1969) และทฤษฎีภาษาสุภาพ (Politeness) ของ Brown and Levinson (1994) ผู้วิจัยมีมุมมองระหว่างผลการศึกษากับแนวคิดดังกล่าว ดังนี้

การบริภาษของนักการเมืองไทยมีบางองค์ประกอบที่ไม่ตรงตามเงื่อนไขวัจนกรรมของ Searle (1969) กล่าวคือ วัจนกรรมการบริภาษของ Searle มีเงื่อนไขความจริงใจ ว่า “ผู้พูดต้องการทำร้ายจิตใจผู้ฟังให้รู้สึกสำนึกในความผิดที่ได้กระทำ” และมีเงื่อนไขสาระสำคัญว่า “เป็นความพยายามที่จะทำร้ายจิตใจผู้ฟังเพื่อให้สำนึกในความผิดที่ได้กระทำ” (ดูเพิ่มเติมในตารางที่ ๑) แต่เมื่อพิจารณาเงื่อนไขวัจนกรรมการบริภาษกับเจตนาที่แท้จริงของนักการเมืองไทย ผู้วิจัยพบว่าผู้บริภาษมิได้ต้องการให้ผู้ถูกบริภาษรู้สึกสำนึกในความผิดจากการกระทำ แต่ใช้การบริภาษเพื่อต้องการทำให้ผู้ถูกบริภาษอับอาย เจ็บใจ และเสื่อมเสียชื่อเสียง ซึ่งส่งผลต่อกระทบต่อคะแนนนิยมของผู้ถูกบริภาษและความไว้วางใจจากประชาชนในที่สุด

ส่วนทฤษฎีภาษาสุภาพกับการบริภาษของนักการเมืองไทย ซึ่งการบริภาษเป็นการคุกคามหน้าด้านบวกของผู้ถูกบริภาษตามแนวคิดของทฤษฎีภาษาสุภาพ ซึ่ง “หน้า” เป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับนักการเมืองไทย เนื่องจากการบริภาษทำให้นักการเมืองผู้ถูกบริภาษเสียหน้า ซึ่งหมายถึงภาพลักษณ์ของผู้ถูกบริภาษที่เสื่อมเสียในสายตาของประชาชน อย่างไรก็ตามพบว่านักการเมืองไทยไม่บริภาษด้วยคำหยาบ เนื่องจากคนไทยนิยมนักการเมืองไทยที่มีวาจาสุภาพและอ่อมน้อมถ่อมตน (จันทิมา เอียมานนท์, ๒๕๓๙: ๓๐๕) ทั้งนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า นักการเมืองไทยใช้การบริภาษเพื่อรักษาหน้าของตนเองเท่านั้น เห็นได้จากการที่ผู้บริภาษใช้ภาษาบริภาษแบบอ้อม (๕๖.๗๓%) และใช้กลวิธีทางภาษาถึง ๑๒ ชนิด ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่านักการเมืองไทยมีความพิถีพิถันในการเลือกกลวิธีทางภาษาในการบริภาษและใช้เพื่อรักษาหน้าของตน แต่จะไม่ใช้การบริภาษเพื่อรักษาหน้าของผู้ถูกบริภาษ สังเกตได้จากการใช้ภาษาบริภาษแบบตรง (๔๓.๒๗%) ซึ่งประกอบด้วยการบริภาษด้วยคำที่แสดงความหมายทางลบของผู้ถูกบริภาษ และการบริภาษด้วยสำนวนที่แสดงข้อบกพร่องของผู้ถูกบริภาษ ซึ่งกลวิธีทั้ง ๒ ชนิดสื่อความหมายด้านลบของผู้ถูกบริภาษได้รวดเร็วและเห็นภาพชัดเจน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของผู้ถูกบริภาษต่อหน้าสาธารณชน

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาการใช้ภาษาบริภาษของนักการเมืองไทย เก็บข้อมูลจากการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล และยังมีประเด็นอื่นเกี่ยวกับภาษาบริภาษของนักการเมืองที่น่าสนใจอีก เช่น

๑. ศึกษาการตอบรับการบริภาษของนักการเมืองไทย เช่น กลวิธีในการหักล้างข้อกล่าวหา (rejection) หรือกลวิธีในการแก้ตัว (excuses) ของนักการเมืองไทย

๒. ศึกษาการบริภาษของนักการเมืองไทย จากฐานข้อมูลอื่น เช่น การหาเสียงเลือกตั้ง การให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน การจัดรายการอภิปรายการเมืองของนักการเมืองไทย เป็นต้น

๓. ศึกษาวัจนลีลา (style) การบริภาษของนักการเมืองไทยเป็นรายบุคคล เช่น นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กนก วงษ์ตระหง่าน. ๒๕๓๐. **การเมืองในสภาผู้แทนราษฎร.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กฤษดาวรรณ หงศ์ลดารมภ์ และ ธีรนุช โชคสุวณิช. ๒๕๕๑. **วัจนปฏิบัติศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กุลพร โพธิศรีเรือง. ๒๕๔๖. **การศึกษาบทบาทในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามภาษาไทย.** วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขัตติยา กรรณสูต. ๒๕๓๗. **สะท้อนวัฒนธรรมไทย เล่ม** ๑. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ. แปลจาก Klausner William J. 1987. **Reflections on Thai Culture.** n.p.

จันทิมา เอียมานนท์. ๒๕๓๙. **การใช้ภาษาในคำปราศรัยหาเสียง.** วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรุงกุล บูรพวงศ์. ๒๕๓๓. “พฤติกรรมสังคม.” **จิตวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

ชลธิชา บำรุงรักษ์. ๒๕๓๙. **การศึกษาและวิเคราะห์ข้อความประเภทต่าง ๆ ในภาษาไทย**. มปท.

ชวนพิศ อิฐรัตน์. ๒๕๓๓. “ภาษาบริภาษ.” **วารสาร มศว. ปทุมวัน** ๑๕ (๑): ๒๗-๓๗.

ชัยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. ๒๕๕๑. **ภาษากับการเมือง/ความเป็นการเมือง.** กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและสิ่งพิมพ์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชาย โพธิสิตา. ๒๕๔๗. “พรรคพวก.” **คำ : ร่องรอยความคิด ความเชื่อไทย.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แชร์แวส, นิโคลาส. มปป. **Histoire Naturelle et Politique du Royaume de Siam**. ม.ป.ท. อ้างใน วริยา ศิวะศริยานนท์ และ ทวีทัฒน์ ปุณฑริยวิวัฒน์. ๒๕๒๓. **บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของคนไทยในทรรศนะของชาวตะวันตก สมัยอยุธยา - พ.ศ. ๒๔๗๕.** กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. ๒๕๔๒. “หน้าที่ของอุปลักษณ์จากมุมมองของผู้พูดภาษาไทย.” **ภาษาและวรรณคดีไทย**. ๑๔: ๑๗๑-๑๗๗.

_____. ๒๕๔๗. “โฆษณาตัวเองอย่างไรให้น่าเชื่อถือ? : กลวิธีทางภาษาในการโฆษณาตัวเองของนักการเมืองไทยจากมุมมองวัจนปฏิบัติศาสตร์.” **มองสังคมผ่านวาทกรรม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงใจ ไทยอุบุญ. ๒๕๔๓. **ทักษะการเขียนภาษาไทย.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดียู ศรีนราวัฒน์. ๒๕๔๔. **การศึกษาวิธีสื่อสารด้วยการพูดอ้อมของคนไทย**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นวพร มีเสียงศรี. ๒๕๔๗. **การวิเคราะห์ “วาทลีลา” ในโวหารทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ตามแนวภาษาศาสตร์และวาทศาสตร์.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นววรรณ พันธุเมธา. ๒๕๕๑. **ไวยากรณ์ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิจจาภา วงษ์กระจ่าง. ๒๕๔๕. **กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองไทย.** วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิตยา กาญจนะวรรณ และคณะ. ๒๕๔๖. **ลักษณะและการใช้ภาษาไทย.** พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ประภาศรี สีหอำไพ. ๒๕๕๐. **วัฒนธรรมทางภาษา.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณธร ครุธเนตร. ๒๕๔๗. **กลวิธีทางภาษาที่ใช้โจมตีรัฐบาลทางอ้อมในปริจเฉทการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ.** วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย. ๒๕๕๑. **ระบบรัฐบาลเงาและข้อคิดบางประการ** (Online). www.midnightunive.org/forum/index.php?action=printage;topic=7086.0 ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑.

พระไพบูลย์ ธมฺมวิปุโล และคณะ. ๒๕๔๔. **ดรรชนีธรรมฉบับมงคลสูตร**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประสานงานสัมมนาพระสังฆาธิการ.

รัชนีย์ญา กลิ่นน้ำหอม และ ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. ๒๕๕๑. “การเมือง คือ การรักษาโรค : มโนอุปลักษณ์ที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณ์ของนักการเมืองไทย.” **วารสารภาษาและวรรณคดีไทย**. ๒๕: ๑๓๒-๑๕๗.

ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.** ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

ลักษณา สตะเวทิน. ๒๕๔๐. **หลักการพูด.** พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: เฟื่องฟ้า พริ้นติ้ง จำกัด.

วรนุช กรองทอง. ๒๕๔๗. **กลวิธีและหน้าที่ทางการสื่อสารด้วยการพูดประชดในการอภิปรายทางการเมืองไทย.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรพร ได้สกุลชู. ๒๕๔๗. **การใช้ประโยคคำถามในวัจนกรรมอ้อม**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิจิตรมาตรา, ขุน. (สง่า กาญจนาคพันธุ์). ๒๕๔๑. **สำนวนไทย.** พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

วิรัช ลภิรัตนกุล. ๒๕๔๓. **วาทนิเทศและวาทศิลป์ หลักทฤษฎีและวิธีปฏิบัติยุคสหัสวรรษใหม่.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. ๒๕๔๗. **วัจนกรรมการบริภาษในภาษาไทย.** วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศักดิ์ศรี แย้มนัดดา. ๒๕๔๒. **สำนวนไทยที่มาจากวรรณคดี.** กรุงเทพมหานคร: โครงการตำรา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพร ภักดีผาสุข. ๒๕๔๗. “สมญานามนักการเมือง : การละเล่นทางภาษาเพื่อวิจารณ์การเมืองไทยของสื่อมวลชน.” **รู้ทันภาษารู้ทันการเมือง ทักษิณสมัย**. กรุงเทพมหานคร: ฃอคิดด้วยคน.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. ๒๕๑๙. **จิตวิทยาฝ่ายภาษา**. กรุงเทพมหานคร: แพร่วิทยา.

สมบัติ จันทรวงศ์. ๒๕๔๙. **พูดไปสองไพเบี้ย ทำความเข้าใจกับสิ่งที่นักการเมืองไทย (ไม่) พูด.** กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ๒๕๕๑. **บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๗ สมัยวิสามัญ วันศุกร์ที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๑.** ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑.

_____. ๒๕๕๒. **ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑** (Online). www.parliament.go.th. ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒.

สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม. ๒๕๔๔. **การศึกษาประโยคภาษาไทยที่มีคำว่า "ทำไม" ทางด้านอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์.** วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. ๒๕๕๐. **พระไตรปิฎก สำหรับประชาชน.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

โสภา ชูพิกุลชัย. ๒๕๒๑. **จิตวิทยาทั่วไป**. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ๒๕๕๐. **ภาษาศาสตร์สังคม.** พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทัย ดุลยเกษม. ๒๕๔๗. "ศีลธรรม." **คำ : ร่องรอยความคิด ความเชื่อไทย.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิญญา คำยา. ๒๕๔๑. **ภาษาที่ใช้ในการประชุมรัฐสภาไทย : การวิเคราะห์ข้อความ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Austin, J.L. 1961. "A Plea for Excuses." **Philosophical Paper**. Oxford: Oxford University Press. อ้างใน ชัยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. ๒๕๕๑. **ภาษากับการเมือง/ความเป็นการเมือง.** กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและสิ่งพิมพ์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. 1962. **How To Do Things With Words.** 2nd ed . Oxford: Oxford University Press.

Brown, Penelope and Levinson, Stephen C. 1994. **Politeness Some universals in language usage.** New York: Cambridge University Press.

Dews, Shelly and Winner, Ellen. 1999. "Obligatory Processing of Literal and Nonliteral Meanings in Verbal Irony." **Journal of Pragmatics** 31: 1579-1599.

Harris, S. 2001. “Being politically impolite : extending politeness theory to adversarial political discourse.” **Discourse & Society** (12) 4: 451-472.

Hutcheon, Linda. 1995. **Irony’s Edge : The Theory and Politics of Irony.** London: Routledge. อ้างใน วรนุช กรองทอง. ๒๕๔๗. **กลวิธีและหน้าที่ทางการสื่อสารด้วยการพูดประชดในการอภิปรายทางการเมืองไทย.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Kuo, Sai-Hua. 2001. “Reported speech in Chinese political discourse.” **Discourse & Society** (2) 3 : 181-201.

Lakoff, G. and Johnson, M. 1980. **Metaphors We Live By.** Chicago: University of Chicago Press.

Panpothong, Natthaporn. 1996. **A Pragmatic Study of Verbal Irony in Thai**. Doctor’s thesis, Faculty of Philosophy in Linguistics, University of Hawaii.

Searle, John. R. 1969. **Speech acts: An Essay in the Philosophy of Language.** Cambridge: Cambridge University Press.

_____. 1975. “Indirect Speech Acts.” **Syntax and Semantics 3.** New York: Academic Press.

_____. 1976. “A Classification of illocutionary acts.” **Language in Society** 5: 1-23.

Wilson, Deired and Sperber, Dan. 1992. “On Verbal Irony.” **Lingua** 87: 59-60.

Yule, George. 1996. **Pragmatics**. Oxford: Oxford University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ญัตติเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล

ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

ญัตติเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ในที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ ของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร กระผมนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร กระผมและคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ ขอเสนอญัตติ ขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ดังมีสาระดังต่อไปนี้ ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ นายสมัคร สุนทรเวชได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี จัดตั้งรัฐบาลเข้าบริหารประเทศ ท่ามกลางความคาดหวังของประชาชนทั่วทั้งแผ่นดิน ที่อยากเห็นรัฐบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้ง สามารถยุติวิกฤตการณ์ทางการเมืองการปกครองขจัดปัดเป่าความทุกข์เข็ญเดือดร้อน ที่กำลังแผ่กระจายไปทั่วทุกหย่อมหญ้า พร้อมทั้งทุ่มเททำงานเพื่อพลิกวิกฤติของชาติให้เป็นโอกาส ในการฟื้นฟูบูรณะประเทศ แก้ปัญหาปากท้องของแพงเศรษฐกิจเสื่อมโทรม ราคาพืชผลทางการเกษตรผันผวน เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีสวัสดิการพอเพียง คลี่คลายความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เสริมสร้างระบบการเมืองที่สะอาด โปร่งใส ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ส่งเสริมและเป็นแบบอย่างของการใช้คุณธรรมและจริยธรรม ใช้หลักนิติธรรม นิติรัฐในการบริหารแผ่นดิน ตลอดจนสร้างความสมานฉันท์ ลดความแตกแยกของประชาชนภายในชาติ แต่นายสมัคร สุนทรเวช กลับนำพาคณะรัฐบาลทำในสิ่งที่ตรงกันข้าม กับความคาดหวังของประชาชนโดยสิ้นเชิง ดังนี้

๑. เมื่อได้รับโอกาสในการจัดตั้งรัฐบาล นายสมัคร สุนทรเวชกลับใช้โอกาสนั้นไปสนองตอบและรับใช้อดีตนักการเมืองผู้สูญเสียผลประโยชน์อย่างโจ่งแจ้ง ไม่ลืมหูลืมตา และไม่ใส่ใจต่อเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากผู้คนในบ้านเมือง เริ่มจากการคัดเลือกบุคคลมาร่วมในคณะรัฐมนตรีโดยไม่แยแสต่อความเหมาะสมและประสิทธิภาพของการดำรงตำแหน่ง ยอมตกอยู่ภายใต้การครอบงำของผู้มีอิทธิพลเหนือพรรคการเมืองที่สังกัด แต่งตั้งรัฐมนตรีและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามโควตาและความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ภายในพรรคการเมืองของตนเท่านั้น

๒. นายสมัคร สุนทรเวชยอมรับให้บุคคลที่ไม่มีวุฒิภาวะ ขาดความรู้ ความสามารถมีประโยชน์ทับซ้อน มีพฤติกรรมเป็นอันธพาลการเมือง นักเลงโต เป็นสมุนรับใช้อดีตนักการเมืองที่สูญเสียผลประโยชน์ ตลอดจนบริวารของนักการเมืองผู้กว้างขวาง เข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี

๓. นายสมัคร สุนทรเวชมีความบกพร่องอย่างร้ายแรงที่ปลอดปละละเลย ให้รัฐมนตรีร่วมบริหารราชการแผ่นดินตามอำเภอใจ ต่างคนต่างอยู่ ไม่มีความเป็นเอกภาพ ไร้ทิศทาง ขาดความรู้ มุ่งแต่สร้างภาพของตน จนทำให้บริหารนโยบายล้มเหลว เกิดความเสียหายต่อพี่น้องประชาชน ทั้งเกษตรกร คนยากจน และประชาชนทั่วไป เอาผลประโยชน์ส่วนตนและพวกแทนผลประโยชน์ของชาติ จนหมิ่นเหม่ที่จะกระทบต่อประชาธิปไตยของชาติ มีวาระซ่อนเร้น เตรียมหาผลประโยชน์บนความทุกข์ของประชาชน โดยการมุ่งแต่งข้อมูลเท็จ หวังแสวงประโยชน์ ใช้อำนาจแทรกแซงโยกย้าย กลั่นแกล้งข้าราชการและองค์กรที่ทำงานปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติ

๔. นายสมัคร สุนทรเวชยังปล่อยปละละเลยใช้ข้าราชการที่ยอมเป็นพวก กระทำการใช้อำนาจหน้าที่ล้างแค้นบุคคลและองค์กรที่ตนไม่พอใจ ขณะเดียวกันก็ปกป้องพวกพ้องจนทำลายระบบคุณธรรม จริยธรรม ลุแก่อำนาจโดยการท้าทายกฎหมายบ้านเมือง เพียงเพื่อปกป้องการกระทำผิดของพวกพ้องของตน และอดีตนักการเมืองผู้สูญเสียอำนาจ แต่นายสมัคร สุนทรเวชกลับเอาหูไปนา เอาตาไปไร่กับพฤติกรรมดังกล่าว

๕. นายสมัคร สุนทรเวชแสดงท่าทีปกป้องให้ท้ายกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่กระทำผิดอย่างออกนอกหน้า แม้รัฐมนตรีที่มีทัศนคติที่เป็นอันตรายต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันเป็นความผิดร้ายแรง นายสมัคร สุนทรเวชก็ยังปกป้องโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสถาบันอันเป็นที่เคารพยิ่งของประเทศชาติและประชาชน

๖. ท่ามกลางความรุนแรงของปัญหาบ้านเมือง นายสมัคร สุนทรเวชกลับบริหารประเทศไปเพียงวัน ๆ โดยไม่ใส่ใจการแก้ไขวิกฤติปากท้องของประชาชน ปล่อยปละละเลยให้ปัญหาเกิดผลกระทบในวงกว้าง ถึงประชาชนทุกชนชั้นทุกอาชีพ ที่ต้องเผชิญกับภาวะข้าวยากหมากแพง รายได้ลดลงแต่รายจ่ายเพิ่มขึ้น เกิดความเครียดวิตกกังวล จนถึงขั้นฆ่าตัวตาย กลุ่มเกษตรกรคนยากจนหมดสิ้นหนทาง จนต้องออกมาชุมนุมประท้วงปิดถนน เรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีใส่ใจแก้ไขปัญหาของตนกลุ่มแล้วกลุ่มเล่า

๗. นายสมัคร สุนทรเวชในฐานะนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมทอดทิ้งและไม่ใส่ใจกับความเดือดร้อนของพี่น้องในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรง ก็ยังคงตกอยู่ในสภาพไร้ความหวังและมีแนวโน้มจะร้ายแรงลงเรื่อย ๆ แม้จะมีเสียงให้รัฐบาลเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ดังกล่าว แต่นายสมัคร

สุนทรเวชกลับทำเป็นหูทวนลม ปัดความรับผิดชอบ อ้างว่าไม่ใช่ภาระหน้าที่ ปล่อยให้วิกฤติความมั่นคงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รุนแรง บานปลายจนยากแก้ไข

๘. แม้ปัญหาของประเทศจะลุกลามบานปลาย กลายเป็นวิกฤติรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ในทุกด้าน แต่นายสมัคร สุนทรเวชกลับเฉยเมยมองข้าม และมุ่งจะเสนอความปรารถนาของผู้บงการเบื้องหลัง โดยการพยายามรวบรัดสนองตอบต่อความพยายามแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อช่วยเหลือผู้มีบุญคุณ และลบล้างบทลงโทษในคดีที่พรรคการเมืองของตนเอง กระทำความผิดไว้ในการเลือกตั้ง

๙. ตลอดเวลานายสมัคร สุนทรเวชใช้ฐานะและตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแสดงออกต่อสาธารณะอย่างไร้วุฒิภาวะ มีพฤติกรรมภาวะผู้นำบกพร่อง ทั้งทางวาจาและทัศนคติ ใช้โมหคติ เอาอารมณ์เป็นเจ้าเรือน พูดท้าทายข่มขู่ต่อสื่อมวลชนและประชาชนตลอดเวลา จนเป็นชนวนให้วิกฤติความขัดแย้งในบ้านเมืองขยายตัวไม่มีที่สิ้นสุด ระยะเวลาในการบริหารประเทศ แม้จะผ่านไปเพียง ๔ เดือนเศษ แต่นายสมัคร สุนทรเวชก็ได้ทำให้ประเทศชาติได้รับความเสียหายอย่างรุนแรง อันเนื่องมาจากการบริหารประเทศที่ไร้ประสิทธิภาพ ไร้ทิศทางและไร้เอกภาพ ไม่มีความตระหนักถึงปัญหาบ้านเมืองและปัญหาของประชาชน มุ่งแต่จะเอาอำนาจรัฐที่ตนครอบครองไปตอบแทนบุญคุณนักการเมืองผู้สูญเสียประโยชน์ดังกล่าวข้างต้น แม้ภาคฝ่ายต่าง ๆ ทั้งสื่อมวลชน นักวิชาการ องค์การภาคประชาชน วุฒิสมาชิก ตลอดจนนักการเมืองฝ่ายค้านจะให้โอกาสรัฐบาลและเสนอข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มากมาย แต่นายสมัคร สุนทรเวชกลับไม่สนใจ ยังคงยืนกรานความบกพร่องทางภาวะผู้นำ จนเป็นที่เอือมระอาของผู้คนทั่วไป

พฤติกรรมของนายกรัฐมนตรีทั้งหมดนี้ หากปล่อยให้บริหารราชการแผ่นดินต่อไป จะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ทั้งต่อราชการแผ่นดิน ระบบคุณธรรม จริยธรรม ความสามัคคีของคนในชาติ การทุจริตคอร์รัปชั่นจะรุนแรงมากขึ้น วิกฤติปากท้อง วิกฤติความมั่นคง จะยิ่งลุกลาม จนยากแก้ไข สถาบันสำคัญของชาติถูกสั่นคลอน อันจะกระทบเสถียรภาพโดยรวมในที่สุด

พวกข้าพเจ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังมีรายชื่อข้างท้ายหนังสือนี้ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงขอเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ญัตติการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ด้วยรัฐมนตรีผู้มีรายนามตามท้ายญัตตินี้ ได้บริหารราชการแผ่นดินบกพร่อง ผิดพลาดล้มเหลว ไร้ประสิทธิภาพ จนประชาชนเกิด

ความเดือนร้อนอย่างรุนแรง ขาดคุณธรรม ขาดจริยธรรม ขัดหลักนิติธรรม ใช้อำนาจหน้าที่บีบบังคับให้ข้าราชการยอมตนเป็นพวก เพื่อกลั่นแกล้งบุคคลอื่นที่กระทำการปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติ จนได้รับความเสียหาย มุ่งตอบสนองผู้มีบุญคุณในทางการเมืองส่วนตนโดยละเลยผลประโยชน์ของประชาชน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าการปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ ใช้ข้อมูลอันเป็นเท็จ ปั้นแต่งโครงการเพื่อเตรียมการแสวงประโยชน์โดยมิชอบ หากปล่อยให้บริหารราชการแผ่นดินต่อไป จะเกิดความเสียหายแก่ราชการและบ้านเมืองอย่างร้ายแรง ไม่สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป

พวกข้าพเจ้าซึ่งมีรายนามตามท้ายญัตตินี้ จึงใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๕๙ เสนอญัตติเพื่อเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลดังต่อไปนี้

๑. นายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๒. นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่ากระทรวงพาณิชย์
๓. ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๔. นามสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๕. นายสันติ พร้อมพัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๖. นายทรงศักดิ์ ทองศรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๗. นายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ทั้ง ๒ ญัตตินี้ จึงได้กราบเรียนท่านประธานเพื่อได้โปรดบรรจุญัตติให้พวกเราซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกระบวนการแห่งรัฐธรรมนูญ ในมาตรา ๑๕๘ จึงขอเสนอชื่อนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ซึ่งเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๗๑ วรรค ๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป

ภาคผนวก ข

ข้อบังคับการประชุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เกี่ยวกับ
การอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฯ

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สภาผู้แทนราษฎรจึงตราข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๒

อำนาจและหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา และหน้าที่ของเลขาธิการ

ข้อ ๘ ประธานสภามีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นประธานของที่ประชุมสภา

(๒) กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสภา

(๓) ควบคุมการรักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมสภา ตลอดถึงบริเวณสภา

(๔) เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก

(๕) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการสภา

(๖) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ข้อ ๙ รองประธานสภามีอำนาจและหน้าที่ช่วยประธานสภาในกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานสภา หรือปฏิบัติการตามที่ประธานสภามอบหมาย

เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภา หรือมีแต่ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มีรองประธานสภาสองคน ให้รองประธานสภาคนที่หนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภา ถ้ารองประธานสภาคนที่หนึ่งไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานสภาคนที่สองเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภา

หมวด ๓
การประชุมสภา

ส่วนที่ ๑
วิธีการประชุม

ข้อ ๒๒ ผู้ใดประสงค์จะกล่าวถ้อยคำต่อที่ประชุม ให้ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ เมื่อประธานอนุญาตแล้ว จึงยืนขึ้นกล่าวได้และต้องเป็นคำกล่าวกับประธานเท่านั้น

ข้อ ๒๓ ถ้ารัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใดต่อที่ประชุม ให้ประธานพิจารณาอนุญาต

สมาชิกอาจซักถามเพื่อความกระจ่างแจ้งในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้น แต่รัฐมนตรีจะไม่ตอบก็ได้ถ้าเห็นว่าข้อซักถามนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัย หรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่สมาชิกกล่าวถ้อยคำในที่ประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ อันอาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่รัฐมนตรี หรือสมาชิกได้รับความเสียหาย บุคคลนั้นมีสิทธิร้องขอต่อประธานสภาภายในกำหนดเวลาสามเดือนนับแต่วันที่มีการประชุมครั้งนั้นเพื่อให้มีการโฆษณาคำชี้แจง

การยื่นคำร้องต้องทำเป็นหนังสือพร้อมคำชี้แจงประกอบข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนและอยู่ในประเด็นที่ผู้ร้องอ้างว่าก่อให้เกิดความเสียหายเท่านั้น

ส่วนที่ ๒
การเสนอญัตติ

ข้อ ๓๗ ญัตติทั้งหลายต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานสภา และต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน ทั้งนี้ เว้นแต่ข้อบังคับนี้ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๓๘ ญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๓๙ หรือร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ ญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๕๙ มาตรา

๑๖๐ ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๙๑ ของรัฐธรรมนูญ และญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอไม่ต้องมีผู้รับรอง

ส่วนที่ ๓
การอภิปราย

ข้อ ๕๘ ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อน คือ ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติ แต่ถ้าผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติมีหลายคน ให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายก่อนได้เพียงคนเดียว

กรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น กรรมาธิการผู้รับมอบหมายจากกรรมาธิการซึ่งได้ สงวนความเห็น หรือสมาชิกหรือกรรมาธิการผู้รับมอบหมายจากผู้แปรญัตติซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติไว้ในขั้นคณะกรรมาธิการ ให้มีฐานะเสมือนเป็นผู้แปรญัตติด้วย

ข้อ ๕๙ เมื่อผู้อภิปรายก่อนได้อภิปรายแล้ว การอภิปรายในลำดับต่อไปจะต้องเป็นการอภิปรายสลับกันระหว่างฝ่ายค้านและฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ในวาระของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปรายอีกฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้

การอภิปรายไม่สนับสนุนและไม่ค้าน ย่อมกระทำได้ โดยไม่ต้องสลับและไม่ให้นับเป็นวาระอภิปรายของฝ่ายใด

ข้อ ๖๐ ถ้ามีผู้ขออภิปรายหลายคน ประธานจะให้คนใดอภิปรายก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงผู้เสนอญัตติ ผู้แปรญัตติและผู้ซึ่งยังไม่ได้อภิปรายด้วย

ข้อ ๖๑ การอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่ ต้องไม่ฟุ่มเฟือย วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น และห้ามไม่ให้นำเอกสารใด ๆ มาอ่านให้ที่ประชุมฟังโดยไม่จำเป็น และห้ามไม่ให้นำวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุม เว้นแต่ประธานจะอนุญาต

ห้ามผู้อภิปรายแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใส่ร้าย หรือเสียดสี บุคคลใด และห้ามกล่าวถึงพระมหากษัตริย์หรือออกชื่อสมาชิกหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น

ข้อ ๖๒ ถ้าประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นหยุดอภิปรายก็ได้

ข้อ ๖๓ สมาชิกผู้ใดต้องการประท้วงว่ามีการฝ่าฝืนข้อบังคับ ให้ยืนและยกมือขึ้นพ้นศีรษะ ประธานต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ประท้วงหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานถือเป็นเด็ดขาด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ผู้ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น

ข้อ ๖๔ เมื่อมีผู้ประท้วงตามข้อ ๖๓ ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนหรือตามคำวินิจฉัยของประธานได้

ถ้าผู้อภิปรายออกไปจากที่ประชุมสภาโดยไม่ถอนคำพูดตามคำวินิจฉัยของประธาน ให้ประธานบันทึกการไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุม

ข้อ ๖๕ การอภิปรายเป็นอันยุติ เมื่อ

(๑) ไม่มีผู้ใดอภิปราย

(๒) ที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปราย

(๓) ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

ข้อ ๖๖ ในกรณีที่ประธานพิจารณาเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว จะขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยว่าจะปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๖๗ เมื่อการอภิปรายได้ยุติแล้ว ห้ามผู้ใดอภิปรายอีก เว้นแต่ที่ประชุมจะต้องลงมติในเรื่องนั้น จึงให้ผู้ซึ่งมีสิทธิอภิปรายก่อนคนใดคนหนึ่งในแต่ละญัตติมีสิทธิอภิปรายสรุปได้อีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่ที่ประชุมจะลงมติ

ข้อ ๖๘ ประธานอาจอนุญาตให้รัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของรัฐมนตรีก็ได้

ข้อ ๖๙ ถ้าประธานให้สัญญาณด้วยการเคาะค้อนหรือยืนขึ้น ให้ผู้ที่กำลังพูดหยุดพูดและนั่งลงทันที

ส่วนที่ ๔
การลงมติ

ข้อ ๗๐ ในกรณีที่จะต้องมีมติของสภา ให้ประธานมีสัญญาณให้สมาชิกทราบก่อนลงมติ

ประธานมีอำนาจสั่งให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ เว้นแต่ที่ประชุมจะมีมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๗๑ เสียงข้างมากตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญนั้น ถ้าความเห็นของที่ประชุมมีตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากที่สุด

ในกรณีมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๗๒ การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำเป็นการเปิดเผย แต่เมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนขอให้กระทำเป็นการลับ จึงให้ลงคะแนนลับ

ในกรณีที่สมาชิกเสนอญัตติให้ลงคะแนนลับตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีสมาชิกคัดค้านและมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกในที่ประชุม ให้ถือเป็นเอกสิทธิ์ที่จะลงคะแนนโดยเปิดเผย

การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้

ข้อ ๗๔ การออกเสียงลงคะแนน ห้ามมิให้รัฐมนตรี ซึ่งเป็นสมาชิกในขณะเดียวกันออกเสียงลงคะแนนในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำรงตำแหน่ง การปฏิบัติหน้าที่หรือการมีส่วนได้เสียในเรื่องนั้น

ข้อ ๗๕ การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานกำหนด

(๒) เรียกชื่อสมาชิกตามหมายเลขประจำตัวสมาชิก ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธานกำหนด

(๓) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนตาม (๑) หากเครื่องออกเสียงลงคะแนนขัดข้องให้เปลี่ยนเป็นวิธีการตามที่ประธานกำหนด

การออกเสียงลงคะแนนให้ใช้วิธีตาม (๑) จะใช้วิธีตาม (๒) หรือ (๓) ได้ต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติและที่ประชุมอนุมัติ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียงใหม่ตามข้อ ๗๗

การออกเสียงลงคะแนนตาม (๒) หรือวรรคสอง ให้ประธานเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่าหกคนเป็นผู้ตรวจนับคะแนน

ข้อ ๗๗ เมื่อมีการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ ๗๕ (๑) แล้ว ถ้าสมาชิกร้องขอให้มีการนับใหม่โดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ก็ ให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ และให้เปลี่ยนวิธีการลงคะแนนเป็นวิธีตามข้อ ๗๕ (๒) เว้นแต่คะแนนเสียงต่างกันเกินกว่ายี่สิบห้าคะแนนจะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ไม่ได้

เมื่อได้มีการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ ๗๕ (๒) แล้ว จะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่อีกไม่ได้

ข้อ ๗๘ สมาชิกซึ่งเข้ามาในที่ประชุมระหว่างการออกเสียงลงคะแนนอาจออกเสียงลงคะแนนได้ก่อนประธานสั่งปิดการนับคะแนน

ข้อ ๗๙ เมื่อได้นับคะแนนเสียงแล้ว ให้ประธานประกาศมติต่อที่ประชุมทันที ถ้าเรื่องใดที่รัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือข้อบังคับนี้กำหนดไว้ว่ามติจะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใดก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียงข้างมากถึงจำนวนที่กำหนดไว้นั้นหรือไม่

ข้อ ๘๐ ญัตติใดไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยญัตตินั้น

ความในวรรคหนึ่งไม่ให้ใช้บังคับแก่ญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ หรือเรื่องอื่นใดที่รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ที่ประชุมวินิจฉัยโดยการออกเสียงลงคะแนน

ข้อ ๘๑ ให้เลขาธิการจัดทำบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคนและปิดประกาศบันทึกดังกล่าวไว้ ณ บริเวณสภาที่ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้ เว้นแต่การออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับตามข้อ ๗๖

หมวด ๑๐
การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

---

๑๖๘ การเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติ ไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ตามมาตรา ๑๕๘ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๖๐ ของรัฐธรรมนูญ ต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา

โดยระบุเรื่องที่จะขอเปิดอภิปรายและเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไปซึ่งเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๗๑ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญไว้ในญัตติด้วย

กรณีเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๕๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญต้องแสดงหลักฐานการยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๖๙ เมื่อประธานสภาได้รับญัตติตามข้อ ๑๖๘ แล้ว ให้ทำการตรวจสอบ หากมีข้อบกพร่องให้ประธานสภาแจ้งผู้เสนอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับญัตติ

เมื่อประธานสภาได้ตรวจสอบความถูกต้องของญัตติแล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วนและแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ

ข้อ ๑๗๐ การเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลตามมาตรา ๑๕๙ หรือมาตรา ๑๖๐ ของรัฐธรรมนูญ ให้นำความในข้อ ๑๖๘ เว้นแต่การเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และข้อ ๑๖๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๗๑ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีต้องเข้าร่วมประชุมสภาเพื่อชี้แจงด้วยตนเอง หากมีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ทำให้ไม่อาจชี้แจง ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานสภาก่อน หรือในวันประชุมสภา

การชี้แจงตามวรรคหนึ่ง จะชี้แจงคำอภิปรายของสมาชิกทีละคนเป็นลำดับไปหรือจะรอรวมชี้แจงครั้งละหลายคนก็ได้

ข้อ ๑๗๒ ในการอภิปรายและการลงมติไม่ไว้วางใจ สมาชิกมีอิสระจากพรรคการเมือง

การอภิปรายตามวรรคหนึ่ง นอกจากที่กำหนดไว้ในส่วนนี้แล้ว ให้นำความในหมวด ๓ ส่วนที่ ๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ยกเว้นข้อ ๕๙

หมวด ๑๑
การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย

ข้อ ๑๗๓ สถานที่ประชุมของสภาย่อมเป็นที่เคารพและเป็นเขตหวงห้าม บุคคลซึ่งเข้าไปต้องประพฤติตนให้เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ และต้องแต่งกายตามที่ประธานสภากำหนด บุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกหรือเจ้าหน้าที่เมื่อหมดภารกิจต้องออกนอกสถานที่ประชุมของสภา

การแต่งกายของสมาชิกนั้นให้แต่งเครื่องแบบสมาชิกรัฐสภา หรือสากลนิยม หรือชุดพระราชทานหรือตามที่ประธานสภากำหนด

ห้ามใช้เครื่องมือสื่อสารใด ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการรบกวนในห้องประชุมสภา

ข้อ ๑๗๔ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับนี้ ประธานมีอำนาจเตือน ห้ามปราม ให้ถอนคำพูด ห้ามพูดในเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่ ให้กล่าวขอขมาในที่ประชุม หรือสั่งให้ออกไปจากที่ประชุมโดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาในครั้งนั้นก็ได้

ในกรณีที่ประธานสั่งให้ผู้ใดออกจากที่ประชุม หากผู้นั้นขัดขืน ประธานมี อำนาจสั่งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ให้นำตัวออกจากสถานที่ประชุมหรือออกไปให้พ้นบริเวณสภา

คำสั่งของประธานตามข้อนี้ ผู้ใดจะโต้แย้งไม่ได้

ภาคผนวก ค

ผลการออกเสียงการลงคะแนนในการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฯ

ผลการออกเสียงการลงคะแนนในการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฯ
วันศุกร์ที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

---

๑. การลงมติญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี

นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

ไม่ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๑๖๒	เสียง
ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๒๘๐	เสียง
งดออกเสียง	ไม่มี	
ไม่ลงคะแนนเสียง	ไม่มี	

หมายเหตุ เนื่องจากมติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกฯ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงถือว่านายกรัฐมนตรีได้รับความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๑๕๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒. การลงมติญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล

นายสุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

ไม่ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๑๖๑	เสียง
ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๒๗๙	เสียง
งดออกเสียง	๑	เสียง
ไม่ลงคะแนนเสียง	ไม่มี	

นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

ไม่ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๑๖๑	เสียง
ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๒๗๙	เสียง
งดออกเสียง	๑	เสียง
ไม่ลงคะแนนเสียง	ไม่มี	

ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

ไม่ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๑๖๒	เสียง
ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๒๗๙	เสียง
งดออกเสียง	ไม่มี	
ไม่ลงคะแนนเสียง	ไม่มี	

นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

ไม่ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๑๖๒	เสียง
ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๒๘๐	เสียง
งดออกเสียง	ไม่มี	
ไม่ลงคะแนนเสียง	ไม่มี	

นายสันติ พร้อมพัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

ไม่ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๑๖๒	เสียง
ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๒๗๙	เสียง
งดออกเสียง	ไม่มี	
ไม่ลงคะแนนเสียง	ไม่มี	

นายทรงศักดิ์ ทองศรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

ไม่ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๑๖๒	เสียง
ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๒๘๐	เสียง
งดออกเสียง	ไม่มี	
ไม่ลงคะแนนเสียง	ไม่มี	

นายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

ไม่ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๑๖๒	เสียง
ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียง	๒๗๘	เสียง
งดออกเสียง	๑	เสียง
ไม่ลงคะแนนเสียง	๑	เสียง

หมายเหตุ เนื่องจากมติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกฯ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงถือว่ารัฐมนตรีทั้ง ๗ คน ได้รับความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๑๕๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นายอรรถวิทย์ รอดเจริญ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๗
สถานที่เกิด	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยทักษิณ
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	ทุนผู้ช่วยสอน ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษย์ศาสตร์ พ.ศ.๒๕๕๑ ทุนอุดหนุนการค้นคว้าและวิจัยประเภทวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๒